

GEEN ANDER EVANGELIE

**Galaten uitgelegd:
De brief die religie doorbreekt**

TIMO GROOT

Geen ander evangelie
Galaten uitgelegd: de brief die religie doorbreekt

Door Timo Groot

Bezoek LivingGospel.nl voor meer boeken, onderwijsmateriaal en Bijbelstudies.

Copyright: Timo Groot
Omslagontwerp: Timo Groot
Tekstredactie: Tekst door Naomi
Maart 2026: Eerste druk
Uitgever: Timotheus media

ISBN: 9789083440842

De Bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling (Copyright ©2010/2016 Stichting HSV) tenzij anders is vermeld. Onderstrepingen of teksten tussen haakjes in de Bijbelteksten zijn toegevoegd door de auteur.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of doorgegeven door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Timotheus media, met als uitzondering korte citaten tot een maximum van 400 woorden. Voor vragen kunt u een mail sturen naar info@LivingGospel.nl.

INHOUD

VOORWOORD	4
INLEIDING	6
Opbouw van het Nieuwe Testament	6
Wie heeft deze brief geschreven?	8
Wanneer is deze brief geschreven?	9
Aan wie is deze brief geschreven?	9
Hoe zijn deze gemeenten gesticht?	11
Waarom is deze brief geschreven?	18
Wat leren wij van deze brief?	19
Korte samenvatting per hoofdstuk	20
Hoofdpijnen van de brief	22
Woordenboek	24
GALATEN 1	27
Begroeting en adressering (1:1-5)	27
Waarschuwing voor een ander evangelie (1:6-9)	33
Paulus' evangelie komt niet van mensen maar van God (1:10-24)	39
GALATEN 2	56
Erkenning door de andere apostelen (2:1-10)	56
Conflict met Petrus over de wet (2:11-14)	70
Rechtvaardiging door geloof, niet door de wet (2:15-21)	76
GALATEN 3	89
Niemand wordt gerechtvaardigd door de wet (3:1-12)	89
De zegen van Abraham komt door geloof (3:13-18)	105
Doel en functie van de wet (3:19-25)	113
Door geloof zijn we bekleed met Christus en erfgenamen (3:26-29)	122

GALATEN 4	128
Van slaven naar zonen (4:1-7)	128
Oproep om niet terug te keren naar slavernij onder de wet (4:8-20).....	138
De twee verbonden: Hagar en Sara (4:21-31).....	151
GALATEN 5	165
Sta in de vrijheid, niet onder de wet (5:1-12)	165
Maak geen misbruik van je vrijheid (5:13-21)	178
De vrucht van de Geest en leven naar de Geest (5:22-26) ..	190
GALATEN 6	197
Goeddoen aan de huisgenoten van het geloof (6:1-10).....	197
Waarschuwing tegen roem in het vlees (6:11-13).....	212
Alleen roemen in het kruis van Christus (6:14-16).....	216
Slotwoorden en zegen (6:17-18)	220
LIVING GOSPEL.....	223
Wie ben ik?	223
Ontstaan en sociale media	224
Visie, doelen en meebouwen	225

VOORWOORD

Iedereen heeft een schat. Iets dat je zo mooi vindt, dat het bewaard moet blijven zoals het is. Voor sommigen is dat een auto. Ze sparen soms tientallen jaren voor hun droomauto. Voor anderen is het een huis, een goede naam, hun spaargeld of hun vrouw en kinderen. Iedereen heeft dingen in het leven waaraan ze waarde hechten.

Wat zou je doen als iemand jouw schat probeert te veranderen? Stel: je droomauto staat in de parkeergarage, en iemand zegt: “Ik heb je auto mooier gemaakt. Met mijn sleutel heb ik een mooie tekening in de lak van de deur gezet.” Of je krijgt bericht van je bank: “Het geld op je rekening hebben wij afgepakt. Wij kunnen het beter gebruiken dan jij.” Of een wildvreemde beledigt opeens je vrouw of je kinderen. Dan kom je daar toch voor op? Je wordt boos en je eist dat jouw schat wordt hersteld in zijn waarde.

Nu gaat het over aardse voorbeelden. Maar er is één schat die alles overstijgt: het evangelie. Door Gods genade en door het geloof worden mensen voor eeuwig gered en gerechtvaardigd. Dat is een kostbare schat! Wat gebeurde er in de gemeenten van Galatië? Er kwamen valse broeders binnen die deze schat wilden veranderen. Zij zeiden: niet alleen genade. Je moet je ook laten besnijden en de wet van Mozes houden. Alleen dan word je gerechtvaardigd.

Bedenk eens hoe het voelt als iemand jouw schat belachelijk maakt of het verandert. Voel die verontwaardiging en het verdriet. Met dat gevoel spreekt Paulus de Galaten aan: “Alsjeblieft, mijn dierbare Galaten, laat je niet overtuigen door deze dwaalleraren. Houd de schat van het evangelie zoals die is: alleen genade en geloof. Voeg niets toe, anders verliest deze schat haar kracht.”

In deze brief is Paulus bedroefd. Hij is bezorgd over de keuze van de Galaten en boos op de dwaalleraren. Het is geen droge brief zonder emotie. Door de woorden die de Heilige Geest hem ingeeft doet hij alles om hen tot bezinning te brengen. Hun geestelijk leven staat op het spel.

Ik vind Galaten een van de mooiste en duidelijkste brieven van de Bijbel. Hoewel de tekst zo’n tweeduizend jaar geleden is geschreven, is hij nog steeds actueel. Hoe vaak denken wij iets te moeten toevoegen aan het geloof? Hoe vaak geloven wij dat God ons

alleen liefheeft en rechtvaardig vindt als we goede werken doen en onberispelijk wandelen? Hoe vaak doen wij dingen uit religieuze plicht, en niet uit de vrijheid die God geeft?

Paulus geeft een helder beeld: word niet opnieuw een slaaf van de wet of van andere principes, maar leef in vrijheid. En wat is vrijheid? Een heilig leven. Niet door regels en geboden te houden, maar doordat je elke dag gericht bent op de Heilige Geest en doet wat Hij zegt. Vrijheid is relatie met God. Vrijheid is dat je veranderd wordt naar het beeld van Zijn Zoon.

INLEIDING

Opbouw van het Nieuwe Testament

Het Nieuwe Testament van de Bijbel is verdeeld in de volgende onderdelen:

- 1) De evangeliën
- 2) Handelingen
- 3) De brieven van Paulus
- 4) De algemene brieven
- 5) Openbaring

De evangeliën bestaan uit Mattheüs, Markus, Lukas en Johannes. Zij beschrijven het leven, het onderwijs, de kruisdood en de opstanding van Jezus Christus. Het Bijbelboek Handelingen beschrijft wat er gebeurde na de opstanding van Jezus: Zijn hemelvaart, de uitstorting van de Heilige Geest, het ontstaan van de eerste gemeenten en het leven van de apostelen. Daarbij ligt de nadruk op de bediening van Petrus en Paulus.

Veel gemeenten werden gesticht door de apostel Paulus, waaronder de gemeenten in Galatië. Nadat Paulus een gemeente had gesticht, stelde hij oudsten en herders aan om de gelovigen te leiden, te bemoedigen, aan te sporen, te vermanen en te helpen om geestelijk te groeien.

De oudsten en herders moesten er ook op toezien dat de leer in de gemeente zuiver bleef, en dat er geen valse leraren binnenkwamen met verkeerd onderwijs. Dat lukte niet altijd. In de gemeenten in Galatië ontstond er namelijk een ernstige dwaling. Toen Paulus hiervan hoorde, besloot hij een brief te schrijven om deze dwaling te weerleggen.

Hoewel Paulus meer brieven had geschreven aan verschillende gemeenten, zijn er dertien in de Bijbel opgenomen¹. Hij schreef deze brieven met verschillende doelen:

- 1) Soms stelde een gemeente vragen aan Paulus, waarop hij in een brief antwoord gaf. Een goed voorbeeld hiervan is 1 Korinthe.

¹ Bijbelleraren weten niet zeker of Paulus Hebreeën heeft geschreven.

2) Soms hoorde Paulus over problemen of misstanden, en schreef hij uit eigen initiatief een brief, zoals bij de brief aan de Galaten.

3) Paulus schreef ook brieven om een stevig geloofsfundament te leggen. De brief aan de Romeinen is daar een voorbeeld van. Hij had deze gemeente nog niet bezocht, maar wilde via deze brief uitleggen hoe iemand door het geloof rechtvaardig kan worden voor God.

4) Andere brieven waren geschreven om gemeenten te bemoedigen of om dank te zeggen voor giften. De brief aan de Filippenzen is hier een voorbeeld van.

5) De brieven aan Timotheüs en Titus waren gericht aan jonge leiders. Paulus bemoedigde hen en gaf praktische aanwijzingen over het leiden van de gemeente.

6) De brief aan Filemon is een persoonlijke brief, waarin Paulus aan Filemon vroeg om Onesimus, een slaaf die bij Paulus terechtgekomen was, te vergeven en als broeder in Christus te ontvangen.

Het is belangrijk om te weten dat Paulus zijn brieven schreef in een bepaalde context en met een bepaald doel. Vaak kende hij de gemeenteleden persoonlijk, omdat hij daar maanden of jaren onderwijs had gegeven. In zijn brieven bouwde hij voort op dat fundament. Een voorbeeld hiervan vinden we in 2 Thessalonicenzen:

Herinnert u zich niet dat ik u deze dingen zei, toen ik nog bij u was?
(2 Thessalonicenzen 2:5)

Helaas weten wij niet altijd wat Paulus persoonlijk heeft onderwezen, welke vragen aan hem gesteld zijn of wat precies de situatie was in de gemeente. Daardoor missen wij soms de exacte reden waarom hij een brief schreef.

Wanneer iemand een studieboek schrijft, is het belangrijk dat het logisch is opgebouwd: je begint met het fundament en bouwt stap voor stap verder. Bij een brief is dat anders. Als de ontvanger het fundament kent, hoeft je dat niet opnieuw uit te leggen. Dan ga je direct in op het probleem of de situatie.

Zo zijn ook veel brieven van Paulus en van de andere apostelen opgebouwd. Ze behandelen meerdere onderwerpen, vaak kort

en krachtig, omdat de lezers al veel wisten. Daardoor zijn deze brieven soms moeilijk om te begrijpen als je de achtergrond niet kent.

Na de brieven van Paulus volgen de algemene brieven, geschreven door andere apostelen: Jakobus, Petrus, Johannes en Judas. Het Nieuwe Testament eindigt met het boek Openbaring. Dit boek beschrijft de openbaring die Johannes op het eiland Patmos ontving over de laatste dagen, de wederkomst van Christus en de nieuwe hemel en aarde.

Wie heeft deze brief geschreven?

De brief aan de Galaten heeft een duidelijke afzender. We lezen namelijk:

*Van **Paulus**, een apostel (...)* (Galaten 1:1, NBV21)

En verderop in de brief bevestigt Paulus opnieuw dat hij de schrijver is:

Zie, ik, Paulus, zeg u dat, (...) (Galaten 5:2)

Het is dus de apostel Paulus die deze brief heeft geschreven. Tijdens zijn eerste zendingsreis, die plaatsvond tussen het jaar 46 tot 49 na Christus, stichtte hij verschillende gemeenten in het gebied Galatië. Paulus kende daardoor een aantal leden van deze gemeenten persoonlijk en hielp hen om gemeenten op te bouwen. Daarom is hij een geestelijke vader, verantwoordelijk voor zijn geestelijke kinderen.

*U weet toch dat ik u de eerste keer het Evangelie heb verkondigd in lichamelijke zwakheid. (...) **Mijn lieve kinderen**, van wie ik opnieuw in barensnood ben totdat Christus gestalte in u krijgt.* (Galaten 4:13, 19)

Het is belangrijk om te beseffen dat Paulus geen buitenstaander was. Als stichter en apostel van deze gemeenten had hij van God de bevoegdheid ontvangen om hen terecht te wijzen en op te bouwen.

Wanneer is deze brief geschreven?

Hoewel er discussie is over het precieze moment waarop de brief aan de Galaten is geschreven, denken veel Bijbelkenners dat dit ergens tussen het jaar 48 en 55 na Christus was. Sommige uitleggers, zoals Calvijn en Luther, geloven dat Paulus de brief schreef voor de vergadering in Jeruzalem. Dat was een belangrijke bijeenkomst van de apostelen, geleid door de Heilige Geest, waarin werd besloten dat gelovigen uit de heidenen zich niet hoefden te houden aan de wet van Mozes en zich ook niet hoefden te laten besnijden. Deze vergadering wordt beschreven in Handelingen 15 en vond waarschijnlijk plaats rond het jaar 49 na Christus.

Voorstanders van een vroege datering wijzen erop dat Paulus in zijn brief niets zegt over deze vergadering. Dat zou hij zeker wel hebben gedaan als de vergadering al had plaatsgevonden, want het zou zijn boodschap hebben versterkt. Daarom denken zij dat de brief voor de vergadering is geschreven.

Andere Bijbeluitleggers denken dat Paulus de brief na deze vergadering schreef, tussen 53 en 55 na Christus. Hij schreef deze dan tijdens zijn derde zendingsreis, vanuit Efeze of Macedonië. Zij zien overeenkomsten tussen de Galatenbrief en andere brieven van Paulus uit die tijd, zoals 1 en 2 Korinthe en Romeinen.

Hoewel we niet precies weten wanneer de brief is geschreven, is één ding zeker: de boodschap van de Galatenbrief is nog steeds actueel. Ook vandaag kunnen we veel leren over genade, geloof en vrijheid in Christus.

Aan wie is deze brief geschreven?

In het tweede vers van deze brief lezen wij aan wie deze brief is geschreven:

(...) aan de gemeenten van Galatië. (Galaten 1:2)

De brief is dus geschreven aan de gemeenten van Galatië. Paulus schreef deze brief niet aan één gemeente, maar aan een groep gemeenten die hij in dit gebied gesticht had. Galatië lag in Klein-Azië, in het midden van het huidige Turkije. De huidige hoofdstad van Turkije, Ankara, ligt in dit gebied. In de tijd van Paulus was Galatië

een Romeinse provincie, waar oorspronkelijk Keltische stammen woonden. De naam ‘Galaten’ verwijst naar deze Keltische stammen, die zich eeuwen eerder in het gebied hadden gevestigd. Ze stonden ook bekend als Galliërs, verwant aan de stammen in het huidige Frankrijk. In Paulus’ tijd was het gebied sterk vergriekst en onderdeel van het Romeinse Rijk. Galatië kwam in 189 voor Christus onder Romeins gezag en werd in 25 voor Christus door keizer Augustus uitgeroepen tot een Romeinse provincie.

Als mensen spreken over Galatië, kunnen zij twee gebieden bedoelen:

1. Het oorspronkelijke gebied waar de Galaten vandaan kwamen, het noordelijke deel van de provincie.
2. De hele Romeinse provincie Galatië, inclusief het zuiden. Het zuiden behoorde oorspronkelijk niet tot het gebied van de Galaten, maar werd aan de provincie toegevoegd.

Afbeelding 1. Het zwarte gebied geeft de provincie Galatië weer.²

Er is discussie over aan welk deel van Galatië Paulus deze brief schreef. Sommigen denken dat hij zich richtte tot het noorden (het oorspronkelijke gebied), dat hij mogelijk tijdens zijn tweede zendingsreis bezocht. Anderen denken dat hij schreef aan de gemeenten

² Kaart: ThomasPusch/bewerking op basis van Romia Imperio.png (CC BY-SA 3.0 via Wikimedia Commons).

in het zuiden van Galatië, die hij stichtte tijdens zijn eerste zendingsreis. Het is aannemelijker dat Paulus schreef aan de gemeenten in het zuiden. Deze gemeenten worden genoemd in Handelingen 13, 14 en 16.

Stad	Bijbelverwijzing	Opmerkingen
Antiochië in Pisidië	Handelingen 13:14; 14:19-21	Paulus predikte hier in de synagoge; er kwam verzet en vervolging.
Ikonium	Handelingen 13:51; 14:1-6, 21	Paulus en Barnabas predikten hier met veel vrucht en tegenstand.
Lystre	Handelingen 14:6-21; 16:1	Genezing van een verlamde; Paulus werd hier gestenigd; Timotheüs kwam hier vandaan.
Derbe	Handelingen 14:6, 20-21; 16:1	Paulus en Barnabas predikten hier; veel leerlingen kwamen tot geloof.
Galatië (regio)	Handelingen 16:6; 18:23	De regio wordt genoemd, geen specifieke steden.

Als we naar deze gebieden kijken, vallen twee dingen op. Ten eerste hadden Paulus en Barnabas veel vrucht in dit gebied: velen kwamen tot geloof. Ten tweede was er ook veel tegenstand en onderdrukking, vooral door Joden die Jezus Christus verwierpen. Paulus werd zelfs in dit gebied gestenigd.

Het is belangrijk om dit in gedachten te houden bij het lezen van de brief aan de Galaten. Er was sprake van vervolging en misleiding. Er waren mensen die de gelovigen wilden afbrengen van hun geloof en vertrouwen in Jezus Christus.

Hoe zijn deze gemeenten gesticht?

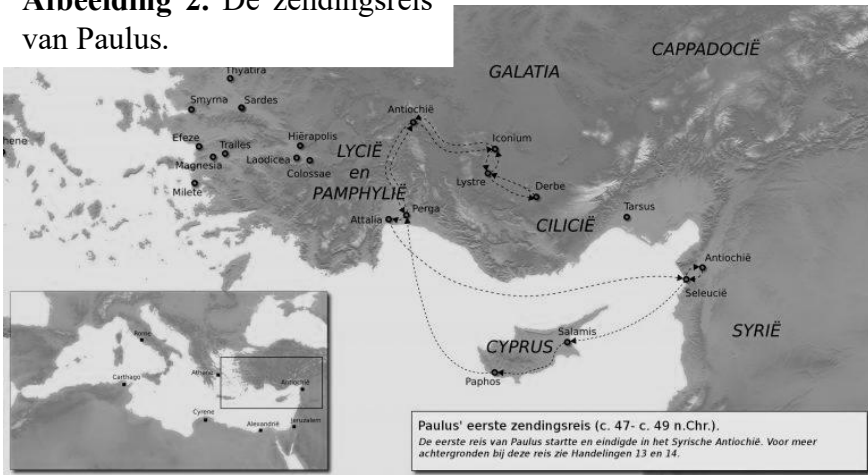
De gemeenten in Galatië zijn gesticht door de apostel Paulus, die samen met Barnabas op zendingsreis ging naar dit gebied. Wij lezen hierover in Handelingen 13 en 14. Eerst waren zij profeten en leraars in de gemeente in Antiochië, te Syrië (niet te verwarren met

Antiochië die in Galatië ligt). Vanuit deze gemeente werden zij door de Heilige Geest uitgezonden om nieuwe gemeenten te stichten.

*En er waren in Antiochië, in de gemeente aldaar, enkele profeten en leraars, namelijk **Barnabas**, Simeon, die Niger genoemd werd, Lucius van Cyrene, Manahen, die met Herodes, de viervorst, opgegroeid was, en **Saulus**. En terwijl zij de Heere dienden en vastten, zei de Heilige Geest: **Zonder voor Mij zowel Barnabas als Saulus af voor het werk waartoe Ik hen geroepen heb.** (Handelingen 13:1-2)³*

Eerst trokken zij naar Seleucië, en vertrokken vandaar met de boot naar het eiland Cyprus, van Salamis in het oosten naar Paphos in het westen. Bij Paphos gingen zij met de boot naar Perge, een stad ten zuiden van het huidige Turkije aan de zee. Vanuit Perge gingen zij het binnenland in en kwamen aan in Antiochië in Pisidië, dat destijds lag in het zuiden van de Romeinse provincie Galatië.

Afbeelding 2. De zendingsreis van Paulus.

Laten wij per plaats in de provincie Galatië bekijken wat er gebeurde, zodat wij een duidelijk beeld hebben van degenen die de brief van Paulus hebben ontvangen.

³ Ik heb toestemming gekregen om de afbeelding van vroegekerken.nl/kaarten te gebruiken.

Antiochië in Pisidië: Handelingen 13:13-51

In Antiochië in Pisidië gingen de apostelen Paulus en Barnabas op de sabbat de synagoge binnen. De leiders van de synagoge vroegen Paulus of hij tijdens de samenkomst een woord van bemoediging wilde spreken. Paulus nam de uitnodiging aan en begon te prediken. Hij vertelde hoe God Israël had uitverkoren en sprak over de geschiedenis van het volk, van de uittocht uit Egypte tot koning David. Vervolgens vertelde hij hoe God aan David beloofd had dat uit zijn nageslacht de Zaligmaker geboren zou worden. Paulus legde uit dat Jezus deze beloofde Zaligmaker is.

Hij vertelde dat God eerst Johannes de Doper had gezonden, die een doop van bekering predikte en als voorloper van de Christus werd gestuurd. Johannes zei dat hij niet de Christus was, maar dat de Christus na hem zou komen, namelijk Jezus. Paulus vertelde verder dat de inwoners en leiders van Jeruzalem Jezus hebben veroordeeld en Hem hebben overgeleverd aan de machthebber Pilatus, die Hem liet kruisigen. Nadat Jezus de geest had gegeven aan het kruis, werd Hij van het hout afgenomen en in een graf gelegd. Maar, zo vertelde Paulus in de synagoge van Antiochië: *‘God heeft Hem uit de doden opgewekt; en Hij is gedurende vele dagen verschenen aan hen die met Hem opgegaan waren van Galilea naar Jeruzalem.’*⁴ Daarna liet Paulus vanuit het Oude Testament zien dat de Messias moest lijden, sterven en opstaan uit de dood. Hij sloot zijn toespraak af met de woorden: *‘Ieder die gelooft, door Hem (Jezus) gerechtvaardigd wordt van alles waarvan u door de wet van Mozes niet gerechtvaardigd kon worden.’*⁵

In eerste instantie reageerden de leden van de synagoge positief op Paulus’ boodschap. We lezen:

*En toen de Joden weggegaan waren uit de synagoge, drongen de heidenen erop aan dat op de volgende sabbat dezelfde woorden tot hen gesproken zouden worden. En toen de synagoge uitgegaan was, volgden velen van de Joden en van de godvrezende proselieten*⁶

⁴ Handelingen 13:30-31

⁵ Handelingen 13:39

⁶ In Handelingen 13:42-43 zijn proselieten niet-Joodse mensen (heidenen) die zich tot het Jodendom bekeerden hadden. Ze geloofden in de God van Israël, bezochten de synagoge en volgden (gedeeltelijk of volledig) de Joodse wet.

Paulus en Barnabas. *Die spraken tot hen en spoorden hen aan om bij de genade van God te blijven. (Handelingen 13:42-43)*

In het volgende vers lijkt het erop dat er een grote opwekking op komst is in Antiochië, want er staat:

En op de volgende sabbat kwam bijna heel de stad samen om het Woord van God te horen. (Handelingen 13:44)

De vrucht was groot: binnen één week kwam bijna de hele stad bijeen om over Jezus Christus te horen. Je zou denken dat de leiders van de synagoge daar blij mee zouden zijn, toch?

Maar toen de Joden de menigten zagen, werden zij met afgunst vervuld en spraken tegen wat er door Paulus gezegd werd; zij spraken niet alleen tegen, maar lasterden ook. (Handelingen 13:45)

Helaas niet. De Joden werden jaloers. Ze verzetten zich tegen Paulus, want ze konden het niet verdragen dat hij erin geslaagd was om bijna de hele stad te bereiken met deze leer over Jezus.

In de stad Antiochië zien we nu drie groepen ontstaan. Deze zijn belangrijk om te onderscheiden wanneer we de Galatenbrief bestuderen:

Groep 1: Joden die in Jezus Christus geloven

Groep 2: Joden die niet in Jezus geloven en het werk van de christenen tegenwerken en belasteren

Groep 3: Heidenen die in Jezus Christus geloven

Paulus en Barnabas lieten zich niet tegenhouden door de Joden die weigerden in Jezus te geloven. Ze zeiden vrijmoedig:

Het was nodig dat het Woord van God eerst tot u gesproken zou worden, maar aangezien u het verwerpt en uzelf het eeuwige leven niet waard oordeelt, zie, wij wenden ons tot de heidenen. (Handelingen 13:46)

De heidenen waren zeer blij toen zij hoorden dat het evangelie van Jezus ook voor hen bedoeld was. Maar de Joden hitsten de

godvrezende en aanzienlijke vrouwen en de vooraanstaande mannen van de stad op, zodat er een vervolging ontstond tegen Paulus en Barnabas. Uiteindelijk werden zij verdreven uit het gebied en trokken zij verder naar de volgende plaats in Galatië: Ikonium.

Ikonium: Handelingen 13:51-52 en 14:1-5

In Ikonium gingen Paulus en Barnabas naar de synagoge van de Joden, en er kwam een grote menigte tot geloof, zowel van Joden als van Grieken. Maar ook hier waren er Joden die niet gehoorzaam wilden zijn aan het evangelie. Zij brachten onrust en verbittering teweeg onder de heidenen, tegen de gelovigen.

In Ikonium gebeurden grote wonderen en tekenen, en Paulus bleef daar lange tijd om het Woord van God te verkondigen. De bevolking van de stad raakte verdeeld: sommigen kozen de kant van de ongehoorzame Joden, anderen stonden achter de apostelen. Uiteindelijk liep de situatie zo uit de hand dat een menigte van zowel heidenen als Joden samenkwam om hen te stenigen. Daarop vluchtten de apostelen uit de stad. In Ikonium zien we opnieuw verschillende groepen:

Groep 1: Joden die tot geloof kwamen

Groep 2: Joden die ongehoorzaam waren en Paulus tegenwerkten

Groep 3: Heidenen die tot geloof kwamen

Groep 4: Heidenen die zich lieten meeslepen door de ongehoorzame Joden

Lystre en Derbe: Handelingen 14:6-20

Paulus en Barnabas vluchtten naar Lycaonië, naar de steden Lystre en Derbe, en verkondigden daar het evangelie. In de stad Lystre was een man die vanaf zijn geboorte verlamd was. Hij luisterde naar Paulus. Toen Paulus merkte dat hij geloof had om genezen te worden, zei hij met luide stem: *‘sta recht op uw voeten!’*⁷ De man sprong op en begon te lopen.

De mensen in de stad zagen wat er gebeurde en dachten dat Paulus en Barnabas goden waren. Ze dachten dat Barnabas de god

⁷ Handelingen 14:10

Zeus was en Paulus Hermes, omdat hij het woord voerde⁸. Voor de stad Lystre stond een tempel van Zeus. De priester van Zeus bracht ossen en kransen naar de stadspoort en wilde samen met de menigte offers brengen aan Paulus en Barnabas. Toen Paulus en Barnabas dat hoorden, scheurden zij hun kleren en riepen de menigte toe dat dit niet mocht gebeuren. Ze legden uit dat zij geen goden waren, maar gewone mensen. Hun boodschap was juist dat de mensen moesten stoppen met het vereren van afgoden en zich moesten bekeren tot de levende God.

Paulus vertelde dat zij alleen de levende God moesten dienen, de Schepper van hemel, aarde en alles wat leeft. Alleen Hij verdient de eer, want Hij is goed. Ook toen de volken hun eigen weg gingen, gaf God toch regen en vruchtbare tijden, zodat zij voedsel hadden en vreugde konden ervaren. Nu was het tijd om zich tot deze God te bekeren.

Helaas kwamen er Joden uit Antiochië en Ikonium, die zich tegen Paulus keerden. Zij wisten de menigte over te halen om Paulus te stenigen. Ze sleepten hem de stad uit, omdat ze dachten dat hij dood was. Maar toen de discipelen om hem heen gingen staan, stond Paulus op en ging weer de stad in. De volgende dag vertrok hij naar Derbe, waar veel mensen tot geloof kwamen en discipelen van Jezus Christus werden. Uit deze streek kwam ook Timotheüs, die later een belangrijke medewerker van Paulus werd en een leider in de gemeente.

Welke groepen worden specifiek genoemd in deze steden?

Groep 1: Ongehoorzame Joden uit Antiochië en Ikonium, die de menigte in Lystre aanzetten tot het stenigen van Paulus.

Groep 2: Veel discipelen in de stad Derbe. (De Bijbel vermeldt niet of dit Joden, heidenen of een combinatie van beiden waren.)

De terugreis: Handelingen 14:21-23

Nadat Paulus in Derbe het evangelie had verkondigd, keerde hij terug naar de andere steden in Galatië. Hij bezocht Lystre, Ikonium en Antiochië om de discipelen aan te moedigen om in het geloof te

⁸ Zeus was de oppergod in de Griekse mythologie en Hermes zijn sprekende boodschapper; omdat Paulus sprak, dachten ze dat hij Hermes was en Barnabas Zeus.

blijven. Ook onderwees hij dat gelovigen verdrukking meemaken op aarde. Daarnaast stelde Paulus oudsten aan in de gemeenten, zodat deze zorg konden dragen voor de gelovigen.

*En toen zij in elke gemeente **door het opsteken van de handen** voor hen ouderlingen gekozen hadden en onder vasten gebeden hadden, droegen zij hen op aan de Heere, in Wie zij nu geloofden.* (Handelingen 14:23)

Hoewel de HSV spreekt over het opsteken van de handen, was dit geen democratische stemming door de gemeente. Het waren Paulus en Barnabas die de oudsten aanstelden. Het Griekse woord dat hier wordt gebruikt, betekent: ‘(door handopsteken) stemmen, (ver)kiezen of aanwijzen’. In deze context betekent het dat Paulus en Barnabas de oudsten aanwezen. Dat blijkt ook uit andere Bijbelvertalingen:

*In elke gemeente **stelden ze oudsten aan**, en na gevast en gebeden te hebben bevalen ze hen aan bij de Heer, in wie ze nu geloofden.* (Handelingen 14:23, NBV21)

*En nadat zij voor hen in elke gemeente **oudsten hadden aangewezen**, droegen zij hen onder bidden en vasten de Here op, in wie zij geloofd hadden.* (Handelingen 14:23, NBG51)

We zien ook in deze tekst dat bidden en vasten belangrijk zijn bij het aanstellen van oudsten. Dit laat zien dat de aanstelling niet gaat om een menselijke keuze, maar dat God bepaalt wie als oudste of leider in een gemeente moet dienen. We mogen geen mensen aanstellen alleen omdat zij talent hebben om leiding te geven, als God hen niet heeft geroepen tot het ambt van oudste. Voor zulke belangrijke beslissingen is het nodig om te bidden en te vasten, zodat we Gods wil leren kennen.

Ook is het belangrijk om te bidden en te vasten om Gods kracht en Zijn aanwezigheid mee te geven aan de oudsten. Zij mogen deze taak niet uit eigen kracht vervullen, maar moeten dienen vanuit Gods kracht en met Zijn autoriteit.

Hierna trokken Paulus en Barnabas verder naar de steden buiten Galatië: Perge en Attalia. Vanuit Attalia voeren zij terug naar Antiochië in Syrië⁹. Daarmee was hun eerste zendingsreis voltooid.

Waarom is deze brief geschreven?

Paulus had gehoord dat er valse leraren waren gekomen die de gemeenten in Galatië probeerden te verleiden om het geloof in Christus te vermengen met de werken van de wet. Deze leraren beweerden dat geloof in Jezus niet voldoende was, men moest zich ook laten besnijden om gered te blijven. Zij verdraaiden het evangelie.

Ik verwonder mij erover dat u zich zo snel afwendt van Hem Die u in de genade van Christus geroepen heeft, naar een ander evangelie, terwijl er geen ander is; al zijn er ook sommigen die u in verwarring brengen en het Evangelie van Christus willen verdraaien. (Galaten 1:6-7)

Deze valse leraren maakten van de wet van Mozes een voorwaarde voor redding. De Galaten beseften niet dat wie vertrouwt op de wet van Mozes, afwijkt van de genade die in Jezus Christus is.

U bent van Christus losgeraakt, u die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; en daarmee bent u uit de genade gevallen. (Galaten 5:4)

Het is belangrijk om te beseffen dat de Galaten zwaar vervolgd werd door een groep Joden in hun omgeving. Deze Joden wilden dat de gemeenten zich hielden aan de wet. We lezen zelfs dat zij Paulus stenigden en vervolgingen op gang brachten. Door zich te laten besnijden en zich aan de wet van Mozes te houden, konden de gemeenten deze vervolgingen vermijden. Dat leek aantrekkelijk. Maar Paulus herinnerde hen eraan dat we juist door verdrukkingen heen het Koninkrijk van God binnengaan.

⁹ Let op: Dit is niet de Antiochië dat in de provincie Galatië ligt.

Allen die zich mooi willen voordoen naar het vlees, dwingen u zich te laten besnijden, alleen om niet vanwege het kruis van Christus vervolgd te worden. (Galaten 6:12)

Er waren Joden en valse leraren die wilden dat de gemeenten terugkeerden naar de wet. Door daaraan toe te geven, konden de gelovigen vervolging vermijden. Tegelijkertijd begonnen sommigen te geloven dat gehoorzaamheid aan de wet noodzakelijk was voor hun redding.

Toen Paulus hiervan hoorde, besloot hij een brief te schrijven. Hij wilde de gemeenten in Galatië aansporen om te blijven in de genade van Jezus Christus, en zich niet te laten meeslepen door deze dwaalleringen.

Wat leren wij van deze brief?

In de brief aan de Galaten leren we over belangrijke kernpunten van het geloof. We ontdekken onder andere:

1. De vrijheid in Jezus Christus

Christenen hoeven niet onder de wet van Mozes te leven. Wij zijn vrij door het offer van Jezus Christus.

2. Waarschuwing tegen een ander evangelie

Paulus waarschuwt de gelovigen voor valse leraren die hen willen afbrengen van het ware evangelie.

3. Het belang van geloof

Geloof is het fundament waarop wij rechtvaardig zijn geworden. Niet de wet, maar het geloof brengt rechtvaardiging.

4. Leven door de Heilige Geest

Wij moeten ons laten leiden door de Heilige Geest. Wie door de Geest leeft, zal niet in zonde wandelen en is ook niet gebonden aan de wet.

5. Het nieuwe leven in Christus

Wij hebben een nieuw leven ontvangen in Christus: een leven dat vrij is van de zonde en van de wet van Mozes.

6. Rechtvaardiging door genade

We worden gerechtvaardigd door Gods genade, niet door onze eigen goede werken of het houden van de wet. Door ons geloof in Jezus Christus ontvangen wij deze redding.

Korte samenvatting per hoofdstuk

Galaten 1: Paulus benadrukt dat zijn roeping als apostel rechtstreeks van Jezus Christus komt, niet van mensen. Hij is verbaasd dat de Galaten zich zo snel afkeren tot een ander evangelie, terwijl er in werkelijkheid geen ander evangelie is. Wie iets anders verkondigt, is vervloekt. Paulus zoekt niet de goedkeuring van mensen, maar van God. Hij vertelt hoe hij vroeger de gemeente vervolgde, maar dat God hem al voor zijn geboorte had uitgekozen en door genade riep. Het evangelie ontving hij niet via mensen, maar rechtstreeks van Jezus. Pas later ontmoette hij Petrus en Jakobus. De gemeenten verheerlijkten God vanwege zijn radicale bekering.

Galaten 2: Veertien jaar later ging Paulus opnieuw naar Jeruzalem en legde daar het evangelie voor dat hij onder de heidenen verkondigde. De apostelen erkenden dat het evangelie dat hij bracht juist was. Zij eisten niet dat Titus, een Griek, besneden werd, ondanks druk van valse broeders. De apostelen erkenden dat God Paulus had geroepen voor de heidenen, zoals Petrus geroepen was voor de Joden.

Later confronteerde Paulus Petrus in Antiochië, omdat Petrus zich afzonderde van de heidenen uit vrees voor de Joden. Zijn huichelachtig gedrag trok ook anderen mee. Paulus wees hem openlijk terecht.

Daarna legt Paulus uit dat niemand door de werken van de wet gerechtvaardigd wordt, maar alleen door het geloof in Jezus Christus. Wij zijn met Christus gekruisigd, en het is niet langer ons oude ik dat leeft, maar Christus leeft in ons. Het leven dat wij nu leven, is door geloof in de Zoon van God.

Galaten 3: Paulus richt zich fel tot de Galaten omdat zij, hoewel zij begonnen zijn in de Geest, nu proberen volmaakt te worden door het naleven van de wet. Hij legt uit dat zij de Heilige Geest ontvingen door geloof, niet door werken van de wet. Abraham wordt als voorbeeld genoemd: hij werd gerechtvaardigd door geloof, en wie in geloof leven zijn kinderen van Abraham. De wet brengt geen zegen maar een vloek, omdat niemand haar volledig kan houden. Christus heeft ons vrijgekocht van die vloek door voor ons een vloek te worden aan het kruis. Zo komt de zegen van Abraham ook tot de heidenen, door geloof. De wet, die 430 jaar na de belofte werd gegeven, maakt de belofte niet ongedaan. Zij werd gegeven om de zonde te openbaren en als leermeester te dienen, totdat Christus kwam. Door het geloof in Hem zijn wij gerechtvaardigd en in Christus zijn wij allen één.

Galaten 4: Paulus legt uit dat een erfgenaam, zolang hij nog onmondig¹⁰ is, niet verschilt van een slaaf, ook al is hij heer van alles. Zo leefden de Joden onder de wet als onmondige kinderen, totdat God Zijn Zoon zond om hen vrij te kopen en tot kinderen van God te maken. Nu ontvangen Joden en heidenen, door geloof, de Heilige Geest in hun hart, zodat zij kunnen roepen: “Abba, Vader!” Paulus waarschuwt de Galaten omdat ze zich opnieuw onderwerpen aan zwakke en arme beginselen. Hij vergelijkt Hagar met Sara: Hagar staat voor het verbond van slavernij, Sara voor het verbond van de belofte. Wij zijn kinderen van de vrije vrouw en geroepen om in vrijheid te leven. Daarom roept Paulus op om niet terug te keren naar een leven onder wet of gebondenheid. In Christus zijn wij juist erfgenamen.

Galaten 5: Paulus roept op om stand te houden in de vrijheid die Christus gaf en niet opnieuw een slavenjuk te dragen. Wie zich laat besnijden om rechtvaardig te zijn, raakt Christus kwijt en valt uit de genade. In Christus telt alleen geloof dat werkt door liefde. Paulus waarschuwt: een beetje zuurdesem verzuurt het hele deeg. Wij zijn geroepen tot vrijheid, maar geen vrijheid om te zondigen, wij leven

¹⁰ Iemand die nog niet volwassen is en nog geen zeggenschap heeft over zijn erfdeel, ook al is hij officieel de erfgenaam.

in de vrijheid om elkaar in liefde te dienen. Het vlees en de Geest strijden tegen elkaar. De werken van het vlees zijn zonden, waardoor je niet in het Koninkrijk van God kan komen. De vrucht van de Geest daarentegen is liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Wie bij Christus hoort, heeft het vlees gekruisigd. Laten we leven en wandelen door de Geest, zonder eigen roem of verdeeldheid.

Galaten 6: Paulus roept gelovigen op om zachtmoedig mensen weer het rechte pad op brengen als ze een misstap begaan, en daarbij op zichzelf te letten. Draag elkaars lasten, zo vervul je de wet van Christus. Wie denkt iets te zijn terwijl hij niets is, bedriegt zichzelf. Ieder moet zijn eigen werk toetsen, want ieder draagt zijn eigen verantwoordelijkheid. Wie onderwijs ontvangt, moet zijn leraar eren en goede dingen geven. God laat niet met zich spotten: wat een mens zaait, zal hij oogsten. Wie zaait in het vlees, oogst verderf; wie zaait in de Geest, oogst eeuwig leven. Laten we niet moe worden in het doen van het goede, want op de juiste tijd zullen we oogsten. Doe dus goed aan allen, vooral aan de huisgenoten van het geloof. Paulus sluit af met een waarschuwing tegen hen die zich willen beroemen op uiterlijke dingen, zoals de besnijdenis. Hij roemt alleen in het kruis van Christus.

Hoofdpijnen van de brief

Hieronder volgen de hoofdpijnen van de Galatenbrief, zodat we beter de structuur van deze brief kunnen begrijpen.

1. **Inleiding (1:1-9)**
 - a. Begroeting en adressering (1:1-5)
 - b. Waarschuwing voor een ander evangelie (1:6-9)
2. **Verdediging van Paulus' apostelschap en evangelie (1:10-2:21)**
 - a. Paulus' evangelie komt niet van mensen maar van God (Galaten 1:10-24)
 - i. Geen evangelie van mensen ontvangen of door mensen geleerd (1:10-12)
 - ii. Paulus' roeping en bekering (1:13-17)

- iii. Eerste ontmoetingen met apostelen en gelovigen (1:18-24)
- b. Erkenning door de andere apostelen (2:1-10)
 - i. Paulus' bezoek aan Jeruzalem (2:1-5)
 - ii. Erkenning door de steunpilaren van de gemeente in Jeruzalem (2:6-10)
- c. Conflict met Petrus over de wet (2:11-14)
- d. Rechtvaardiging door geloof, niet door de wet (2:15-21)
- 3. **Kernboodschap: Rechtvaardiging door geloof (3:1-4:31)**
 - a. Niemand wordt gerechtvaardigd door de wet (3:1-12)
 - i. De Galaten dwaalden door op de wet te vertrouwen (3:1-5)
 - ii. Geloof, net als bij Abraham, is de sleutel (3:6-9)
 - iii. De wet brengt de vloek en rechtvaardigt niemand (3:10-12)
 - b. De zegen van Abraham komt door geloof (3:13-18)
 - i. Jezus droeg de vloek, zodat wij de zegen ontvangen (3:13-14)
 - ii. De belofte aan Abraham ging aan de wet vooraf (3:15-18)
 - c. Doel en functie van de wet (3:19-25)
 - i. Gegeven omwille van de overtredingen en om op Christus te wijzen (3:19-22)
 - ii. De wet als leermeester tot Christus kwam (3:23-25)
 - d. Door geloof zijn we bekleed met Christus en erfgenamen (3:26-29)
 - e. Van slaven naar zonen (4:1-7)
 - i. Vroeger waren we slaven (4:1-3)
 - ii. Jezus kocht ons vrij van de wet (4:4-5)
 - iii. De Geest bevestigt ons zoonschap (4:6-7)
 - f. Oproep om niet terug te keren naar slavernij onder de wet (4:8-20)
 - i. Terugval in oude praktijken (4:8-11)
 - ii. Paulus' relatie met de Galaten (4:12-16)

- iii. Waarschuwing voor valse leraren en Paulus' innerlijke worsteling (4:17-20)
 - g. De twee verbonden: Hagar en Sara (4:21-31)
 - i. Geestelijke les uit de zonen en vrouwen van Abraham (4:21-27)
 - ii. Toepassing van de twee verbonden op gelovigen (4:28-31)
- 4. **Praktische toepassing: Leven door de Geest (5:1-6:10)**
 - a. Sta in de vrijheid, niet onder de wet (5:1-12)
 - i. Gevolgen van terugkeren naar de wet (5:1-4)
 - ii. Geloof en de Geest brengen rechtvaardigheid (5:5-6)
 - iii. Waarschuwing tegen misleiding en Paulus' verdediging (5:7-12)
 - b. Maak geen misbruik van je vrijheid (5:13-21)
 - i. Gebruik je vrijheid om elkaar in liefde te dienen (5:13-15)
 - ii. Leef door de Geest, niet naar het vlees (5:16-18)
 - iii. Overzicht van de werken van het vlees (5:19-21)
 - c. De vrucht van de Geest en leven naar de Geest (5:22-26)
 - d. Goeddoen aan de huisgenoten van het geloof (6:1-10)
 - i. Draag elkaars lasten (6:1-2)
 - ii. Onderzoek jezelf (6:3-5)
 - iii. Wat je zaait, zul je oogsten (6:6-10)
- 5. **Slotgroet en afsluiting (6:11-18)**
 - a. Waarschuwing tegen roem in het vlees (6:11-13)
 - b. Alleen roemen in het kruis van Christus (6:14-16)
 - c. Slotwoorden en zegen (6:17-18)

Woordenboek

In de brief aan de Galaten komen enkele kernwoorden en moeilijke begrippen voor. In dit overzicht vind je van elk woord een korte en duidelijke uitleg.

Apostel: Door God gezonden leider, sticht gemeenten en legt geestelijke fundamenten.

Besnijdenis: Verwijdering van de voorhuid van de man als teken van het verbond tussen God en Abraham.

Dienstbaarheid: In gehoorzaamheid leven, in liefde voor anderen.

Doop: Onderdompeling in water, dit is een stap van de wedergeboorte.

Erfgenaam: Iemand die door geloof in Christus recht heeft op Gods beloften, zegeningen en eeuwig leven.

Evangelie: De goede boodschap van redding en eeuwig leven door Jezus Christus.

Geest: De Heilige Geest (met hoofdletter G); De geest van de mens (met kleine letter g).

Gehoorzaamheid: Doen wat God vraagt.

Geloof: De zekerheid van dingen die men hoopt en het bewijs van wat je niet ziet. Het vol vertrouwen voor waar aannemen wat God zegt en belooft, en weten dat je het ontvangen hebt.

Genade: Gods onverdiende gunst waardoor mensen vergeving, redding en eeuwig leven ontvangen door Jezus Christus.

Getuigenis: Wat iemand vertelt over wat God heeft gedaan.

Heidenen: Mensen die niet bij het Joodse volk horen.

Heilig: Iemand die bij God hoort, apart gezet is en innerlijk schoon en toegewijd.

Heiliging: Het proces waarbij iemand meer op Jezus gaat lijken.

Kinderen van God: Mensen die bij God horen omdat ze geloven in Jezus.

Lasteren: Slecht spreken over God of mensen.

Nieuwe schepping: Iemand die door geloof in Christus totaal vernieuwd is.

Openbaring: Iets dat God laat zien of vertelt, zodat mensen Hem, Zijn wil en waarheid kennen.

Overtreding: Een daad die ingaat tegen Gods wetten en geboden.

Rechtvaardig: Leven volgens Gods regels, doen wat goed is in Zijn ogen, eerlijk en trouw zijn.

Rechtvaardiging: Door God als rechtvaardig (niet schuldig) verklaard worden.

Regeren: Heersen met kracht, bijvoorbeeld over zonde, zodat die geen macht meer heeft in je leven.

Roeping: Gods persoonlijke uitnodiging om Hem te volgen, Hem te dienen en Zijn plan met jouw leven.

Slavernij: Leven zonder vrijheid, vooral doordat je gebonden bent aan zonde, wet of verkeerde machten.

Trouw: Iemand zijn die je kunt vertrouwen, die blijft staan en doet wat hij belooft.

Verbond: Een heilige afspraak waarbij God en mensen elkaar trouw beloven en samen verbonden zijn voor altijd.

Verlossing: Bevrijding van zonde, schuld en straf door het offer van Jezus Christus aan het kruis.

Vervolg: Slecht behandeld worden, pijn of moeilijkheden ervaren, omdat je in Jezus gelooft en Hem volgt.

Vlees: De menselijke natuur, vaak met nadruk op zondige verlangens.

Vloek: Een straf of slechte toestand die komt door ongehoorzaamheid aan God of het overtreden van Zijn wil.

Vrijheid: Leven zonder gebondenheid, omdat Jezus je heeft bevrijd van zonde, wet en schuld.

Vrucht van de Geest: Goede uitingen zoals liefde en geduld, die groeien door het werk van Gods Geest in de gelovige.

Wereld: Het systeem van mensen, gedachten en levensstijl dat zonder God leeft en Hem niet erkent.

Werken van de wet: Het proberen goed te leven door de regels van de wet te houden.

Werken van het vlees: Zondige daden die ontstaan uit menselijke verlangens, zonder leiding van Gods Geest.

Wet: Het geheel van geboden en regels die God aan Mozes gaf voor het volk Israël.

Wet van Christus: Leven in liefde voor God en anderen, zoals Jezus ons heeft geleerd en voorgedaan.

Zegen: Een gave of gunst van God.

Zonde: Iets doen wat tegen Gods wil ingaat.

GALATEN 1

Misschien heb je weleens gehoord van een gezin waarin regelmatig ruzie is tussen een ouder en een puber. Je hebt met je zoon afgesproken dat hij om 22:00 uur thuis moet zijn, maar op dat tijdstip is hij nog nergens te bekennen. De tijd verstrijkt: het is inmiddels 22:30, 23:00 en zelfs 23:30 geweest. Uiteindelijk komt hij precies om middernacht binnen. Hoe zou jij reageren?

Waarschijnlijk op een vergelijkbare manier als Paulus reageert tegenover de Galaten, vanwege hun dwaasheid om van het evangelie van genade af te wijken en rechtvaardiging te zoeken door het naleven van de wet. Paulus gebruikt scherpe woorden zoals: *‘Ik verwonder mij...’*, *“sommigen brengen u in verwarring...”*, *“die zij vervloekt...”*, en *“O dwaze Galaten, wie heeft u betoverd?”*

Normaal gesproken begint Paulus zijn brieven met bemoediging of een opbouwend gebed voor de gemeente. Bij de Galaten doet hij dat niet. Hij spreekt de gemeenten in Galatië herhaaldelijk streng toe, zoals een vader zijn zoon streng aanspreekt die veel te laat thuiskomt. Er is even geen ruimte voor een schouderklopje, er moet meteen duidelijk worden gemaakt welke ernstige fout de Galaten dreigen te maken.

Omdat de boodschap van genade zo belangrijk is, neemt Paulus bovendien de tijd om duidelijk te maken dat het evangelie dat hij verkondigt niet van mensen komt. In het tweede deel van hoofdstuk 1 beschrijft hij uitvoerig hoe hij tot bekering kwam, hoe Jezus Zelf hem het evangelie openbaarde, en hoe hij de opdracht kreeg om dit evangelie onder de heidenen te verkondigen als een ware apostel.

Begroeting en adressering (1:1-5)

Paulus, een apostel – geroepen, niet vanwege mensen, ook niet door een mens, maar door Jezus Christus en God de Vader, Die Hem uit de doden opgewekt heeft. (Galaten 1:1)

Paulus opent zijn brief door zichzelf voor te stellen en geeft direct aan dat hij niet door mensen is geroepen, maar dat Jezus Christus en

God de Vader het zijn die dit besloten hebben. Meteen daarna deelt hij het evangelie: God de Vader heeft Jezus opgewekt uit de dood.

“Paulus, een apostel.” De brief begint met de afzender: de apostel Paulus. Hij is degene die de gemeenten in Galatië heeft gesticht en voelt zich geroepen om iets recht te zetten in de gemeente. Paulus wordt een apostel genoemd. In het Grieks betekent dat: “afgezant”, “bode” of “vertegenwoordiger”. Het duidt op iemand die namens een ander is uitgezonden. Paulus was een door God gezonden leider die gemeenten stichtte en geestelijke fundamenten legde.

Hij schrijft: *“Geroepen, niet vanwege mensen, ook niet door een mens.”* Daarmee benadrukt Paulus dat zijn apostelschap geen menselijke oorsprong heeft. In Paulus’ tijd waren er veel gelovigen en valse leraren die zijn apostelschap in twijfel trokken. Hij was namelijk niet één van de twaalf apostelen die met Jezus rondtrokken tijdens Zijn aardse leven. Paulus maakt duidelijk dat het geen menselijk idee was dat hij apostel werd (*niet vanwege mensen*) en dat hij ook niet werd aangesteld door iemand anders (*niet door een mens*). Hij werd geroepen door Jezus en God.

“Maar door Jezus Christus en God de Vader.” Hoewel Jezus hem niet had aangesteld toen Hij op aarde leefde, heeft Hij dat wel gedaan nadat Hij was opgevaren naar de hemel. Daarbij is het belangrijk dat zowel Jezus als God de Vader betrokken waren bij zijn aanstelling. De Drie-eenheid stond aan de basis van Paulus’ roeping.

“Die Hem uit de doden opgewekt heeft.” Het eerste vers eindigt met de opmerking dat God de Vader Jezus heeft opgewekt uit de dood. Juist daarom kon Jezus Paulus aanstellen als apostel: Hij leeft! Door de kracht van de Heilige Geest stond Hij op uit de dood. Toen Paulus op de weg naar Damascus viel en de verheerlijkte Jezus zag, wist hij zeker dat Jezus was opgestaan. Daarmee begint Paulus zijn brief meteen met het evangelie: Jezus Christus is werkelijk opgestaan uit de dood. Dit bevestigt Zijn Goddelijke gezag en maakt duidelijk dat Hij ook na Zijn aardse leven nog steeds werkzaam is.¹¹

¹¹ Galaten 1:1:

- Paulus werd door God gezonden: Handelingen 9:3-6; 13:2-3; 26:15-18
- Geen van de twaalf, toch een echte apostel (naast deze apostelen, waren er nog andere apostelen): 1 Korinthe 15:8-9; 2 Korinthe 11:5
- God de Vader wekte Jezus op uit de dood: Romeinen 10:9; Handelingen 2:24
- Jezus werkt ook na Zijn opstanding: Handelingen 1:1-2; Markus 16:20

En al de broeders die bij mij zijn, aan de gemeenten van Galatië.
(Galaten 1:2)

In het eerste vers lezen we over de afzender en in het tweede vers lezen we aan wie de brief is gericht: namelijk aan de gemeenten van Galatië.

“En al de broeders die bij mij zijn.” Paulus was niet alleen. Tijdens het schrijven van deze brief was hij in het gezelschap van broeders en (waarschijnlijk) ook zusters, oftewel medegelovigen. Het Griekse woord voor “broeders” kan namelijk ook worden gelezen als “broeders en zusters”. Door deze broeders te noemen, laat Paulus zien dat hij niet alleen stond in zijn onderwijs, maar dat hij werd gesteund door anderen.

Het is niet precies bekend waar Paulus deze brief schreef. Veelgenoemde plaatsen onder Bijbelleraars zijn Efeze, Korinthe of Antiochië, dat in de provincie Syrië ligt. Met “broeders” kan een plaatselijke gemeente worden bedoeld, of een groep gelovigen die met Paulus meereisde tijdens een zendingsreis.

“Aan de gemeenten in Galatië.” Voor een uitgebreide studie over deze gemeenten verwijs ik naar het inleidingshoofdstuk van dit boek. Paulus schreef de brief niet aan één gemeente, maar aan meerdere gemeenten in de provincie Galatië. In deze gemeenten werd de brief voorgelezen, zodat alle gelovigen op de hoogte waren van het onderwijs van Paulus.¹²

Genade zij u en vrede van God de Vader en van onze Heere Jezus Christus, **(Galaten 1:3)**

Wat opvalt in deze zegewens van Paulus, is dat hij direct na zijn begroeting begint met het woord “genade”. Dat is geen toeval. De kern van zijn boodschap aan de Galaten is dat zij in de genade en vrede van God moeten blijven en hun rechtvaardiging niet moeten zoeken in de wet van Mozes.

¹² **Galaten 1:2:**

- Paulus was niet alleen: Handelingen 15:22; 20:4; Filippenzen 4:21-22

- De brieven van Paulus werden voorgelezen: Kolossenzen 4:16; 1 Thessalonicenzen 5:27

“*genade zij u.*” Het woord *genade* komt van het Griekse “*charis*” en betekent: gunst, gave of liefdesbetoon. Het evangelie van God is een evangelie van *genade*. Dat betekent dat het ons niet wordt opgelegd als een wet die we moeten vervullen, maar dat het ons gratis wordt aangeboden. We hoeven Gods goedkeuring niet te verdienen door onze daden; in plaats daarvan mogen we Zijn *genade* ontvangen door geloof. Het is een geschenk, niet een beloning.

“*en vrede.*” Daaruit volgt vanzelf het tweede woord in Paulus’ groet: *vrede*. Wie Gods *genade* ontvangt, ervaart ook Zijn *vrede*. Want als je weet dat je gered bent door *genade*, hoef je niet meer te leven onder schuld of veroordeling. Je bent vrij van het eeuwige oordeel, je herkent de beschuldigingen van de duivel als leugens, en je hoeft niet meer te leven onder de druk van je eigen prestaties. Je ontvangt alles wat je nodig hebt van God, niet omdat je het verdient, maar omdat Hij goed is. Dat besef geeft diepe rust. Je leeft in *vrede* met God en Zijn *vrede* zal je hart vullen.

Paulus voegt eraan toe dat deze *genade* en *vrede* komen “*van God de Vader en van onze Heere Jezus Christus.*” Het laat zien dat zowel de Vader als de Zoon betrokken zijn om ons *genade* en *vrede* te geven. Jezus wordt “*Heere*” genoemd, wat duidt op Zijn goddelijke autoriteit. Hij is onze Meester, Degene aan wie wij toebehoren en die wij mogen dienen.

Echte *genade* en *vrede* komen alleen van God. Ze kunnen niet verkregen worden door menselijke inspanning, religieuze regels of het naleven van de wet. Dat is precies wat de Galaten moesten begrijpen: de wet kon hen dit niet geven, alleen God en Jezus kunnen dat.¹³

Die Zichzelf gegeven heeft voor onze zonden, opdat Hij ons zou ontrukken aan de tegenwoordige slechte wereld, overeenkomstig de wil van onze God en Vader. (Galaten 1:4)

Paulus legt verder uit wat Jezus voor ons heeft gedaan.

¹³ **Galaten 1:3:**

- *Genade* is gratis en een gunstbewijs: Efeze 2:8-9; Romeinen 11:6; Galaten 3:18
 - Vrij van schuld en oordeel: Romeinen 8:1; Galaten 3:13

Hij schrijft dat Jezus “*Zichzelf gegeven heeft voor onze zonden.*” Dit wijst op het lijden en de kruisdood van Jezus. De kruisiging overkwam Hem niet zomaar; Hij gaf Zichzelf vrijwillig om de zonden van de mensheid te dragen. De reden daarvoor was om verzoening te brengen tussen God en de mens. Alleen door dit offer kon de zonde vergeven worden en kon de macht van de zonde gebroken worden. Er is niets anders, niet op aarde en niet in de hemel, dat ons kan verlossen van de zonde. Alleen het offer van Jezus kan dat.

“*Opdat Hij ons zou ontrukken aan de tegenwoordige slechte wereld.*” Deze redding is niet iets dat pas in de toekomst gebeurt, in de hemel. Het begint hier op aarde. Jezus heeft ons nu al bevrijd van de macht van de zonde. We zijn niet langer slaven van de zonde, maar vrijgemaakt door Hem.

Het woord “ontrukken” is krachtig. Het wordt ook gebruikt in de Bergrede, waar Jezus zegt: “*Als uw oog u doet struikelen, ruk het uit en werp het van u.*” (Mattheüs 18:9). In Handelingen wordt het gebruikt voor Petrus, die door een engel werd bevrijd uit de gevangenis van Herodes (Handelingen 12:11), en voor Paulus, die door een legerofficier uit de handen van boze Joden werd gered (Handelingen 23:27). Op dezelfde manier heeft Jezus ons ontrukkt aan deze wereld die beheerst wordt door het kwaad.

In de grondtekst verwijst het woord “wereld” naar een tijdperk of tijdsbestek. Dit tijdperk staat onder invloed van de duivel.

waarin u voorheen gewandeld hebt, overeenkomstig de leefwijze van deze wereld, overeenkomstig de wil van de aanvoerder van de macht in de lucht, van de geest die nu werkzaam is in de kinderen van de ongehoorzaamheid, onder wie ook wij allen voorheen verkeerden, in de begeerten van ons vlees, door de wil van het vlees en de gedachten te doen; en wij waren van nature kinderen des toorns, evenals de anderen. (Efeze 2:2-3)

Jezus heeft ons bevrijd van deze zondige levensstijl en van de macht van de duivel. Ook al kan een christen nog zondigen (wat niet de bedoeling is), hij leeft niet langer onder de heerschappij van de zonde. Dat oude leven heeft hij achter zich gelaten bij zijn wedergeboorte.

“Overeenkomstig de wil van onze God en Vader.” Het was Gods wil dat Jezus naar de aarde kwam om verzoening te brengen. Dit laat iets bijzonders van Gods genade zien: het kwam uit Hemzelf voort. Het is Gods verlangen dat mensen verlost worden van deze slechte wereld, wandelen in rechtvaardigheid en heiligheid, en eeuwig leven ontvangen. De verzoening tussen God en mens is door God Zelf tot stand gebracht.¹⁴

Hem zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen. (Galaten 1:5)

Aan God komt de heerlijkheid toe tot in alle eeuwigheid.

“Hem zij de heerlijkheid.” Met “heerlijkheid” wordt bedoeld dat God geprezen en geëerd moet worden voor Zijn reddingswerk. Het is alleen dankzij Hem dat wij gered konden worden. Daarom verdient Hij alle eer, lof en bewondering.

In vers 4 lezen we dat:

- God ons heeft gered door Jezus Christus,
- Jezus zichzelf heeft gegeven voor onze zonden,
- God ons heeft weggerukt uit de tegenwoordige slechte wereld,
- dit alles de wil van God de Vader was: Hij nam het initiatief.

“in alle eeuwigheid. Amen.” Vanwege dit reddingswerk verdient God alle eer en heerlijkheid, niet alleen nu, maar tot in alle eeuwigheid. Letterlijk staat er: “de eeuwen der eeuwen”. Dat betekent: God ontvangt onze eer nu, maar ook wanneer we voor eeuwig bij Hem zijn in de hemel. Dan zullen we Hem nog steeds eren en bewonderen om wie Hij is en om wat Hij heeft gedaan.

¹⁴ **Galaten 1:4:**

- Jezus gaf Zichzelf vrijwillig voor onze zonden: Johannes 10:17-18
- Alleen Jezus' offer verlost van de zonde: Handelingen 4:12; Hebrreeën 9:26; Romeinen 3:24-25
- Onze verlossing begint nu al, niet pas in de toekomst: Kolossenzen 1:13; Romeinen 6:6-7; Titus 2:14
- De wereld is een tijdperk onder invloed van de duivel: Efeze 2:2-3; 1 Johannes 5:19
- Christenen leven niet onder de macht van de zonde: Romeinen 6:14; 1 Johannes 3:16; 5:18
- Gods wil en initiatief in de verzoening: Johannes 3:16; Romeinen 5:8; 2 Korinthe 5:18-19

Door “Amen” te zeggen laat de schrijver zien dat hij dit van harte bevestigt. “Amen” betekent: “zo is het” of “het is waar”. Daarmee benadrukt hij dat deze woorden belangrijk zijn en volledig waar.¹⁵

Waarschuwing voor een ander evangelie (1:6-9)

Ik verwonder mij erover dat u zich zo snel afwendt van Hem Die u in de genade van Christus geroepen heeft, naar een ander evangelie, (Galaten 1:6)

Normaal gesproken begint Paulus zijn brief met een dankwoord of een bemoediging voor de gemeente. Maar in zijn brief aan de Galaten doet hij dat niet. Hij springt direct in het diepe, want de situatie is ernstig. De boodschap van het evangelie staat op het spel. Paulus is niet alleen verbaasd, hij is diep teleurgesteld. Hij kan het bijna niet bevatten: de gelovigen in Galatië, die hij zelf het evangelie van Jezus Christus heeft gebracht, keren zich nu af van de waarheid en laten zich meeslepen door een ander evangelie.

“*Ik verwonder mij erover,*” schrijft Paulus. Het is geen oppervlakkige verbazing, maar een innerlijke schok. Hoe is het mogelijk dat zij zich zo snel laten afleiden van de boodschap van genade? Hoe kunnen zij, die door het geloof in Christus zijn begonnen, nu denken dat zij verder moeten gaan door de werken van de wet? God had hun hart geopend toen Paulus het evangelie verkondigde. Ze waren geroepen door God zelf om te leven in de genade van Christus. Hij had hen aangenomen door genade en geloof. Waarom zouden ze dan nu denken dat ze gerechtvaardigd blijven door het houden van regels?

“*Dat u zich zo snel afwendt van Hem.*” Paulus benoemt het scherp: zij keren zich af van Hem die hen in de genade van Christus geroepen heeft. Dit is niet zomaar een kleine afwijking in denken. Het is niet slechts een klein meningsverschil. Nee, als je het evangelie verandert, keer je je af van de boodschap en van de Boodschapper: Jezus zelf. Het is niet alleen dat je iets toevoegt aan het

¹⁵ Galaten 1:5:

- God en Jezus komen alle heerlijkheid toe: Openbaring 4:10-11; 5:12-13; Psalm 115:1

evangelie, door het te vermengen met de wet of filosofieën, je stapt er volledig van af. Je valt uit de genade, je hoort dan niet meer bij Christus, tenzij jij je hiervan bekeert.

Wat Paulus vooral verbaast, is de snelheid waarmee dit gebeurt. *“Dat u zich zo snel afwendt.”* Blijkbaar hebben de dwaalleraars hun invloed al kort na Paulus’ vertrek uitgeoefend, of zijn de Galaten er later heel gemakkelijk in meegegaan. Toch klinkt er ook hoop in Paulus’ woorden. Hij schrijft in de tegenwoordige tijd: het afwenden is nog gaande. Er is nog tijd om te bekeren. Paulus beseft dat hij nog invloed kan uitoefenen, dat zijn brief hen misschien nog wakker kan schudden en terug kan brengen naar de weg van genade.

“Die u in de genade van Christus geroepen heeft.” Daarom is zijn toon zo direct. Het evangelie dat hij hun heeft gebracht, is een evangelie van genade, en niets anders. Wanneer hij het samenvat, noemt hij het: “de genade van Christus.” Dat is het hart van de boodschap.

“Naar een ander evangelie.” Als je daar iets aan toevoegt, ook al lijkt het nog zo vroom of logisch, dan heb je een ander evangelie. En dat andere evangelie is niet slechts een alternatieve versie. Het is een evangelie dat je niet kan redden. Een evangelie dat je verwijderd van God, in plaats van dichterbij brengt.

Er is één evangelie. Eén goede boodschap. Eén genade van Jezus Christus. En daaraan mogen we niets toevoegen.¹⁶

Terwijl er geen ander is; al zijn er ook sommigen die u in verwarring brengen en het Evangelie van Christus willen verdraaien. (Galaten 1:7)

Paulus benadrukt dat er maar één evangelie is. Er bestaat geen ander goed nieuws en geen andere weg tot redding dan door de genade van

¹⁶ - **Galaten 1:6:**

- Geroepen door genade, niet door werken: Galaten 3:1-3; Efeze 2:8-9; Romeinen 3:28

- Niets toevoegen aan het evangelie: Galaten 5:2-4; Handelingen 15:10-11; Kolossenzen 2:20-23

- Wie het evangelie verandert, keert zich af van Christus: Galaten 5:4; 2 Korinthe 11:4; Hebreeënen 6:4-6

- Er is maar één evangelie: Johannes 14:16; Handelingen 4:12; Efeze 4:4-6

Jezus Christus en het geloof in Hem. Wie iets anders beweert, brengt mensen op een dwaalspoor.

“Terwijl er geen ander is; al zijn er ook sommigen die u in verwarring brengen.” In de gemeenten van Galatië waren mensen binnengedrongen die verwarring zaaiden. Paulus noemt hen niet bij naam, maar het is goed mogelijk dat het ging om valse broeders uit de Joodse gemeenschap die wilden dat de gelovigen zich onderwierpen aan de wet van Mozes. Deze mensen deden zich voor als medegelovigen, maar probeerden in werkelijkheid de gelovigen ervan te overtuigen dat geloof in Jezus alleen niet genoeg was. Zij wilden dat de werken van de wet daaraan werden toegevoegd.

Paulus schrijft in de tegenwoordige tijd, wat laat zien dat deze verwarring op dat moment nog steeds gaande is. Terwijl de gemeenteleden eigenlijk in rust en vrede met God hoorden te leven, werd hun denken nu onrustig gemaakt. Het Griekse woord dat hier wordt vertaald met “verwarren”, betekent ook: “in beweging brengen”. Er was onrust binnengekomen, waardoor de zekerheid en vrede die de gelovigen hadden gevonden in het evangelie, werden aangetast.

“En het Evangelie van Christus willen verdraaien.” Het gevaar zat hem niet in een compleet andere religie met een afgod of andere naam. Deze mensen predikten niet iets nieuws, maar verdraaiden het evangelie van Christus. Ze presenteerden halve waarheden die in werkelijkheid leugens waren. Juist daardoor waren ze moeilijker te herkennen. Zo brachten ze de gemeenten in Galatië in verwarring.

Paulus maakt duidelijk dat wie het evangelie verdraait, in werkelijkheid een ander evangelie brengt, dat helemaal geen evangelie meer is. Het Griekse woord dat hier wordt gebruikt voor “verdraaien” vinden we ook terug in Handelingen 2:20, waar staat dat de zon zal “veranderen” in duisternis. Dit staat ook in Jakobus 4:9, waar het lachen “veranderd” moet worden in treuren. Dat laat zien dat verdraaien niet zomaar een klein verschil is; het is een verandering die leidt tot het tegenovergestelde. Genade wordt vervangen door werken. In plaats van rust in Gods nabijheid, worden mensen van Hem afgewend.

Wat overblijft is geen evangelie meer, maar een andere boodschap die mensen wegleidt van de vrijheid die zij in Christus hebben ontvangen. En daarom is Paulus zo fel en duidelijk: er is één evangelie; het evangelie van genade door geloof in Jezus Christus.¹⁷

Maar zelfs als wij, of een engel uit de hemel, u een evangelie zouden verkondigen, anders dan wat wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt. (Galaten 1:8)

Let op hoe Paulus begint: “*maar zelfs als wij...*”. Hij spreekt in het meervoud. Daarmee geeft hij aan dat het evangelie dat hij verkondigt niet alleen van hem afkomstig is, er zijn ook anderen die hetzelfde evangelie bevestigen. Hij reisde niet alleen, maar met medewerkers die samen met hem het goede nieuws verkondigden. Paulus laat zien dat het evangelie niet op zijn persoonlijke gezag berust, maar dat het door meerdere getuigen gedragen wordt. En toch, zelfs als hijzelf, of iemand die samen met hem optrekt, op een dag een ander evangelie zou brengen dan wat hij de gemeenten heeft verkondigd, dan moeten die gemeenten daar niet naar luisteren.

“*Of een engel uit de hemel, u een evangelie zouden verkondigen.*” Hij gaat nog verder. Paulus zegt zelfs dat, zelfs wanneer “*een engel uit de hemel*” een ander evangelie zou brengen, dit verworpen moet worden. Stel je dat voor: een engel, vol heerlijkheid, straalt licht en kracht uit en verschijnt voor je. Het zou je kunnen overweldigen. Toch zegt Paulus: ook zo’n engel moeten we afwijzen als hij iets anders brengt dan het evangelie van de genade van Jezus Christus. Paulus maakt duidelijk dat de uiterlijke vorm, de status of het aanzien van de boodschapper er niet toe doet. Wat telt, is of de boodschap overeenkomt met het oorspronkelijke evangelie.

Het lijkt misschien vreemd om te denken dat een engel uit de hemel een verkeerd evangelie zou brengen. Maar Paulus waarschuwt niet zomaar. Wij weten dat de duivel zich voordoeft als een engel van

¹⁷ Galaten 1:7:

- Valse broeders in de gemeente: Galaten 2:4; 2 Korinthe 11:13-15; Mattheüs 7:15
- Vrede in denken, geen verwarring: Galaten 5:10; 1 Korinthe 14:33
- Halve waarheden als misleiding: 2 Korinthe 11:3-4; Mattheüs 4:1-11; 2 Timotheüs 3:5; Galaten 5:9

het licht. Een echte engel van God zal nooit tegen het evangelie van Jezus ingaan. Maar een gevallen engel of een demonisch wezen kan zich voordoen als een engel van het licht en een ander, verdraaid evangelie brengen. In de geschiedenis zijn er genoeg voorbeelden van mensen die beweerden een boodschap van een engel te hebben ontvangen, terwijl die boodschap het evangelie van Jezus ontkende.

“Anders dan wat wij u verkondigd hebben.” Daarom benadrukt Paulus: het gaat om het evangelie dat wij u hebben verkondigd. Dat evangelie bracht hij persoonlijk naar de gemeenten in Galatië. Wij leven nu in een andere tijd en hebben Paulus niet persoonlijk horen spreken, maar we mogen wel zijn boodschap lezen in de Bijbel. Diezelfde boodschap vinden we terug in zowel het Oude als het Nieuwe Testament. Voor ons geldt: is wat wij horen in overeenstemming met de Bijbel? Of is het iets nieuws, iets wat ervan afwijkt? Als het klopt met de Bijbel, zonder dat het verdraaid is, mogen we ons erdoor laten opbouwen. Maar als het tegen de Bijbel ingaat, dan moeten we het verwerpen. Dan is het evangelie niet langer goed nieuws, maar een valse boodschap.

En dan schrijft Paulus: *“die zij vervloekt.”* Paulus spreekt deze vloek niet zomaar uit. Hij vervloekt ook niemand uit zichzelf. Als gelovigen zijn wij geroepen om te zegenen, niet om te vervloeken, tenzij wij daar een direct woord van God voor ontvangen. Wat Paulus hier doet is een geestelijke waarheid onder woorden brengen. Als iemand een ander evangelie predikt dan dat van Christus, dan is die persoon vervloekt. Hij heeft zichzelf buiten het Koninkrijk van God geplaatst. En wie buiten het Koninkrijk staat, staat onder het oordeel van God.

Dat oordeel zal uiteindelijk volledig zichtbaar worden bij de grote witte troon, waar de ongelovigen geoordeeld worden. Maar zelfs op aarde kan een persoon die een vals evangelie brengt, de gevolgen van die vloek ervaren. De rest van de brief aan de Galaten zal verder ingaan op de gevolgen van het afwijken van Gods genade. Want wie uit de genade stapt, komt onder de vloek terecht.¹⁸

¹⁸ Galaten 1:8:

- De duivel doet zich voor als een engel van het licht: 2 Korinthe 11:14; 1 Timotheüs 4:1

- Toetsen aan de hand van de Bijbel: Handelingen 17:11; 2 Timotheüs 3:16-17

Zoals wij al eerder gezegd hebben, zo zeg ik ook nu weer: Als iemand u een evangelie verkondigt anders dan wat u ontvangen hebt, die zij vervloekt. (Galaten 1:9)

Paulus herhaalt in dit vers wat hij net daarvoor heeft geschreven. Daarmee laat hij zien hoe ernstig de situatie is. De Galaten moeten goed beseffen dat dit geen bijzaak is; het evangelie van genade laat geen ruimte voor een ander evangelie. Als iemand toch een ander evangelie brengt dan wat zij van Paulus hebben ontvangen, dan ligt er een vloek op die persoon. Die staat buiten Gods genade en onder Gods oordeel.

De woorden “zoals wij al eerder gezegd hebben” kunnen verwijzen naar vers 8, maar het is ook mogelijk dat Paulus doelt op zijn eerdere bezoek aan de Galaten. Toen had hij hen persoonlijk gewaarschuwd om vast te blijven staan in het evangelie van Jezus Christus. Hij had hen opgeroepen niet te luisteren naar dwaalleraars en valse broeders die het geloof wilden vermengen met goede werken als voorwaarde om gered te blijven.

Paulus had zelfs in de gemeenten van Galatië leiders aangesteld. Dit waren oudsten die toezicht moesten houden op de gemeente en waken over de zuivere leer. Toch merkt hij nu dat de Galaten verward raken. Daarom herhaalt Paulus: er is geen ander evangelie. Wat zij van hem hebben ontvangen, is het ware evangelie.¹⁹

- Als je niet in de genade blijft, ben je vervloekt: Galaten 3:10; Deuteronomium 27:26

- Wie het evangelie verwerpt, staat onder Gods oordeel: Johannes 3:18; 2 Thessalonicenzen 1:8-9; Openbaring 20:11-15

- Wie uit de genade stapt, komt onder de vloek: Galaten 3:10; 5:4; Hebrëen 10:29; Johannes 15:16

¹⁹ **Galaten 1:9:**

- Paulus stelde oudsten aan in Galatië: Handelingen 14:23

- Zie ook de voetnoot bij Galaten 1:8

Paulus' evangelie komt niet van mensen maar van God (1:10-24)

Want ben ik nu bezig mensen te overtuigen, of God? Of probeer ik mensen te behagen? Als ik immers nog mensen behaagde, zou ik geen dienstknecht van Christus zijn. (Galaten 1:10)

Paulus stelt hier een vraag: “Ben ik nu bezig mensen te overtuigen, of God?” Dat klinkt misschien verwarrend. Moet God dan overtuigd worden? Is Paulus bezig om God op andere gedachten te brengen? Dat is niet het geval. Deze vraag is retorisch bedoeld: Paulus wil ermee benadrukken dat hij zijn boodschap niet aanpast voor mensen, maar trouw wil zijn aan God.

“Want ben ik nu bezig mensen te overtuigen, of God.” Als we naar het Griekse woord voor “overtuigen” kijken, dan zien we dat het volgens Thayer in deze context betekent: “vrienden maken”, “proberen iemand te winnen”, “ernaar streven iemand te behagen”. In dat licht wordt Paulus’ vraag duidelijker: “Ben ik nu bezig om de goedkeuring van mensen te winnen, of die van God?” Dat blijkt ook uit moderne Engelse vertalingen van deze tekst:

ESV: *For am I now seeking the approval of man, or of God?* (Letterlijk vertaald: Zoek ik nu de goedkeuring van mensen of van God?)

NIV: *Am I now trying to win the approval of human beings, or of God?* (Letterlijk vertaald: Probeer ik nu de goedkeuring van mensen te winnen, of die van God?)

NASB: *For am I now seeking the favor of people, or of God?* (Letterlijk vertaald: Zoek ik nu de gunst van mensen of van God?)

Paulus zegt dit in reactie op de mensen die, zoals we in de voorgaande verzen lezen, de gelovigen in Galatië probeerden af te trekken van het evangelie van genade en hen wilden terugbrengen onder de wet. Die mensen waren gericht op de goedkeuring van anderen. Ze wilden het evangelie vermengen met Joodse gebruiken, zodat de boodschap minder aanstootgevend zou zijn voor Joden. Maar Paulus

wijst die weg radicaal af. Hij zoekt geen goedkeuring van mensen, maar van God.

Daarom stelt hij vervolgens de vraag: *“Of probeer ik mensen te behagen?”* Daarmee bedoelt hij: doe ik dit werk omdat ik wil dat mensen mij bewonderen, goedkeuren of volgen? En maak ik mijn boodschap aantrekkelijker of aangenamer zodat mensen het fijn vinden om te horen? Het antwoord is duidelijk: nee.

Paulus zoekt geen menselijke waardering. Hij maakt zijn boodschap niet zachter om mensen tevreden te houden. Integendeel: hij spreekt de waarheid, ook als die moeilijk is om te horen. Hij is niet bezig om een populaire prediker te zijn, maar een trouwe boodschapper van God.

“Als ik immers nog mensen behaagde, zou ik geen dienst-knecht van Christus zijn.” Je kunt niet tegelijk mensen willen behagen en een dienaar van Christus zijn. Wie leeft om goedkeuring te krijgen van mensen, is niet vrij om de waarheid van Christus te spreken. De geest van deze wereld wil Jezus niet kennen. Ze verwerpt Hem en maakt Hem belachelijk. Als je kiest voor Christus, zul je automatisch botsen met de denkwijze van deze wereld. Je kunt niet met één been in de wereld staan en met het andere in Gods Koninkrijk. Je moet kiezen: wie wil je behagen?

De Bijbel en de geest van deze wereld staan lijnrecht tegenover elkaar. De Bijbel roept op tot bekering, waarheid, vrijheid in Christus, nederigheid en liefde. De wereld zegt: leef voor jezelf, zonde moet kunnen, tolerantie is belangrijk en iedereen mag zijn eigen waarheid bepalen. Als je de mensen meer behaagt dan God, ga je met de wereld mee. Dan ben je geen dienstknecht meer van God. Als je tegen de stroom ingaat, krijg je tegenstand van mensen. Maar dan behoort je wel toe aan God.

Dat is wat Paulus duidelijk maakt: hij spreekt niet om mensen tevreden te stellen, maar omdat hij trouw wil zijn aan Christus. Hij heeft zijn leven volledig aan Hem toevertrouwd. En dat betekent dat hij soms moet zeggen wat mensen niet willen horen, uit liefde voor God en voor hen. Want alleen de waarheid maakt vrij.²⁰

²⁰ Galaten 1:10:

- Je kunt niet mensen behagen en God dienen: Jakobus 4:4; Johannes 12:43

- De wereld verwerpt Jezus en Zijn waarheid: Johannes 15:18-19; 1 Johannes 3:13

Maar ik maak u bekend, broeders, dat het Evangelie dat door mij verkondigd is, niet naar de mens is. (Galaten 1:11)

In dit vers begint Paulus te laten zien dat het evangelie dat hij brengt, niet van mensen komt, maar van God.

“Maar ik maak u bekend.” In het Grieks betekent dit niet zomaar iets onbelangrijks zeggen, maar iets duidelijk maken dat echt telt. Hij vertelt geen mening of eigen idee, maar iets wat hoort bij het evangelie. Het lijkt alsof hij zegt: “Ik moet jullie dringend iets vertellen dat jullie nog niet helemaal hebben begrepen.”

“Broeders.” Dit is de eerste keer in deze brief dat Paulus de gelovigen in Galatië zo noemt. Hij spreekt niet meer tot de mensen die dwaalleren onderwijzen, maar richt zich tot hen die hij nog steeds als broeders ziet. Dat is hoopgevend. Paulus gelooft dat ze kunnen terugkeren tot het echte evangelie. Met “broeders” bedoelt hij ook de zusters in de gemeente. Hij spreekt iedereen aan.

“Dat het Evangelie dat door mij verkondigd is.” Het woord evangelie betekent: goede boodschap. Die boodschap gaat over redding door Jezus Christus. Paulus zegt “het” evangelie en niet “een” evangelie. Zoals hij eerder in Galaten 1:6-7 heeft gezegd: er is maar één evangelie. Dat evangelie heeft hij zelf in Galatië gebracht. Paulus heeft die boodschap niet zelf bedacht. Hij was alleen de boodschapper. God heeft het hem gegeven en hem opgedragen om het door te geven.

“Niet naar de mens is.” Het evangelie dat Paulus heeft verkondigd, is niet van mensen afkomstig. In de verzen hierna legt hij uit dat het van God komt. Er zit ook niets menselijks in de inhoud. Wat hij zegt, gaat juist tegen het denken van mensen in. Voor veel ongelovigen en wereldse geleerden klinkt het evangelie als dwaasheid, maar voor wie gelooft, is het de kracht van God. Het is geen verzameling goede ideeën van mensen, het komt van God zelf.²¹

- De waarheid moet gepredikt worden en maakt vrij: Johannes 8:32; 2 Korinthe 4:2

²¹ Galaten 1:11:

- Paulus maakt iets openbaar: Efeze 3:3-5; 1 Korinthe 15:1; Romeinen 16:25-26
 - Evangelie komt niet naar de mens: Galaten 1:10-12; 1 Korinthe 1:18-21; Jesaja 55:8-9

Want ik heb dat ook niet van een mens ontvangen of geleerd, maar door openbaring van Jezus Christus. (Galaten 1:12)

“Want ik heb dat ook niet van een mens ontvangen.” Paulus heeft het evangelie niet gekregen van een mens. Voor zijn ontmoeting met Jezus was er niemand die het hem kon vertellen op een manier waarop hij het aannam. Hij heeft het ook niet geleerd door studie of lessen van anderen. Integendeel, Paulus vervolgde de volgelingen van Jezus. Hij was er fel op tegen. In zijn hart was geen ruimte om het evangelie te aanvaarden. Hij geloofde dat de weg van Jezus een gevaarlijke dwaling was.

“Of geleerd.” Paulus was ook iemand die veel had gestudeerd, maar zijn studie bracht hem niet dicht bij Jezus. Alles in hem verzette zich tegen het evangelie. Geen mens kon hem met woorden overtuigen, omdat hij geestelijk verblind was.

“Maar door openbaring van Jezus Christus.” Hoe kwam het dan dat hij uiteindelijk toch de waarheid van het evangelie inzag? Dat gebeurde door openbaring van Jezus Christus. Dat wil zeggen: Jezus zelf maakte iets geestelijk zichtbaar wat eerst voor Paulus verborgen was. Zijn ogen gingen open voor de waarheid die hij eerder niet kon zien. Er zat een geestelijke bedekking op zijn hart, en die werd weggenomen. Jezus zelf was de bron van die openbaring.

Deze openbaring, waar Galaten 1:12 over spreekt, kan op twee manieren worden opgevat, en beide zijn waar.

De eerste manier is dat Jezus zichzelf aan Paulus openbaarde. Dat gebeurde op de weg naar Damascus. Paulus viel van zijn paard, hoorde een stem uit de hemel en zag Jezus. Deze gebeurtenis staat beschreven in Handelingen 9:3-8. Daar liet Jezus zich op een directe en bijzondere manier aan hem zien.

De tweede manier is dat Paulus openbaringen ontving over wie Jezus is. Hij kreeg inzicht in het evangelie, in de waarheid dat Jezus de Zoon van God is, dat Hij is gestorven en is opgestaan, en wat dat allemaal geestelijk betekent. In deze uitleg ging het niet om een zichtbare verschijning van Jezus, maar om geestelijk onderwijs dat Paulus van God ontving. Dit kan gebeurd zijn toen hij drie dagen blind was (Handelingen 9:9), of in de tijd dat hij zich terugtrok in Arabië (Galaten 1:17).

Beide verklaringen sluiten elkaar niet uit. Paulus kreeg openbaringen waarin hij Jezus ontmoette, en hij ontving diep, geestelijk onderwijs over het evangelie. Alles wat hij daarna predikte, was niet door mensen bedacht, maar rechtstreeks door God aan hem geopenbaard.²²

U hebt immers gehoord van mijn levenswandel, voorheen in het Jodendom, dat ik de gemeente van God uitermate fel vervolgde en die verwoestte; (Galaten 1:13)

“*U hebt immers gehoord van mijn levenswandel.*” De gemeenten in Galatië hadden gehoord van de manier waarop Paulus vroeger leefde, toen hij nog Saulus heette. Hij had waarschijnlijk zijn getuigenis met hen gedeeld, zoals hij dat vaker deed in het boek Handelingen. Het kan ook zijn dat zij het via anderen hadden gehoord. Hoe dan ook, het was algemeen bekend in Galatië wat hij voor zijn bekering had gedaan. Paulus noemt dit oude leven zijn “levenswandel”. Dat laat zien dat het vervolgen en verwoesten van de gemeente voor hem geen bijzaak was: het was zijn levensdoel geworden.

“*Voorheen in het Jodendom.*” Hij deed dit niet zomaar. Saulus was namelijk actief binnen het Jodendom. Daarmee bedoelt Paulus niet zijn afkomst, want hij bleef een Jood van geboorte, ook nadat hij tot geloof was gekomen. Hij bedoelt de religieuze stroming: het Judaïsme. Dit zijn regels, wetten en gebruiken waar hij zich volledig aan onderwierp. Niet alleen de wetten uit het Oude Testament, de Tenach, maar ook de overleveringen van de ouden. Dit waren extra regels die niet in de Schrift stonden, maar door vorige generaties waren doorgegeven en als bindend werden beschouwd.

Binnen dat systeem was Paulus een farizeeër: een vrome wetsgeleerde die bekendstond om zijn ijver voor de wet van Mozes en de overgeleverde tradities. In zijn ijver dacht hij werkelijk dat hij

²² Galaten 1:12:

- Studie bracht Paulus niet tot geloof: Handelingen 22:3; Filippenzen 3:5-6
- Jezus openbaarde zich aan Paulus: Handelingen 9:3-6; 22:6-8
- Paulus ontving geestelijk inzicht: Efeze 3:3-5; 1 Korinthe 11:23; 2 Korinthe 12:1; Kolossenzen 1:25-27; Galaten 2:2; Romeinen 16:25-26

God een dienst bewees door afvalligen van het geloof, de volgelingen van Jezus, op te sporen, gevangen te nemen en te laten doden.

“Dat ik de gemeente van God uitermate fel vervolgde en die verwoestte.” Paulus vervolgde de gemeente van God. Daarmee bedoelt hij niet één plaatselijke gemeente, maar de wereldwijde kerk van Jezus Christus. Hij benadrukt dat het gaat om de gemeente van God. De kerk behoort niet aan mensen toe, ook niet aan voorgangers, het is het eigendom van God, met Jezus Christus als het hoofd. In Handelingen lezen we dat hij bijvoorbeeld instemde met de dood van Stefanus, en daarna “brieste van dreiging en moord” (Handelingen 9:1). Zijn haat tegen de christenen was niet oppervlakkig; hij wilde de hele beweging stoppen, desnoods met bedreigingen, gevangenneming en moord.

Het Griekse woord dat hier met “vervolgen” is vertaald, betekent letterlijk: “jagen”, “achtervolgen” en “onderdrukken”. En dat is precies wat Paulus deed: hij joeg op gelovigen om hen te onderdrukken en te doden. Met dat doden moeten we onder andere denken aan het voorleiden van deze mensen aan de Joodse raad, die hen veroordeelde tot steniging of andere straffen.

En dan zegt Paulus ook: *“en die verwoestte.”* Het doel van zijn vervolgingen was niets minder dan de vernietiging van de gemeente van God. Het Griekse werkwoord dat hier gebruikt wordt, staat in de onvoltooid verleden tijd. Dat betekent dat Paulus dit niet één keer deed, maar steeds opnieuw. Herhaaldelijk en met volharding probeerde hij de kerk kapot te maken.²³

En dat ik in het Jodendom meer vorderingen maakte dan veel leeftijdgenoten onder mijn volk, omdat ik een nog groter ijveraar was voor de overleveringen van mijn vaders. (Galaten 1:14)

“En dat ik in het Jodendom meer vorderingen maakte.” Paulus vertelt hier nog steeds over zijn leven van voor zijn bekering. Hij laat

²³ Galaten 1:13:

- Paulus' levenswandel voor zijn bekering: Filippenzen 3:5-6; 1 Timotheüs 1:13
- Zijn ijver binnen het Jodendom: Handelingen 22:3; 26:5 Galaten 1:14
- Paulus vervolgde de gemeente: Handelingen 7:58-59; 8:1-3; 9:1-2; 22:4
- Gemeente als eigendom van God, met Jezus als hoofd: Handelingen 20:28; Kolossenzen 1:18; Efeze 1:22-23

zien hoe diep hij geworteld was in het Jodendom (Judaïsme), en hoe fanatiek hij zich eraan hield. Terwijl anderen misschien minder strikt werden onder invloed van de Romeinen, werd Paulus juist steeds ijveriger. Hij probeerde uit alle macht om God te dienen door de wetten, geboden en overleveringen te onderhouden. Hij dacht werkelijk dat dit de weg was naar Gods goedkeuring.

“Dan veel leeftijdgenoten onder mijn volk.” Hij schrijft dat hij verder gevorderd was dan veel leeftijdgenoten. Daarmee bedoelde hij de jonge mannen van zijn eigen generatie, mede-Joden die net als hij onderricht kregen in de wet. Paulus was opgeleid door Gamaliël, een gerespecteerde leraar van de wet. In die omgeving, tussen serieuze studenten, viel hij op door zijn toewijding en inzet. Hij wilde niet zomaar een volgeling zijn, hij wilde uitblinken.

Dit laat zien dat Paulus niet oppervlakkig geloofde. Zijn afstand nemen van het Judaïsme was geen gevolg van twijfel, maar van een diepgaande openbaring. Hij had alles gegeven voor die weg. Juist daarom maakt het diepe indruk dat hij tot een radicale bekering kwam. Hij was overtuigd geraakt door een openbaring van Jezus Christus, niet door menselijke redenering.

“Omdat ik een nog groter ijveraar was voor de overleveringen van mijn vadersen.” Paulus zegt dat hij een nog groter ijveraar was voor de overleveringen van zijn vadersen. Dat wijst op zijn inzet om de mondelinge tradities te bewaren. Deze regels waren bedoeld om de wet van Mozes verder toe te passen, bijvoorbeeld op het gebied van eten, wassen en de sabbat. Maar het waren menselijke toevoegingen, die steeds belangrijker leken te worden dan de Schrift zelf. Paulus was daar vol overtuiging in meegegaan.

Het woord dat hij gebruikt voor ijveraar, *zēlōtēs*, betekent niet alleen een toegewijde gelovige, maar werd ook gebruikt voor een radicale Joodse groepering die streed tegen de Romeinen. In Lukas 6:15 wordt de apostel Simon genoemd als een “Zelotes”. Toch bedoelde Paulus niet dat hij bij deze politieke beweging hoorde. Zijn ijver ging niet over gewapend verzet, maar over religieuze trouw.

Met dit alles laat Paulus zien dat ijver, hoe oprecht ook, geen garantie is voor waarheid. Alleen de openbaring van Jezus Christus

bracht hem tot het ware inzicht. Zonder Hem blijft zelfs de grootste inzet uiteindelijk leeg.²⁴

Maar toen het God, Die mij vanaf de buik van mijn moeder heeft afgezonderd en geroepen door Zijn genade, behaagde. (Galaten 1:15)

“Maar toen het God.” Het was niet Paulus’ eigen plan om apostel te worden. Het was niet zijn streven, noch kwam het voort uit zijn goede daden of de wens van een mens. Nee, het was Gods verlangen. Het behaagde God om hem te roepen. God is Degene die mensen aanstelt voor een roeping. Hij heeft een plan met elk van onze levens. Dat plan mogen we ontdekken terwijl we wandelen met Hem.

Dat Paulus al “*vanaf de buik van zijn moeder*” was afgezonderd, laat zien hoe vroeg Gods plan begon. Voor God begint het leven niet bij de geboorte, maar al in de baarmoeder. Nog voor Paulus ademhaalde, had God een doel met zijn leven. Hij wilde hem gebruiken om het evangelie van Jezus te brengen aan de heidenen.

Dat betekent niet dat alles wat Paulus eerder deed, ook Gods wil was. De vervolging van christenen kwam bijvoorbeeld niet van God. Toch gebruikte God zijn leven. Door een openbaring, een ontmoeting met Jezus uit de hemel, veranderde alles. Vanaf dat moment begon Paulus Gods wil te doen.

Ook voor ons heeft God plannen. We mogen zelf kiezen of we op Zijn weg willen wandelen, of onze eigen weg volgen. Wij zijn vrij, ook al heeft een keuze altijd gevolgen. Paulus koos ervoor om Gods weg te gaan, en wat een vrucht bracht dat voort.

“*Heeft afgezonderd en geroepen.*” In zijn soevereiniteit stelt God mensen aan voor een bediening. Als je zelf een bediening kiest waarvoor Hij je niet geroepen heeft, zul je snel tegen moeilijkheden aanlopen. Want waar Gods zalving ontbreekt, ontbreekt ook Zijn kracht.

²⁴ Galaten 1:14:

- Paulus behoorde tot het Jodendom (Judaïsme): Filippienzen 3:5-6; Handelingen 22:3

- Werken van de wet (waaronder Judaïsme) rechtvaardigen niet: Galaten 2:16; Filippienzen 3:7-9; Romeinen 10:3-4

“Door Zijn genade, behaagde.” Paulus zegt tenslotte dat hij geroepen werd door genade. Zijn roeping had niets met zijn eigen prestaties te maken. In het vers ervoor beschreef hij hoe ijverig hij was voor de overleveringen van de ouden. Maar zijn inspanningen betekenden niets in Gods ogen. God koos hem uit, niet vanwege wat hij had gedaan, maar vanwege Zijn genade. Zoals hij zijn rechtvaardiging ontving uit genade, zo ontving hij ook zijn roeping uit genade.²⁵

Zijn Zoon in mij te openbaren, opdat ik Hem door het Evangelie onder de heidenen zou verkondigen, ging ik meteen niet te rade bij vlees en bloed, (Galaten 1:16)

“Zijn Zoon in mij te openbaren.” Alleen God kan, door de werking van de Heilige Geest, de sluier van het hart wegnemen zodat wij Jezus kunnen zien. Zoals bij Lydia in Handelingen 16 het hart werd geopend om te luisteren naar wat Paulus zei, zo opent de Geest ook vandaag nog harten. Het kennen van Jezus met het verstand is niet genoeg. Paulus kende Jezus eerst alleen van naam, als iemand wiens volgelingen gevangen genomen en gedood moesten worden. Maar om werkelijk te geloven, moet Jezus geopenbaard worden in het hart.

Openbaren betekent: iets zichtbaar maken wat nog verborgen is. In het leven van Paulus werd onthuld wie Jezus werkelijk is: de Zoon van God en de enige weg tot de Vader. Dat was niet alleen iets uiterlijks, zoals in het geval van Paulus een licht of een stem, maar iets diepers. Jezus werd in Paulus geopenbaard. Niet buiten hem, maar in hem. Die openbaring veranderde zijn hele innerlijke mens.

Onderweg naar Damascus kreeg Paulus een verschijning van Jezus Christus. Hij wist nu met zekerheid dat Jezus leeft. Die

²⁵ **Galaten 1:15:**

- God is Degene die mensen aanstelt voor een roeping: Efeze 4:11; Handelingen 13:2; 20:28; Galaten 1:1; Psalm 78:70-71
- Jeremia en Johannes de Doper waren in de baarmoeder geroepen: Jeremia 1:5; Lukas 1:15
- Wij mogen zelf Gods weg kiezen/afwijzen: Deuteronomium 30:15-19; Mattheüs 16:24
- God heeft een plan met iedereen: Efeze 1:4-5; 2:10; 1 Korinthe 12:4-7; Romeinen 12:4-7

openbaring bleef niet bij het verstand. Paulus schrijft: “*Zijn Zoon in mij te openbaren.*” Dat laat zien dat Jezus nu leeft in hem. Deze diepe openbaring kan alleen komen door de Heilige Geest. En het is Gods verlangen dat ieder mens deze openbaring ontvangt voor wie Hem oprecht zoekt. Hij houdt zich niet verborgen.

Paulus spreekt over “*Zijn Zoon*”. Niet over een leer, niet over een kracht, en niet over een filosofie. Het evangelie draait om een Persoon: Jezus Christus. Alleen Hij kan redden. De Vader, de Zoon en de Heilige Geest zijn levende Personen, geen onpersoonlijke krachten in het universum.

“*Opdat ik Hem door het Evangelie onder de heidenen zou verkondigen.*” Toen Jezus aan Paulus werd geopenbaard, wist hij ook meteen wat zijn roeping was. God had hem uitgekozen om het evangelie te brengen aan de heidenen. Die roeping kwam niet pas later. Direct bij zijn bekering sprak de Heilige Geest al tot Ananias dat Paulus een instrument zou zijn om Jezus’ naam te brengen tot heidenen, koningen en Israëlieten. Paulus werd een sleutelfiguur in het verspreiden van het evangelie buiten het Joodse volk, door heel het Romeinse Rijk.

Daarom schrijft hij ook: “*Ging ik meteen niet te rade bij vlees en bloed.*” Hij hoefde geen advies te vragen aan mensen. Wat hij van God ontvangen had, was helder en overtuigend. Paulus wist: dit evangelie heb ik niet van mensen gekregen, maar rechtstreeks van God.²⁶

En ging ik ook niet naar Jeruzalem, naar hen die al vóór mij apostel waren; maar ik vertrok naar Arabië en keerde weer terug naar Damascus. (Galaten 1:17)

²⁶ **Galaten 1:16:**

- Alleen God kan Jezus openbaren door de Heilige Geest: 2 Korinthe 3:14-16; Mattheüs 16:17; Handelingen 16:14
- Voorbeeld van Lydia: Handelingen 16:14
- Jezus leeft in gelovigen: Johannes 14:23; Romeinen 8:10
- Het evangelie draait om een Persoon, niet om leer of kracht: Johannes 14:6; 1 Korinthe 1:23-24; 2 Timotheüs 1:12

“En ging ik ook niet naar Jeruzalem, naar hen die al vóór mij apostel waren;” Paulus vertelt dat hij niet meteen na zijn bekering naar Jeruzalem ging om de apostelen te ontmoeten. Deze mannen gaven leiding aan de gemeente in Jeruzalem. Paulus vond het niet nodig om zijn openbaring van Jezus door hen te laten bevestigen. Hij twijfelde er niet aan. Hij wist wat hij had ontvangen, en was ervan overtuigd dat Jezus leeft.

Door te zeggen dat zij eerder apostel waren, erkent Paulus dat deze mannen daadwerkelijk apostelen van Jezus Christus waren. Hij wist dat hij niet de enige door God geroepen apostel was. Naast de twaalf waren er ook anderen aangesteld, zoals Barnabas, Jakobus (de broer van Jezus), Andronikus en Junia. Paulus laat hiermee zien dat hij niet als enige een openbaring van Jezus had ontvangen; er waren ook anderen met dezelfde boodschap. Pas later legde hij zijn evangelie voor aan de apostelen. Toen werd bevestigd dat het klopte.

“Maar ik vertrok naar Arabië.” In plaats van naar Jeruzalem te gaan, vertrok Paulus naar Arabië. De Bijbel geeft niet precies aan waar dit was. Mogelijk bedoelde hij het gebied ten oosten en zuiden van Damascus, dat in die tijd onder het koninkrijk Nabatea viel en ook woestijngebieden omvatte. Waar het precies was, blijft onduidelijk. Wel is duidelijk dat het een plek van afzondering was, ver weg van het religieuze centrum van Jeruzalem. Misschien verbleef Paulus daar in de stilte van de woestijn, zoals ook andere Bijbelse personen deden om van God te horen.

Wat hij daar precies deed, staat niet in de Bijbel. We lezen niet dat hij op dat moment het evangelie verkondigde tijdens een zendingsreis. Zijn officiële uitzending begon pas later, vanuit de gemeente in Antiochië. Mogelijk sprak hij met mensen over Jezus, maar dat was niet zijn voornaamste doel.

Als we de Galatenbrief goed bekijken, zien we dat Paulus na zijn bekering de tijd nam om persoonlijk van God te horen. En waar kan dat beter dan in de stilte? Jezus onderwees hem daar en gaf hem openbaringen over wie Hij is en wat het evangelie betekent. Ook anderen in de Bijbel trokken zich eerst terug. Mozes leefde veertig jaar in de stilte voordat hij Israël leidde. Elia zocht de eenzaamheid op om Gods stem te horen. Jezus verbleef veertig dagen in de woestijn voor Hij Zijn bediening begon.

“En keerde weer terug naar Damascus.” Na zijn tijd in Arabië keerde Paulus terug naar Damascus. Die twee gebieden lagen naast elkaar. In Damascus sprak hij in de synagogen en verkondigde dat Jezus de Zoon van God is. Na verloop van tijd beraamden de Joden een plan om hem te doden. Maar Paulus wist te ontsnappen: hij werd in een mand via de stadsmuur naar beneden gelaten.²⁷

Daarna, drie jaar later, ging ik naar Jeruzalem om Petrus te bezoeken, en ik bleef vijftien dagen bij hem. (Galaten 1:18)

Paulus wilde hiermee duidelijk maken dat hij na zijn bekering niet direct naar anderen ging om over het evangelie te leren. Hij had het evangelie rechtstreeks van God ontvangen.

“Daarna, drie jaar later, ging ik naar Jeruzalem om Petrus te bezoeken.” Pas in het derde jaar na zijn openbaring van Jezus Christus op de weg naar Damascus bezocht hij Petrus (in het Aramees: Kefas), een belangrijke leider van de gemeente in Jeruzalem. Petrus had van Jezus zelf een bijzondere opdracht gekregen om het evangelie te brengen, zowel aan de Joden als aan de heidenen. Daarover getuigde Petrus later zelf:

En toen daarover een heftige woordenstrijd ontstond, stond Petrus op en zei tegen hen: Mannenbroeders, u weet dat God lang geleden onder ons mij uitgekozen heeft, zodat de heidenen uit mijn mond het woord van het Evangelie zouden horen, en zouden geloven. (Handelingen 15:7)

Paulus noemt het een bezoek. Hij ging niet naar Jeruzalem om onderwijs te ontvangen. Hij wilde Petrus ontmoeten, kennismaken en getuigenissen delen. Niet om fundamentele dingen te leren, want die had hij al van God ontvangen. Het Griekse woord voor bezoek betekent ook: “leren kennen” of “te weten komen”.

²⁷ Galaten 1:17:

- Er waren andere apostelen dan Paulus: Mattheüs 10:2-4; Handelingen 1:26; 14:14; Romeinen 16:7; Galaten 1:19
- Afzondering voorafgaand aan bediening: Exodus 2:15; 1 Koningen 19; Mattheüs 4:1-2
- Paulus keerde terug naar Damascus: Handelingen 9:20-25

“en ik bleef vijftien dagen bij hem.” Hij bleef vijftien dagen bij Petrus, wat een korte periode is. In die tijd kon Petrus onmogelijk al zijn geestelijke kennis en openbaringen met Paulus delen. Dat bevestigt nogmaals dat Paulus het evangelie niet van mensen heeft ontvangen, maar direct van God. De vijftien dagen staan in scherp contrast met de drie jaar waarin Paulus zich afzonderde van de apostelen en van God openbaringen ontving. Zo benadrukt Paulus dat zijn boodschap niet van andere apostelen komt, maar van God zelf.²⁸

En ik heb niemand anders van de apostelen gezien; alleen Jakobus, de broer van de Heere. (Galaten 1:19)

“En ik heb niemand anders van de apostelen gezien;” Tijdens zijn bezoek aan Jeruzalem zag Paulus, naast Petrus, niemand van de andere apostelen. Alleen Jakobus, de broer van de Heere. Ook dit benadrukt opnieuw dat Paulus het evangelie niet van mensen ontving, maar van God zelf.

Het lijkt erop dat het ontmoeten van Jakobus niet het doel van zijn reis was. Waarschijnlijk kwamen ze elkaar toevallig tegen, of was Jakobus ook in het huis van Petrus aanwezig.

“Alleen Jakobus, de broer van de Heere.” Jakobus wordt aangeduid als de broer van de Heere. De Bijbel laat zien dat Jezus broers had. In het begin geloofden zij niet in Hem en hielden afstand. Maar na Zijn opstanding verscheen Jezus aan Jakobus, en mogelijk ook aan zijn andere broers. Daardoor zien we dat zij er bij waren op de dag van Pinksteren, toen de Heilige Geest werd uitgestort. Van ongelovigen werden zij gelovigen, en speelden een belangrijke rol in de eerste gemeente.

In dit vers noemt Paulus Jakobus in één adem met de apostelen. Hoewel hij niet tot de oorspronkelijke twaalf behoorde, wordt Jakobus hier gerekend tot de bredere kring van apostelen, net als bijvoorbeeld Paulus zelf, Barnabas, Andronikus en Junia. Jakobus vervulde een centrale, apostolische rol in de vroege kerk en werd door Paulus duidelijk erkend als zodanig. Een apostel is een door God

²⁸ Galaten 1:18:

- Petrus had een speciale roeping voor Joden en heidenen: Galaten 2:7-8; Handelingen 10:1-48; 11:1-18; 15:7-11

gezonden leider, die gemeenten sticht en geestelijke fundamenten legt.²⁹

Wat ik u schrijf, zie, ik getuig voor God dat ik niet lieg. (Galaten 1:20)

Paulus benadrukt dat hij niet liegt. Hij doet dit met een belangrijke eed: voor het aangezicht van God. Zo kunnen de Galaten er absoluut zeker van zijn dat Paulus geen verhaal verzint of liegt. Dit werd wel gedaan door de valse broeders die in deze gemeenten waren binnengeslopen. Zij logen over Paulus en over het evangelie dat hij bracht, en eisten dat zij terug zouden keren om de wet van Mozes te onderhouden. Maar Paulus schrijft dat hij volkomen de waarheid spreekt.

Paulus geeft vaker aan dat hij de waarheid spreekt voor het aangezicht van God. Dit doet hij ook in 2 Korinthe 1:23, 11:31 en 1 Thessalonicenzen 2:5. Dit bevestigt de belangrijkheid van zijn punt dat hij wil maken en de ernst van de boodschap die hij brengt.

Hiernaast laat dit zien hoe diep Paulus bewogen is over deze gemeenten. Hij voelt zich genoodzaakt om voor Gods aangezicht te getuigen. Dat laat zien dat hij graag wil dat deze gemeenten terugkeren naar de waarheid. Eerst de waarheid over zijn eigen leven. Want wanneer zij niet meer geloven dat Paulus een apostel is en een Goddelijke boodschap brengt, dan ontstaat het gevaar dat ze ook niet meer de boodschap van genade willen geloven.³⁰

Daarna kwam ik in de streken van Syrië en Cilicië. (Galaten 1:21)

²⁹ **Galaten 1:19:**

- Jezus heeft broers: Mattheüs 13:55-56; Markus 6:3
- Zijn broers geloofden niet in hem, maar waren er wel op Pinksteren: Johannes 7:3-5; Handelingen 1:14
- Jezus verscheen aan Jakobus: 1 Korinthe 15:7

³⁰ **Galaten 1:20:**

- Valse broeders brachten een ander evangelie: Galaten 1:6-7; 2:4
- Paulus' diepe bewogenheid met de gemeenten: Galaten 4:19; 2 Korinthe 11:28-29; Filippenzen 1:8
- Spreek de waarheid: Efeze 4:25; Spreuken 12:22; Mattheüs 5:37

Na zijn korte bezoek aan Jeruzalem vertrok Paulus naar de streken van Syrië en Cilicië. Deze streken lagen in de Romeinse provincie Syrië-Cilicië, in het huidige zuidoosten van Turkije en Syrië. In deze regio bezocht hij onder andere zijn geboortestad Tarsus en de stad Antiochië.

In Antiochië groeide een grote gemeente, nadat gelovigen uit Jeruzalem, vanwege vervolging, naar deze stad waren gevlucht. Paulus werd door Barnabas opgezocht in Tarsus en meegenomen naar Antiochië om daar te onderwijzen. Hij maakte deel uit van het leiderschapsteam en gaf onderwijs aan de gemeente. Uiteindelijk werd deze gemeente de plaats van waaruit Paulus en zijn mede-apostel Barnabas werden uitgezonden.

Met deze gebeurtenissen laat Paulus opnieuw zien dat hij het evangelie niet heeft ontvangen van de apostelen in Jeruzalem, maar van God Zelf. Hij zocht geen nauw contact met de twaalf apostelen om over het evangelie te leren, maar was op een bijzondere manier door God geroepen.³¹

En ik was van gezicht onbekend aan de gemeenten van Judea die in Christus zijn. (Galaten 1:22)

“Was van gezicht onbekend.” De gemeenten van Judea wisten niet hoe Paulus eruitzag. Ze kenden hem alleen van horen zeggen, zoals vers 23 laat zien. Niemand van deze gemeenten had Paulus ooit ontmoet of hem iets geleerd over het evangelie. Dat benadrukt opnieuw dat Paulus het evangelie rechtstreeks van God heeft ontvangen, en niet van mensen.

“De gemeenten van Judea.” Judea lag in het huidige Israël. Vanuit Judea, met Jeruzalem als hoofdstad, verspreidde het evangelie zich over de hele wereld. In Jeruzalem gaven de twaalf apostelen leiding, en daar begonnen ook de vervolgingen. Paulus, toen nog Saulus, speelde daarin een actieve rol. Hoewel hij drie jaar na zijn bekering in Jeruzalem enkele leiders ontmoette, hadden de andere gemeenten in Judea hem nooit persoonlijk gezien. Dat zij hem niet

³¹ **Galaten 1:21:**

- Paulus kwam uit Tarsus: Handelingen 9:11

- Gemeente in Antiochië: Handelingen 11:19-26; 13:1-3

van gezicht kenden, betekent waarschijnlijk dat ze hem niet kenden als christen. Ze wisten wel wie hij was als vervolger van de kerk. In het begin vonden gelovigen het moeilijk te geloven dat hij werkelijk tot geloof was gekomen. Sommigen vreesden dat het een list was om de gemeente binnen te komen en uit te vinden wie er christen waren.

“Gemeenten die in Christus zijn.” De gemeenten zijn niet zomaar losse groepen op aarde. Ze zijn in Christus. Hoewel er meerdere lokale gemeenten waren, behoorden zij allemaal toe aan Hem. Jezus is het Hoofd van het lichaam, de gemeente, en de gelovigen zijn de leden van dat lichaam.³²

Maar zij hadden alleen horen zeggen: Hij die ons voorheen vervolgde, verkondigt nu het geloof dat hij voorheen verwoestte. (Galaten 1:23)

“Maar zij hadden alleen horen zeggen.” De gemeenten in Judea hadden Paulus nooit persoonlijk ontmoet, maar zijn verhaal ging als een lopend vuurtje rond. Het *“horen zeggen”* staat in het Grieks in de voortdurende tijd: de gelovigen hoorden dit niet één keer, maar steeds opnieuw. Het bleef indruk maken dat degene die ooit christenen wilde vervolgen, nu zelf Christus verkondigde.

“Hij die ons voorheen vervolgde, (...) dat hij voorheen verwoestte.” Voordat Paulus op de weg naar Damascus tot bekering kwam, was hij een fanatieke vervolger. Hij joeg gelovigen op, vastbesloten om de gemeente van Christus te verwoesten. Ook *“verwoesten”* staat in het Grieks in de voortdurende tijd: Paulus hield er voortdurend aan vast om de beweging van Jezus te stoppen.

“Verkondigt nu het geloof.” Onderweg naar Damascus veranderde alles. Na zijn ontmoeting met Jezus begreep hij dat hij niet tegen mensen, maar tegen de Zoon van God zelf vocht. Vanaf dat moment bracht hij het goede nieuws. Met *“het geloof”* bedoelt hij de

³² Galaten 1:22:

- De gelovigen waren voorzichtig om Paulus te ontmoeten na zijn bekering: Handelingen 9:13-14; 9:26
- De gemeenten in Judea: Handelingen 1:8; 8:1
- Gemeenten die in Christus zijn: Efeze 1:22-23; 1 Korinthe 12:12-13; Kolossenzen 1:18

leer van Jezus Christus en het vertrouwen op Hem dat nodig is om gered te worden.

Deze woorden laten de radicale ommekeer zien: de man die eerst vervolgd, verkondigt nu het geloof.³³

En zij verheerlijkten God in mij. (Galaten 1:24)

De gemeenten van Judea gaven God alle eer voor het bijzondere werk dat Hij in Paulus had gedaan. Ze kenden zijn verleden als vervolger van de gemeenten, maar zagen nu hoe hij het geloof verkondigde. “Verheerlijken” betekent: “God grootmaken”, “Hem roemen” en “Hem alle eer geven”. Ze wisten dat deze verandering onmogelijk door mensen tot stand was gebracht. Het was Gods genadige hand die Paulus’ leven volledig had omgekeerd.

Paulus zelf nam daar geen eer voor. Hij schreef niet dat mensen vertelden hoe goed hij veranderd was door zijn eigen inspanning. Hij wist dat al het goede dat hij deed, een gave van God was. Alleen God verdiende de eer en moest grootgemaakt worden.

Het woord “in mij” kan ook “door mij heen” betekenen. De gelovigen in Judea erkenden dat het Gods werk in Paulus’ hart was dat hem veranderde. Die transformatie kwam volledig door Gods genade. Paulus’ leven werd zo een levend getuigenis van wat God kan doen in het hart van een mens.

Doordat de gemeenten God verheerlijkten om het leven van Paulus, bevestigde dit nogmaals dat hij een ware apostel was. Zij erkenden dat God een groot werk in hem had gedaan en dat zijn leven duidelijk door God was aangeraakt.³⁴

³³ **Galaten 1:23:**

- Paulus’ vroegere vervolging van de gemeente: Handelingen 8:3; 9:1-2; Filippenzen 3:6; 1 Timotheüs 1:13

- De radicale ommekeer en nieuwe roeping: 1 Korinthe 15:9-10; Filippenzen 3:7-8

³⁴ **Galaten 1:24:**

- Verandering door Gods genade, niet door eigen kracht: 1 Korinthe 15:10; 2 Korinthe 3:5

- God krijgt de eer voor het werk in mensen: Mattheüs 5:16; Handelingen 21:19-20; Filippenzen 1:11

- Paulus als levend getuigenis van Gods werk: Handelingen 9:21; 1 Timotheüs 1:12-16

GALATEN 2

De meningen van mensen wegen zwaar. Velen vinden het erg belangrijk wat anderen denken. De broeders in Galatië doen dat ook. Paulus kan het weinig schelen wie in de ogen van mensen belangrijk is, want alleen de boodschap doet ertoe. Maar omdat de Galaten hem in twijfel trekken, beroept hij zich toch op de mensen met wie hij het evangelie heeft gedeeld: Jakobus, Petrus en Johannes.

Ken jij dat gevoel? Mensen geloven je niet als je iets zelf deelt. Maar als je vervolgens zegt: “Die zegt het ook”, zijn ze meteen één en al oor. Hoewel Paulus dit niet graag doet, wil hij hen toch laten weten dat zijn evangelie waar is en ook door de anderen is goedgekeurd. Sterker nog, Paulus gaat zelfs tegen Petrus in, omdat hij gelijk heeft en Petrus een fout maakt. Wat is nog beter dan je beroepen op een geleerde? Dat je die geleerde kunt vertellen dat hij fout is en jij gelijk hebt.

In Galaten 2 verdedigt Paulus zich nog steeds, maar hij maakt al een overgang naar de boodschap van de brief. Hij wil niet meer alleen zichzelf verdedigen, maar begint ook de genade van God te verdedigen en geeft tegenargumenten tegen de rechtvaardiging door de werken van de wet.

Erkenning door de andere apostelen (2:1-10)

Daarna ging ik, na verloop van veertien jaar, weer naar Jeruzalem, samen met Barnabas, en ik nam ook Titus mee. (Galaten 2:1)

“Daarna ging ik, na verloop van veertien jaar, weer naar Jeruzalem.” Na veertien jaar ging Paulus opnieuw naar Jeruzalem. Volgens het boek Handelingen is Paulus minimaal vijf keer in Jeruzalem geweest:

1. Drie jaar na zijn bekering (waar Galaten 1 naar verwijst).
2. Toen hij de giften van de gemeenten bracht vanwege een hongersnood.
3. Tijdens de vergadering in Handelingen 15, waarin werd besloten dat heidense gelovigen zich niet aan de wet van Mozes hoefden te houden.

4. Na zijn tweede zendingsreis.
5. Tijdens het bezoek waarbij hij gevangen werd genomen en uiteindelijk voor de keizer in Rome moest verschijnen.

Het is niet helemaal zeker naar welk bezoek Paulus hier verwijst. Wanneer we uitgaan van een vroege datering van de Galatenbrief, is het waarschijnlijk dat hij doelt op het bezoek tijdens de hongersnood, toen hij samen met Barnabas gaven van de gemeenten naar Jeruzalem bracht (Handelingen 11:27–30). Sommige uitleggers verbinden dit vers met de vergadering in Handelingen 15, waar werd besloten dat heidense gelovigen zich niet aan de wet van Mozes hoefden te houden, maar die uitleg past beter bij een latere datering van de Galatenbrief. Zie hiervoor de inleiding van dit boek.

Paulus schrijft dat hij “na veertien jaar” weer naar Jeruzalem ging. Het is niet zeker of hij daarmee veertien jaar na zijn vorige bezoek (Galaten 1:18) bedoelt, of veertien jaar na zijn bekering. Als het om veertien jaar na zijn eerste bezoek gaat (dat drie jaar na zijn bekering plaatsvond), dan is het in totaal ongeveer zeventien jaar na zijn bekering.

“*Naar Jeruzalem*”: Paulus gebruikt in het Grieks het woord “opgaan”, omdat Jeruzalem op een bergplateau ligt. Je gaat er letterlijk omhoog naartoe.

“*Samen met Barnabas*”: Barnabas was zijn medearbeider en reisde met Paulus tijdens de eerste zendingsreis. Hij was één van de eersten die het aandurfde Paulus te ontmoeten na zijn bekering en hielp hem aansluiten bij de gemeente in Antiochië. Na de vergadering in Jeruzalem (Handelingen 15) scheidden hun wegen vanwege een meningsverschil over het meenemen van Markus. Barnabas was afkomstig uit Cyprus en was een Leviet (Handelingen 4:36). Hij was een betrouwbare broeder, zowel voor Paulus als voor de gemeenten in de eerste eeuw.

“*En ik nam ook Titus mee*”: Titus was een Griek die tot geloof kwam door het werk van Paulus. Hij was een trouwe metgezel en medewerker. Later stelt Paulus hem aan om op Kreta leiding te geven aan de gemeenten en oudsten aan te stellen; de brief aan Titus is aan hem gericht. Paulus noemt Titus niet zonder reden: in de

volgende verzen blijkt dat de apostelen het ermee eens zijn dat Titus, als heiden, niet besneden hoeft te worden.

Door te vermelden dat hij pas na veertien jaar weer naar Jeruzalem gaat, laat Paulus zien dat hij niet van de twaalf apostelen afhankelijk is. Dit benadrukt zijn punt dat hij het evangelie niet van mensen heeft ontvangen, maar van God (zie Galaten 1).³⁵

En ik ging op grond van een openbaring, en ik legde hun het Evangelie voor dat ik verkondig onder de heidenen; en afzonderlijk aan hen die in aanzien waren, opdat ik niet misschien tevergeefs zou lopen of gelopen hebben. (Galaten 2:2)

“En ik ging op grond van een openbaring.” De reden dat Paulus naar Jeruzalem gaat, komt niet voort uit zijn eigen planning of doordat anderen hem overhalen om zijn evangelie met de apostelen te delen. Het is een opdracht van God om naar Jeruzalem te gaan. Het kan dat Paulus verwijst naar Handelingen 11:27-30, waar de profeet Agabus, namens de Heilige Geest, profeteert dat er een grote hongersnood zal komen. De gelovigen die dit horen, besluiten om giften te sturen naar de broeders in Judea en Jeruzalem. Paulus en Barnabas brengen deze giften. Mogelijk laat God door een openbaring aan Paulus weten dat hij de giften naar Jeruzalem moet brengen en tegelijk zijn evangelie moet voorleggen aan de apostelen daar. Het is ook mogelijk dat deze gebeurtenis de vergadering in Jeruzalem was in Handelingen 15.

“En ik legde hun het Evangelie voor dat ik verkondig onder de heidenen.” Paulus is specifiek geroepen om het evangelie te verkondigen aan de heidenen, de niet-Joden, veelal buiten Jeruzalem en Israël. Dat is de opdracht die hij van God ontvangt. Toch wil God dat hij zijn evangelie ook deelt met de leiders en apostelen in Jeruzalem. In de context van Galaten 2 gaat het erom dat gelovigen niet door werken gerechtvaardigd worden, maar uit genade, door geloof. Paulus doet dit niet om goedkeuring te krijgen van de gemeente in

³⁵ Galaten 2:1:

- Bezoeken van Paulus aan Jeruzalem: Handelingen 9:26-30; 11:27-30; 15:1-29; 18:22; 21:17
- Barnabas: Handelingen 4:36-37; 9:27; 11:22-26; 13:2-3; 14:14; 15:36-41
- Titus: De Titusbrief; 2 Korinthe 2:12; 7:6; 8:23

Jeruzalem. Hij twijfelt niet of zijn evangelie in lijn is met het onderwijs en leven van Jezus en dat dit vervolgens door de apostelen getoetst moet worden. Hij wil juist eenheid en duidelijkheid. Hij vertelt wat hij van God ontvangen heeft en wat God hem heeft geopenbaard. De apostelen geven hun goedkeuring, zoals de volgende verzen van Galaten 2 laten zien.

“En afzonderlijk aan hen die in aanzien waren.” Paulus gaat wijs om met het delen van zijn evangelie. Hij spreekt niet meteen de hele gemeente toe, maar zoekt eerst de leiders en apostelen persoonlijk op, om afzonderlijk met hen te spreken. Niet in het openbaar, maar achter gesloten deuren. Als Paulus dit in de gemeente zelf doet, kan dat zorgen voor veel discussie of onrust; door met de leiders te spreken, schept hij duidelijkheid en voorkomt hij misverstanden. In vers 9 noemt hij deze leiders bij naam: Jakobus (de broer van Jezus), Petrus (Kefas) en Johannes. Met *“hen die in aanzien waren”* bedoelt Paulus dat zij een leidinggevende rol hebben in de gemeente. Hij ziet niet naar hen op alsof het afgoden zijn; hij eert de leiders van de gemeente.

“Opdat ik niet misschien tevergeefs zou lopen of gelopen hebben.” Paulus zegt hiermee niet dat hij twijfelt aan zijn evangelie, want in Galaten 1 geeft hij aan dat hij dit evangelie rechtstreeks van God ontving en niet van mensen. Hij wil juist voorkomen dat het evangelie dat hij deelt vruchteloos wordt door meningsverschillen of misverstanden. Door met de leiders van de gemeente in Jeruzalem te spreken, weet hij dat zij geen ander evangelie verkondigen en dat zij erkennen dat hij door God naar de heidenen is gezonden. Dit is belangrijk voor de gemeenten in Galatië om te weten. De apostelen in Jeruzalem zijn het met Paulus eens en erkennen hem als apostel.

Paulus vergelijkt dit met een wedloop. Hij is druk bezig om de heidenvolken te bereiken met één doel: dat zoveel mogelijk mensen tot geloof komen en gerechtvaardigd worden. Vaak vergelijkt Paulus de bediening of het christenleven met sport, en in het bijzonder met lopen. Zoals een hardloper met één ding bezig is: winnen, zo is Paulus met één ding bezig: zielen winnen. Maar wanneer de gemeente in Jeruzalem een ander evangelie brengt, of toch zegt dat de heidenen de werken van de wet moeten onderhouden, dan is al deze inspanning voor niets.

Paulus geeft dit aan in twee tijden: de tegenwoordige tijd “zou lopen” en de voltooid tegenwoordige tijd “gelopen hebben”. Daarmee benadrukt hij dat hij vroeger veel werk heeft verricht, maar ook nu, tijdens het schrijven van deze brief, nog steeds werkt voor Gods Koninkrijk.³⁶

Maar zelfs Titus, die bij mij was, werd niet gedwongen zich te laten besnijden, hoewel hij een Griek was. (Galaten 2:3)

Titus was een medewerker en reisgenoot van Paulus en kwam tot geloof door de prediking van Paulus. Hij was niet van Joodse afkomst, maar was een Griek. Daardoor werd hij niet besneden toen hij een baby was. Op grond van de wet zou hij besneden moeten worden om onderdeel te kunnen uitmaken van het Joodse geloof en feesten. Maar Titus werd niet door de apostelen en leiders van de gemeente in Jeruzalem verplicht om zich te laten besnijden. Hiermee toont Paulus aan dat ook de leiders van Jeruzalem het ermee eens zijn dat heidenen zich niet aan de wet van Mozes hoefden te houden en dat mensen niet gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, maar enkel door het geloof. Het maakt niet uit of je Jood of heiden, besneden of onbesneden bent, alleen het geloof maakt je rechtvaardig bij God.

Tegelijkertijd laat Paulus Timotheüs wel besnijden volgens Handelingen 16:3. Hij doet dit niet omdat hij gelooft dat Timotheüs daardoor rechtvaardig wordt, maar om te voorkomen dat de Joden aanstoot aan hem nemen. Zo kan Timotheüs makkelijker mee evangeliseren, zonder een struikelblok te zijn.³⁷

³⁶ **Galaten 2:2:**

- Voorbeelden dat Paulus wordt geleid door openbaringen: Galaten 1:11-12; Efeze 3:3; Handelingen 16:6-10; 22:17-21
- Mogelijke aanleiding bezoek Jeruzalem: Handelingen 11:27-30
- Paulus roeping om tot de heidenen te spreken: Handelingen 9:15; 22:21; 26:17-18; Galaten 2:7-9; Romeinen 11:13
- Zorgen dat hij voor niets heeft gelopen: Galaten 4:11; Filippenzen 2:16; 1 Thesalonicenzen 3:5
- Vergelijking christenleven of bediening met hardlopen: 1 Korinthe 9:24-27; Galaten 5:7; Filippenzen 3:12-14; Hebréeën 12:1-2; 2 Timotheüs 4:7; Handelingen 20:24

³⁷ Zie de voetnoot op de volgende bladzijde.

En dat ter wille van de binnengedrongen valse broeders, die waren binnengeslopen om onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben, te bespioneren, om ons tot slaven te maken. (Galaten 2:4)

“valse broeders.” In de gemeente is niet iedereen oprecht. Er dringen ook valse broeders binnen. Waar Gods Woord krachtig wordt gepredikt in woord en daad, merk je dat niet iedereen in de gemeente een oprechte, wedergeboren gelovige is. Er zijn altijd valse broeders die proberen Gods werk te stoppen of te verhinderen, zodat gelovigen niet de echte vrijheid van Jezus ontdekken. Dit was een probleem in de eerste gemeenten en ook vandaag komt dit geregeld voor.

Deze valse broeders zijn “binnengedrongen” en “binnengeslopen”. Dit duidt op iemand die van buitenaf is binnengesmokkeld of iemand die stiekem is binnengekomen met valse motieven. Deze mensen doen zich voor als christenen en broeders, maar ze hebben vanaf het begin een verkeerd plan. Ze willen niet echt Jezus dienen of in liefde met de anderen samenleven. Ze zijn erop uit om de mensen te bespioneren en hopen hen terug te trekken naar de werken van de wet. Ze doen zich voor als broeders, maar zijn niet oprecht en vals.

“Om onze vrijheid.” Wanneer je in Christus Jezus bent, ben je werkelijk vrij. Paulus bedoelt hiermee het volgende:

1. Je redding hangt niet meer af van de werken van de wet, zoals de besnijdenis, maar van geloof en genade.
2. Je bent vrij van de macht van de zonde. In Christus Jezus is er kracht om de zonde te doorbreken, zodat de macht van de zonde over je leven is gebroken.
3. Je bent vrij van menselijke tradities. Je hoeft je niet te houden aan bepalingen die het voorgeslacht heeft bedacht. Denk aan bepaalde reinigingsrituelen, kleding, of het niet mogen eten van bepaalde etenswaren. Deze tradities leiden niet tot rechtvaardigheid.

³⁷ Galaten 2:3:

- Titus: De Titusbrief; 2 Korinthe 2:12; 7:6; 8:23

- Heidenen niet gebonden aan de wet: Handelingen 15:10; Galaten 3:24-25; Romeinen 6:14; 7:4-6; Efeze 2:14-16; Kolossenzen 16-17

- Geen onderscheid tussen Jood of heiden: Galaten 3:28-29; 5:6; Romeinen 10:12; 1 Korinthe 7:19; Kolossenzen 3:11

4. Je bent vrij om God te dienen en een relatie met Hem aan te gaan. Het doel van de vrijheid is dat wij een relatie met God hebben.

“Die wij in Christus Jezus hebben”. Niet iedereen ontvangt deze vrijheid van God. Dit geldt alleen voor mensen die in Christus Jezus zijn: de wedergeboren gelovigen. De wedergeboorte ontvang je door geloof in God, bekering, de waterdoop en de doop in de Heilige Geest. Wanneer je dit hebt ontvangen, heb je de vrijheid waar Paulus over spreekt ontvangen.

Deze vrijheid vind je alleen in Christus Jezus. Er is geen andere bron die echte vrijheid biedt. Je ontvangt deze vrijheid niet door je eigen inspanning of door de wet te onderhouden; je ontvangt haar door genade. Onze positie vanaf de wedergeboorte is: *“in Christus”*. Je hebt een totaal nieuwe identiteit ontvangen, en een belangrijk kenmerk daarvan is vrijheid.

“Te bespioneren”. Deze valse broeders willen helemaal niet deze vrijheid in Christus ontvangen. Zij willen alleen deze mensen bespioneren. Dit gaat om: onderzoeken, in de gaten houden en nauwkeurig bekijken. Helaas zien we dit vandaag nog steeds. Wanneer er een genezingsdienst, bevrijdingsdienst of een andere dienst is waar mensen echt de vrijheid van Christus kunnen ontvangen, komen er altijd mensen die alleen binnenkomen om te kijken en te bespioneren. Vervolgens geven ze kritiek, in de hoop zo de vrijheid te voorkomen die deze mensen in Christus ontvangen hebben.

“Om ons tot slaven te maken”. Deze valse broeders willen de broeders weer tot slaven maken van de wet van Mozes, van traditie en indirect ook van de zonde. Als je je te veel richt op de wet van Mozes om daaruit je rechtvaardigheid te halen, merk je dat de zondemacht steeds krachtiger wordt. Je vlees wil namelijk tegen de wet ingaan. Maar wanneer je de vrijheid van Christus leert kennen, wil je steeds meer op Hem lijken. Niet uit wet of verplichting, maar uit relatie en omdat je beseft dat God je rechtvaardig heeft gemaakt. Daarnaast willen deze valse broeders ook gezag uitoefenen over de gemeenteleden. Ze willen dat de gemeenteleden slaven worden onder hun eigen macht en controle.³⁸

³⁸ Zie de voetnoot op de volgende bladzijde.

Voor hen zijn wij ook geen moment in onderdanigheid opziggegaan, opdat de waarheid van het Evangelie bij u zou blijven. (Galaten 2:5)

Paulus, Titus, Barnabas en de leiders van de gemeente in Jeruzalem wijken geen moment voor wat de valse broeders uit vers 4 eisen. Ze kiezen niet voor een gesprek met deze valse broeders om “voor de vrede” een compromis te zoeken. Nee, ze gaan niet mee met deze valse broeders en komen hun ideeën geen stap tegemoet.

“Voor hen zijn wij ook geen moment in onderdanigheid opziggegaan.” “In onderdanigheid” wijst erop dat Paulus niet toestaat dat een ander denkbeeld hem overheerst als dat ten koste gaat van de waarheid van het evangelie. Als Paulus zou toestaan dat aan heidense gelovigen bepalingen worden opgelegd, erkent hij dat mensen extra voorwaarden kunnen stellen om gerechtvaardigd te worden. Gelukkig zoeken zij geen toenadering tot deze valse broeders, maar staan zij vast in de waarheid van het evangelie. Zij bezwijken niet onder de druk, maar blijven standvastig.

“Opdat de waarheid van het Evangelie.” Het evangelie is Gods waarheid. Het is niet zomaar een mening of gedachte, maar de absolute waarheid. Paulus zegt niet: “ik heb mijn waarheid en zij hebben hun waarheid; we tolereren en accepteren elkaar.” Nee, er is één waarheid en één weg waardoor mensen met God verzoend en gerechtvaardigd worden: door het evangelie van Jezus Christus. Niet door de besnijdenis of door werken van de wet; alleen het geloof in Jezus Christus redt. Paulus verdedigt de waarheid; deze valse broeders verdedigen een leugen.

Met het evangelie bedoelt Paulus hier de kernboodschap van de Bijbel en het christelijk geloof: redding is alleen mogelijk door geloof, dankzij Jezus’ offer, niet door werken van de wet, zoals de besnijdenis.

³⁸ **Galaten 2:4:**

- Valse broeders in de gemeente: Judas 1:4; 2 Petrus 2:1-3; Handelingen 20:29-30; 1 Johannes 2:18-19; 2 Korinthe 11:26
- Vrijheid in Christus: Markus 7:6; Galaten 2:16; 5:1-6; Romeinen 3:28; 6:6-7; 8:1-2; 14:17 Efeze 2:8-9; Handelingen 15:10-11; Kolossenzen 2:8
- Pogingen om opnieuw tot slaaf te maken: Galaten 4:9-10; 2 Korinthe 11:20; Mattheüs 23:4; 1 Petrus 5:2-3

“*Bij u zou blijven.*” Paulus richt zich hier eerst tot de gelovigen in Galatië, maar het geldt voor alle gelovigen. Wanneer hij deze valse broeders weerstaat, doet hij dat niet voor zijn eigen eer of uit koppigheid; hij doet het omwille van ons. Alles wat hij lijdt door valse broeders en vervolgers verdraagt hij, zodat de waarheid van het evangelie blijft klinken. Als Paulus “om de lieve vrede” een compromis zou sluiten, zou dat gevolgen hebben voor hem en voor alle gemeenten uit de heidenen. Doordat hij standvastig blijft, wordt het evangelie niet verdraaid, maar blijft de waarheid staan.³⁹

Maar wat betreft hen die geacht werden iets te zijn – wat zij voorheen waren, maakt voor mij geen verschil; God ziet de persoon van de mens niet aan – zij dus die in aanzien waren, hebben mij verder niets opgelegd. (Galaten 2:6)

Paulus benadrukt opnieuw dat de apostelen in Jeruzalem niets toevoegden aan het evangelie dat hij onder de heidenen verkondigt. Zij zijn het met hem eens, en de Galaten mogen weten dat het evangelie dat Paulus aan hen brengt, ook door de apostelen in Jeruzalem wordt bevestigd. Er is geen meningsverschil tussen Paulus en deze leiders. Hij schrijft dit omdat er valse broeders in de gemeenten van Galatië zijn binnengeslopen die iets willen toevoegen aan het evangelie, namelijk rechtvaardigheid door de wet van Mozes en de besnijdenis. Paulus maakt duidelijk dat dit niet van hem komt en ook niet van de leiders in Jeruzalem.

“*Maar wat betreft hen die geacht werden iets te zijn.*” Paulus doelt hier op de leiders van de gemeente in Jeruzalem, in het bijzonder op Petrus, Jakobus en Johannes. In vers 9 noemt hij hen de pilaren van de gemeente. Zij gelden als belangrijke en invloedrijke mannen met groot gezag in de eerste kerk. Zij hebben alle drie Jezus meegemaakt toen Hij op aarde was: Jakobus als de broer van Jezus, en Petrus en Johannes liepen tijdens Jezus’ aardse bediening met Hem mee en ontvingen direct onderwijs van Hem. Paulus heeft zo’n

³⁹ Galaten 2:5:

- Sta vast in het evangelie: Judas 1:3; 2 Johannes 1:9-11; Efeze 4:14-15
 - Sta vast ondanks tegenstand: 2 Timotheüs 2:10; Kolossenzen 1:24-25; Handelingen 20:28-32; 1 Thessalonicenzen 2:4-8

relatie met Jezus niet op aarde gehad; hij komt later tot geloof. Voor velen in die tijd lijkt Paulus daarom minder gezag te hebben dan deze leiders in Jeruzalem. Dat is alleen niet juist, want Paulus heeft Jezus na Zijn hemelvaart ontmoet. Hij ontvangt directe openbaringen van God en is door God Zelf als apostel geroepen. Toch beroept hij zich in deze verzen op deze invloedrijke mannen, die het met hem eens zijn.

Met het woord “geacht” bedoelt Paulus dat deze leiders door anderen worden beschouwd als belangrijke en invloedrijke mannen. Paulus erkent hen, maar houdt voor ogen dat de waarheid belangrijker is dan persoonlijk leiderschap. Dat zien we ook in Galaten 2:11-14, waar Paulus Petrus terechtwijst.

“Wat zij voorheen waren, maakt voor mij geen verschil; God ziet de persoon van de mens niet aan.” Met deze tussenzin legt Paulus uit wat hij bedoelt met “geacht werden iets te zijn”. Voor hem maakt het niet uit wat zij eerder waren, wat zij hebben meegemaakt of hoe belangrijk zij in de ogen van mensen zijn. Het doet er niet toe dat zij met Jezus hebben gewandeld toen Hij op aarde was, of dat zij als eersten de Heilige Geest ontvingen op de Pinksterdag en de eerste gemeente hebben gesticht. Voor Paulus zijn de personen niet doorslaggevend, maar de waarheid van het evangelie. Als deze apostelen een andere waarheid zouden verkondigen, zou hij dat verwerpen. Gelukkig zijn de apostelen het met hem eens, omdat zij allen geloven in de waarheid van het evangelie.

Ook God ziet de persoon van de mens niet aan. Het maakt niet uit wat je rang, status, afkomst of reputatie is. God kijkt niet meer naar de apostelen in Jeruzalem dan naar Paulus. Hun rol of titel kan de waarheid van het evangelie niet veranderen. Hun verkondiging heeft niet meer waarde dan die van Paulus. Zij hebben tenslotte allen het evangelie rechtstreeks van God gehoord. Alleen de boodschap doet ertoe. Geloof je het evangelie, dan ben je gered. Geloof je het evangelie niet, dan ben je niet gered.

“Zij dus die in aanzien waren, hebben mij verder niets opgelegd.” Paulus geeft aan dat deze leiders niets toevoegen aan zijn evangelie. Het gaat vooral om het volgende:

1. Zij leggen Paulus niet op dat de heidenen besneden moeten worden.

2. Zij dwingen Paulus niet om de wet van Mozes te prediken.
3. Zij erkennen dat het evangelie dat Paulus brengt, overeenkomt met hun evangelie: mensen worden alleen gerechtvaardigd door het geloof.

Met andere woorden: zij leggen Paulus geen wetten of regels op boven op het evangelie dat hij brengt en dat hij eerder aan de Galaten heeft gebracht. Daarnaast verplichten de apostelen in Jeruzalem Paulus niet om aan hen onderworpen te zijn. Zij beseffen dat God Paulus heeft geroepen om het evangelie aan de heidenen te brengen, waar vers 7-10 op ingaan.⁴⁰

Maar integendeel, zij zagen dat aan mij het Evangelie onder de onbesnedenen toevertrouwd was, zoals aan Petrus dat onder de besnedenen. (Galaten 2:7)

“Maar integendeel, zij zagen” wijst op vers 6. Daarin zegt Paulus dat de apostelen hem niets opleggen. Nu volgt wat de apostelen hebben opgemerkt: God roept Paulus om het evangelie aan de heidenen te brengen. Zij erkennen zijn roeping.

De apostelen Petrus, Jakobus en Johannes zien dit onder andere aan de grote vrucht van Paulus’ werk en aan de vele getuigenissen en bewijzen dat God door hem heen werkt. Ook zijn bekering is daarvan een teken. Daarnaast wordt dit bevestigd door profetische woorden over zijn leven en doordat de apostelen, vervuld met de Heilige Geest, dit geopenbaard krijgen.

“aan mij het Evangelie onder de onbesnedenen toevertrouwd was.” Dit evangelie van rechtvaardiging uit geloof en genade wordt aan Paulus toevertrouwd. Het evangelie is niet het eigendom van Paulus; het is hem toevertrouwd. Dat klinkt als een rentmeester die iets kostbaars ontvangt om er trouw mee om te gaan. In het geval van Paulus gaat het om het evangelie, met de opdracht om dit te verkondigen onder de onbesnedenen.

⁴⁰ Galaten 2:6:

- God ziet de persoon niet aan: Romeinen 2:11; Handelingen 10:34-35; 1 Petrus 1:17

- Geen extra last boven op het evangelie: Galaten 2:16; 5:2-6; Romeinen 3:28; Kolossenzen 2:11-17; Handelingen 15:10-11

Met de onbesnedenen, letterlijke betekenis: “voorhuid” of “mannen die een voorhuid hebben”, worden de niet-Joden bedoeld. Het gaat dus om de heidenvolken en zij staan tegenover de besnedenen, de Joden. De Joden worden volgens de wet besneden zodat zij horen bij het verbondsvolk van God, maar de heidenen hebben niet zo’n verbond met God.

“Zoals aan Petrus dat van de besnedenen.” Paulus trekt een parallel. Zoals Petrus geroepen is om het evangelie aan de Joden te brengen, zo is Paulus geroepen om het evangelie aan de heidenen te brengen. Paulus spreekt niet over twee verschillende evangeliën: één voor de Joden en één voor de heidenen. Hij zegt dat hij het evangelie voornamelijk richt aan de heidenen, terwijl Petrus hetzelfde evangelie voornamelijk richt aan de Joden.

Hiermee laat Paulus zien dat de leiders in Jeruzalem bevestigen dat hij een belangrijke apostel is, net als Petrus. Zoals Petrus de deur van het evangelie opent in Jeruzalem en Judea vanaf zijn Pinksterpreek, zo opent Paulus de deur van het evangelie bij vele heidenvolken.⁴¹

(Want Hij Die door Petrus werkte met het oog op het apostelschap onder de besnedenen, werkte ook door mij met het oog op de heidenen.) (Galaten 2:8)

Paulus legt het vorige vers uit. God kiest niet alleen Paulus en Petrus uit als apostel voor respectievelijk de heidenen en de Joden; Hij werkt ook krachtig door hen heen. Het is God Zelf die besluit dat Paulus naar de heidenen gaat en Petrus naar de Joden, en Hij bevestigt dit door de werken en de vrucht van hun bediening. Beiden doen hun werk niet door eigen bekwaamheid, kennis of kunde, maar omdat God door hen heen werkt. Menselijk gezien lijkt het logischer dat Paulus een apostel voor de Joden is, omdat hij vroeger farizeeër is geweest en uit het Oude Testament zeer goed kan aantonen dat Jezus de Messias is. Maar God besluit dat Paulus naar de heidenen

⁴¹ Galaten 2:7:

- Paulus' roeping tot de heidenen: Handelingen 9:15; 13:46-47; Romeinen 11:13
 - Er is maar één evangelie: Romeinen 1:16; Handelingen 15:11

gaat, die vaak niet eens geloven in het Oude Testament of in een Messias. Toch is zijn bediening door Gods kracht zeer vruchtbaar.

Paulus en Petrus zijn geen onbeduidende mensen; zij zijn apostelen. God stelt hen aan om nieuwe gebieden te winnen voor het Koninkrijk van God en om nieuwe werken te beginnen en geestelijke fundamenten te leggen. Beiden zijn, door Gods genade en werk, zeer vruchtbaar.

Met deze tussenzin zegt Paulus eigenlijk: “zie je dat God door Petrus werkt? Zo werkt God ook door mij. God gebruikt Petrus voor de Joden en mij voor de heidenen.” Met andere woorden: Paulus staat gelijk aan Petrus, want God gebruikt hen allebei. Ook al gebruikt God hen voor een andere doelgroep, de één is niet belangrijker dan de ander. Zo geeft God ook iedere gelovige een eigen bediening, maar het is dezelfde God en dezelfde Heilige Geest die door allen werkt.⁴²

En toen Jakobus, Kefas en Johannes, die geacht werden steunpilaren te zijn, de mij gegeven genade erkenden, gaven zij mij en Barnabas de rechterhand van gemeenschap, opdat wij naar de heidenen en zij naar de besnedenen zouden gaan. (Galaten 2:9)

“De mij gegeven genade erkenden.” Met “genade” bedoelt Paulus de genade die hij van God ontvangt om als apostel onder de heidenen te dienen. Paulus beschouwt dit echt als een genadegave van God. Hier leren wij veel van: werken voor Gods Koninkrijk zien wij niet als een offer, maar als genade van God. Jakobus, Petrus (Aramees: Kefas) en Johannes erkennen dat Paulus niet zelf bedacht om apostel te zijn, maar dat God hem hiervoor specifiek de genade geeft.

“En toen Jakobus, Kefas en Johannes, die geacht werden steunpilaren te zijn.” Jakobus, Petrus en Johannes gelden in de eerste eeuw als steunpilaren in de gemeenten en in het christelijk geloof. Jakobus is de broer van Jezus; Petrus en Johannes zijn discipelen van Jezus. In de oudheid droegen pilaren een gebouw. De belangrijkste

⁴² Galaten 2:8:

- God werkt door mensen heen: 1 Korinthe 3:5-7; Romeinen 15:18-19; Handelingen 14:27

- God en Heilige Geest werken door iedereen: 1 Korinthe 12:1-11; Efeze 4:11-13

zuilen die het meeste gewicht dragen, heten steunpilaren. Dit is symbolisch: deze drie mannen brengen veel stabiliteit, gezag en steun aan de gemeenten en houden toezicht op de leer.

“Gaven zij mij en Barnabas de rechterhand van gemeenschap.” De drie steunpilaren geven Paulus en zijn reisgenoot Barnabas de rechterhand. Tegenwoordig geven wij een hand als begroeting, maar toen was dit ook een teken van verbondenheid, partnerschap en vriendschap. Dat blijkt uit de woorden *“van gemeenschap”*. Zij zetten zich samen in om het evangelie te brengen in de wereld, waarbij Paulus vooral de rol op zich neemt voor de heidenen en de steunpilaren voor de Joden. Het laat ook zien dat Paulus en Barnabas gelijk staan met Jakobus, Petrus en Johannes. Daarnaast is de rechterhand in de Bijbel een teken van macht, steun en erkenning; wie aan de rechterhand zit, ontvangt een plaats van eer. Met deze handdruk eren de beide groepen elkaar.

“Opdat wij naar de heidenen en zij naar de besnedenen zouden gaan.” De taak van Paulus en Barnabas is vooral om de heidenen te bereiken, en de taak van Jakobus, Petrus en Johannes vooral om de Joden te bereiken. Dit betekent niet dat Paulus nooit het evangelie mag delen met een Jood en Petrus nooit met een heiden; het geeft de hoofdrichting van hun bediening aan. Paulus herhaalt hiermee wat hij in vers 7 en 8 al duidelijk maakt.⁴³

Alleen moesten wij wel aan de armen denken; en ik heb mij ook beijverd juist dit te doen. (Galaten 2:10)

In het vorige vers geven Jakobus, Petrus en Johannes aan Paulus en Barnabas de rechterhand. Zij leggen Paulus geen beperkingen op, en de gemeenten hoeven zich niet te laten besnijden of zich te onderwerpen aan de Joodse wet. Toch doen zij één beroep op Paulus: dat hij, samen met de gemeenten, aan de armen denkt en hen niet vergeet.

⁴³ Galaten 2:9:

- Apostelschap als genadegave: Romeinen 1:5; 1 Korinthe 15:10; Handelingen 13:2
- De steunpilaren: Handelingen 15; 1 Timotheüs 3:15
- Rechterhand: Psalm 110:1; Handelingen 7:55-56; Hebreëen 1:3

“Alleen moesten wij wel aan de armen denken.” In het Grieks staat: “in herinnering houden” en “voortdurend aan denken”. Het gaat dus niet om een eenmalige gift die de gemeenten aan de armen geven, maar om een blijvende houding van medeleven, zorg en voorzien in wat zij nodig hebben.

In deze context gaat het vooral om de armen in Jeruzalem. Er is een grote vervolging gaande en tegelijk ontstaat er een zware hongersnood. Het is belangrijk dat de andere gemeenten omzien naar de gemeente in Jeruzalem en voorzien in geld en praktische middelen. Tegelijk roept de Bijbel ons op ook te denken aan de armen in onze eigen omgeving. Het is belangrijk dat wij voor de armen zorgen en hen ondersteunen. Niet eenmalig, maar voortdurend.

“En ik heb mij ook beijverd juist dit te doen.” Paulus laat zien dat het omzien naar de armen voor hem geen bijzaak is en niet iets voor af en toe. Hij is actief bezig om giften te sturen naar de gemeente in Jeruzalem. In zijn andere brieven zien wij dat hij collectes houdt in de gemeenten, zodat hij dit kan geven aan deze gemeente.

Het thema van het zorgen voor de armen zien wij door de hele Bijbel heen. Het is mooi dat Jakobus in zijn brief benadrukt dat geven aan de armen essentieel is voor het geloof.

Als er nu een broeder of zuster zonder kleding zou zijn en gebrek zou hebben aan dagelijks voedsel, en iemand van u zou tegen hen zeggen: Ga heen in vrede, word warm en word verzadigd, en u zou hun niet geven wat het lichaam nodig heeft, wat voor nut heeft dat dan? (Jakobus 2:15-16)

Het zorgen voor de armen is een belangrijk onderdeel van het geloof en van het gemeenteleven.⁴⁴

Conflict met Petrus over de wet (2:11-14)

Maar toen Petrus naar Antiochië gekomen was, ging ik openlijk tegen hem in, omdat hij te veroordelen was. (Galaten 2:11)

⁴⁴ Galaten 2:10:

- Zorgen voor armen: Deuteronomium 15:7-11; Mattheüs 25:35-40; Jakobus 1:27
 - Zorgen voor armen in Jeruzalem: Handelingen 11:27-30; 1 Korinthe 16:1-3; 2 Korinthe 8:1-5; Romeinen 15:25-27

Paulus gaat verder met zijn verhaal en spreekt nu over een volgende ontmoeting tussen hem en Petrus. Terwijl Paulus twee keer naar Petrus in Jeruzalem is geweest, komt Petrus nu naar de thuisgemeente van Paulus. Paulus gaat niet in op de reden van Petrus' bezoek, maar alleen op het feit dat hij Petrus heeft terecht gewezen.

“Maar toen Petrus naar Antiochië gekomen was.” Doordat Petrus naar Paulus' thuisgemeente in Antiochië komt, en niet andersom, kan Paulus Petrus in het openbaar terechtwijzen. Toen hij naar Petrus in Jeruzalem ging, sprak hij met hem achter gesloten deuren. Nu niet. Petrus doet iets fout, waar de volgende drie verzen verder op ingaan, en Paulus voelt de noodzaak om hem direct en in het openbaar te corrigeren. De waarheid van het evangelie staat op het spel.

Antiochië is dus de thuisgemeente van Paulus, en in deze gemeente zijn veel heidense en Joodse gelovigen. Deze stad is ook de eerste plaats waar de gelovigen 'Christenen' (gezalfden) worden genoemd. De stad is erg groot en is de op twee na grootste stad van het Romeinse Rijk, na Rome en Alexandrië. Vanuit deze gemeente wordt Paulus, door de Heilige Geest, aangewezen als apostel en uitgezonden naar andere steden en gebieden.

“Ging ik openlijk tegen hem in.” De reden waarom Paulus openlijk, in het publiek, tegen Petrus in kan gaan, is:

1. De ernst van de situatie. Het gaat niet om een klein meningsverschil, maar om iets fundamenteels, dat het evangelie grote schade kan toebrengen.
2. Gelijkwaardigheid. Paulus beschouwt Petrus niet als iemand die hij nooit mag tegenspreken. Hij weet dat hij gelijkwaardig is aan Petrus. Als Petrus iets anders doet dan wat het evangelie zegt, kan Paulus tegen hem ingaan.
3. Openbare zonde vraagt soms om openbare correctie. Als Paulus besluit Petrus pas later toe te spreken, is het kwaad al gedaan. Dan ontstaat er veel twijfel, meningsverschillen en onzekerheid in de gemeente. Dit kan de waarheid van het evangelie aantasten.

“Omdat hij te veroordelen was.” Dit betekent: “Petrus staat schuldig” of “Petrus is in het ongelijk”. Hiermee benadrukt Paulus dat het niet om een klein verschil gaat, maar dat Petrus echt iets

verkeerd doet en daardoor schuldig staat. Paulus velt zelf geen oordeel en verklaart Petrus niet schuldig alsof hij een rechter is. Paulus benoemt een feit. Wat Petrus deed, is verkeerd. Daarnaast blijkt dat Petrus niet per ongeluk iets fout doet; hij is zich ervan bewust. Petrus handelt anders dan hij gelooft. Dat laten de volgende verzen ook duidelijk zien.⁴⁵

Want voordat er enkelen uit de kring van Jakobus gekomen waren, at hij samen met de heidenen; maar toen zij kwamen, trok hij zich terug en zonderde zich af uit vrees voor hen die van de besnijdenis waren. (Galaten 2:12)

“Voordat ... at hij samen met de heidenen.” Petrus eet eerst met de heidenen. In het Grieks blijkt dat Petrus dit herhaaldelijk doet. Hij eet niet één keer per ongeluk met heidenen omdat hij nog twijfelt of het mag, of omdat hij niet weet dat het heidenen zijn. Nee, Petrus heeft van God een openbaring ontvangen dat ook heidenen deel krijgen aan de verbonden van God, en op grond daarvan eet hij geregeld met hen. Een duidelijk voorbeeld is het huis van Cornelius, de eerste heidense huishouding die tot geloof komt. De Bijbel zegt dat hij samen met deze heidense gelovigen eet en deelneemt aan de maaltijd. In die tijd betekent samen eten meer dan alleen iets praktisch: het staat voor gemeenschap en gelijkwaardigheid.

“er enkelen uit de kring van Jakobus gekomen waren.” Jakobus is de broer van Jezus, en Paulus heeft hem al ontmoet, waar de vorige verzen op ingingen. Jakobus legt Paulus in dat bezoek geen regels of bepalingen op. Volgens Handelingen 15 vindt Jakobus niet dat heidenen extra regels of voedingswetten moeten onderhouden. Dit laat zien dat Jakobus zelf niet erop tegen is als Joden en heidenen samen eten. Dit zijn de eisen die Jakobus geeft voor de heidenen:

Daarom ben ik van oordeel dat men het hun die zich uit de heidenen tot God bekeren, niet lastig moet maken, maar aan hen moet

⁴⁵ Galaten 2:11:

- Antiochië: Handelingen 11:19-26; 13:1-3; 14:26-28; 15:35

- Openbare zonden vraag om openbare correctie: 1 Timotheüs 5:20; Spreuken 27:5; Titus 2:15; Mattheüs 18:15-17

schrijven dat zij zich dienen te onthouden van de dingen die door de afgoden besmet zijn, van ontucht, van het verstikte en van bloed. Want Mozes heeft van oude tijden af in elke stad mensen die hem prediken, want hij wordt elke sabbat in de synagogen voorgelezen. (Handelingen 15:19-21)

Waarschijnlijk gaat het hier om gelovigen die doen alsof zij bij Jakobus horen, maar het in werkelijkheid niet zijn. Het zijn Joodse gelovigen die sterk vasthouden aan de besnijdenis en de Joodse leefregels, naast het geloof in Jezus Christus.

“Maar toen zij kwamen, trok hij zich terug en zonderde hij zich af.” Wanneer deze groep arriveert, trekt Petrus zich stap voor stap terug, totdat hij zich helemaal van de heidenen afzondert. Gezamenlijke maaltijden staan in die tijd voor eenheid, gelijkheid en verbondenheid. Doordat Petrus elders plaatsneemt, geeft hij het signaal: jullie heidenen zijn niet gelijkwaardig aan Joden; ik mag als Jood niet met jullie eten.

“Uit vrees voor hen die van de besnijdenis waren.” De reden dat Petrus zich terugtrekt, is geen nieuwe openbaring van God en ook geen overtuiging uit de Schriften. De reden is mensenvrees. Hij is bang voor degenen van de besnijdenis en wil geen kritiek krijgen van deze Joodse gelovigen. Daardoor trekt hij een symbolische scheidslijn. Hij laat met zijn daden zien: wij zijn anders dan jullie, en jullie horen er niet echt bij. Terwijl het evangelie juist leert dat de scheidsmuur tussen Jood en heiden is afgebroken en dat ieder wordt gered op basis van geloof in Jezus Christus.⁴⁶

En ook de andere Joden huichelden met hem mee, zodat zelfs Barnabas zich door hun huichelarij liet meeslepen. (Galaten 2:13)

Doordat Petrus zich van de heidenen afscheidt, volgen anderen hem. Petrus heeft een voorbeeldfunctie, maar dit werkt nu averechts. In

⁴⁶ Galaten 2:12:

- Petrus at geregeld met heidenen: Handelingen 10:9-6; 10:48; 11:2-3
- Geen officiële afvaardiging: Handelingen 15:24; 2 Korinthe 11:13-15; Mattheüs 7:15; 1 Johannes 2:19
- Pas op voor mensenvrees: Spreuken 29:25; Johannes 12:42-43; Mattheüs 10:28; 1 Samuël 15:24

plaats van mensen dichterbij het evangelie te brengen, legt hij anderen beperkingen op die ingaan tegen de vrijheid in Christus.

“En ook de overige Joden huichelden met hem mee.” Met huichelen bedoelt Paulus dat zij zich anders gedragen dan zij geloven: zij spelen toneel. Zij weten dat dit verkeerd is, maar uit mensenvrees voor de groep van Jakobus doen zij met Petrus mee. Dat is schokkend: velen doen iets waarvan zij weten dat het fout is.

“Zodat zelfs Barnabas.” Zelfs de trouwe reisgenoot van Paulus doet mee. Twee grote apostelen van God, Petrus en Barnabas, maken een grote fout en moeten worden terechtgewezen. De toon van Paulus laat verrassing horen: hoe kan zijn metgezel, die hij al jaren kent, zo ingaan tegen de waarheid van het evangelie?

“zich door hun huichelarij liet meeslepen.” Barnabas en de andere Joden raken meegesleept door groepsdruk. Het is belangrijk geen mensenvrees te hebben, maar te blijven staan voor de waarheid van het evangelie. Wie iets zegt of doet dat hij niet gelooft, huichelt: hij speelt toneel en spreekt niet de waarheid. Als deze lijn was doorgezet, zou er een scheuring zijn ontstaan tussen de heidense en de Joodse gemeenten, terwijl Jezus één gemeente heeft gemaakt en bedoeld en het Hoofd van die gemeente is.⁴⁷

Maar toen ik zag dat zij niet juist wandelden, overeenkomstig de waarheid van het Evangelie, zei ik tegen Petrus in het bijzijn van allen: Als u die een Jood bent, naar heidens gebruik leeft en niet naar Joods gebruik, waarom dwingt u dan de heidenen op de Joodse manier te leven? (Galaten 2:14)

“Maar toen ik zag dat zij niet juist wandelden, overeenkomstig de waarheid van het Evangelie.” Paulus ziet wat er gaande is, want hij is er zelf bij in deze bijeenkomst. Zodra het hem opvalt dat Petrus en de anderen dwaas handelen, spreekt hij hen direct aan. In de Bijbel wordt het leven van de gelovige vaak vergeleken met een wandeling.

⁴⁷ Galaten 2:13:

- Wees een goed voorbeeld: 1 Petrus 5:3; Jakobus 3:1; 1 Korinthe 11:1; Exodus 23:2

- Geen huichelarij: Galaten 1:10; Johannes 12:42-43; Handelingen 5:29; Lukas 12:1; Romeinen 12:9; 1 Petrus 2:1

Wandelen doen we elke dag. Het laat onze levensstijl zien en hoe we keuzes maken en ons gedragen. Het leven van een christen is altijd een weg. We gaan ergens naartoe. Als het goed is, gaan wij op de weg van heiliging: meer lijken op Jezus en meer kracht en autoriteit in ons leven. Maar door deze actie verlaat Petrus deels die weg. Hij gaat scheef als hij voortaan besluit weer onderscheid te maken tussen heidenen en Jood en naar Joods gebruik te leven.

“zei ik tegen Petrus in het bijzijn van allen.” Paulus wil voorkomen dat de hele gemeente scheef gaat en de rechte weg van de waarheid van het evangelie verlaat. Daarom spreekt hij Petrus openlijk aan. Iedereen hoort hoe Paulus Petrus terechtwijst. Deze verkeerde handelwijze wordt al door meerdere mensen nagevolgd, en Petrus heeft een voorbeeldfunctie, waardoor Paulus moet ingrijpen.

“Als u die een Jood bent, naar heidens gebruik leeft en niet naar Joods gebruik.” Petrus is een Jood, en door een openbaring van God weet hij dat hij zich niet hoeft te houden aan de Joodse manier van leven. Hij mag daarom gewoon samen met heidenen aan de maaltijd deelnemen. Dat doet hij ook regelmatig. Voor deze ontmoeting leeft hij dus niet naar Joods gebruik, maar naar heidens gebruik. Dat is een grote stap. Heidenen zijn volgens de Joodse wetten onrein: zij slachten dieren anders, houden zich niet aan de reinigingswetten en eten dieren die voor Joden verboden zijn. Paulus zegt in dit vers eigenlijk: “Petrus, je doet het fout. Je at met heidenen, en nu doe je alsof je niet met heidenen eet, omdat je je wilt houden aan de Joodse wetten.”

“waarom dwingt u dan de heidenen op de Joodse manier te leven?” Doordat Petrus zich aan de Joodse manier houdt, dwingt hij de heidenen om ook zo te leven. Als hij zich afzondert en laat merken dat hij niet met heidenen wil eten vanwege de Joodse wetten, dwingt hij de heidenen apart te eten en geeft hij het signaal af dat zij onrein zijn. Zo voelen de heidenen zich tweederangs gelovigen. Blijkbaar zijn zij toch niet gelijkwaardig, hoewel zij net als deze Joden in het offer van Jezus geloven. Blijkbaar is het dan toch beter om Jood te zijn en je aan de Joodse wetten te houden. En als de gemeente begint apart te eten, is de kans groter dat de heidenen ook de andere Joodse

wetten gaan volgen, zoals de besnijdenis. Zo worden zij door Petrus indirect gedwongen om de Joodse wetten te onderhouden.⁴⁸

Rechtvaardiging door geloof, niet door de wet (2:15-21)

Wij, die van nature Joden zijn, en geen zondaars uit de heidenen, (Galaten 2:15)

“*Wij, die van nature Joden zijn.*” Paulus gaat verder met zijn terechtwijzing uit Galaten 2:11-14. Met “wij” doelt hij eerst op zichzelf en Petrus. Maar ook over alle Joodse gelovigen. Paulus en Petrus zijn van nature Jood: ze zijn als Jood geboren. Daarnaast zijn ze als baby besneden en opgegroeid volgens de Joodse wet. Dat geldt onder Joden als een groot voorrecht, want zij horen bij Gods verbondsvolk; de heidenen niet.

Ook nadat zij tot geloof in Jezus Christus komen en wedergeboren zijn, blijven ze naar afkomst Jood; hun nationaliteit verandert niet. Juist als Joden moeten zij begrijpen dat de werken van de wet niemand rechtvaardigen.

“*En geen zondaars uit de heidenen*”: daarmee bedoelt Paulus in deze context de niet-Joden die de wet van Mozes niet kennen of niet onderhouden. Heidenen hebben geen deel aan de wet en aan de verbonden die God met Israël sluit; zij ontvangen deze verbonden pas wanneer zij tot geloof in Jezus Christus komen.

Petrus moet daarom weten dat hij niet gerechtvaardigd wordt door een Joodse levensstijl of door het houden van alle geboden, maar dat alleen het geloof redt.⁴⁹

⁴⁸ **Galaten 2:14:**

- Christelijk leven is een wandeling: Efeze 4:1; 1 Johannes 2:6; Kolossenzen 2:6
- Geen onderscheid: Jood en heiden één: Galaten 3:28; Efeze 2:14-15; Handelingen 10:28; 15:10-11
- Publieke terechtwijzing: 1 Timotheüs 5:20; Spreuken 27:5; Titus 2:15; Mattheüs 18:15-17

⁴⁹ **Galaten 2:15:**

- Voorrecht en identiteit van de Jood: Romeinen 3:1-2; 9:4-5
- Heidenen hadden geen deel aan verbonden: Efeze 2:11-12; Psalm 147:19-20; Deuteronomium 4:7-8; Handelingen 14:16

weten dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit werken van de wet, maar door het geloof in Jezus Christus. En ook wij zijn in Christus Jezus gaan geloven, opdat wij gerechtvaardigd zouden worden uit het geloof van Christus en niet uit werken van de wet. Immers, uit werken van de wet wordt geen vlees gerechtvaardigd. (Galaten 2:16)

Paulus geeft aan dat we weten dat een mens alleen gerechtvaardigd kan worden door het geloof in Jezus. De wet van Mozes, onze goede daden en alle verplichtingen waaraan wij ons houden, kunnen ons niet rechtvaardig maken. Alleen het geloof maakt rechtvaardig.

weten dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit werken van de wet, maar door het geloof in Jezus Christus. (Galaten 2:16a)

“*Weten.*” Paulus zegt tegen Petrus en de andere gelovigen dat zij dit weten. Paulus vertelt geen compleet nieuwe openbaring; hij vertelt iets wat bij Petrus en in de gemeenten al lang duidelijk is. Petrus ontving hierover een openbaring van God, en de gemeenten hebben dit gehoord van Paulus of van een andere apostel.

“*Dat een mens.*” Wat Paulus in deze verzen zegt, geldt voor ieder mens. Het maakt niet uit of je Jood of heiden bent, vrouw of man, rijk of arm: wat Paulus nu deelt, geldt voor iedereen.

“*gerechtvaardigd.*” Rechtvaardig zijn betekent dat iemand recht staat voor God. Als je rechtvaardig bent, dan kijkt God naar jou en zegt Hij: “Ik verklaar jou vrij van schuld; jij bent geen zondaar en je bent rechtvaardig in Mijn ogen.” Rechtvaardigheid is geen proces, je ontvangt het direct wanneer je tot wedergeboorte komt.

“*niet gerechtvaardigd wordt uit werken van de wet.*” Deze rechtvaardigheid van God ontvangen wij niet doordat wij ons aan de wet van Mozes houden, goede daden doen of proberen niet te zondigen. Bij de wet van Mozes kun je denken aan alle voorschriften die daarin staan, zoals de besnijdenis, het vieren van de feesten, de offerdiensten en alle wetten om goed te leven. De wet van Mozes kan ons niet rechtvaardig maken, omdat de mens een zondige natuur heeft en wil rebelleren tegen God. Vanuit onze zondige natuur is het onmogelijk om God te gehoorzamen en rechtvaardig te leven. Geen

mens wordt dus rechtvaardig door zich aan de wet te houden. De Galaten wilden terugkeren naar de wet van Mozes en zich daaraan houden als extra voorwaarde om rechtvaardig te worden. Maar Paulus zegt eigenlijk: niemand kan ooit rechtvaardig worden door het onderhouden van de wet.

“uit werken van de wet.” Met het woord “werken” bedoelt Paulus alle prestaties en daden die mensen doen, en met “wet” bedoelt hij de wet van Mozes. Het is niet verkeerd om goede daden te doen, maar deze daden maken je niet rechtvaardig. Naast de wet van Mozes kun je ook denken aan regels die anderen ons opleggen, zoals kledingkeuze, wat je wel of niet mag doen op de sabbat, enzovoort.

“Maar door het geloof in Jezus Christus.” Het enige wat de mens rechtvaardig maakt, is het geloof in Jezus Christus. Waar de wet van Mozes faalt om mensen rechtvaardig te maken, faalt Jezus Christus niet. En mensen worden gerechtvaardigd door dit geloof. Met “geloof” worden hier ons geloof en vertrouwen op Jezus Christus bedoeld. We weten dat we zonder Jezus onrechtvaardig zijn. Maar wij geloven in Jezus Christus, we geloven dat Hij ons rechtvaardig heeft gemaakt en al onze fouten en zonden aan het kruis heeft gedragen.

Geloof is het tegenovergestelde van de werken van de wet. Terwijl de wet werkt met daden die wij zelf moeten doen, is het geloof in Jezus Christus geen werk, maar vertrouwen op Jezus. Wij geloven in Jezus Christus. Dit laat zien dat ons geloof niet gebaseerd is op een religie, op onze werken of op een filosofie, maar op een Persoon.

Het gaat om Jezus. We geloven in de Zoon van God die op aarde heeft geleefd, is gekruisigd en is opgestaan uit de dood. Daarnaast gaat het om Jezus Christus: Christus laat zien dat Hij de gezalfde Messias is, de beloofde Redder van God, die mensen kan rechtvaardigen. Wanneer wij vertrouwen op Jezus Christus, stellen wij ons vertrouwen op Hem en op alles wat Hij deed. Wij stellen ons vertrouwen niet meer op wat wij zelf deden, maar op wat Hij deed.

En ook wij zijn in Christus Jezus gaan geloven, opdat wij gerechtvaardigd zouden worden uit het geloof van Christus en niet uit werken van de wet. (Galaten 2:16b)

“En ook wij.” Paulus verwijst hier voornamelijk naar zichzelf, Petrus en de andere Joodse gelovigen. Zij hielden zich vroeger aan de wet van Mozes en de andere Joodse wetten om rechtvaardig te worden, en zij kwamen erachter dat zij daardoor niet rechtvaardig werden. Ook al deden zij hun best om de wet te onderhouden, toch stonden zij niet recht voor God, omdat iedereen heeft gezondigd en de wet heeft overtreden.

“zijn in Christus Jezus gaan geloven.” Wederom legt Paulus de nadruk op het geloof in Jezus Christus. De gelovige Joden kwamen erachter dat de wet niet rechtvaardigt, dus zijn zij in Jezus Christus gaan geloven en stellen zij hun vertrouwen op Hem.

“opdat wij gerechtvaardigd zouden worden uit het geloof.” Het woord “opdat” geeft een doel of resultaat aan. Dit laat zien dat Paulus en de anderen niet zonder reden in Jezus zijn gaan geloven. Zij geloven in Hem, zodat zij rechtvaardig worden voor God. Met andere woorden: geloof heeft een resultaat en ontvangt iets; in dit geval de rechtvaardigheid van God.

“Het geloof van Christus.” Deze tekst kan op twee manieren worden vertaald. Het kan betekenen “het geloof in Christus” of “het geloof van Christus”. Beiden zijn grammaticaal juist.

1. Geloof in Christus: redding komt omdat wij zijn gaan geloven in Christus, wij deden iets.
2. Geloof van Christus: redding komt omdat Jezus iets deed. Hij was trouw en gehoorzaam. Hij stierf aan het kruis en stond op uit de dood. Hier gaat het niet om ons geloven, maar om Jezus’ volmaakte trouw aan de Vader.

Beide betekenissen zijn waardevol: wij worden gerechtvaardigd door het werk van Jezus en door het geloof dat wij in Hem hebben.

“en niet uit werken van de wet.” Nogmaals benadrukt Paulus dat de wet van Mozes en onze daden er niet voor zorgen dat wij rechtvaardig worden bij God. Alleen het geloof rechtvaardigt.

Immers, uit werken van de wet wordt geen vlees gerechtvaardigd.
(Galaten 2:16c)

Paulus legt hiermee uit waarom het nodig is om in Jezus Christus te geloven en niet te vertrouwen op de werken van de wet. Er zal namelijk geen vlees, Paulus bedoelt: geen mens, gerechtvaardigd worden uit de wet. Niemand zal door zijn eigen werken in de hemel komen. Dit geldt niet alleen voor de Joden of voor een bepaalde regio; niemand wordt gerechtvaardigd uit de werken van de wet. Door dit driemaal in één vers te benoemen, sluit Paulus definitief de deur voor rechtvaardiging door de wet van Mozes. Oftewel: de Galaten moeten hun rechtvaardigheid niet zoeken in de besnijdenis, de sabbat of andere religieuze handelingen, maar alleen in het geloof.⁵⁰

Maar als wij, die in Christus verlangen gerechtvaardigd te worden, ook zelf zondaars blijken te zijn, is Christus dan een dienaar van de zonde? Volstrekt niet! (Galaten 2:17)

“Maar als wij.” Paulus spreekt opnieuw in de wij-vorm en doelt vooral op Joden die in Jezus zijn gaan geloven en hebben ontdekt dat de wet van Mozes niet rechtvaardigt, maar alleen Jezus Christus. Zo benadrukt hij dat zelfs wie de wet kent en erin is opgevoed, beseft dat hij niet door de wet gerechtvaardigd wordt, maar alleen door Jezus Christus.

“die in Christus verlangen gerechtvaardigd te worden.” De enige manier om gerechtvaardigd en door God recht verklaard te worden, is in Christus. Wij komen in Christus door de wedergeboorte. Als dat gebeurd is, zijn wij een nieuwe schepping en gerechtvaardigd. God ziet ons dan niet meer zoals vroeger, als zondaren, maar in Christus; Hij ziet de rechtvaardigheid van Christus in ons. Met het woord “verlangen” bedoelt Paulus waar wij onze rechtvaardigheid verwachten en zoeken. Wij verwachten en zoeken die niet uit het houden van de wet, maar uit het feit dat wij in Christus zijn. Paulus bedoelt niet dat wij nog moeten wachten op rechtvaardiging,

⁵⁰ Galaten 2:16:

- Niemand wordt gerechtvaardigd uit werken van de wet: Romeinen 3:20; 3:28; Galaten 3:10-11; Titus 3:5

- Alleen door geloof in Jezus Christus worden wij gerechtvaardigd: Efeze 2:8-9; Romeinen 4:4-5; 5:1; Filippenzen 3:9

- Deze rechtvaardiging geldt voor iedere gelovige: Romeinen 3:22-23; Handelingen 15:9; Galaten 3:28

want die hebben we al in Christus. Het gaat om de richting van ons vertrouwen: in Christus zijn wij rechtvaardig, en dat blijven we geloven.

“Ook zelf zondaars blijken te zijn.” Als wij tot geloof komen, erkennen wij dat we zondaren zijn en zonder Jezus totaal geen recht hebben op rechtvaardigheid. Wie niet in Christus is, gaat voor eeuwig verloren. Veel Joden denken dat zij rechtvaardig zijn door het houden van de wet, maar wie Gods goedheid en heiligheid echt leert kennen, ziet dat ook zij zondaren zijn, net als de heidenen die de wet van Mozes niet kennen. Alleen wanneer je in Jezus Christus bent, ben je een rechtvaardige.

Daarnaast vinden veel Joden dat hun volksgenoten die in Jezus zijn gaan geloven zondaren zijn geworden, net als de heidenen. Deze wedergeboren Joden verwachten hun rechtvaardigheid niet meer door het onderhouden van de wet van Mozes, met besnijdenis, feesten en offerdiensten. In de ogen van die Joden zijn zij afvalligen en zondaren geworden.

“is Christus dan een dienaar van de zonde?” Dit is een retorische vraag met één antwoord: volstrekt niet. De Joden die de wet van Mozes onderhouden om rechtvaardig te worden, redeneren zo: “Als je zegt dat rechtvaardigheid alleen in Christus is en je laat de wet los, dan plaats je jezelf bij de zondige heidenen. Dan bevestigt Jezus Christus je dus in de zonde, want je hoeft je niet meer te houden aan de geboden.” Voor hen lijkt dat logisch. “Als je je niet aan de wet houdt, ben je meteen een zondaar.” En als Jezus de bron is waardoor deze mensen de wet loslaten, zou Jezus hen helpen om in zonde te leven. Paulus wijst dit scherp af. Jezus helpt ons niet om te zondigen; dankzij Jezus worden wij juist gerechtvaardigd bij God.

“Volstrekt niet” betekent: laat dat niet eens in je gedachten opkomen. Zo maakt Paulus duidelijk dat de gedachte dat Jezus ons helpt te zondigen, absurd is. In de volgende verzen legt hij uit waarom.⁵¹

⁵¹ **Galaten 2:17:**

- Zonder Jezus waren wij zondaren: Romeinen 3:23-24; 5:8; 1 Johannes 1:8-9; Jesaja 64:5

- Christus is geen dienaar van de zonde: Romeinen 6:1-2; Johannes 8:34-36; 1 Johannes 3:8-9; Titus 2:11-12

Want als ik dat wat ik afgebroken heb, weer opbouw, dan bewijs ik daarmee dat ik zelf een overtreder ben. (Galaten 2:18)

Paulus zegt dat hij juist een overtreder is als hij terugkeert naar de wet.

“*Want*” geeft een verklaring of reden. In de voorgaande verzen zegt hij dat wij niet gerechtvaardigd worden uit de werken van de wet, maar door het geloof in Jezus, en dat Jezus geen dienaar van de zonde is. In dit vers legt hij uit waarom hij niet terugkeert naar de wet en waarom Jezus geen dienaar van de zonde is.

“*als ik dat wat ik afgebroken heb.*” Paulus sprak eerst over “wij”, maar nu zegt hij “ik”. Hij spreekt dus voor zichzelf. Hij beschrijft iets wat hij kan doen: datgene wat hij heeft afgebroken weer opbouwen. Hij heeft dit niet gedaan; het is een voorbeeld. Als hij het wel opnieuw opbouwt, heeft dat ernstige gevolgen.

Met “*afgebroken*” bedoelt Paulus dat hij de wet van Mozes als basis om rechtvaardig te worden heeft afgebroken. Het spreekt ook over de scheidingsmuur tussen Jood en heiden, waar de vorige verzen op ingingen. Jezus heeft deze scheiding weggenomen, maar als Paulus dit opnieuw opbouwt doordat Jood en heiden apart moeten eten, heeft dit gevolgen. Die weg breekt hij af, omdat alleen het geloof in Jezus Christus rechtvaardigt, niet de werken van de wet. “*Afgebroken*” doet denken aan een gebouw dat volledig is gesloopt: er blijft niets van over. Zo is het ook met de wet als weg tot rechtvaardiging. Niemand wordt door de wet van Mozes gerechtvaardigd; daarom zoeken wij onze rechtvaardiging niet in de wet.

“*weer opbouw.*” Daarmee bedoelt Paulus dat hij terugkeert naar de wet van Mozes en leert dat mensen gerechtvaardigd worden door het geloof in Jezus en door tegelijk de wet te onderhouden. Zoals je een huis opnieuw kunt opbouwen, zo zou hij dan de wet herstellen als weg naar rechtvaardigheid.

“*dan bewijs ik daarmee dat ik zelf een overtreder ben.*” Als Paulus de wet zou herstellen, is het gevolg dat hij zichzelf maakt tot overtreder. Niet Christus maakt hem tot overtreder; het is Paulus’ eigen verantwoordelijkheid. Een overtreder is iemand die de wet overtreedt. Paulus zou dat in deze situatie bewust en niet per ongeluk hebben gedaan. Keert Paulus terug naar de wet van Mozes om

gerechtvaardigd te worden, dan wordt hij niet rechtvaardiger, maar juist een overtreder. Waarom? Omdat hij dan uit het verbond en de genade van Jezus Christus stapt en opnieuw probeert door eigen prestaties en werken rechtvaardig te worden. Zo overtreedt hij Jezus' nieuwe verbond.⁵²

Want ik ben door de wet voor de wet gestorven, opdat ik voor God zou leven. (Galaten 2:19)

Paulus legt uit waarom het onmogelijk is om terug te keren naar de wet van Mozes. Hij is door de wet voor de wet gestorven, waardoor de wet niets meer over hem te zeggen heeft.

“Want ik ben door de wet.” De wet van Mozes geeft kennis van de zonde. Door de wet zien we in dat we zondaren zijn en niet rechtvaardig. De wet “doodt” ons, omdat zij ons tegenover God schuldig verklaart. Jezus heeft deze straf gedragen. Hij gaf Zijn leven aan het kruis en droeg de straf die wij verdienden. Door de wedergeboorte zijn wij geestelijk met Jezus gestorven aan het kruis. Hierdoor is onze oude, zondige natuur gestorven. Voor Joden betekent dit dat zij door de wet zijn gestorven, omdat de wet hun zonde aanwijst en hen veroordeelt. Heidenen zijn nooit onder de wet van Mozes geweest, maar ook zij zijn onderworpen aan de macht van de zonde en sterven daardoor. In beide gevallen geldt: in Christus zijn wij gestorven en vrijgemaakt. Aangezien deze straf al is gedragen door Jezus, is het onrechtvaardig als wij, de wedergeboren gelovigen, die straf nog eens moeten dragen.

“voor de wet gestorven.” Omdat onze oude mens in Christus gestorven is, zijn we ook voor de wet gestorven. De wet van Mozes brengt oordeel, omdat iedereen haar heeft overtreden. Dat oordeel raakt ons niet meer, omdat onze oude mens dood is. Iemand die een misdaad pleegt, kan alleen gevangenisstraf ondergaan zolang hij leeft; is hij overleden, dan kan hij die straf niet meer krijgen. Zo ook in het huwelijk: iemand is aan de partner gebonden “totdat de dood

⁵² Galaten 2:18:

- Terugkeren naar de wet is jezelf tot overtreder maken: Galaten 2:21; 5:4; Hebreëen 8:13;

scheidt”. Na het overlijden is diegene vrij om een ander te trouwen. Zo zijn wij voor de wet gestorven en vrij.

“*opdat ik voor God zou leven.*” De reden dat we voor de wet gestorven zijn en vrij zijn, is niet om wetteloos te leven, maar juist om werkelijk voor God te leven. We leven niet langer op basis van onze eigen kracht om regels en geboden te onderhouden, maar door Gods kracht om heilig te leven, door geloof en genade. Het is een leven in Christus, geleid door de Heilige Geest. Doordat je nu voor God leeft, ben je niet meer van jezelf. Je hebt je leven aan Hem overgegeven; je behoort God toe.⁵³

Ik ben met Christus gekruisigd; en niet meer ik leef, maar Christus leeft in mij; en voor zover ik nu in het vlees leef, leef ik door het geloof in de Zoon van God, Die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven. (Galaten 2:20)

Paulus beschrijft zijn nieuwe identiteit. Zijn oude ik is samen met Jezus aan het kruis gestorven, en nu is hij opgestaan in een nieuw leven. Dit leven is een leven in Christus en door het geloof van Jezus.

“*Ik ben met Christus gekruisigd.*” Paulus’ oude natuur, die onder de macht van de zonde en onder de wet leefde, is gekruisigd. Paulus spreekt niet over zijn lichaam; hij is niet fysiek samen met Jezus gekruisigd. Paulus spreekt over een geestelijke werkelijkheid. In de geest is iedere wedergeboren gelovige samen met Jezus gekruisigd. Onze oude natuur, onder de macht van de zonde en, in het geval van de Joden, ook onder de wet, is gekruisigd en is niet meer onze werkelijkheid. We zijn een nieuwe schepping geworden.

“*En niet meer ik leef.*” Doordat je oude ik is gekruisigd, leeft die oude ik niet meer. Je oude bestaan, dat op jezelf gericht was, leefde onder de macht van de zonde en hield zich niet aan de geboden van God. Dat is nu voorbij. Het is gekruisigd en het moet voor altijd gekruisigd blijven. Dit doen we door ons niet opnieuw te

⁵³ Galaten 2:19:

- De wet laat de zonde zien en de wet doodt: Romeinen 3:20; 7:10-11; 2 Korinthe 3:7; Galaten 3:10
- Wij zijn dood voor de wet: Romeinen 7:2-6; Kolossenzen 2:14; Efeze 2:15
- Leven voor God: Galaten 2:20; Romeinen 6:11-14; 2 Korinthe 5:15

onderwerpen aan de macht van de zonde of door onze rechtvaardiging te zoeken in de wet van Mozes.

“maar Christus leeft in mij;” Nu onze oude ik is gestorven, betekent dit niet dat er een lege plek in ons binnenste is. Integendeel. Nu de oude ik aan de kant is gegaan, kan Jezus Christus in ons leven komen. Jezus leeft door de Heilige Geest in ons, en vanaf nu zijn wij volledig verbonden met Zijn identiteit en autoriteit. Wij zijn één geworden met Jezus. Het is mooi hoe Paulus Jezus hier Christus noemt, wat *“Gezalfde”* betekent. Jezus woont in ons als de Gezalfde, dat wil zeggen: door de Heilige Geest.

Het geloof is niet alleen iets uiterlijks. Het is een diepgaand werk in de gelovige. Het is het grootste wonder dat plaatsvindt: mensen ontvangen Jezus Zelf in hun leven. Jezus’ leven, kracht, liefde en autoriteit vullen jouw innerlijke mens. Vanuit deze bron mogen wij leven.

“En voor zover ik nu in het vlees leef.” Paulus bedoelt hiermee zijn aardse bestaan. Hij bedoelt de periode die hij nog op aarde doorbrengt, voordat zijn lichaam sterft en hij voor eeuwig bij God is.

“Leef ik door het geloof in de Zoon van God.” Vanaf de wedergeboorte leef je door het geloof in (of van) de Zoon van God. Er is een discussie of Paulus bedoelt: *“het geloof in de Zoon van God”* of *“het geloof van de Zoon van God”*. Beide zijn in het Grieks mogelijk. Wanneer we beide opties bekijken, vullen ze elkaar mooi aan.

1. Geloof in de Zoon van God: hierin ligt de focus op ons geloofsvertrouwen in Jezus Christus. Wij geloven in de Zoon van God en richten ons volledig op Hem. Het geloof komt uit ons hart, maar is ook een gave van God. God helpt ons om het evangelie te geloven.
2. Geloof van de Zoon van God: hierin ligt de focus op het geloof en de trouw van Jezus Christus. Jezus heeft volmaakt geloof en volmaakte trouw; dat zien we terug in Zijn leven op aarde. Nu Jezus, door de Heilige Geest, in ons woont, werkt Zijn volmaakte geloof en trouw in de gelovige. In ons binnenste is volmaakt geloof en volmaakt vertrouwen beschikbaar. Het is nodig om openbaring te ontvangen over dit geloof, zodat wij dezelfde werken kunnen doen als Jezus deed. Niet alleen in onze geest, het moet doorwerken in onze

ziel en lichaam. Door openbaring leren wij daarin te wandelen.

Het is mooi dat Paulus aangeeft dat hij nu leeft door dit geloof. Wanneer je ergens voor leeft, dan gaat het niet om een bijzaak of een onbelangrijk detail. Nee, het hele leven van Paulus heeft een nieuw doel ontvangen. Hij leeft nu door het geloof en niet meer door zijn eigen werken of inspanningen.

“Die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven.” Het is mooi hoe Paulus de liefde van Jezus persoonlijk maakt. Hij spreekt over een persoonlijke relatie waarin Jezus specifiek hem heeft liefgehad. Zo mogen wij ook een persoonlijke relatie met Jezus hebben en weten dat Hij ons persoonlijk liefheeft. De liefde van Jezus is niet tijdelijk, maar eeuwig. Zijn liefde was ook de drijfveer om naar de aarde te komen en gekruisigd te worden.

Jezus gaf Zichzelf. Jezus voorzag niet in een offerdier of een engel die naar de aarde moest gaan. Jezus gaf Zichzelf om de prijs van onze verlossing te betalen. Dit verwijst naar Zijn komst naar de aarde en in het bijzonder naar Zijn kruisiging. Dit deed Jezus volledig vrijwillig. Hoewel Hij werd verraden door Judas, gevangengenomen door de Romeinen en door hen werd gekruisigd, was dit Zijn eigen keuze. Dit deed Jezus “voor mij”. Nogmaals benadrukt Paulus de persoonlijke relatie tussen hem en Jezus. Zo mag jij ook weten dat Jezus ook “voor jou” aan het kruis is gegaan. Jezus hing niet alleen voor de hele wereld aan het kruis, maar ook persoonlijk voor Paulus, en voor iedereen persoonlijk.⁵⁴

⁵⁴ **Galaten 2:20:**

- Met Christus gekruisigd: Romeinen 6:6; Galaten 5:24; Kolossenzen 2:12-14; 3:3
- Christus leeft in mij: Johannes 14:20; 15:4-5; Kolossenzen 1:27; 1 Korinthe 16:7; Efeze 3:16-17
- Leven door het geloof in of van Jezus: Romeinen 1:17; Galaten 3:11-12; Filippenzen 3:9; Hebreëën 12:2; 2 Korinthe 5:7
- Nieuwe schepping in Christus: 2 Korinthe 5:17; Efeze 2:5-6; Kolossenzen 3:9-10; Galaten 6:15
- Jezus Zijn liefde en Zelfovergave: Johannes 3:16; Efeze 5:2; Romeinen 5:8; Johannes 15:13; Titus 2:14

Ik doe de genade van God niet teniet; want als er gerechtigheid door de wet zou zijn, dan was Christus tevergeefs gestorven. (Galaten 2:21)

In dit vers rondt Paulus zijn betoog tegenover Petrus en de gemeente in Antiochië af, dat hij gebruikt als voorbeeld voor de gemeenten in Galatië. Hij legt uit waarom het belangrijk is om de werken van de wet niet opnieuw in te voeren als voorwaarde om gerechtvaardigd te worden.

“Ik doe de genade van God niet teniet.” Paulus benadrukt dat hij Gods genade niet terzijde schuift of krachteloos maakt. Wie terugkeert naar de werken van de wet, probeert zijn rechtvaardigheid weer te verdienen door goede werken te doen. Maar wat je verdient, is niet langer genade. Gods genade is een onverdiende gunst, een geschenk van God. Hij geeft het ons, niet op basis van onze daden of werken, maar als gave. Met “tenietdoen” kun je denken aan een verbond of contract dat je verscheurt en weggooit. Wie terugkeert naar de werken van de wet, zegt “nee” tegen Gods genade en probeert opnieuw rechtvaardigheid te verdienen die God al heeft geschonken.

“Want als er gerechtigheid door de wet zou zijn.” Paulus schetst wat er zou gebeuren als we gerechtvaardigd kunnen worden door de wet. Dit is alleen een veronderstelling. In werkelijkheid is dat onmogelijk; alleen Jezus Christus heeft de wet volmaakt vervuld. Iedereen heeft gezondigd en daarmee de wet overtreden. Daarom staat niemand uit zichzelf in de juiste verhouding tot God en wordt niemand op basis van eigen werken rechtvaardig verklaard. Stel dat het mogelijk was om door de wet gerechtvaardigd te worden.

“Dan was Christus tevergeefs gestorven.” Als rechtvaardigheid door de wet te verkrijgen was, dan is Jezus Christus voor niets gestorven. Paulus verwijst hier naar de kruisdood van Jezus. Niemand wordt gerechtvaardigd, tenzij hij in Jezus Christus gelooft. Door Zijn kruisdood en opstanding maakt Jezus het mogelijk dat wij delen in Zijn rechtvaardigheid. Als er een andere weg was om rechtvaardig te worden, dan hoefde Jezus niet naar de aarde te komen en

niet aan het kruis te sterven. Er is één weg: door het geloof in Jezus, omdat Hij aan het kruis is gegaan en is opgestaan uit de dood.⁵⁵

⁵⁵ **Galaten 2:21:**

- Genade niet tenietdoen: Romeinen 11:6; Efeze 2:8-9; Titus 3:5-7; Romeinen 3:24; 2 Timotheüs 1:9
- Geen rechtvaardigheid door de wet: Galaten 2:16; 3:11-12; Romeinen 3:20; Handelingen 13:39; Hebreeën 7:19
- Christus' kruis is noodzakelijk: 1 Korinthe 15:3-4; Hebreeën 9:26-28; Galaten 3:13; Romeinen 5:8-9

GALATEN 3

Een goed begin is het halve werk. Maar als je na een goed begin een heel andere weg inslaat, gaat het alsnog mis. Koning Joas was daarvan een duidelijk voorbeeld. Hij werd opgevoed en onderwezen door de hogepriester Jojada. Hij was Godvrezend en deed wat goed is in de ogen van God. Maar na de dood van Jojada luisterde Joas naar verkeerde raadgevers. Hij verliet de weg van God en diende de afgoden. Joas begon goed, maar eindigde slecht.

Datzelfde dreigt voor de Galaten. Ze begonnen goed. Ze ontvingen de Heilige Geest door de prediking van het geloof en wisten dat zij gerechtvaardigd werden uit het geloof. Maar er kwamen valse broeders in de gemeente die hun verkeerde raad gaven: zij zouden ook de wet moeten onderhouden om gerechtvaardigd te worden. In plaats van dit af te wijzen, gaan ze erin mee. In Galaten 3 laat Paulus helder zien waarom dit verkeerd is. Hij onderbouwt vanuit de wet van Mozes, het voorbeeld van Abraham en het werk van Jezus aan het kruis dat zij hun rechtvaardigheid niet in de wet moeten zoeken, maar in het geloof.

Ik vind Galaten 3 één van de mooiste hoofdstukken van de Bijbel. Als je beseft wat hier werkelijk staat, verandert dit je hele leven. Dit hoofdstuk is een belangrijk fundament van het geloof, en elke keer dat je het leest, komen er nieuwe openbaringen.

Niemand wordt gerechtvaardigd door de wet (3:1-12)

O dwaze Galaten, wie heeft u betoverd om de waarheid niet te gehoorzamen; u voor wie Jezus Christus eerder voor ogen is geschilderd alsof Hij onder u gekruisigd was? (Galaten 3:1)

Paulus is erg ontdaan en verdrietig dat de Galaten in een dwaalleer geloven. Dit vers klinkt als een emotionele zucht. Paulus vindt het verschrikkelijk dat de gemeente zo ver gaat, dat het zelfs lijkt alsof ze betoverd zijn en niet meer helder nadenken.

“O dwaze Galaten.” Als iemand je zo aanspreekt, klinkt dat niet liefdevol. Je zou kunnen denken: die persoon moet aan zijn

karakter werken; dit is zondig gedrag! Toch is het juist liefde die Paulus drijft om de gemeenten in Galatië zo aan te spreken. Soms is het goed dat we de feiten radicaal horen, en horen dat we verkeerd bezig zijn als we zondigen. Het is belangrijk om dingen zwart-wit te zien en geen compromis te zoeken in Gods Woord. In het woord “O” horen we als het ware de zucht van Paulus. Waarom doen ze dit toch?

Met het woord “dwaze” bedoelt Paulus niet dat de Galaten dom zijn of met het verstand tekortschieten. Hij bedoelt dat zij een gebrek hebben aan geestelijk inzicht. Ze moeten niet meegaan met de werken van de wet, maar doen dat toch.

“Wie heeft u betoverd?” Paulus vraagt zich af wie de Galaten heeft betoverd. Op het eerste gezicht lijken dit de menselijke misleiders die in Galaten 1:7 worden genoemd. Maar Paulus weet dat het niet alleen om mensen gaat; er is sprake van een betovering, iets demonisch. De duivel gebruikt mensen in de hoop om mensen te verblinden voor de waarheid van Christus.

Het woord “betoveren” kan ook betekenen: beïnvloeden door het boze oog, of beheksen. De verwarring bij de Galaten komt niet alleen door een verstandelijk misverstand; demonische machten veroorzaken dit misverstand.

“Om de waarheid niet te gehoorzamen.” De duivel wil het liefst dat mensen de waarheid van God niet gehoorzamen, zodat zij voor eeuwig verloren gaan. Met “de waarheid” wordt in deze context bedoeld dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken van de wet, maar door het geloof in Jezus Christus. De gemeenten weten dit, maar belanden in een fase waarin zij geloven dat ze ook de werken van de wet moeten onderhouden om gerechtvaardigd te blijven. Deze ongehoorzaamheid komt niet door onwetendheid, maar door een bewuste keuze om de waarheid los te laten en een dwaalleer te geloven.

Daarnaast is het belangrijk dat wij niet alleen in de waarheid van God geloven, maar die ook gehoorzamen. We erkennen niet alleen dat de waarheid waar is; we passen haar ook toe in ons dagelijkse leven en in de keuzes die we maken.

“U voor wie Jezus Christus eerder voor ogen geschilderd is.” Paulus verkondigt het evangelie helder en krachtig, en God bevestigt het door de krachten en tekenen die daarop volgen. Paulus spreekt

steeds over het evangelie van Jezus en het kruis. Hij brengt geen verhaal dat allerlei kanten op kan; hij brengt een duidelijk beeld. Dat beeld is zo helder, alsof Jezus Christus voor hun ogen is geschilderd. Hoewel de Galaten Jezus en Zijn kruisiging niet met hun fysieke ogen gezien hebben, maakt Paulus het evangelie zo duidelijk dat het is alsof zij het wel zien: niet letterlijk, maar geestelijk.

Je kunt dit vergelijken met een schilderij of film. Bij veel gebeurtenissen waren we niet letterlijk aanwezig, maar doordat het is vastgelegd, kunnen we het goed zien. Soms lijkt het alsof we het zelf hebben meegemaakt.

“Alsof Hij onder u gekruisigd was?” De boodschap die Paulus brengt is de boodschap van het kruis. Aan het kruis werd de prijs van onze verlossing betaald. Dit onderwerp moet bij de Galaten steeds voor ogen staan. Paulus spreekt niet over een bijzaak van het evangelie, maar over de kern van het evangelie.⁵⁶

Dit alleen wil ik van u vernemen: Hebt u de Geest ontvangen uit de werken van de wet, of uit de prediking van het geloof? (Galaten 3:2)

Paulus stelt hier een vraag waarvan zij beiden het antwoord weten. Hij doet dit om hen uit te dagen na te denken en tot de conclusie te komen dat zij de Heilige Geest niet uit de werken van de wet hebben ontvangen, maar uit de prediking van het geloof.

“Dit alleen wil ik van u vernemen.” Paulus stelt één vraag die de hele discussie kan beëindigen. Als God hun de Geest heeft gegeven door de prediking van het geloof, dan verlangt Hij toch niet ook nog de werken van de wet? Soms zet een simpele vraag ons aan het denken en brengt zij ons terug bij de waarheid.

“Hebt u de Geest ontvangen.” Paulus spreekt hier over de doop met de Heilige Geest die gelovigen ontvangen tijdens de wedergeboorte. Hiermee wordt niet alleen de inwoning van de Heilige

⁵⁶ **Galaten 3:1:**

- Scherpe terechtwijzing is goed: Spreuken 27:5-6; Galaten 4:16; 2 Timotheüs 4:2; Openbaring 3:19

- Geestelijke misleiding: 2 Korinthe 11:3; 1 Timotheüs 4:1; Efeze 6:12; 2 Thessalonicenzen 2:9-10

- Christus en het kruis levendig “voor ogen geschilderd”: 1 Korinthe 1:23-24; 2:2; Galaten 6:14

Geest in de gelovige bedoeld, maar ook de kracht van de Geest op de gelovige. Denk aan de gaven van de Geest, de kracht om te getuigen en de zichtbare aanwezigheid van de Geest in de gemeenten.

De Galaten hebben de Heilige Geest ontvangen, dit stond niet ter discussie. Paulus was erbij wanneer zij met de Geest gedoopt werden. Hun afdwalen van de waarheid komt dus niet doordat zij de Heilige Geest niet hebben ontvangen. Het zijn wedergeboren gelovigen die zich laten misleiden. Laat dat ook voor ons een les zijn: wees op je hoede dat je niet misleid wordt, ook wanneer je de Heilige Geest al hebt ontvangen.

“Uit de werken van de wet.” Paulus vraagt de Galaten: Heeft God Zijn Geest aan jullie gegeven omdat jullie de wet van Mozes zo goed naleefden, je liet besnijden en je je hield aan alle reinheidswetten? Het antwoord is nee. Toen de heidenen in de gemeenten tot geloof kwamen en de Geest ontvingen, waren zij niet besneden, hielden zij zich niet aan de wet van Mozes en aten zij wat zij wilden, ook dieren die volgens de wet onrein waren. Toch kon God hun Zijn Heilige Geest geven, omdat God niet werkt met de wet van Mozes om rechtvaardigheid te geven.

“Of uit de prediking van het geloof?” Het antwoord is ja. De Galaten ontvangen de Geest door de prediking van het geloof. Dit gebeurt in drie stappen:

Stap 1: Paulus verkondigt het evangelie van Jezus Christus.

Stap 2: Door de prediking ontstaat geloof in het hart van de Galaten.

Stap 3: Omdat er geloof is in hun harten, geeft God Zijn Geest.

Wanneer er geloof wordt gepredikt, komt geloof in het hart. En wanneer wij in ons hart geloven en niet twijfelen, kan God wonderen doen in ons leven en ons geven wat Hij belooft, zoals de doop met de Heilige Geest.

Dus, waarop reageert God? God reageert op geloof en niet op werken van de wet.⁵⁷

⁵⁷ **Galaten 3:2:**

- Heilige Geest ontvangen door geloof, niet door wet: Galaten 3:5; 3:14; Handelingen 15:8-9

- Heilige Geest ontvangen: Handelingen 1:8; 2:38-39; 10:44

- Niet uit de werken van de wet: Galaten 2:16; 5:4; Romeinen 3:20; 4:4-5

- Geloof door prediking: Romeinen 10:14-17; Efeze 1:13; Johannes 17:20; Handelingen 11:14; 13:48

Bent u zo dwaas? U die met de Geest begonnen bent, gaat u nu eindigen met het vlees? (Galaten 3:3)

Paulus is nog steeds verbaasd. De Heilige Geest had hun geloof bevestigd, en daardoor zijn zij met de Geest begonnen. Nu willen zij het vlees toevoegen door zich te houden aan de wet van Mozes en aan Joodse rituelen. Dat is dwaas.

“Bent u zo dwaas?” Paulus gebruikt opnieuw scherpe woorden, net als in vers 1. Hij wijst niet alleen op verstandelijke domheid, maar op een gebrek aan geestelijk inzicht.

“U die met de Geest begonnen bent.” Het was de Heilige Geest die hun harten opende voor het evangelie. Het was de Geest die hen hielp zich te bekeren, en zij werden ook gedoopt met de Heilige Geest. Het begin van hun christenleven stond in het teken van de Heilige Geest. De Geest was ook in de gemeente werkzaam met tekenen en wonderen (zie vers 5). Gods bedoeling is dat ze niet alleen met de Geest beginnen, maar ook met de Geest eindigen. Dit betekent dat ze volmaakt zullen worden door het werk van de Geest. Ons leven is niet langer gericht op ons eigen kunnen en op het vlees, maar op de nieuwe mens en op de Heilige Geest.

“Gaat u nu eindigen met het vlees?” Hoewel ze goed begonnen met de Heilige Geest, lijken zij te eindigen met het vlees. Bedenk dat vlees en Geest nooit samengaan. Het is geen mix van de Heilige Geest met nog een deel van het vlees; ons hele leven moet gericht en geleid worden door de Heilige Geest.

Met “het vlees” bedoelt Paulus alle menselijke inspanningen: het houden van de wet om rechtvaardig te worden en de neiging om in eigen prestaties te roemen.

Wanneer jij je aan de wet van Mozes wilt houden, levert dat geen extra “bonuspunten” op. Integendeel, je keert terug naar het vlees en mist daardoor de Geest.⁵⁸

⁵⁸ Galaten 3:3:

- Blijven wandelen in de Geest: Romeinen 8:3-4; 8:14; Galaten 5:16; 5:25; Johannes 16:13; Efeze 5:18

- Gevaar van wetticisme: Galaten 5:1-2; Kolossenzen 2:20-23; 2 Korinthe 3:6

Hebt u tevergeefs zoveel geleden? Als het toch eens tevergeefs was!
(Galaten 3:4)

Paulus geeft aan dat de Galaten veel hebben meegemaakt in het verleden. Hierbij kunnen we denken aan vervolging, uitsluiting of andere negatieve ervaringen vanwege hun keuze voor Christus. Wanneer ze besluiten om toch weer de wet te onderhouden, om de aanstoot bij de Joden weg te nemen, is al deze moeite en strijd voor niets geweest. Wanneer je namelijk de genade van Christus verlaat en terugkeert naar de wet, val je uit Gods genade en verlies je je rechtvaardigheid.

“Hebt u tevergeefs zoveel geleden?” Het woord ‘geleden’ kan zowel duiden op pijn en vervolgingen die de Galaten hebben meegemaakt als op de ervaringen die ze hebben gehad. Naast de vervolgingen hebben ze ook mooie dingen meegemaakt door de Heilige Geest, zoals wonderen en tekenen. Al deze negatieve en positieve ervaringen zullen geen enkel doel dienen als zij besluiten om hun rechtvaardigheid niet meer (volledig) in Christus te zoeken maar (deels) in de wet van Mozes. Met deze vraag wil Paulus de gemeenten wakker schudden.

“Als het toch eens tevergeefs was!” We lezen opnieuw Paulus’ bezorgdheid en twijfel over de gemeenten. Maar er klinkt ook een beetje hoop door. Het is nog niet tevergeefs en het is nog niet te laat. De gemeenten kunnen zich nog bekeren van hun dwaalweg en weer terugkeren naar de genade van God. Dit stukje lezen we als een duidelijke waarschuwing: “Pas op! Als jullie zo verdergaan, dan zal alles tevergeefs worden!”

Dit vers benadrukt de ernst van het terugkeren naar de wet. Wanneer je terugkeert naar de wet om daar je rechtvaardigheid te verdienen, ontvang je die niet meer uit geloof en genade van God.⁵⁹

⁵⁹ **Galaten 3:4:**

- Lijden om Christus: Mattheüs 5:10-12; Handelingen 14:22; 1 Thessalonicenzen 1:6; 2 Timotheüs 3:12; 1 Petrus 4:12-14; Hebreeën 10:32-34

- Waarschuwing om te volharden: 1 Korinthe 15:2; 2 Johannes 1:8; Hebreeën 10:38-39; Kolossenzen 2:6-8; Galaten 5:7

Hij dan Die u de Geest verleent en krachten onder u werkt, doet Hij dat uit de werken van de wet, of uit de prediking van het geloof?
(Galaten 3:5)

Nogmaals stelt Paulus een vraag: “Hoe hebben jullie de Heilige Geest ontvangen en alle krachten, wonderen en tekenen die bij jullie gebeuren?” Paulus vraagt hen of ze echt denken dat God naar hen luistert, hen de Geest heeft gegeven en elk wonder en teken heeft gedaan omdat ze zo goed bezig waren met het onderhouden van de wet. Het antwoord is: nee. Het kwam door de prediking van het geloof, waardoor er geloof in hun hart kwam en God op basis van dat geloof kon antwoorden met de doop in de Heilige Geest en met alle wonderen en tekenen waarvoor zij in geloof stonden.

“Hij dan Die u de Geest verleent.” Met “Hij” bedoelt Paulus God de Vader. De Vader is Degene die de Geest geeft, maar Hij doet dit altijd door Jezus Christus. De Geest is zowel de gave van de Vader als de vervulling van de belofte die Jezus uitdeelt aan wedergeboren gelovigen.

Het woord “verlenen” betekent: “ruimhartig voorzien”, “schenken” en “uitdelen”. Dit laat zien dat God Zijn Geest niet geeft omdat wij het hebben verdiend, of als loon omdat wij ervoor gewerkt hebben, maar dat Hij de Geest schenkt uit genade. Dit woord staat in de tegenwoordige tijd. God gaf Zijn Geest niet eenmalig aan de gemeenten in Galatië aan het begin; de Geest blijft voortdurend uitgestort worden op nieuwe gelovigen. En ook gelovigen die al vervuld zijn met de Geest, blijven vervuld worden. Dit laat zien dat de gemeente niet afhankelijk is van Paulus. Ook toen Paulus wegging, bleef de Heilige Geest aanwezig in de gelovigen, en waren zij in staat om nieuwe gelovigen met de Geest te vervullen. Hetzelfde geldt voor de krachten en wonderen die in dit vers genoemd worden.

“En krachten onder u werkt.” Het Griekse woord voor “krachten” wordt vaak gebruikt voor wonderen, tekenen en bovennatuurlijke manifestaties van God. Hierbij kun je denken aan de genezing van zieken en het uitdrijven van demonen. We kunnen ook denken aan de gaven van de Geest in 1 Korinthe 12 en aan de blijvende aanwezigheid en leiding van de Geest in de gemeenten. De gemeenten zien duidelijk God en de Heilige Geest aan het werk, en

zo hoort God in elke gemeente duidelijk zichtbaar te zijn door tekenen en wonderen.

“Doet Hij dat uit de werken van de wet?” Nogmaals vraagt Paulus aan de Galaten of God deze dingen doet door hun naleving van de wet. Het antwoord is weer: nee. Ook de krachten die in de gemeente plaatsvinden en de aanwezigheid van de Geest worden niet door God gegeven doordat zij de wet van Mozes goed onderhouden. Ook de krachten worden gegeven uit genade en door de prediking van het geloof. Daarom is het belangrijk dat in de gemeente geloof wordt gepredikt, zodat de krachten, waaronder genezing en bevrijding van demonen, zullen plaatsvinden.

“Of uit de prediking van het geloof?” Het antwoord is: ja. Al deze dingen worden door God gegeven door de prediking, of verkondiging, van het geloof. Wanneer geloof gepredikt wordt, ontstaat er geloof in het hart. En wanneer er geloof in het hart is, zonder twijfel, zal God een wonder doen. Alles wat de Galaten hebben ontvangen, komt door geloof, niet door hun eigen prestaties.⁶⁰

Zoals Abraham God geloofde en het hem tot gerechtigheid werd gerekend. (Galaten 3:6)

Paulus vond het belangrijk om zijn reden te onderbouwen met de Schrift. Al onze denkwijzen en datgeen wat wij geloven moet onderbouwd worden met de Bijbel, anders heeft het geen waarde. Paulus gebruikt Abraham als voorbeeld, omdat hij dient als een geloofsvader voor alle gelovigen. Paulus zegt: kijk terug naar Abraham, zelfs in het Oude Testament, bij de eerste persoon waar het volk Israël begon en God de belofte gaf, zelfs hij heeft zijn rechtvaardigheid niet

⁶⁰ **Galaten 3:5:**

- De Heilige Geest ontvang je door geloof: Efeze 1:13; Handelingen 2:38-39; Johannes 7:37-39
- De Vader geeft de Geest door Jezus: Lukas 11:13; Johannes 14:16-17; Johannes 15:26; Handelingen 2:33; Titus 3:5-6
- De Geest blijft in ons werkzaam: Efeze 5:18; Handelingen 4:31; 13:52; 2 Timotheüs 1:6-7
- Krachten en tekenen: Markus 16:17-18; Handelingen 14:3; 19:11-12; 1 Korinthe 12; Hebreeën 2:4
- Prediking van geloof: Romeinen 10:14-17; 1 Korinthe 1:21; 1 Thessalonicenzen 2:13; 2 Timotheüs 4:2

ontvangen doordat hij zich aan de wet hield, maar door zijn geloof. Paulus verwijst in dit vers naar Genesis 15.

En hij geloofde in de HEERE, en Die rekende hem dat tot gerechtigheid. (Genesis 15:6)

“Zoals Abraham God geloofde.” Abraham ontving een grote belofte van God. Ondanks zijn hoge leeftijd en het feit dat hij nog geen kind had, beloofde God dat hij een groot nageslacht zal krijgen. In het natuurlijke is dit onmogelijk. Toch geloofde Abraham de belofte van God. Let op: er staat niet “Abraham deed alles goed”, “Abraham hield zich aan elk gebod van de wet” (die toen nog niet bestond) of “Abraham was de wijste en slimste persoon ter wereld”. Wat God van Abraham verlangde, was geloof en vertrouwen. Abraham geloofde dat God in staat is hem een kind te geven en dat God dit ook daadwerkelijk zou doen. Daarnaast geloofde Abraham ook het evangelie, waar Galaten 3:8 over spreekt.

“En Die rekende hem dat tot gerechtigheid.” Dat geloof is voldoende. God verlangt alleen geloof. Het geloof zorgt ervoor dat Abraham als rechtvaardig wordt aangemerkt door God. Abraham verdient zijn rechtvaardigheid niet door zijn daden en werken, maar ontvangt die als geschenk van God doordat hij gelooft. Met rechtvaardigheid wordt bedoeld dat Abraham recht staat voor God en door God wordt goedgekeurd.

Wat ook bijzonder is in het verhaal van Abraham, is dat God hem in Genesis 15 al aanmerkte als rechtvaardig, terwijl hij pas jaren later, in Genesis 17, werd besneden. Met andere woorden: de besnijdenis, die de valse broeders in de gemeenten in Galatië willen invoeren, maakte Abraham niet rechtvaardig. Hetzelfde geldt voor de wet van Mozes; die werd pas honderden jaren later gegeven. Dit laat zien dat Abraham alleen door zijn geloof rechtvaardig was. Zo moeten ook wij weten dat de enige weg tot onze rechtvaardiging het geloof in Jezus Christus is. Er is geen andere weg.⁶¹

⁶¹ Galaten 3:6:

- Rechtvaardiging door het geloof: Romeinen 3:28; 5:1; Galaten 2:16; Filippenzen 3:9

Begrijp dan toch dat zij die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn. (Galaten 3:7)

Volgens Paulus maakt het niet uit of je als Jood geboren bent of als heiden; je bent alleen een kind van Abraham als je gelooft.

“*Begrijpt u dan.*” Paulus zegt hiermee: kom tot inzicht, wees je bewust van dit feit. Het is een oproep om helder te denken.

“*dat zij die uit het geloof zijn.*” Dit laat zien waar deze mensen vandaan komen: zij komen uit het geloof. Het gaat er niet om of je van nature Jood bent of de wet van Mozes en de Joodse reinheidswetten houdt; alleen door het geloof ben je een kind van Abraham.

“*Abrahams kinderen zijn.*” God sloot een verbond met Abraham, de stamvader van Israël. Uit hem is Israël, Gods volk, ontstaan. Nu zegt Paulus iets bijzonders: iedereen die gelooft, is een kind van Abraham geworden, dus ook de gelovige heidenen. Abraham is voor ons een voorbeeld van geloof. Zo leren wij geloof van onze “vader” Abraham.

Het woord “kinderen” betekent niet dat we rechtstreeks van Abraham afstammen. We komen niet voort uit zijn biologische bloedlijn. Met “kinderen” wordt bedoeld dat wij delen in dezelfde natuur of dezelfde weg volgen als iemand; we lijken dan op hem. In het voorbeeld van Abraham hebben wij hetzelfde soort geloof als hij had. Daardoor zijn wij kinderen van hem en hebben wij, als kinderen, deel aan de belofte die God aan Abraham gaf. De geestelijke erfenis die Abraham achterliet, is er ook voor ons.⁶²

En de Schrift, die voorzag dat God uit het geloof de heidenen zou rechtvaardigen, verkondigde eertijds aan Abraham het Evangelie: In u zullen al de volken gezegend worden. (Galaten 3:8)

- Abraham als voorbeeld van het geloof: Genesis 15:6; Romeinen 4:3; Galaten 3:7-9; Hebreeën 11:8-11

- De belofte was er voor de wet: Galaten 3:17-18; Romeinen 4:13-16; Hebreeën 6:17

⁶² **Galaten 3:7:**

- Gelovigen zijn Abrahams kinderen: Galaten 3:29; Romeinen 4:11; 4:16; 9:7-8; Johannes 8:39

- Jood en heiden zijn één: Galaten 3:26-29; Efeze 2:13-19; Romeinen 10:12-13

Als Paulus verkondigt dat Joden en heidenen uit het geloof gerechtvaardigd worden, zegt hij niets nieuws. God zei dit al tegen Abraham, in het Oude Testament, door te beloven dat alle volken in hem gezegend zouden worden. Dit is vervuld door Jezus Christus, die Zijn leven gaf aan het kruis en opstond uit de dood. Zo is de zegen die God aan Abraham gaf, voor iedereen die gelooft.

“En de Schrift.” Paulus schrijft over de Schrift alsof zij een levende persoon is. Daarmee laat hij zien dat de Schrift, toen het Oude Testament, nu Oude en Nieuwe Testament, levend en krachtig is. De Schrift verwijst ook naar God Zelf. God heeft mensen geïnspireerd door Zijn Heilige Geest om de Schrift op te schrijven. Woorden die in de Bijbel staan, komen rechtstreeks van God. Zo mogen wij ook met de Bijbel omgaan: zij heeft net zoveel gezegd als de woorden die God Zelf uitspreekt.

“Die voorzag.” Hiermee wordt bedoeld dat de Bijbel een profetie gaf voor de toekomst. In de tijd van het Oude Testament wisten de meeste Joden niet dat God ook een plan had voor de heidenvolken. Toch was dit al aan Abraham geprofeteerd.

“Dat God uit het geloof de heidenen zou rechtvaardigen.” Dit is de kernboodschap van de Galatenbrief. Uit het geloof worden we gerechtvaardigd. Het komt niet door afkomst of door de werken van de wet, maar alleen door geloof staan heidenen recht voor God. Let erop dat God het is die rechtvaardigt. Het is niet door eigen prestatie of werken; alleen God kan iemand rechtvaardig maken. En God maakt alleen degenen rechtvaardig die geloven en hun vertrouwen stellen op Jezus Christus.

“Verkondigde eertijds aan Abraham het Evangelie.” God bracht al aan Abraham het goede nieuws over Jezus Christus. Het evangelie werd niet pas in Mattheüs, Marcus, Lukas of Johannes verteld; het werd al aan Abraham verteld. God dacht niet: “Ik probeer eerst om mensen rechtvaardig te maken door de wet van Mozes, en als dat niet lukt, stuur Ik Mijn Zoon.” Nee, vanaf het begin is het Gods plan om mensen rechtvaardig te maken door het geloof in Jezus Christus.

“In u zullen al de volken gezegend worden.” God bracht het evangelie al aan het begin van Abrahams roeping, niet pas op latere leeftijd.

Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden. (Genesis 12:3)

Ook toen Abraham zijn zoon Izak moest offeren, klinkt het evangelie door. Izak vroeg wat zij zouden offeren.

Abraham zei: God zal Zichzelf voorzien van het lam voor het brand-offer, mijn zoon. Zo gingen zij beiden samen. (Genesis 22:8)

We lezen dat, toen Abraham zijn mes pakte om Izak te slachten, een engel ingreep. Abraham hoefde zijn zoon uiteindelijk niet te offeren. Dit is een prachtig vooruitzicht op God de Vader, die wel Zijn Zoon naar de aarde stuurde om “geslacht” te worden aan het kruis voor onze zonden. Abraham beleed dit, omdat hij wist: God zal Zelf voor een Lam zorgen.

God beloofde dat in Abraham alle volken gezegend worden. De zegen is alleen beschikbaar in Abraham. Dit betekent dat Abraham de drager is van Gods belofte; alles wat God aan de mensheid wil geven, loopt door het nageslacht van Abraham heen. Om die reden werd Jezus geboren als Jood, uit het nageslacht van Abraham. Abraham is het beginpunt van Gods plan om de mens te redden en te zegenen, en dit is vervuld in Jezus Christus.

Deze zegen geldt voor alle volken. Terwijl God eerst werkte met alleen het Joodse volk, was Zijn plan al aan Abraham bekend gemaakt: Hij zou omzien naar alle volken. Bij “zegen” denken we in de eerste plaats aan rechtvaardiging en het eeuwige leven bij God. Maar “zegen” omvat meer beloften, zoals voorspoed, een goed en vruchtbaar leven, gezondheid, vrijheid en Gods gunst. De zegen die God aan Abraham gaf, wil Hij ook geven aan allen die geloven.⁶³

⁶³ **Galaten 3:8:**

- De belofte aan Abraham: zegen voor alle volken: Genesis 12:3; 22:18; Galaten 3:14

- Evangelie vooraf verkondigd in Oude Testament: Genesis 22:8; Jesaja 53:5; Deuteronomium 18:15; Johannes 5:39

- De Schrift door God geïnspireerd: 2 Timotheüs 3:16-17; 2 Petrus 1:21; Hebreeën 4:12

Daarom worden zij die uit het geloof zijn, gezegend samen met de gelovige Abraham. (Galaten 3:9)

Degenen die, net als Abraham, geloven, ontvangen de zegen. Je wordt niet gezegend doordat je de wet van Mozes houdt; je wordt gezegend door geloof.

“Daarom worden zij die uit het geloof zijn.” Paulus trekt hier zijn conclusie. Deze conclusie geldt alleen voor mensen die uit het geloof zijn, niet voor wie hun rechtvaardigheid zoeken in de werken van de wet of in eigen prestaties. Met “zij die geloven” bedoelt Paulus allen die hun vertrouwen op Jezus stellen en hun rechtvaardigheid van Hem verwachten.

“gezegend samen met de gelovige Abraham.” Deze gelovigen ontvangen Gods zegen en Gods beloften. Zoals God Abraham zegende omdat hij geloofde, zo zegen Hij ook ons. Het gaat om dezelfde zegen. Zoals Abraham door zijn geloof werd gerechtvaardigd, een erfdeel van God ontving, materieel gezegend werd op aarde en een lang leven kreeg, zo wil God ons op al deze gebieden zegenen.

Abraham nu was oud en op dagen gekomen en de HEERE had Abraham in alles gezegend. (Genesis 24:1)

Zoals God Abraham in alles zegende, is het Zijn verlangen om ons in alles te zegenen.

Daarnaast zien we dat Abrahams geloof standhield, ook al bleef de belofte van een zoon uit. Pas toen hij honderd jaar was, ontving hij Izak. Wij kunnen leren van Abrahams geloof: ondanks alles bleef hij hopen, geloven en volharden. Daarom noemt Paulus hem “de gelovige Abraham”.⁶⁴

Want allen die uit de werken van de wet zijn, zijn onder de vloek. Er staat immers geschreven: Vervloekt is ieder die niet blijft bij alles

- Christus is het Zaad van Abraham: Galaten 3:16; 3:28-29; Romeinen 10:12-13; Efeze 2:14

⁶⁴ **Galaten 3:9:**

- Abraham als voorbeeld van volhardend geloof: Romeinen 4:18-21; Hebreëen 6:13-15; 11:8-12

wat geschreven staat in het boek van de wet, om dat te doen. (Galaten 3:10)

Paulus geeft een belangrijke waarschuwing. Wie rechtvaardig wil worden door zich aan de wet van Mozes te houden, komt onder de vloek. Niemand kan de wet volmaakt houden; iedereen heeft gezondigd. Wie de wet breekt en God ongehoorzaam is, komt onder deze vloek. Daarom is het belangrijk dat wij onze rechtvaardiging uit geloof ontvangen en niet door de werken van de wet.

“Want allen die uit de werken van de wet zijn.” Paulus spreekt over iedereen die zijn rechtvaardiging wil verdienen of behouden door zich aan de wet van Mozes te houden. Het maakt niet uit of je Jood of heiden bent: wie zijn rechtvaardigheid wil verdienen uit de wet, komt onder de vloek. Het woord “allen” benadrukt dat er geen uitzonderingen zijn.

“zijn onder de vloek.” Dit betekent dat deze mensen onder Gods oordeel staan en dat de vloek recht heeft op hun leven. Als je rechtvaardig wilt worden door de wet te onderhouden, moet je je aan alles houden. Doe je dat niet, dan overtreed je de wet en sta je onder Gods oordeel. Als we naar de vloek kijken, kan het om het volgende gaan:

1. Het verliezen van het eeuwige leven, omdat je uit Gods genade valt. Je vertrouwt niet meer op Christus als bron van rechtvaardiging, maar op de wet.
2. Materiële vervloeking die in de wet van Mozes zijn opgesomd, zoals voortdurend financieel tekort, tegenslag, mislukking en ellende in het gezin.
3. Lichamelijke vervloeking, zoals ziekte en miskramen.

Een volledig overzicht staat in Deuteronomium 28. Deze mensen hoeven niet de volledige vervloeking die hier staat te ontvangen; het is mogelijk dat de vloek op één gebied van hun leven werkzaam is en op een ander gebied niet.

“Er staat immers geschreven.” Paulus beroept zich op de Bijbel. Voor ons is het ook altijd belangrijk ons op de Bijbel te beroepen. Gods Woord is de waarheid, niet onze eigen meningen of gedachten. In dit geval beroept Paulus zich op een tekst in Deuteronomium.

Vervloekt is wie de woorden van deze wet niet uitvoert door ze te houden! En heel het volk moet zeggen: Amen. (Deuteronomium 27:26)

“Vervloekt is ieder die niet blijft bij alles.” Nogmaals staat er “ieder”. Paulus benadrukt dat dit voor iedereen geldt. Daarnaast gaat het om “alles”. Als je rechtvaardigheid uit de wet verlangt, kun je niet kiezen welke wetten en geboden je wel of niet wilt onderhouden. Je moet alles voortdurend onderhouden. Ga je één keer de fout in, dan ben je niet meer rechtvaardig. Daarom kunnen wij onze rechtvaardigheid niet verdienen door de wet te onderhouden, maar ontvangen we die enkel uit genade door het geloof.

“Wat geschreven staat in het boek van de wet.” Dit verwijst naar de gehele wet van Mozes: alles wat aan geboden en wetten geschreven staat in de eerste vijf boeken van de Bijbel. Het gaat niet om losse delen, maar om het geheel.

“Om dat te doen.” Paulus spreekt niet alleen over het kennen van de geboden. Als je jouw rechtvaardigheid uit de wet van Mozes wilt ontvangen, moet je elk gebod houden. Dit werkt niet voor ons, omdat wij allemaal gezondigd hebben. Daarom blijft er nog één weg over: rechtvaardig worden door het geloof in Jezus Christus.⁶⁵

En dat door de wet niemand gerechtvaardigd wordt voor God, is duidelijk, want de rechtvaardige zal uit het geloof leven. (Galaten 3:11)

Paulus geeft een ander voorbeeld waarom mensen niet gerechtvaardigd worden door de wet. God zegt al in het Oude Testament dat de rechtvaardige uit het geloof zal leven. God verbindt het geloof met rechtvaardiging.

“En dat door de wet niemand gerechtvaardigd wordt.” Nogmaals benadrukt Paulus dat niemand recht kan staan voor God door

⁶⁵ **Galaten 3:10:**

- De vloek door overtreding van de wet: Deuteronomium 27:26; Jakobus 2:10; Galaten 5:3; Romeinen 3:19-20; Jeremia 11:3-4

- Iedereen heeft gezondigd: Romeinen 3:23; Prediker 7:20; Psalm 143:2; Handelingen 15:10

de wet. Je hoeft het niet eens te proberen, want je zult toch falen. Als je voor Gods troon staat, zal Hij iedereen schuldig verklaren, want niemand, behalve Jezus, heeft een zondeloos leven geleefd. De wet van Mozes rechtvaardigt niemand; het is ook niet Gods bedoeling dat de wet van Mozes mensen rechtvaardigt. Waar de wet wel voor is, behandelt Paulus vanaf Galaten 3:19.

“Voor God is duidelijk.” In de ogen van mensen kan iemand rechtvaardig lijken, maar in Gods ogen is niemand rechtvaardig. Dit is duidelijk: het is een feit dat zowel de Galaten als de wereld moeten weten. Iedereen heeft gezondigd.

“Want: de rechtvaardige zal uit het geloof leven.” Paulus onderbouwt zijn standpunt door naar de Bijbel te verwijzen, ditmaal naar Habakuk.

(...) De rechtvaardige zal door zijn geloof leven. (Habakuk 2:4B)

Met de rechtvaardige bedoelt Paulus degene die recht staat voor God. Dit is niet iemand die zich aan de wet van Mozes houdt, maar iemand die leeft uit het geloof. Geloof is de weg waardoor iemand rechtvaardig is.

Met het woord “leven” wordt bedoeld dat zijn hele levenswandel gefundeerd staat op het geloof. Elke dag vertrouwen wij op Jezus, en elke dag blijven wij Hem trouw. Tegelijkertijd geeft dit aan dat God werkt door geloof. Zo ontvangen wij door geloof onze rechtvaardigheid, maar bijvoorbeeld ook onze genezing, voorziening, wijsheid, etc.⁶⁶

Maar voor de wet is het niet: uit geloof, maar: De mens die deze dingen doet, zal daardoor leven. (Galaten 3:12)

Paulus laat zien dat de wet van Mozes niet gebaseerd is op geloof. Wanneer je gelooft, ontvang je de rechtvaardigheid van God als

⁶⁶ Galaten 3:11:

- Niemand wordt door de wet gerechtvaardigd: Galaten 2:16; Romeinen 3:20; 8:3
- De rechtvaardige zal door geloof leven: Habakuk 2:4; Romeinen 1:17; Hebreëen 10:38
- Leven door geloof: Galaten 2:20; Galaten 5:16; 2 Korinthe 5:7

geschenk. Maar wanneer je de wet onderhoudt, probeer je de rechtvaardigheid te verdienen. Geloof en verdienen horen niet bij elkaar. Daarom worden wij niet door de wet gerechtvaardigd, want de wet heeft niets met geloof te maken.

“Maar voor de wet is het niet: uit geloof.” De wet van Mozes is geen systeem van God dat gebaseerd is op geloof en vertrouwen. Geloof zegt: “vertrouw op Jezus.” De wet zegt: “doe dit.”

“Maar: De mens die deze dingen doet.” Paulus citeert hier een tekst uit Leviticus:

Mijn verordeningen en Mijn bepalingen moet u in acht nemen. De mens die ze houdt, zal erdoor leven. Ik ben de HEERE. (Leviticus 18:5)

Paulus zegt: “zie je wel? De wet werkt alleen voor mensen die haar volledig houden. Je moet het verdienen en het doen.” Maar zo werkt geloof niet; door geloof ontvang je rechtvaardigheid uit genade, als geschenk.

“zal daardoor leven.” Volgens de wet word je alleen gerechtvaardigd, en mag je genieten van Gods zegen, als je je altijd aan elk gebod houdt, zonder één fout. Alleen als je volmaakt bent, kun je met God wandelen en een relatie met Hem hebben.

De wet vraagt dat je het zelf volbrengt en doet. Maar God werkt niet zo: Hij werkt door geloof en genade.⁶⁷

De zegen van Abraham komt door geloof (3:13-18)

Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek van de wet door voor ons een vloek te worden, want er staat geschreven: Vervloekt is ieder die aan een hout hangt, (Galaten 3:13)

Doordat iedereen heeft gezondigd, heeft de vloek op iedereen recht. Maar omdat Jezus, die niet heeft gezondigd, de vloek heeft gedragen

⁶⁷ Galaten 3:12:

- “Doen en daardoor leven” vereist volmaakte gehoorzaamheid: Deuteronomium 6:24-25; 27:26; Jakobus 2:10; Galaten 5:3; Romeinen 2:13

- De wet rechtvaardigt niet: Romeinen 3:20; 7:10-12; 8:3; Hebreeën 7:18-19

aan het kruis, zijn wij vrijgekocht van de vloek van de wet van Mozes.

“Christus heeft ons vrijgekocht.” Jezus heeft ons vrijgekocht. “Vrijgekocht” was een begrip uit de slavenhandel. Het betekent dat je iemand loskoopt om hem uit de slavernij te halen. Wij, en vooral de Joden die onder de wet waren, waren slaven onder de wet van Mozes en ontvingen daardoor de vloek. Maar Jezus heeft ons bevrijd van de wet en van de vloek.

“Van de vloek van de wet.” De wet van Mozes brengt zegen bij gehoorzaamheid, maar vloek bij ongehoorzaamheid. Dit geldt ten eerste voor de Israëliet, maar ook de heiden staat onder deze vloek. Omdat iedereen ongehoorzaam is en heeft gezondigd, is de vloek van de wet van toepassing op iedereen. Iedereen staat schuldig tegenover God, zodat niemand uit zichzelf rechtvaardig is en een relatie met God kan hebben. Tegelijkertijd heeft de vloek ook gevolgen in ons aardse leven, zoals ziekte, mislukking, gebrek, onderdrukking en onvruchtbaarheid.

“door voor ons een vloek te worden.” Die vloek verdient iedereen. Maar voor gelovigen is er goed nieuws: die vloek is al gedragen. Jezus heeft in onze plaats, als Plaatsvervanger, die vloek gedragen. Jezus werd tijdens de kruisiging behandeld alsof Hij Zelf vervloekt was, en Hij droeg de schuld en straf die wij verdienden.

“want er staat geschreven:” Paulus verwijst opnieuw naar het Oude Testament om te laten zien dat Jezus aan het kruis vervloekt was en de vloek droeg. Hij verwijst naar Deuteronomium:

dan mag zijn dode lichaam niet aan de paal overnachten, maar moet u hem beslist diezelfde dag nog begraven. Een gehangene is namelijk door God vervloekt. U mag uw land, dat de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geeft, niet onrein maken. (Deuteronomium 21:23)

“Vervloekt is ieder die aan een hout hangt.” In het Oude Testament gaf God aan dat een gehangene aan een paal vervloekt was. Toen Jezus aan het hout hing, dit spreekt over het kruis, was Hij volgens Deuteronomium 21 een vervloekte. Dit betekent een aantal dingen.

1) Wanneer een misdadiger hing aan het kruis in het Romeinse Rijk, kon iedereen zien dat hij onder een oordeel stond. Iedereen wist dat

daar een misdadiger of zondaar hing. Zo kon iedereen Jezus zien: Hij hing daar, en had alle zonde van de wereld daar gedragen.

2) Iedereen kon getuige zijn dat Jezus de zonden droeg. Jezus werd zichtbaar gekruisigd op een druk gebied buiten Jeruzalem. Iedereen kon Hem zien. Hij werd niet op een stille plek gestenigd, maar werd aan het kruis, hoog in de lucht, gekruisigd. Het was voor iedereen zichtbaar dat Jezus op dat moment “een vervloekte” was, die daar hing vanwege de zonde.

3) Jezus hing, verhoogd, tussen God en de mens in, als een Middelaar. Jezus hing daar namens ons, onder Gods oordeel. Dit laat zien dat Hij de brug is tussen God en de mens. Het kruis verbindt de mens weer met God.⁶⁸

Opdat de zegen van Abraham in Christus Jezus tot de heidenen zou komen, en opdat wij de belofte van de Geest zouden ontvangen door het geloof. (Galaten 3:14)

Paulus geeft nu aan waarom Jezus aan het kruis hing. Dit is niet alleen zodat de vloek over ons leven wordt verbroken, maar ook opdat de zegen van Abraham tot de heidenen komt. Naast de zegen van Abraham ontvangen wij nog meer zegen, want wij ontvangen ook de Heilige Geest.

“Opdat de zegen van Abraham.” Het woord “opdat” geeft het doel aan van wat er in vers 13 gebeurde: Jezus werd gekruisigd en tot een vloek gemaakt, opdat wij de zegen ontvangen. Het gaat hier om de zegen van Abraham. Dit betekent dat wij door het geloof bij God gerechtvaardigd worden, vriendschap met God hebben en voorspoedig zijn in wat wij ondernemen. Abraham werd in alles door God gezegend; zo worden wij, omdat wij in Christus Jezus zijn, ook in alles gezegend.

⁶⁸ Galaten 3:13:

- Vloek van de wet: Galaten 3:10; Deuteronomium 27:26; 28:15; 28:45; Jeremia 11:3-4

- Jezus droeg de vloek in onze plaats: 1 Petrus 2:24; 2 Korinthe 5:21; Jesaja 53:4-6; Hebreeën 9:28

- Wij zijn vrijgekocht: 1 Korinthe 6:20; 1 Korinthe 7:23; Efeze 1:7; Kolossenzen 1:13-14; Titus 2:14; 1 Petrus 1:18-19

Abraham nu was oud en op dagen gekomen en de HEERE had Abraham in alles gezegend. (Genesis 24:1)

“In Christus Jezus.” De zegen van Abraham is alleen beschikbaar voor hen die in Christus Jezus zijn. Alleen wie wedergeboren is en met Jezus verbonden blijft, heeft deel aan deze zegen.

“Tot de heidenen zou komen.” Terwijl God eerst vooral een verbond had met het Joodse volk, verandert dit door het kruis van Jezus. Nu is de scheiding tussen Jood en heiden weggefallen. De zegen en belofte die aan Abraham werd gegeven, is nu ook beschikbaar voor de niet-Joden.

“En opdat wij de belofte van de Geest.” Naast de zegen van Abraham ontvangen wij door het kruis ook de belofte van de Heilige Geest. God had dit al in het Oude Testament geprofeteerd, en Jezus sprak hierover tegen Zijn discipelen voor Zijn kruisiging. De Heilige Geest kan alleen in ons wonen als wij rechtvaardig zijn. En de mens kan alleen rechtvaardig worden door het geloof in Jezus Christus en in het werk dat Hij aan het kruis deed. Vanaf het kruis is het mogelijk dat God Zelf, door de Geest, in mensen woont om hen te leiden en te bekrachtigen.

“Zouden ontvangen door het geloof.” De Heilige Geest wordt aan ons gegeven als een geschenk. We hebben Hem niet verdiend door ons aan de wet te houden, maar ontvangen Hem door te geloven en te vertrouwen op Jezus Christus.⁶⁹

Broeders, ik spreek op menselijke wijze: Zelfs een verbond van mensen dat rechtsgeldig is geworden, stelt niemand terzijde of voegt daar iets aan toe. (Galaten 3:15)

⁶⁹ **Galaten 3:14**

- De zegen van Abraham: Genesis 12:2-3; 15:6; 24:1; Romeinen 4:11; Galaten 3:6-9

- In Christus Jezus worden we gezegend: Efeze 1:3; Galaten 3:29; 2 Korinthe 5:17; Johannes 15:4-5

- Tot de heidenen: Efeze 2:11-14; Galaten 3:28; Handelingen 10:34-48; Romeinen 11:17; Genesis 12:3; Jesaja 49:6

- De belofte van de Geest: Ezechiël 36:26-27; Joël 2:28-29; Johannes 7:37-39; Handelingen 2:33-39

Paulus gaat nu verder met een ander argument waarom we niet rechtvaardig worden uit de werken van de wet, maar uit geloof. Hij laat dit zien aan de belofte die God aan Abraham heeft gedaan, waarop Abraham met geloof antwoordde. Als God een belofte deed, komt Hij daar niet op terug door rechtvaardigheid uit de wet te verlangen. Paulus zegt in dit vers: zelfs een verbond tussen mensen kan niet meer veranderd worden, laat staan een verbond dat God heeft gesloten.

“Broeders.” Hoewel er een dwaalleer is in de gemeente, beschouwt Paulus de gemeenten in Galatië nog steeds als broeders en familie. Met “broeders” spreekt hij ook de zusters aan.

“Ik spreek op menselijke wijze.” Paulus geeft aan dat hij een voorbeeld gebruikt uit het gewone menselijke leven. Zo maakt hij een Goddelijk principe duidelijk met iets eenvoudig en tastbaar.

“Zelfs een verbond van mensen.” Paulus spreekt hier over een testament of een verbond. Wanneer iemand overlijdt, staat in zijn testament waar de erfenis naartoe gaat.

“Dat rechtsgeldig is geworden.” Dit gaat over een verbond dat officieel is gemaakt en bekrachtigd. In onze cultuur zou dit betekenen: een contract of testament waarvoor je bij de notaris je handtekening hebt gezet.

“Stelt niemand terzijde of voegt daar iets aan toe.” Dit betekent dat je, zodra je hebt getekend, niet zomaar je contract of verbond kunt annuleren. Je doet wat erin staat. Gaat het bijvoorbeeld om een koopcontract voor een huis, dan ben je verplicht het huis te kopen. Je kunt er ook niets meer aan toevoegen. Bij een koopcontract kun je achteraf niet zeggen: “O ja, ik wil ook nog dat je de keuken vernieuwt.” Dat stond niet in het oorspronkelijke contract, dus dat gaat niet meer lukken. Paulus vergelijkt dit met God. God kan niet zeggen: “Ik voeg nog iets toe aan het verbond; je moet eigenlijk ook nog de wet van Mozes onderhouden.” Dat kan niet, want God heeft al een verbond met Abraham gesloten voordat de wet kwam.⁷⁰

⁷⁰ Galaten 3:15:

- Rechtsgeldig verbond: Spreuken 30:6; Prediker 3:14; Hebrëen 9:16-17; Psalm 89:35

- Belofte van Abraham voor de wet: Genesis 12:1-3; Romeinen 4:9-16; Hebrëen 6:13-18

Welnu, zo zijn de beloften aan Abraham en aan zijn nageslacht gedaan. Hij zegt niet: En aan de nageslachten, alsof er sprake zou zijn van velen; maar van één: En aan uw Nageslacht; dat is Christus. (Galaten 3:16)

Paulus laat zien dat de beloften die aan Abraham zijn gedaan, in de eerste plaats niet over een groot volk gaan, maar over Abraham en één ander Persoon. De beloften zijn gegeven aan Abraham en Zijn Nageslacht Jezus Christus. Als wij in Jezus Christus zijn, delen wij in deze beloften.

“Welnu, zo zijn de beloften tot Abraham en zijn Nageslacht gesproken.” Paulus verwijst terug naar het vorige vers. Hierin lezen wij dat een verbond rechtsgeldig is en niet meer veranderd kan worden. Nu geeft Paulus aan dat God beloften heeft gegeven aan Abraham en zijn Nageslacht (Jezus). God kan niets meer afdoen van de belofte die Hij heeft gegeven.

De beloften aan Abraham gaan onder andere over: zegen voor alle volken, een land, een erfdeel, een eeuwig verbond, en dat Abraham in alles overvloedig gezegend is. Deze beloften deed God dus niet alleen aan Abraham, maar ook aan zijn Nageslacht, Jezus. En doordat wij één zijn in Jezus Christus, gelden de beloften van Abraham ook voor ons.

“Hij zegt niet: En aan de nageslachten, als over velen.” Paulus verwijst terug naar het Oude Testament, naar wat God tot Abraham heeft gesproken.

En in uw Nageslacht zullen alle volken van de aarde gezegend worden, omdat u Mijn stem gehoorzaam geweest bent. (Genesis 22:18)

Paulus wijst erop dat God sprak in het enkelvoud. Het gaat om één Nageslacht, of één Persoon, die van Abraham zou afstammen. Niet aan de nageslachten, oftewel: vele personen. Dit laat zien dat de beloften van God uiteindelijk door één Persoon komen. Er is geen andere manier om dit te ontvangen dan door Jezus.

Het is waar dat God de nakomelingen van Abraham, het volk Israël, zegende, en de zegen van Abraham doorstroomde en nog

steeds stroomt naar Israël. Maar de uiteindelijke vervulling van de beloften van Abraham vinden wij in Jezus Christus.

“Maar van één: En aan uw Nageslacht; dat is Christus.” Er is één weg die tot God en Zijn beloften leidt: Jezus. Er zijn niet vele wegen tot God, slechts één.⁷¹

Dit nu zeg ik: Het verbond, dat eertijds door God rechtsgeldig was gemaakt met het oog op Christus, wordt door de wet, die na vierhonderddertig jaar gekomen is, niet krachteloos gemaakt om de belofte teniet te doen. (Galaten 3:17)

Paulus legt nu zijn punt uit. Het verbond dat God aan Abraham gaf, kwam honderden jaren voor de wet van Mozes. Het is onmogelijk dat God Zijn belofte aan Abraham tenietdoet en ineens met een andere methode gaat werken om rechtvaardig te worden. God werkte bij Abraham al met geloof en genade en werkt ook vandaag zo, niet met de werken van de wet of met onze eigen prestaties.

“En dit zeg ik:” Met deze woorden vat Paulus de vorige verzen samen en geeft hij zijn conclusie.

“Het verbond, dat eertijds door God rechtsgeldig was gemaakt met het oog op Christus.” Het verbond en de beloften gaf God eerst aan Abraham. Deze beloften staan vast, want God heeft ze rechtsgeldig bekrachtigd. Voor onze tijd kun je zeggen: de handtekening staat al bij de notaris; je kunt er niets aan toevoegen of ervan afdoen. Dit verbond en deze beloften zijn gegeven met het oog op Christus. Ze zijn aan Abraham en aan zijn Nageslacht, Jezus, gegeven. Doordat wij één zijn in Christus, gelden deze beloften ook voor ons. Dat God werkt met verbond, geloof en genade is niet nieuw in het Nieuwe Testament; Hij maakt dit al bekend aan Abraham in het Oude Testament.

⁷¹ Galaten 3:16:

- De belofte aan Abraham en zijn Nageslacht: Genesis 12:3; 22:18; Handelingen 3:25-26; Lukas 1:72-73; 2 Korinthe 1:20

- Gods belofte/verbond is onveranderlijk: Galaten 3:15-17; Hebrëen 6:13-18; Romeinen 11:29

- In Christus delen gelovigen in Abrahams beloften: Galaten 3:26-29; Efeze 3:6; Romeinen 4:16; 8:17

“door de wet, die vierhonderddertig jaar later is gekomen.”

De wet van Mozes komt vierhonderddertig jaar na de belofte aan Abraham. Dan verlaten de Israëlieten de slavernij in Egypte en ontvangen zij de wet op de berg Sinaï.

En het gebeurde na verloop van vierhonderddertig jaar, op deze zelfde dag gebeurde het: alle legers van de HEERE zijn uit het land Egypte vertrokken. (Exodus 12:41)

Het punt dat Paulus maakt, is dat de belofte veel eerder kwam dan de wet. God wil niet dat wij rechtvaardig worden door de wet, maar door de belofte. De wet heeft daarom een ander doel; daarop gaat Paulus in Galaten 3:19-23 verder op in.

“Niet krachteloos gemaakt om de belofte teniet te doen.” De belofte aan Abraham en aan Zijn Nageslacht is niet door God krachteloos gemaakt of geannuleerd. Wanneer God iets belooft, komt Hij daar niet op terug en verandert Hij dat niet. Daarom hebben wij nog steeds deel aan de belofte van Abraham, omdat wij in Christus zijn.⁷²

Want als de erfenis uit de wet is, is zij niet meer uit de belofte; maar aan Abraham heeft God die door de belofte genadig geschonken. (Galaten 3:18)

De erfenis van Abraham kan maar via één weg stromen: via de wet of via de belofte. Aangezien de belofte eerder aan Abraham is gegeven dan de wet aan Mozes, ontvangen wij de erfenis via de belofte. De erfenis is iets wat wij niet verdienen door onze prestaties, maar wat God schenkt.

“Want als de erfenis uit de wet is.” Met de erfenis verwijst Paulus naar het geheel dat God aan Abraham heeft beloofd. Denk aan de rechtvaardiging uit het geloof, de zegen van Abraham, een erfdeel bij God in onze eeuwige bestemming, en volgens Galaten

⁷² Galaten 3:17:

- Het verbond kwam voor de wet: Exodus 12:40-41; Handelingen 7:1-44; Romeinen 4:13-14

- De wet kan de belofte niet ongeldig maken, God liegt niet: Numeri 23:19; Hebreëen 6:17-18; Maleachi 3:6; 2 Korinthe 1:20; Titus 1:2

3:14 ook de ontvangst van de Heilige Geest. De erfenis is een totaalpakket van God dat wij ontvangen wanneer wij in Jezus Christus zijn.

Deze erfenis ontvangen wij niet als prestatie doordat wij de wet van Mozes onderhouden. Ook in het gewone leven is dit vreemd. Je ontvangt een erfenis van je ouders niet omdat je ervoor hebt gewerkt. Je ontvangt het omdat je hun kind bent: je hoeft er niets voor te doen; het word je gegeven.

“Is zij niet meer uit de belofte.” Als God had bepaald dat de erfenis via de wet kwam, dan komt zij niet meer uit de belofte die God aan Abraham gaf. Het kan niet allebei. De wet en verdienen staan tegenover de belofte en genade.

“Maar aan Abraham heeft God die door de belofte genadig geschonken.” Paulus zegt dat de erfenis niet uit de wet komt, omdat zij al aan Abraham is geschonken door de belofte die God deed. Wanneer God iets belooft, stelt Hij niet later extra voorwaarden aan wat Hij heeft beloofd. Dat is vreemd. Zo mogen wij weten dat wij de complete erfenis en alle beloften die God aan Abraham heeft gegeven, ontvangen uit genade doordat wij geloven in Jezus Christus en wedergeboren zijn.⁷³

Doel en functie van de wet (3:19-25)

Waarom dient dan de wet? Zij is eraan toegevoegd omwille van de overtredingen, totdat het Nageslacht zou gekomen zijn aan Wie het beloofd was; en zij is door engelen in de hand van de middelaar beschikt. (Galaten 3:19)

In de vorige verzen zegt Paulus dat de belofte van God voor de wet van Mozes kwam en dat we niet door de wet gerechtvaardigd worden. Een vraag die we ons dan kunnen stellen is: “Waarom bestaat de wet en wat doet de wet?” Paulus legt nu uit waarom God dit heeft

⁷³ Galaten 3:18:

- Erfenis uit de belofte: Romeinen 4:13-16; Hebrëen 6:13-18
- De Heilige Geest als deel van de erfenis: Lukas 11:13; Johannes 7:37-39; Handelingen 2:38-39; Efeze 1:13-14
- Erfgenamen in Christus: Johannes 1:12-13; Romeinen 8:14-17; Galaten 3:26-29; Efeze 1:5; Efeze 1:11

gegeven. De wet laat de overtredingen toenemen. Door de wet zien we dat wij zondaren zijn, en de wet lokt onze zondige natuur uit om zichtbaar te worden en tegen Gods geboden in te gaan. Hierdoor weten we dat wij, zonder Christus, zondaren zijn en niet rechtvaardig. Het laat ons zien dat we Jezus Christus, het Nageslacht van Abraham, nodig hebben.

“Waartoe dient dan de wet?” Met andere woorden: “waarom is de wet er en wat is haar doel?” Dit is een vraag die vanzelf ontstaat nadat je de Galatenbrief hebt gelezen tot Galaten 3:18. Als redding door geloof komt en door de belofte aan Abraham, waarom is die wet dan aan Mozes gegeven? Nu gaat Paulus in op de functie van de wet.

“Zij is eraan toegevoegd omwille van de overtredingen.” De wet is pas later toegevoegd aan de belofte van Abraham en diende niet als een vervanging. De belofte van Abraham is dus nog steeds actief, en ook de methode waardoor mensen rechtvaardig worden: geloof.

Op twee manieren laat de wet zien dat de mens zondigt.

Manier 1: de wet is een soort spiegel waardoor wij zien dat wij zondig zijn. Wanneer jij iets vies op je gezicht hebt, kan het zijn dat je dit niet weet. Maar wanneer je in de spiegel kijkt, zie je direct je vieze gezicht. De wet laat op deze manier de zonde zien. Maar net zoals de spiegel jou niet helpt om je gezicht schoon te maken, helpt de wet jou niet om rechtvaardig te worden. Je wordt je alleen bewust van het feit dat je een zondaar bent wanneer je de wet leest. Je wordt niet geholpen om rechtvaardig te leven.

Manier 2: de wet zorgt ervoor dat de overtredingen toenemen. In de zondige natuur van de mens zit een verlangen om tegen Gods geboden in te gaan. Wanneer je hoort: “Je mag dit niet doen,” dan ontstaat juist een verlangen om het wel te doen. Terwijl je eerst niet wist dat iets zondig was en je het ook niet deed omdat je er geen verlangen naar had, ontstaat er plotseling een verlangen om het verkeerde te doen. Dit komt doordat je weet dat het niet mag.

De wet laat zien dat je tekortschiet, zodat je niet vertrouwt op je eigen goedheid, maar op Gods genade in Jezus Christus.

“Totdat het Nageslacht zou gekomen zijn.” Het Nageslacht verwijst naar Jezus Christus. God gaf een belofte aan Abraham en

aan Zijn Nageslacht, Jezus. Hier gaat Paulus op in in Galaten 3:16. Hiermee zegt Paulus: de wet is tijdelijk, totdat Jezus komt. Dit betekent niet dat de wet compleet buitenspel wordt gezet. De wet wordt nog gebruikt voor de onrechtvaardigen. Het wordt alleen niet meer gebruikt voor de rechtvaardigen, zoals Paulus aan Timotheüs leert in 1 Timotheüs 1:9.

“Aan Wie het beloofd was.” God heeft al een belofte gedaan aan Abraham en zijn Nageslacht, Jezus Christus: dat alle volken door Jezus gezegend zouden worden en dat mensen gerechtvaardigd worden door het geloof.

“En zij is door engelen in de hand van een middelaar beschikt.” De wet van Mozes was niet rechtstreeks gegeven vanuit God aan het volk Israël. De wet komt wel van God, maar werd doorgegeven: eerst van God aan de engelen, en de engelen gaven het door aan de middelaar Mozes. Via een omweg werd de wet aan het volk gegeven. Dit laat zien dat de wet wel belangrijk is, maar niet zo belangrijk, direct en persoonlijk is als de belofte die God Zelf rechtstreeks aan Abraham en zijn Nageslacht heeft gegeven. Paulus laat hiermee zien: de belofte van God is belangrijker dan de wet van Mozes.

Voor ons als christenen is er nu nog maar één Middelaar tussen God de Vader en ons, namelijk Jezus Christus. Hij heeft verzoening voor ons bewerkt en Hij is Degene die de belofte van God aan ons brengt.⁷⁴

En de middelaar is niet middelaar van één partij, maar God is één.
(Galaten 3:20)

Een middelaar is iemand die tussen twee partijen staat en probeert beide partijen te verzoenen of hun relatie te herstellen. Een middelaar kan niet aan één kant staan; dat zou vreemd zijn. Toen God een verbond sloot met Abraham, gaf Hij Abraham beloften zonder voorwaarden. Abraham geloofde dat God de belofte zou vervullen. Bij

⁷⁴ **Galaten 3:19:**

- Wet openbaart zonde: Romeinen 3:20; 4:15; 7:7-13; Jakobus 2:10
- Wet laat overtredingen toenemen: Romeinen 5:20; 7:7-13; 1 Korinthe 15:56
- Wet was tijdelijk en verwees naar Jezus: Galaten 3:24-25; Romeinen 10:4; Efeze 2:15; Hebreeën 8:13
- Wet gegeven door bemiddelaars en engelen: Handelingen 7:53; Hebreeën 2:2

de wet was er wel een middelaar: Mozes. Hij stond tussen God en het volk in. De twee partijen, Israël en God, hadden beiden een verantwoordelijkheid. God zou het volk zegenen als zij zich hielden aan alle geboden van de wet.

“En de middelaar is niet middelaar van één partij.” In vers 19 gaat “middelaar” over Mozes. Hij stond tussen het volk en God in. Dit laat zien dat de wet tweezijdig is: God wil het volk zegenen als zij zich aan Zijn wetten en geboden houden. Maar tussen God en Abraham was geen middelaar. God deed Zelf de belofte, zonder voorwaarden. Als ik jou bijvoorbeeld als geschenk 500 euro geef, is er geen middelaar nodig. Ik geef je gewoon die 500 euro; jij hoeft er niets voor te doen. Maar als ik zeg: “doe deze werkzaamheden voor mij. En als je die hebt gedaan, betaal ik je 500 euro.” Dan is een offerte of contract handig. Jij hebt dan jouw verantwoordelijkheid en ik de mijne.

“maar God is één.” Dat verwijst naar God Die één is. “God is één” benadrukt dat Hij de enige ware God is. Het is bijzonder dat God Zich “één” noemt. God doet dit om te benadrukken dat Hij, als Drie-eenheid, uit drie Personen bestaat: Vader, Zoon en Heilige Geest. Toch is Hij één in wezen en wilsbesluit.

De enige partij die Zichzelf verplichtingen heeft opgelegd, is God, niet de mens. God zegt niet: “Je moet eerst heilig leven, dan pas word je rechtvaardig.” Nee, God geeft ons Zijn rechtvaardigheid als geschenk, dat wij aannemen door geloof. Vanuit die ontvangen rechtvaardigheid leven wij heilig.⁷⁵

Is dan de wet in strijd met de beloften van God? Volstrekt niet! Want als er een wet gegeven was die in staat was levend te maken, dan zou de gerechtigheid werkelijk uit de wet zijn. (Galaten 3:21)

⁷⁵ **Galaten 3:20:**

- Middelaar: Deuteronomium 5:5; Exodus 20:19; Job 9:33; 1 Timotheüs 2:5; Hebreëen 9:15; 12:24
- Gods belofte aan Abraham was eenzijdig: Genesis 12:1-3; 15:117-18; 22:16-18; Hebreëen 6:13-18; Romeinen 4:13-16
- Wet van Mozes heeft voorwaarden: Exodus 19:5-8; 24:3-8; Leviticus 18:5; Galaten 3:10-11
- God is één: Deuteronomium 6:4; Jesaja 45:5-6; Markus 12:29; 1 Korinthe 8:4; Mattheüs 28:19; 2 Korinthe 13:13.

Paulus stelt nu een tweede vraag die je jezelf kunt stellen na zijn uitleg over de belofte en de wet. Spreken de wet en de beloften elkaar tegen? Paulus antwoordt: “Volstrekt niet!” De wet en de belofte komen van dezelfde God; God spreekt Zichzelf niet tegen. Paulus geeft hier eigenlijk aan dat de wet een beperkte werking had. De wet belooft leven en zegen, maar door de zondige natuur van de mens kan niemand de wet vervullen. Er is geen wet of gebod die de mens rechtvaardig maakt. Het ligt niet aan de wet dat de mens veroordeeld en vervloekt wordt. Het komt door de mens zelf. De wet heeft een belangrijk doel, maar niet om mensen rechtvaardig te maken.

“Is dan de wet in strijd met de beloften van God?” Paulus stelt hier de logische vraag: als wij niet rechtvaardig worden uit de wet, is de wet dan een vijand van de beloften die God aan Abraham gaf?

“Volstrekt niet.” Dit is een zeer krachtige ontkenning: “absoluut niet”. Paulus wil zeker stellen dat niemand denkt dat de wet zinloos is of geen doel heeft. De wet heeft een doel: laten zien wat zonde is, de overtredingen doen toenemen en ons laten weten dat wij Jezus nodig hebben. Maar de wet is niet bedoeld als middel tot redding of rechtvaardigheid.

“Want als er een wet gegeven was die in staat was levend te maken.” Stel dat er in de wet van Mozes een gebod is dat ons werkelijk eeuwig leven kan geven, dan is het mogelijk om via de wet rechtvaardig te worden. Alleen is er geen wet die dit doet. De wet sluit de mens juist op onder de zonde, in plaats van rechtvaardigheid te geven.

“Dan zou de gerechtigheid werkelijk uit de wet zijn.” Dit raakt het kernpunt van Paulus’ brief. Wij kunnen onze rechtvaardigheid niet verdienen uit de wet, want ieder mens is zondig en heeft de wet overtreden. De wet kan ons niet rechtvaardig maken. Er is geen enkele bepaling in de wet van Mozes waarop wij ons bij God kunnen beroepen. We zijn allemaal veroordeeld. Daarom vertrouwen wij op Jezus en ontvangen wij onze rechtvaardigheid uit geloof, niet uit de wet.⁷⁶

⁷⁶ Galaten 3:21:

- Wet en beloften spreken elkaar niet tegen: Romeinen 3:31; 7:12; Mattheüs 5:17

Maar de Schrift heeft alles onder de zonde opgesloten, opdat de belofte aan de gelovigen gegeven zou worden door het geloof in Jezus Christus. (Galaten 3:22)

De wet van Mozes laat zien wat zonde is. Ze laat ook zien dat er geen ontsnapping mogelijk is uit de zonde. De wet heeft ons opgesloten, zoals een rechter misdadigers opsluit. Door de wet te lezen, zien we dat we geen kant op kunnen en Gods oordeel verdienen. We weten dus dat de wet ons niet kan helpen om recht voor God te staan. Daarom moeten we het ergens anders zoeken: in de belofte van God, die Hij geeft als we in Jezus Christus geloven.

“*Maar de Schrift.*” Paulus verwijst hier naar Gods Woord, de Bijbel. Hij doelt vooral op de wet van Mozes, maar ook de andere oudtestamentische boeken laten zien dat we opgesloten zijn in de zonde. Alleen de Bijbel verklaart wie zondig is en wie rechtvaardig is. Mensen kunnen dus geen andere bronnen gebruiken om te beweren dat zij rechtvaardig zijn. Denk bijvoorbeeld aan de gedachte dat je rechtvaardig bent als je elke dag meer goede dan slechte daden doet. De Bijbel, Gods Woord, is leidend.

“*Heeft alles onder de zonde opgesloten.*” De Bijbel verklaart dat iedereen schuldig is en gezondigd heeft. Dit geldt allereerst voor de Joden, die de wet van Mozes hebben overtreden. Maar ook de heidenen zijn schuldig. Zij hebben de wet niet ontvangen, maar de zonde maakt ook hen onrechtvaardig en stelt hen onder het oordeel.

Maar... kun je dan niet gewoon beter gaan leven? Het punt is: zelfs als je maar één keer in je leven zondigt, ben je een zondaar. Je kunt dit niet uitwissen door goede werken. Als je voor de rechter staat en schuldig bent, doen je goede werken er niet toe. Je hebt de wetten van het land overtreden. Zo is iedereen die ook maar één gebod uit de wet van Mozes heeft overtreden schuldig. We zijn, zonder Christus, gevangen in de zonde en onder het oordeel van de wet. Buiten Christus is er geen enkele manier om uit deze gevangenis te ontsnappen.

- Het doel van de wet: Romeinen 3:20; 5:20; 7:7; Galaten 3:19-24; 1 Timotheüs 1:8-11

- Wet kan niet rechtvaardigen: Hebreëen 7:18; Romeinen 8:3; Handelingen 13:39; Galaten 2:21; 2 Korinthe 3:6-9

“Opdat de belofte aan de gelovigen gegeven zou worden.”

Paulus spreekt nog steeds over de belofte en de zegeningen van Abraham. Het gaat concreet om Gods plan van redding en verlossing. Zo kunnen mensen ontsnappen aan de “gevangenis van de zonde” en rechtvaardig worden, met alle zegeningen die God daarbij geeft. Deze belofte wordt aan de gelovigen gegeven. De hele wereld mag aanspraak maken op Gods belofte, maar alleen wie zijn geloof en vertrouwen op Jezus Christus stelt, ontvangt de vervulling ervan. Dat wordt hun gegeven. Ze hoeven het niet te verdienen door goede werken, maar ontvangen het uit geloof.

“Door het geloof in Jezus Christus.” Ons geloof is gericht op een Persoon: Jezus Christus. Hij is trouw geweest tot de kruisdood toe en is opgestaan uit de dood. Door Zijn trouw geldt de belofte van Abraham voor iedereen die in Hem gelooft.⁷⁷

Voordat het geloof echter kwam, werden wij door de wet bewaakt, als gevangenen opgesloten, totdat het geloof geopenbaard zou worden. (Galaten 3:23)

Paulus bedoelt hier de tijd voor de komst van Jezus. In die periode hield de wet de Joden onder toezicht en als gevangenen opgesloten. Zij konden niet ontsnappen aan de zonde en aan de wet van Mozes. De wet hield streng toezicht. Elke overtreding kreeg een strenge straf. Maar toen Jezus kwam, verlost Hij ons: de Joden van de zonde en van het oordeel van de wet; de heidenen van de zonde, want zij stonden niet onder de wet. Hij liet ons uit de geestelijke gevangenis.

“Voordat het geloof echter kwam.” Met “het geloof” wordt de komst van het geloof in Jezus Christus bedoeld. Het gaat hier niet om onze persoonlijke geloofsdaad. Het gaat om het feit dat God Jezus heeft gezonden en dat wij door geloof in Hem gerechtvaardigd worden. Het wijst op de vervulde belofte van God, die wij door geloof ontvangen. Dit is het begin van het nieuwe verbond.

⁷⁷ Galaten 3:22:

- Iedereen is onder de zonde: Romeinen 3:10; 3:23; Psalm 14:3; Prediker 7:20
- Doel van de wet: Romeinen 3:20; 7:7; Deuteronomium 27:26; Jakobus 2:10
- Geen rechtvaardiging door goede werken: Galaten 2:16; Romeinen 3:28; Efeze 2:8-9; Titus 3:5; Filippenzen 3:9

Dit betekent niet dat God pas sinds Jezus met geloof werkt en in het Oude Testament niet. Abraham werd immers door geloof gerechtvaardigd. Abraham geloofde in de toekomstige vervulling van Gods belofte. Wij geloven dat God die belofte heeft vervuld in Jezus Christus. Het gaat dus om een andere tijd.

“werden wij door de wet bewaakt.” Dit gaat in de eerste plaats om de Joden voor de komst van Jezus Christus. Denk bij “bewaakt” aan wachters of soldaten die streng toezicht houden op gevangenen. Elke fout of tekortkoming wordt genadeloos bestraft. De wet herinnerde hen er steeds aan dat zij zondig waren, Gods geboden niet volbrachten en uit eigen kracht niet konden losbreken van de macht van de zonde. Het is alsof een soldaat het zwaard al geheven heeft om toe te slaan zodra je weer struikelt.

“Als gevangenen opgesloten.” De mens zat opgesloten als een gevangene. Dat kwam niet door de wet zelf, want de wet is goed en heilig. Het kwam door de zondige natuur van de mens. Wie weet dat hij de wet overtreden heeft, is als een gevangene die wacht op Gods laatste oordeel.

“Totdat het geloof geopenbaard zou worden.” Omdat de mens zichzelf niet kon bevrijden, wachtte men op de Messias die de gevangenis van buitenaf zou openen. Dit spreekt over Jezus Christus. Sinds Zijn opstanding leven gelovigen niet meer in de gevangenis van wet en zonde. Wij mogen leven in vrijheid, onder Gods genade.⁷⁸

Zo is dan de wet onze leermeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden. (Galaten 3:24)

Paulus zegt dat de wet een tijdelijke rol had. Hij vergelijkt de wet met een leermeester (opvoeder) uit de oudheid. Rijke families konden zich zo’n leermeester veroorloven. Het ging om een slaaf die het

⁷⁸ Galaten 3:23:

- Wet voor de vervulling van Jezus: Hebr 9:9-10; 10:1; Galaten 4:4-5; 1 Petrus 1:10-12
- De wet bewaakt en veroordeelt: Galaten 3:24; Romeinen 3:20; Hebr 2:2
- Als gevangene opgesloten: Romeinen 7:23; 11:32; Spreuken 5:22; Efeze 2:1-3
- Het geloof geopenbaard, nu vrijheid: Lukas 4:18; Johannes 8:36; Romeinen 6:14; 8:1-2; Galaten 5:1

kind van de familie beschermde en van huis naar school begeleidde. Hij gaf geen les in vakken. Hij zorgde ervoor dat het kind veilig aankwam, disciplineerde het en lette op zijn gedrag. Vaak was deze leermeester streng en hard, en kon hij zelfs lichamelijke straffen en tikken uitdelen. Voor het kind was dit meestal geen fijne periode.

Zo vergelijkt Paulus de wet: als een strenge leermeester die elke fout aanwijst en bestraft. Maar net zoals een leermeester slechts tijdelijk aangesteld was, gold dat ook voor de wet. Wanneer het kind volwassen werd, was de meester niet meer nodig. Op dezelfde manier laat Paulus zien dat de Joden slechts tijdelijk onder de wet stonden.

“Zo is dan de wet onze leermeester geweest.” Paulus trekt hier een conclusie uit Galaten 3:19-23. De wet is als die leermeester: streng, corrigerend en bestraffend. Tegelijk was zo’n meester altijd tijdelijk aangesteld. Zodra het kind volwassen werd, verloor hij zijn functie. Zo laat Paulus zien dat de wet voor een bepaalde periode gold.

“Tot Christus.” De wet wees vooruit naar Jezus Christus. Zo als een leermeester een kind streng onder toezicht hield om het voor te bereiden op volwassenheid, zo laat de wet zien dat er in haarzelf geen genade en verlossing te vinden is. De wet maakt duidelijk dat de mens gevangen zit onder de zonde. Juist daardoor klinkt de roep om de Bevrijder: Jezus Christus. De leermeester, de wet, is niet het einddoel, maar is erop gericht mensen tot Christus te brengen.

“opdat wij uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden.” Het uiteindelijke doel van de wet is dat wij beseffen dat de werken van de wet ons niet rechtvaardig maken. We moeten vertrouwen op Gods genade, in geloof. Nu Jezus is gekomen, worden we niet gerechtvaardigd uit de wet, maar door het geloof in Hem.⁷⁹

Maar nu het geloof gekomen is, zijn wij niet meer onder een leermeester. (Galaten 3:25)

⁷⁹ Galaten 3:24:

- Tijdelijke rol van de wet: Galaten 3:19; Romeinen 10:4; Hebreëen 7:18-19; Jeremia 31:31-33

- Rechtvaardigheid zonder de wet: Galaten 2:16; Romeinen 3:21-22; Efeze 2:8-9

Paulus herhaalt hier wat hij in de vorige verzen duidelijk maakte. Doordat Jezus Christus is gekomen, zijn wij niet meer onder de leermeester, de wet. Wij zijn door het geloof onder de genade van God gekomen. Wij zijn gestorven voor de wet, zodat wij niet meer onder de wet leven. We zijn een nieuwe schepping geworden. Onze oude schepping stond onder de macht van de zonde en onder Gods oordeel, maar onze nieuwe schepping is heilig in Christus.

“Maar nu het geloof gekomen is”: Paulus spreekt hier, net als in vers 23, over een nieuwe periode in Gods heilsplan. Het gaat om de tijd dat Jezus op aarde kwam en daarna. Vanaf die tijd worden mensen gered doordat zij geloven in de vervulde belofte die God aan Abraham deed: Jezus, het Nageslacht, is een zegen voor alle volken. Het is de tijd waarin ieder die gelooft in het volbrachte werk van Jezus, gered wordt. Voor meer studie hierover raad ik aan de uitleg van vers 23 te bestuderen.

“Zijn wij niet meer onder een leermeester.” Wij zijn niet meer onder de leermeester waar vers 24 over spreekt. Voor de betekenis van “leermeester” kun je de uitleg van dit vers bestuderen. Dit is radicaal. Een gelovige laat zich niet leiden door de wet van Mozes, maar door het geloof en door de leiding van de Heilige Geest. Wat de wet van Mozes niet kan, doen het geloof en de Heilige Geest wel: mensen rechtvaardig maken voor God.⁸⁰

Door geloof zijn we bekleed met Christus en erfnamen (3:26-29)

Want u bent allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus. (Galaten 3:26)

Paulus spreekt de Galaten nu rechtstreeks aan. Zij zijn geen kinderen van God geworden doordat zij zich aan de wet hielden, maar doordat zij in Jezus geloven. Letterlijk staat er niet “kinderen”, maar “zonen”. Dit betekent niet alleen dat wij als kinderen geboren zijn in Gods familie, maar ook dat wij erfgenamen van God zijn en rechten

⁸⁰ Galaten 3:25:

- Omslag in Gods heilsplan: Johannes 1:17; Hebrëeën 1:1-2; Markus 1:15
 - Vrij van de wet: Romeinen 6:14; 7:4; Galaten 4:6-7

hebben ontvangen. Wanneer wij als kind onder een leermeester staan, waar vers 24 en 25 over spreken, dan hebben wij geen rechten en verschillen wij niet van een slaaf. Maar doordat wij nu zonen zijn, hebben wij rechten ontvangen en zijn we erfgenamen geworden.

“Want u bent allen kinderen van God.” De reden dat wij niet meer onder een leermeester zijn, is dat wij kinderen (of zonen) van God zijn geworden. In de oudheid kwam er een moment waarop een kind oud genoeg werd om als zoon door de vader erkend te worden. Op dat moment werd hij erfgenaam en ontving hij een leidende positie in het familiebedrijf. Als kind mocht hij niets en werd hij voortdurend gedisciplineerd. Als zoon was hij vrij en ontving hij autoriteit om bepaalde zaken te doen. Wij staan niet meer als een kind onder een leermeester. Wij zijn vrij en zijn nu zonen van God geworden. Dit verandert onze hele denkwijze en houding.

Dit betekent niet dat je opzettelijk gaat zondigen. Want waarom zou je zondigen, als Jezus je daarvan heeft vrijgemaakt? Het is juist een reden om te leven in de heiligheid die Jezus je gegeven heeft.

Tegelijkertijd laat dit onze relatie met God zien. Wij worden kinderen van God genoemd. Dat betekent dat wij zijn opgenomen in Gods familie. Zoals een vader liefde heeft voor zijn kind, heeft God nog veel meer liefde voor Zijn kinderen. En voor wie geldt dit? Voor allen die in Jezus Christus geloven, zowel Jood als heiden.

“Door het geloof in Christus Jezus.” Deze bijzondere relatie is er niet voor iedereen, maar alleen voor wie aan deze voorwaarde voldoet, die verder wordt uitgelegd in vers 27. Alleen door het geloof in Jezus zijn wij kinderen van God geworden. Dit geloof verbindt de gelovige met Christus, waardoor je deel krijgt aan Zijn gerechtigheid en aan het eeuwige leven. We kunnen het ook omkeren: wanneer je niet gelooft in Jezus, dan ben je geen kind van God.⁸¹

Want u allen die in Christus gedoopt bent, hebt zich met Christus bekleed. (Galaten 3:27)

⁸¹ Galaten 3:26:

- Zoonschap: Johannes 1:12-13; Romeinen 8:15; Galaten 4:6-7; Efeze 1:5
 - Relatie door geloof: Johannes 3:16; 3:18; 5:12; 8:24; Romeinen 10:9-10

Hoe worden wij dan kinderen van God en hoe komen wij in Christus? Dit gebeurt door de wedergeboorte: geloof, bekering, waterdoop en de doop in de Heilige Geest. In deze studie legt Paulus een grote nadruk op de waterdoop. Wanneer je gedoopt bent (niet als baby besprenkeld, maar door volledige onderdompeling op basis van je eigen keuze), was dat het moment dat je in Jezus Christus kwam. De waterdoop is niet alleen een ritueel of een mooi getuigenis naar buiten toe. Het doet iets belangrijks. Door de waterdoop komen wij in Christus.

We hebben de gehele wedergeboorte nodig. Zonder geloof doet de waterdoop niets. Toch is de waterdoop een zeer belangrijke stap om in Christus te komen.

“Want u allen die in Christus gedoopt bent.” Paulus spreekt weer over iedereen, zowel Jood als heiden. Iedereen moet de waterdoop ondergaan om in Christus te komen en om kinderen van God te worden, waar vers 26 over spreekt.

Wij laten ons dopen in water. Terwijl wij dit doen, doopt God ons tegelijkertijd in Christus Jezus. Wij worden in Jezus' dood gedoopt, zodat wij onze oude, zondige natuur als dood achterlaten, aan het kruis genageld. Wij worden ook in Jezus' opstanding en leven gedoopt, zodat wij opstaan in een nieuwe natuur, verbonden met Hem. Na de doop leef je niet meer voor jezelf, maar Jezus leeft in jou. Het is onmogelijk dat iets of iemand deze verbondenheid verbreekt. Zolang je op Christus blijft vertrouwen en in Hem blijft geloven, blijft deze verbondenheid bestaan.

Het woord “gedoopt” betekent “onderdompelen” en “geheel ondergaan”. De gelovige wordt volledig omgeven door het water en volledig “omgeven” door Jezus Christus. Elk onderdeel van je leven hoort nu onder de leiding en macht van Jezus te staan.

“Hebt zich met Christus bekleed.” We kunnen dit vergelijken met een jas. Je kunt een jas aandoen. Zo heb je “Jezus aangedaan”. Dit betekent dat je vanaf nu Jezus' gerechtigheid en autoriteit altijd met je meedraagt. In plaats van je oude kleren van zonde en viezigheid, draag je nu kleren van Gods heiligheid en Gods genade.

Wat Paulus hier duidelijk maakt, is dat wij zo verbonden zijn met Jezus, dat wij zelfs “in Jezus Christus” zijn en “Jezus als een jas hebben aangetrokken”. Dichterbij dan dit kunnen wij niet met Jezus

leven. Dit hoort ons hele leven te veranderen. Iedereen hoort in onze woorden, daden en ons gedrag te zien dat Jezus in ons woont.⁸²

Daarbij is het niet van belang dat men Jood is of Griek; daarbij is het niet van belang dat men slaaf is of vrije; daarbij is het niet van belang dat men man is of vrouw; want allen bent u één in Christus Jezus. (Galaten 3:28)

Wie of wat je ook bent, maakt niet uit. Iedereen die gelooft, is een kind van God geworden en is door de doop één in Christus geworden. Ben je Jood, dan levert dat geen bonuspunten op vergeleken met een Griek. Je afkomst, beroep of geslacht maakt niet uit. Iedereen die gelooft, is in Christus en is een erfgenaam geworden. Dit betekent niet dat het onderscheid wegvalt. Iemand van Joodse afkomst is nog steeds van geboorte Joods. Iemand die als slaaf tot geloof komt, blijft een slaaf. Iemand die als vrouw tot geloof komt, blijft een vrouw. Onze eenheid ligt hierin: wij zijn in Christus.

“Daarbij is het niet van belang dat men Jood is of Griek.”

Onder het oude verbond was er een duidelijke scheiding tussen een Jood en een heiden (Griek). In de tijd van Paulus wilden Joden niet aan tafel gaan met heidenen. Er was een scheiding tussen deze twee bevolkingsgroepen. Maar in Christus zijn de gelovige Jood en de gelovige heiden één.

“Daarbij is het niet van belang dat men slaaf is of vrije.” In de tijd van Paulus waren er slaven en vrijen. Een slaaf had minder rechten dan een vrije en moest zijn heer dienen. In het natuurlijke zou je zeggen dat een vrije een hogere positie heeft dan een slaaf. Maar in Christus is er geen onderscheid. Zowel de slaaf als de vrije zijn één in Christus.

“Daarbij is het niet van belang dat men man is of vrouw.”

Paulus zegt niet dat er geen biologische verschillen meer bestaan of dat mannen en vrouwen dezelfde rolverdeling hebben in het

⁸² **Galaten 3:27:**

- In Christus door de doop: Romeinen 6:3-5; Kolossenzen 2:12; Handelingen 2:38; 22:16; 1 Petrus 3:21; Mattheüs 28:19-20

- Bekleed met Christus: Romeinen 13:14; Efeze 4:22-24; Kolossenzen 3:9-12; Jesaja 61:10

huwelijk. Toch zijn man en vrouw één in Christus. Beiden zijn erfgenamen van God en mogen wandelen in de nieuwe schepping die God voor hen heeft.

“Want allen bent u één in Christus Jezus.” Iedereen die gelooft, is één in Christus Jezus. Samen vormen wij het lichaam van Jezus op aarde. Samen zijn wij één. Dit betekent niet dat iedereen precies dezelfde bediening heeft of we precies op elkaar lijken. We zijn één in verscheidenheid. God heeft iedereen een eigen bediening, genadegave en stijl gegeven om elkaar te dienen. Wat ons verbindt, is Jezus Christus. Doordat we allemaal in Christus zijn, zijn we samen een geestelijke familie geworden. We moeten niemand minder achten omdat hij of zij Jood of Griek, slaaf of vrije, man of vrouw is. We zijn allemaal in Jezus Christus gedoopt, we zijn allemaal erfgenamen, en we dragen samen verantwoordelijkheid om de hele wereld Gods goede nieuws te laten horen.⁸³

En als u van Christus bent, dan bent u Abrahams nageslacht en overeenkomstig de belofte erfgenamen. (Galaten 3:29)

De reden dat je Abrahams nageslacht bent, heeft niets te maken met het houden van de wet van Mozes. Je bent alleen Abrahams nageslacht als je in Christus bent. In Galaten 3:16 lezen wij dat de belofte gedaan werd aan Abraham en aan zijn Nageslacht, Jezus Christus. Doordat wij in Christus zijn, horen wij allemaal bij Abrahams nageslacht. Daarom hebben wij recht op de beloften die God aan Abraham toezegde.

“En als u van Christus bent.” De belofte die God geeft, geldt voor wie van Christus is, voor wie bij Jezus Christus hoort omdat hij of zij is wedergeboren. Dit laat ook zien dat je leven niet meer van jezelf is. Het is eigendom geworden van Jezus Christus.

⁸³ **Galaten 3:28:**

- Geen onderscheid in afkomst: Romeinen 10:12; Kolossenzen 3:11; Efeze 2:14-16; Handelingen 10:34-35; 15:8-9; Johannes 10:16
- Slaaf of vrije: 1 Korinthe 7:11; 12:13; Filemon 1:16; Kolossenzen 3:11; 4:1
- Man of vrouw: 1 Petrus 3:7; Handelingen 2:17-18
- Wij zijn één: Efeze 4:4-6; Romeinen 12:4-5; 1 Korinthe 10:17; 12:12-27; Efeze 2:19-22; Johannes 17:21-23

“dan bent u Abrahams nageslacht.” God beloofde aan Abraham dat in zijn nageslacht alle volken gezegend zouden worden. Dit is vervuld door Jezus Christus. Doordat wij één zijn met Jezus Christus, horen wij bij Abrahams nageslacht. Dit betekent niet dat Abraham de biologische vader is van gelovige heidenen. Abraham is de geestelijke vader van gelovige heidenen. Je kunt dit zien als een verbondslijn. De beloften die God aan Abraham en zijn nageslacht deed, gelden ook voor jou, want door jouw verbondenheid met Christus rekent God je tot Abrahams nageslacht. Je mag jezelf zien als deel van het geestelijke verbondsvolk van God. Je bent door Hem geroepen, gezegend en bedoeld om een zegen te zijn voor anderen.

“En overeenkomstig de belofte erfgenamen.” Als erfgenaam ben je wettig deelgenoot van de erfenis die God aan Abraham gaf. Je hebt recht op alles wat God Abraham beloofde. Denk aan:

- Een geestelijk vaderland.
- Je maakt deel uit van een grote geestelijke familie.
- Je ontvangt zegeningen en voorspoed in het leven.
- Daarbovenop heb je de Heilige Geest ontvangen.

Ik zal u tot een groot volk maken, u zegenen en uw naam groot maken; en u zult tot een zegen zijn. (Genesis 12:2)

Abraham nu was oud en op dagen gekomen en de HEERE had Abraham in alles gezegend. (Genesis 24:1)

Wat hield die belofte en zegen van Abraham precies in, die wij door Jezus Christus ook ontvangen? Dat houdt in dat God ons in alles wil zegenen, net zoals Abraham. In elk gebied van jouw leven wil God je zegenen. Dit alles heb je als belofte ontvangen. Je hebt het niet verdiend door de werken van de wet.⁸⁴

⁸⁴ **Galaten 3:29:**

- Je bent van Christus: Galaten 5:24; Johannes 1:12-13; 1 Korinthe 6:19-20; Romeinen 14
 - Abrahams nageslacht: Genesis 22:18; Galaten 3:7; 3:16; 3:29; Romeinen 9:6-8; Handelingen 3:25-26
 - Inhoud van de zegen van Abraham: Genesis 12:2-3; 15:1; 24:1; Galaten 3:14; Efeze 1:3; 2 Korinthe 9:8; 1 Petrus 3:9

GALATEN 4

Wie heeft meer vrijheid: een kind van twee of een kind van achttien? In de opvoeding leer je je kind stap voor stap om in de wereld te staan. Elk jaar gaat dat beter. Een baby moet je in alles verzorgen, want het kan niets zelf. Een tweejarige leert op het potje te gaan en kan zelf zijn eten van het bord naar de mond brengen. Uiteindelijk geef je steeds meer vrijheid: voor het eerst zelf naar school lopen, leren autorijden en een eerste bijbaantje. In elke levensfase verandert de vrijheid die je je kind kunt toevertrouwen. Als een kind achttien is, heeft het de volledige vrijheid om voor zijn eigen leven te zorgen en zelf beslissingen te nemen.

Als we dit vergelijken met de wet, lijkt het alsof de wet ons behandelt als peuters. De wet is als een voogd die ons streng opvoedt. Maar Gods genade behandelt ons niet als peuters. Genade geeft vrijheid, zoals bij een achttienjarige. Betekent dit dat je vrij bent om te zondigen? Nee, natuurlijk niet. Dat zou net zo dwaas zijn als een achttienjarige die zegt: “Papa, nu ik achttien ben, maak ik mijn eigen keuzes. Vanaf nu doe ik weer een luier om en poep ik in mijn broek.”

De wet probeert je op te voeden tot rechtvaardigheid, maar kan dat niet. Gods genade heeft je al rechtvaardig gemaakt. Daarom leef je uit genade. Dat is het grote verschil tussen de wet en Gods genade. Genade leert je om echt te leven in de vrijheid die God je heeft gegeven. Genade maakt je tot kind van God, en als kind heb je recht op de erfenis die God heeft beloofd.

Van slaven naar zonen (4:1-7)

Ik zeg echter: Zolang de erfgenaam een onmondig kind is, verschilt hij in niets van een slaaf, hoewel hij heer is van alles. (Galaten 4:1)

Paulus wil laten zien dat de wet ondergeschikt is aan de genade en aan het zoonschap. Hij doet dit met een voorbeeld uit het Romeinse Rijk. Het kind van een rijke familie mocht pas handelen en het familiekapitaal beheren als hij volwassen was. Het moment waarop de zoon volwassen werd verklaard en de erfenis mocht beheren,

bepaalde de vader. Tot die tijd mocht hij niets uitgeven en moest hij voor alles toestemming vragen aan aangestelde beheerders. Zo'n kind verschilt in de praktijk niet van een slaaf. Hij heeft geen keuzevrijheid en moet anderen gehoorzamen, terwijl hij de erfgenaam is.

“Ik zeg echter:” Paulus gebruikt een voorbeeld uit de oudheid om zijn punt duidelijk te maken. Met een praktisch beeld legt hij een geestelijke waarheid uit.

“Zolang de erfgenaam een onmondig kind is.” Paulus spreekt hier over een tijdsperiode. Er is een tijd dat de erfgenaam onmondig is. Er komt ook een tijd dat hij volwassen wordt. Met de erfgenaam wordt iemand bedoeld die de erfenis van zijn ouders zal ontvangen. Die erfenis wordt niet gegeven aan een onmondig kind, dat nog niet bekwaam is om goede beslissingen te nemen over geld en leidinggeven.

Zo zijn de Joden erfgenamen van God. Maar zolang zij onder de wet blijven en hun vertrouwen niet op Jezus stellen, zijn zij als een onmondig kind. Zij ontvangen de erfenis pas echt wanneer zij tot geloof komen.

“Verschilt hij in niets van een slaaf.” Hoewel de Joden Gods volk zijn en Zijn erfgenamen worden genoemd, leven zij als slaven. Zij proberen zich aan de wet te houden en hopen zo Gods zegeningen te verdienen. Daarnaast hebben zij geen directe toegang tot God de Vader. De omgang met God verliep via offerdiensten, en alleen de hogepriester mocht eenmaal per jaar voor de ark van het verbond verschijnen. Dat is vreemd, want een erfgenaam hoort een goede relatie met zijn vader te hebben. Daarnaast ontvangt een erfgenaam zijn erfenis omdat hij een zoon is. Hij hoeft die niet te verdienen.

“Hoewel hij heer is van alles.” Israël heeft alle beloften en zegeningen van God ontvangen, maar leeft daar niet in, omdat het niet in Jezus Christus gelooft. Doordat zij zich aan de wet vasthouden om rechtvaardig te worden, blijven zij als onmondige kinderen. Zij hebben recht op de erfenis, maar ontvangen die pas als zij tot geloof komen. Met andere woorden: zij zijn de eigenaar van de erfenis, maar wandelen er niet in.

Dit geldt niet alleen voor de Joden, maar ook voor de heidenen die hun rechtvaardigheid zoeken in de wet. Zij denken recht te hebben op Gods beloften, maar kunnen er niet in leven, omdat zij

zich gedragen als slaven in plaats van als volwassen zonen en dochters die erfgenamen zijn.⁸⁵

maar hij staat onder voogden en beheerders, tot het tijdstip dat de vader van tevoren heeft bepaald. (Galaten 4:2)

Het onmondige kind in het vorige vers staat onder voogden en onder mensen die zijn financiën voor hem beheren. Hij kan dus niet zelf beslissingen nemen, maar moet luisteren naar zijn voogden en beheerders. Zo is ook de wet. De wet zegt wat je allemaal moet doen, en je moet je aan alles houden als een slaaf. Maar voor het onmondige kind komt er een tijdstip waarop alles verandert. Wanneer de vader dat bepaalt, wordt hij als volwassen gezien. Dan mag hij zijn eigen keuzes maken en financiële beslissingen nemen. Geestelijk is dit het moment dat Jezus Christus naar de aarde kwam, stierf voor onze zonden en opstond uit de dood. We staan niet langer onder de heerschappij van zonde of onder de wet. We worden nu door Jezus Christus en de Heilige Geest geleid.

“Maar hij staat onder voogden en beheerders.” Het kind uit vers 1 staat onder voogden. Dat zijn mensen die betrokken zijn bij zijn persoonlijke leven. Zij voeden het kind op, zodat het volwassen wordt en de juiste keuzes kan maken. Het staat ook onder beheerders. Dat zijn rentmeesters die zijn financiën beheren. Dit is een duidelijk beeld van een kind dat geen eigen beslissingen mag nemen; dat gebeurt voor hem. Het is een beeld van het Joodse volk dat zijn gerechtigheid in de wet zoekt. Zij zijn als slaven aan de wet onderworpen.

Nu, na Christus, staan wij niet meer onder voogden en beheerders. Wij worden geleid door de Heilige Geest. De Heilige Geest behandelt ons niet als een slaafmeester of als een voogd, maar als een Helper die ons van binnenuit leidt.

“Tot het tijdstip dat de vader van tevoren heeft bepaald.” In het Romeinse Rijk besloot de vader wanneer het kind volwassen

⁸⁵ Galaten 4:1:

- Erfgenaam van God: Romeinen 8:17; Efeze 1:11; Titus 3:7; Hebreeën 6:12

- Geestelijke kinderlijkheid: 1 Korinthe 3:1-2; Hebreeën 5:12-14; Efeze 4:14; 1 Petrus 2:2

- Slaaf versus zoon: Johannes 8:35-36; Romeinen 8:15; Galaten 5:1; Johannes 15:15

was en de financiën mocht beheren. Vanaf dat moment is het geen onmondig kind meer dat moet luisteren naar zijn voogden en beheerders. Het mag dan zelf beslissingen nemen.

Geestelijk gezien is dit het moment dat het geloof gekomen is. In Galaten 3:23-25 lezen we daar ook over. Dit gaat over de periode waarin Jezus naar de aarde kwam, stierf aan het kruis en opstond uit de dood. Vanaf dit tijdstip hoeven wij niet meer te leven als onmondige kinderen, maar mogen wij leven als zonen en dochters.⁸⁶

*Zo waren ook wij, toen wij nog onmondige kinderen waren, als sla-
ven onderworpen aan de grondbeginselen van de wereld. (Galaten
4:3)*

De vergelijking uit Galaten 4:1-2 wordt nu toegepast op het geestelijke. Zoals het onmondige kind uit de vorige verzen onderworpen was aan voogden en beheerders, zo waren wij onderworpen aan de grondbeginselen van de wereld. Dit heeft zowel betrekking op de wet van Mozes als op de zondige natuur. Voor de heidenen betekent het ook dat zij onderworpen waren aan afgoden, voordat zij Jezus leerden kennen. Een slaaf heeft geen keuze, maar moet elke eis van de wet of van de zondige natuur gehoorzamen. Wij kunnen daar uit onszelf niet aan ontsnappen.

“*Zo waren ook wij.*” Met deze woorden trekt Paulus de vergelijking uit de vorige verzen door en legt hij die geestelijk uit. Met het woord “wij” laat hij zien dat deze waarheid voor iedereen geldt. Voor Paulus, die onder de wet was en ijverig probeerde alles te gehoorzamen. Maar ook voor de heiden. De heiden stond niet onder de wet, maar dient als een slaaf de zondige verlangens van de wereld. In veel gevallen bracht hij ook offers en deed hij rituelen voor zijn afgoden.

⁸⁶ Galaten 4:2:

- De wet als voogd: Galaten 3:23-24; Romeinen 3:19; Handelingen 15:10
- De wet als beheerder, beperkte toegang tot God: Romeinen 4:14-15; Hebreëen 9:8-10; Kolossenzen 2:20-22
- Tot het vastgestelde tijdstip: Efeze 1:9-10; Romeinen 5:6; Daniël 9:24; Markus 1:15

“Toen wij nog onmondige kinderen waren.” In de vorige twee verzen ging het bij onmondige kinderen om kinderen die nog onvolwassen waren. Zij konden geen eigen keuzes maken en niet over hun eigen financiën beslissen. Geestelijk bedoelt Paulus de tijd dat wij nog zonder inzicht waren. We kenden Jezus niet, gingen allemaal onze eigen weg en hadden nog geen openbaring van God ontvangen over het evangelie. We konden de erfenis die God in Christus beschikbaar heeft gesteld nog niet ontvangen.

“Als slaven onderworpen aan.” De Jood was gebonden aan de wet en de heiden aan de zondige verlangens en afgoden. Wie zondigt, is niet vrij. Iemand die zondigt, onderwerpt zich als een slaaf aan de zonde. Dit zie je terug bij verslavingen. Het is moeilijk om te stoppen met alcohol, drugs of roken. Dan lijkt je die middelen nodig te hebben om je goed te voelen. Maar als je ergens afhankelijk van bent, ben je een slaaf geworden.

Zo laten ook veel gelovigen zich (weer) tot slaaf maken door regels, religie en rituelen. Zij plaatsen zich onder de wet of onder een traditie en eisen van zichzelf dat zij zich daaraan moeten houden. Daardoor worden ze opnieuw slaaf van de wet of van hun eigen ideeën.

“De grondbeginselen van de wereld.” Het Griekse woord voor grondbeginselen is *“stoicheia”* en kan betekenen: “elementaire principes”, “wereldse machten”, “geestelijke krachten” of “natuurelementen”. Het is een breed begrip. In de context van Galaten gaat het waarschijnlijk om de principes en regels die horen bij het uitvoeren van een religie, wet of andere menselijke pogingen om dichter bij God te komen of Hem te behagen. Zo plaatst de mens zichzelf als slaaf onder een dwangmatige manier om God, of een afgod, te proberen te behagen. Ik geloof dat Paulus dit begrip bewust ruim gebruikt, zodat we weten dat elke menselijke poging je uiteindelijk tot een slaaf maakt. Alleen het geloof in Jezus Christus geeft echte vrijheid.

Naast deze pogingen om God te behagen, gaat het ook over elke vorm van zonde. Door de zondige natuur is de mens van zichzelf een slaaf die de zonde moet dienen. Zo wordt hij een slaaf van de grondbeginselen van de wereld. Dit heeft grote gevolgen. Hoewel Paulus er in dit vers niet direct op ingaat, kan de zonde je onder de

macht van de duivel of van demonen brengen. Bij verslavingen en zondig gedrag is het daarom goed om demonen uit te werpen bij mensen, mochten er demonen in deze persoon zijn.⁸⁷

Maar toen de volheid van de tijd gekomen was, zond God Zijn Zoon uit, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, (Galaten 4:4)

Nu laat Paulus het beslissende moment zien waarin wij (zowel Joden als heidenen) van slaven van de grondbeginselen zonen en dochters van God kunnen worden. Dit moment begon toen God Zijn Zoon, Jezus, naar de aarde zond. Jezus werd geboren uit de maagd Maria. Omdat Hij Joods was, moest Hij zich aan de wet van Mozes houden. Dat deed Hij ook. Als Enige heeft Hij de hele wet van Mozes volkomen gehouden en nooit gezondigd.

Deze tekst laat zien:

- 1) het was Gods initiatief om Jezus te sturen;
- 2) het gebeurde op het juiste moment;
- 3) Jezus werd volledig mens;
- 4) Hij was, net als iedere Jood, aan de wet gebonden.

“Maar toen de volheid van de tijd gekomen was.” God de Vader had van tevoren een plan gemaakt wanneer Hij Jezus Christus zou sturen. Het was niet willekeurig dat Jezus in die tijd geboren werd. Het was gepland. In het Oude Testament bereidde God de komst van Jezus voor door profetieën te geven. Zo geeft Daniël 9 een tijdsaanduiding voor de komst van de Messias. Intussen werd duidelijk dat de mens een Redder nodig heeft. Alle puzzelstukjes vielen samen.

“Zond God Zijn Zoon uit.” God de Vader zond Zelf Zijn Zoon. Dit laat zien dat Jezus al voor Zijn aardse geboorte leefde in de hemel. Jezus was God gelijk en kwam naar de aarde als Mens. Dit

⁸⁷ **Galaten 4:3:**

- Wij waren zonder inzicht: Handelingen 17:30; Efeze 4:18; 1 Petrus 1:14; Romeinen 10:2-3
 - Slaven van de wet: Romeinen 7:6; 8:3; Handelingen 15:10; Galaten 3:10
 - Slaven van de zonde: Johannes 8:34; Romeinen 6:16; 7:14
 - Onderwerpen aan de grondbeginselen: Kolossenzen 2:8-10; Galaten 4:8-9; Efeze 6:12

toont ook de liefde van de Vader: Hij zond Zijn eniggeboren Zoon in de wereld om de wereld te redden.

“Geboren uit een vrouw.” Jezus werd geboren uit een vrouw, zonder tussenkomst van een man. De Heilige Geest legde het zaad, Jezus Christus, in de schoot van de maagd Maria. Daardoor droeg Jezus de erfzonde niet, omdat Hij niet uit Adam voortkwam via een menselijke vader. De erfzonde is de zondige neiging die van generatie op generatie wordt doorgegeven.

Dit laat ook zien dat Jezus alles van het menselijk leven heeft meegemaakt. Hij was geen “schijnmens”, maar leefde als Mens van begin tot eind. Er was zelfs een moment dat Hij, menselijk gezien, zo kwetsbaar was dat Hij bestond uit enkele cellen in de baarmoeder. Dit toont ook Zijn vertrouwen in en gehoorzaamheid aan God: Jezus vertrouwde en gehoorzaamde de Vader volledig.

“Geboren onder de wet.” Jezus werd geboren als Jood en moest zich daardoor aan de wet van Mozes houden. We lezen dat Zijn ouders Hem lieten besnijden, Hem aan de Heere voorstelden in de tempel en Hem opvoedden volgens de bepalingen van de wet. Jezus heeft Zijn hele leven de wet onderhouden.⁸⁸

Om hen die onder de wet waren, vrij te kopen, opdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen. (Galaten 4:5)

Nu behandelt Paulus het doel waarvoor Jezus naar de aarde kwam. Hij kwam allereerst om ons van de wet vrij te kopen. Wij, die geloven, worden losgemaakt uit de slavernij van de wet en ook uit de slavernij van de zonde. Het tweede wat Jezus kwam doen, was ons de aanneming tot kinderen te schenken. Nu zijn wij zonen en dochters van God geworden. Dit alles kwam tot stand door Jezus Christus, niet door onze eigen prestaties of goede daden.

⁸⁸ **Galaten 4:4:**

- Volheid van de tijd: Markus 1:15; Romeinen 5:6; Daniël 9:25; Efeze 1:9-10
- God zond Zijn Zoon: Johannes 3:16-17; 6:38; 1 Johannes 4:9-10; Filippenzen 2:6-7
- Geboren uit een vrouw: Jesaja 7:14; Lukas 1:30-35; Hebreeën 2:14; Johannes 1:14
- Geboren onder de wet: Mattheüs 5:17; Lukas 2:21-24; Hebreeën 4:15

“*Om hen die onder de wet waren.*” Paulus spreekt hier voornamelijk tot de Joden, omdat zij onder de wet van Mozes waren. Jezus werd Jood, zodat Hij de wet kon volbrengen en zo mensen kon vrijkopen van de wet.

“*Vrij te kopen.*” Dit begrip werd vooral gebruikt voor het vrijkopen van slaven om hun vrijheid te geven. Iemand werd in het Romeinse Rijk gekocht en mocht daarna in vrijheid leven. Zo heeft Jezus ons ook uit de wet vrijgekocht. Dit deed Hij door Zijn offer aan het kruis. Met Zijn bloed kocht Hij ons vrij.

“*Opdat wij de aanneming tot kinderen zouden ontvangen.*” Paulus doelt hier op zowel Joden als heidenen. Toen Jezus aan het kruis de prijs betaalde, deed Hij dat voor de hele wereld. Iedereen die dit in geloof aanneemt, ontvangt Zijn redding.

Wij zijn niet meer slaven onder de wet, maar worden beschouwd als zonen en dochters van God. Met “aanneming” wordt adoptie bedoeld. In het Romeinse Rijk kon een gezin besluiten iemand wettig op te nemen in het gezin, met alle rechten van een biologische erfgenaam. Dit ging via een juridisch proces. Op dezelfde wijze waren wij slaven, maar Jezus heeft ervoor gezorgd dat wij geadopteerd worden in het huisgezin van God. Doordat wij nu zonen van God zijn, zijn wij ook erfgenamen van God en hebben wij Gods rechtvaardigheid ontvangen. Jouw identiteit is veranderd: je bent niet meer een zondaar die probeert te overleven en Gods genade probeert te verdienen, maar een kind van God met een Vader die van je houdt, je hoort en voorziet. Je mag leven vanuit deze nieuwe status.⁸⁹

Nu, omdat u kinderen bent, heeft God de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader! (Galaten 4:6)

Jezus heeft de prijs betaald zodat wij in Gods familie zijn gekomen. Daarom mogen wij God zien als onze Vader, onze Papa. We hebben deze positie bij God ontvangen. Daarom heeft Hij de Geest van Zijn

⁸⁹ Galaten 4:5:

- Jezus kocht ons vrij: Markus 10:45; 1 Petrus 1:18-19; Galaten 3:13; Openbaring 5:9

- Aanneming tot kinderen: Johannes 1:12; Romeinen 8:15; Efeze 1:5; 2 Korinthe 6:18

- Erfgenamen van God: Romeinen 8:16-17; Galaten 4:7; Titus 3:7

Zoon, de Heilige Geest, gezonden om ons dit te laten weten. Van binnenuit bevestigt Hij onze relatie met God en roept Hij, door ons heen: Abba, Vader.

“En omdat u kinderen bent” verwijst niet alleen naar het feit dat we nu kinderen van God zijn, maar ook dat we erfgenamen van God zijn geworden. Het mooie aan kind-zijn is: je bent het. Je hoeft het niet te verdienen. Door geloof ben je automatisch een kind geworden. Zoals een baby die geboren wordt automatisch kind en erfgenaam is van zijn ouders, zo zijn wij door geloof kind en erfgenaam van God geworden.

“Heeft God de Geest van Zijn Zoon uitgezonden.” Dit verwijst naar de Drie-eenheid. Het laat zien dat de hele Drie-eenheid betrokken is bij het bevestigen dat wij kinderen van God zijn:

1. God de Vader stuurde zowel Zijn Zoon als de Heilige Geest, zodat wij kinderen van Hem konden worden.
2. Jezus betaalde de prijs aan het kruis, zodat wij kinderen van God konden worden.
3. De Heilige Geest bevestigt voortdurend in ons binnenste dat wij kinderen van God zijn en roept in ons: “Abba, Vader!”

De Heilige Geest wordt hier “de Geest van Zijn Zoon” genoemd. Dit laat de eenheid zien tussen Jezus en de Heilige Geest. Dezelfde Geest die Jezus leidde toen Hij op aarde was, wil ons ook vandaag leiden. Daarnaast is de aanwezigheid van de Heilige Geest in jouw leven het bewijs dat je een kind van God bent. Je hebt zekerheid, omdat de Geest dit voortdurend in je binnenste uitroept.

“In uw harten.” In de Bijbel is het hart niet alleen het orgaan dat bloed pompt. Het staat symbool voor je wezen en innerlijk: wie je echt bent. Het is als het ware het centrum van je bestaan, waar ook je wil, denken en emoties samenkomen. Precies daar woont de Heilige Geest. Hij is niet extern en leidt je niet van buitenaf, maar van binnenuit.

“Die roept: Abba, Vader!” “Abba” is Aramees voor “papa”. Dit laat onze relatie met God zien. We mogen Hem Papa noemen. De Heilige Geest helpt ons daarbij. Hij roept dit voortdurend in ons binnenste: “Abba, Vader.” We hebben een directe relatie met God. God wil dichtbij komen. Hij is niet alleen de Rechter van de wereld,

Die alle macht heeft. Hij is ook nabij en wil een relatie met ons aangaan.⁹⁰

Dus nu bent u geen slaaf meer, maar een zoon; en als u een zoon bent, dan bent u ook erfgenaam van God door Christus. (Galaten 4:7)

Met dit vers trekt Paulus de conclusie van Galaten 4:1-6. Door Jezus Christus zijn we geen slaven meer, maar zonen. Onze identiteit is radicaal veranderd. Omdat we zonen zijn, zijn we ook erfgenamen van God. We hebben recht op alles wat God heeft beloofd en bezit. Wat een rijkdom!

“Niet meer een slaaf.” Voordat Jezus naar de aarde kwam, stond ieder mens onder de wet van Mozes of onder de zonde. Door geloof in Jezus Christus worden we bevrijd uit deze slavernij.

“Maar een zoon.” We zijn geen slaaf meer, maar een zoon. God de Vader heeft ons aangenomen in Zijn gezin. We zijn zonen en dochters van God. Deze status is niet verdiend door onze prestaties of door de wet te houden, maar ontvangen door geloof.

“En als u een zoon bent, dan bent u ook erfgenaam van God door Christus.” Omdat je een zoon van God bent, ben je automatisch erfgenaam. Je hebt recht op de erfenis, omdat je één bent met Jezus Christus. Daarom heb je recht op de beloften die God heeft gegeven. Zie ook Galaten 3:16-18.

Als erfgenaam van God heb je recht op Zijn beloften en op wat van Hem is. Denk aan:

1. Het eeuwige leven, dat begint op het moment van je wedergeboorte.

⁹⁰ **Galaten 4:6:**

- Kinderen en erfgenamen van God: Johannes 1:12; Romeinen 8:16-17; 1 Johannes 3:1; Efeze 1:5
 - Heilige Geest gezonden: Johannes 14:16-17; Romeinen 8:9; Johannes 16:7-13; Handelingen 2:33
 - De Heilige Geest in het hart: Ezechiël 36:26-27; Romeinen 5:5; 1 Korinthe 6:19; 2 Korinthe 1:21-22
 - Abba, Vader: Romeinen 8:15; Markus 14:36; Johannes 16:27; Lukas 11:2; Johannes 20:17; Mattheüs 7:11

2. Deelhebben aan het Koninkrijk van God en samen met Jezus regeren.
3. Gerechtigheid en vergeving.
4. De gave van de Heilige Geest.
5. Genezing.
6. Zegen en voorspoed.
7. Vrede, vreugde en een nieuwe schepping.⁹¹

Oproep om niet terug te keren naar slavernij onder de wet (4:8-20)

Maar destijds, toen u God niet kende, diende u hen die van nature geen goden zijn; (Galaten 4:8)

Paulus kijkt nu terug op het leven van de Galaten voordat zij tot geloof kwamen in Jezus Christus. Toen kenden zij de ware God niet en dienden zij afgoden. Voor die afgoden deden zij allerlei rituelen om bij hen in de gunst te komen. Dat was dwaas, want deze goden zijn helemaal geen goden.

“Maar destijds, toen u God niet kende.” Paulus kijkt terug op hun leven voor zij God kenden. Met “kennen” bedoelt hij niet alleen kennis over God of weten dat Hij bestaat. Hij bedoelt een intieme relatie met God. Paulus richt zich vooral tot de heidenen onder de Galaten. De Joden kenden God wel, maar kenden Jezus Christus nog niet als de weg tot de Vader.

“diende u hen.” De Galaten geloofden niet alleen in afgoden, zij dienden hen ook. Het was geen vrijwillige aanbidding, maar een vorm van gebondenheid. Zij moesten van alles doen om hen gunstig te stemmen en om beloningen te verdienen.

⁹¹ **Galaten 4:7:**

- Bevrijd uit slavernij: Romeinen 6:6-7; Johannes 8:34-36; Romeinen 8:1-2; Galaten 5:1; Kolossenzen 1:13-14

- Aangenomen als zoon: Johannes 1:12; Efeze 1:5; 2 Korinthe 6:18; Romeinen 8:15; 1 Johannes 3:1-2

- Erfgenamen van God: Romeinen 8:16-17; Efeze 1:11; Jakobus 2:5; Titus 3:7; 1 Petrus 1:3-4

- Beloften en zegeningen van God: 2 Korinthe 1:20; Efeze 2:4-6; Romeinen 8:32

“die van nature geen goden zijn,” Paulus spreekt deze “goden” aan als niet-goden. Zij doen zich voor als een god, maar bezitten die status niet. Zij kunnen niet scheppen, zijn niet soeverein en hebben niet de eigenschappen die alleen aan God toebehoren. Daarmee zegt Paulus niet dat afgoderij slechts het aanbidden van hout of steen is. Achter afgoden kunnen geestelijke machten schuilgaan, zoals demonen, die mensen binden en beheersen. Toch zijn zij, vergeleken met de ware God, niets waard en missen zij Zijn macht, heerlijkheid en Goddelijke natuur.⁹²

En nu u God kent, ja wat meer is, door God gekend bent, hoe kunt u weer terugkeren naar de zwakke en arme grondbeginselen, die u weer van voren af aan wilt dienen? (Galaten 4:9)

In tegenstelling tot vroeger, toen zij de afgoden dienden, kennen zij nu God, en God kent hen. Zij hebben een relatie met God. Als dit zo is, hoe kan het dan dat zij terugkeren naar de grondbeginselen, zoals het houden van feestdagen, voedselwetten en andere Joodse wetten, met als doel om rechtvaardig te blijven? Paulus zegt dus: “Hoe is het mogelijk dat jullie een relatie met God hebben en dan ineens weer denken aan vroeger, alsof je je redding moet verdienen of behouden door die nutteloze inspanningen om jezelf te redden?”

“En nu u God kent.” Paulus spreekt hier niet over mensen die eens over God hebben gehoord en zo het christelijke geloof kennen. Het gaat om een relatie: zij kennen God persoonlijk. Zoals een kind zijn vader kent, zo kennen de Galaten God.

“Ja wat meer is, door God gekend bent.” De Galaten leggen de nadruk op hun eigen kunnen en kennis, omdat zij zich aan de wet van Mozes willen houden. Maar wat echt belangrijk is: zij kennen God. Nog belangrijker: God kent hen. Met “kennen” wordt niet

⁹² **Galaten 4:8:**

- Onwetendheid over de ware God: Efeze 2:12; Handelingen 17:30; Hosea 4:6
- Afgoden: Romeinen 6:16; 1 Korinthe 12:2; Psalm 115:4-8; Jesaja 44:9-10; 1 Samuel 12:21
- Afgoden zijn geen echte goden: Jeremia 10:10-11; 1 Korinthe 8:4-6; Jesaja 45:5; Psalm 96:4-5
- Demonische machten achter afgoden: 1 Korinthe 10:19-20; Deuteronomium 32:16-17; Openbaring 9:20; Psalm 106:36-37

bedoeld dat God informatie heeft over een mens. God weet alles van iedereen: gelovig en ongelovig. Het gaat om persoonlijk kennen: God heeft een relatie met de gelovige. Voor een relatie zijn twee personen nodig. Als wij een relatie met God willen, wijst Hij dat niet af. God wil graag een relatie met ieder mens. Dat God ons kent, betekent dat Hij ons erkent als Zijn zonen, een verbond met ons heeft, en Zich aan ons bindt met Zijn liefde en trouw. Het is daarom van grote waarde dat God de mens persoonlijk kent.

“Hoe kunt u weer terugkeren.” Het woord “terugkeren” wordt in de Bijbel vaak gebruikt voor “bekeren”. Dan keert iemand zich af van de wereld en wendt zich tot God. Hier gebeurt het tegenovergestelde. De Galaten keren zich niet naar God toe, maar juist van Hem af. Daardoor komt er opnieuw afstand tussen hen en God.

“Tot de zwakke en arme grondbeginselen.” Zij keren terug naar de zwakke en arme grondbeginselen waar Paulus over spreekt in Galaten 4:3. In hun geval betekent dit: weer vertrouwen op menselijke inspanning om Gods genade te verdienen. Dit gold ook voor de heidenen. Zij stonden niet onder de wet van Mozes, maar dienden afgoden en voerden rituelen uit. Het gaat steeds om menselijke inspanning om gunst te vinden, bij de ware God of bij een afgod. In plaats van te leven in relatie met God, proberen zij Gods genade opnieuw te verdienen door zich als een slaaf aan de wet te onderwerpen. Door de zondige natuur van de mens is de wet voor ons zwak en arm: zij brengt geen redding tot stand.

“Die u weer van voren af aan wilt dienen?” Met “dienen” wordt bedoeld dat zij zich als slaven onderwerpen, hier aan de wet. Vroeger probeerden de Joden de wet te onderhouden. Door Paulus’ onderwijs zagen ze dat zij Jezus Christus nodig hadden. Zo ontvingen zij een relatie met God. En nu proberen zij opnieuw wat hun eerder ook al niet lukte. Ze beginnen weer aan een onmogelijke opdracht, die alleen dood en vloek brengt.⁹³

⁹³ **Galaten 4:9:**

- Persoonlijke relatie met God: Johannes 17:3; Jeremia 9:23-24; 1 Johannes 2:3; Hosea 6:6; Filippenzen 3:8

- Door God gekend zijn: 1 Korinthe 8:3; 2 Timotheüs 2:19; Johannes 10:14; Romeinen 8:29

- Terugkeren, weggaan van God: Hebreëen 10:38-39; 2 Petrus 2:20-21; Galaten 5:1; Kolossenzen 2:20-22

U houdt zich aan dagen, maanden, tijden en jaren. (Galaten 4:10)

De Galaten gaan zich weer houden aan de feestdagen van het Oude Testament en denken dat dit nodig is om behouden te blijven. Maar wij zijn niet verplicht ons hier aan te houden, want we worden door het geloof gered.

“U houdt zich aan.” Paulus bedoelt niet dat je alleen opmerkt dat er een feestdag is. Hij spreekt over het naleven van die dagen uit religieuze plicht. Ze gaan ze weer houden als verplichting.

“Dagen, maanden, tijden en jaren.” Dit gaat over verschillende momenten in het jaar waarop Joodse feesten worden gevierd. Denk aan de sabbat; maandelijkse vieringen zoals nieuwemaansfeesten; feestseizoenen van meerdere dagen zoals Pesach en het Loofhuttenfeest; en feesten die eens in de zoveel jaar voorkomen, zoals sabbatsjaren en jubeljaren.

Wij zijn niet verplicht om deze feesten te vieren. Ze wijzen vooruit naar Jezus Christus en zijn in Hem vervuld of zullen in de toekomst vervuld worden.⁹⁴

Ik vrees voor u dat ik mij misschien tevergeefs voor u heb ingespannen. (Galaten 4:11)

Paulus laat opnieuw zijn bewogenheid zien in deze brief. Hij vraagt zich af: “Was alles dan voor niets?” Dit laat zien hoe gevaarlijk de leer is om terug te keren naar de wet om rechtvaardigheid te verdienen. Het gaat niet om een klein meningsverschil. Wie terugkeert naar de werken van de wet, verliest het geloof. Met deze brief probeert Paulus de Galaten terug te brengen van hun dwaalweg. Anders was zijn inzet bij hen vergeefs geweest.

“Ik vrees voor u.” Paulus is zeer bezorgd. Niet om zichzelf, maar om hen. Hij heeft de Galaten lief en zou het verschrikkelijk

- Zwakke en arme grondbeginselen: Romeinen 8:3; Hebreëen 7:18-19; Kolossenzen 2:16-17; Galaten 3:3; Filippenzen 3:9

⁹⁴ **Galaten 4:10:**

- Houden aan feesten: Kolossenzen 2:16-17; Romeinen 14:5-6

- Feesten zijn schaduwbeelden: Hebreëen 4:9-10; 10:1; Galaten 3:24-25; Kolossenzen 2:20-22

vinden als zij van het geloof afvallen. Hij schrijft geen brief om alleen te veroordelen, maar om hen te helpen met alles wat in hem is.

“Dat ik mij misschien tevergeefs.” Het woord “misschien” laat ruimte voor hoop. Het is nog niet voor niets geweest. Als de Galaten terugkeren van deze dwaalweg en hun redding alleen verwachten uit geloof en genade, zijn zij nog gered.

“Voor u heb ingespannen.” Paulus zag zijn reizen niet als vakantie. Het was reddingswerk. Als de Galaten terugkeren naar de wet, is zijn werk onder hen vergeefs. De vrucht zou verdwijnen, en zij zouden terug bij af zijn.⁹⁵

Wees zoals ik, want ook ik ben zoals u, broeders; ik smeeek het u! U hebt mij in geen enkel opzicht onrecht aangedaan. (Galaten 4:12)

Net als in het vorige vers spreekt Paulus hier vanuit zijn hart. Hij is diep bewogen over hen en wil uit liefde dat zij terugkeren naar de gezonde leer. Hij roept hen op om weer uit genade te leven. Toen Paulus bij hen was en als Jood leefde zonder zich aan alle Joodse wetten te houden, deden zij hem in geen enkel opzicht kwaad. Ook toen hij zwak was, hebben zij hem niet slecht behandeld. Laat hen nu, net als vroeger, naar hem luisteren en terugkeren van deze dwaalleer.

“Wees zoals ik.” Paulus doet een persoonlijke oproep: volg mijn voorbeeld. Paulus leeft onder Gods genade en verwacht zijn redding niet van de wet van Mozes. Hij vertrouwt volledig op Jezus Christus, niet op zijn eigen prestaties. Zo moeten de Galaten ook weer worden: mensen die onder Gods genade staan en geen slaven van de wet zijn.

“Want ook ik ben zoals u.” Voor zijn bekering leefde Paulus als een religieuze Jood. Daarna brak hij met Joodse regels en tradities die in Christus niet meer nodig zijn, en ging hij leven zoals de heidenen: vrij van de wet van Mozes. Zo kon hij de heidenen bereiken

⁹⁵ Galaten 4:11:

- Bang voor geloofsafval: Hebrëeën 2:1; 2 Korinthe 11:3; Hebrëeën 10:26-27; Galaten 5:4

- Het werk van God: 1 Korinthe 15:58; Filippenzen 2:16; 1 Thessalonicenzen 3:5; Galaten 2:2

met het evangelie. Let op: Paulus leefde niet onder de wet, maar wel voor God. Hij zondigde niet. Hij hield zich alleen niet aan regels en rituelen die door Jezus Christus vervuld zijn, zoals reinigingswetten.

“Broeders; ik smeek het u!” Deze woorden tonen Paulus’ diepe emotie en liefde. Ze laten ook zijn betrokkenheid bij de gemeente zien. Ondanks alles noemt hij hen nog steeds zijn broeders.

“U hebt mij in geen enkel opzicht onrecht aangedaan.” Paulus reageert niet uit persoonlijke gekwetstheid. Juist zijn liefde drijft hem. Hij herinnert hen eraan dat zij hem goed hebben behandeld en hem hebben aanvaard toen hij bij hen was. Zo wijst hij op de goede band die er was, ook al had hij toen moeilijkheden, waar de volgende verzen op ingaan.⁹⁶

U weet toch dat ik u de eerste keer het Evangelie heb verkondigd in lichamelijke zwakheid. (Galaten 4:13)

Paulus herinnert hen aan het begin van hun relatie. Toen hij voor het eerst bij hen kwam en het evangelie verkondigde, was hij lichamenlijk verzwakt. Dat kwam waarschijnlijk door de steniging die hij kort daarvoor had meegemaakt. Hij wil laten zien hoe liefdevol en gastvrij zij hem toen ontvingen. Paulus hoopt dat zij nu net zo naar hem luisteren als toen.

“U weet toch.” Paulus verwijst naar een moment dat zij zelf hebben meegemaakt. Zij herinneren zich nog hoe Paulus naar hen toe ging en hoe zij hem behandelden.

“Dat ik u de eerste keer het Evangelie heb verkondigd.” Paulus was de eerste die hun het evangelie bracht. Niet die valse broeders die nu actief zijn. Toen verkondigde hij hetzelfde evangelie dat hij nu verdedigt. Zij moeten zich Paulus herinneren en de boodschap die hij toen bracht.

⁹⁶ Galaten 4:12:

- Dienen als voorbeeld: 1 Korinthe 11:1; Filippenzen 3:17; 1 Korinthe 4:16-17; 1 Thessalonicenzen 1:6-7; Hebreeën 13:7; 1 Timotheüs 4:12; Titus 2:7-8
- Paulus werd als hen om hun te winnen: 1 Korinthe 9:19-21
- Paulus zijn bewogenheid: 1 Thessalonicenzen 2:7-8; 2 Korinthe 5:20; Romeinen 12:1; 2 Korinthe 6:1; Filippenzen 1:8

“In lichamelijke zwakheid.” Toen Paulus kwam, was zijn lichaam zwak. Dat was zeer waarschijnlijk het gevolg van de steniging vlak voordat hij naar Derbe ging, een stad in Galatië.

Maar er kwamen Joden uit Antiochië en Ikonium, die de menigten overtuigden; en zij stenigden Paulus en sleepten hem de stad uit, omdat zij dachten dat hij dood was. Maar toen de discipelen hem omringd hadden, stond hij op en ging de stad in, en de volgende dag vertrok hij met Barnabas naar Derbe. (Handelingen 14:19-20)

Vlak voordat hij naar Galatië ging, werd hij (bijna) gedood. God liet hem leven en deed een wonder. Misschien moest zijn lichaam nog herstellen, of waren de verwondingen nog zichtbaar, zodat hij er slecht uitzag toen hij in Galatië kwam.⁹⁷

En toch hebt u mijn beproeving, die in mijn lichaam plaatsvond, niet veracht of verafschuwd, maar ontving u mij als een engel van God, ja, als Christus Jezus. (Galaten 4:14)

Toen Paulus het evangelie bij hen verkondigde, was hij verzwakt door de steniging die hij kort daarvoor had meegemaakt. Toch wezen de gemeenten in Galatië hem niet af vanwege zijn zwakte. Integendeel, zij behandelden hem zeer goed. Zij deden alsof er een engel of Jezus zelf voor hen stond. Dat laat zien hoeveel liefde en eer zij Paulus gaven, en dat zij openstonden voor alles wat hij verkondigde. Dat staat in contrast met hoe zij nu met hem en met het evangelie omgaan. Nu is er een dwaalleer opgekomen die recht ingaat tegen het onderwijs van Paulus.

“En toch hebt u mijn beproeving, die in mijn lichaam plaatsvond.” Dit verwijst naar de steniging die Paulus had ondergaan. Het was een zware beproeving en vervolging. Waarschijnlijk waren de littekens, wonden en blauwe plekken nog zichtbaar. Het is goed

⁹⁷ **Galaten 4:13:**

- Paulus brengt het evangelie: Romeinen 1:16; 1 Korinthe 15:1-4; Galaten 1:11-12; 1 Thessalonicenzen 2:4

- Paulus' zwakheden door vervolgingen: 1 Korinthe 4:11-13; 2 Korinthe 11:23-28; 12:9-10; Galaten 6:17; Handelingen 14:19-20; 2 Timotheüs 3:10-11

mogelijk dat Paulus lichamelijk nog herstelde van deze gebeurtenis. Zij luisterden dus naar iemand die er, menselijk gezien, niet goed uitzag.

“Niet veracht of verafschuwd.” De Galaten behandelden Paulus in die toestand niet als waardeloos of onbelangrijk. Zij stuurden hem niet weg en schaamden zich niet voor hem. Zij keken voorbij zijn lichamelijke zwakte en erkenden de kracht van de boodschap die hij bracht.

“Maar ontving u mij als een engel van God, ja, als Christus Jezus.” in plaats van minachting toonden zij juist eer. Zij ontvingen hem alsof een engel van God de boodschap bracht, ja, alsof Jezus Christus zelf sprak. Als wij een engel of Jezus zouden ontmoeten, zouden wij hen met grote eerbied behandelen. Met die eer behandelden zij Paulus.

Daarnaast geloofden zij het evangelie van Paulus alsof Jezus Christus het zelf bracht. Zij namen Paulus' woorden aan als Gods woorden en als Gods evangelie, niet als een boodschap van een mens.⁹⁸

Waarin prees u zich dan gelukkig? Want ik kan van u getuigen dat u, zo mogelijk, uw ogen zou hebben uitgerukt en aan mij gegeven zou hebben. (Galaten 4:15)

Paulus laat opnieuw zien hoe groot de liefde van de Galaten voor hem was toen hij hun het evangelie bracht. Zij luisterden met vreugde naar zijn boodschap en waren bereid om alles voor hem te doen. Zij zouden, als het mogelijk was geweest, zelfs hun ogen aan hem hebben gegeven. Dat laat zien dat zij het kostbaarste wat zij hadden aan Paulus wilden geven.

“Waarin prees u zich dan gelukkig?” Paulus vraagt eigenlijk: wat is er over van de vreugde en dankbaarheid die jullie hadden toen

⁹⁸ Galaten 4:14:

- Paulus' zwakheid en vervolging: 2 Korinthe 4:8-10; 11:24-27; Handelingen 14:19-20; Kolossenzen 1:24
- Geen verachting ondanks zwakte: 1 Samuël 16:7; Jesaja 53:2-3; 2 Korinthe 4:7; 12:9-10
- Ontvangen zoals Jezus: Johannes 13:20; Mattheüs 10:40-41; 2 Korinthe 5:20; Lukas 10:16

jullie het evangelie hoorden? Hij was goed ontvangen. Waar is die vreugde gebleven?

“Want ik kan van u getuigen.” Paulus spreekt uit eigen ervaring. Hij herinnert hen aan wat hij bij hen heeft gezien.

“dat u, zo mogelijk, uw ogen zou hebben uitgerukt en aan mij gegeven zou hebben.” Hiermee zegt Paulus dat de Galaten het kostbaarste wilden afstaan om hem te dienen, als het mogelijk was. Ogen zijn zeer kostbaar: dankzij hen kunnen wij zien, handelen, lezen en op een normale manier leven. Ook in de Bijbel hebben de ogen een belangrijke plaats. Het oog wordt vaak gezien als de poort van de ziel. Het is het venster waardoor wij waarnemen en reageren.

Deze grote kostbaarheid zouden de Galaten aan Paulus geven. Dit benadrukt hoe diep hun liefde en dankbaarheid voor Paulus destijds waren.⁹⁹

Ben ik dan uw vijand geworden door u de waarheid te zeggen? (Galaten 4:16)

In dit vers stelt Paulus een indringende vraag. Nadat hij de Galaten heeft herinnerd aan hun liefdevolle ontvangst, lijkt hij nu als een vijand te worden gezien. Paulus merkt dat sommigen een andere houding tegenover hem hebben aangenomen. Vroeger zagen zij hem als dierbaar en kostbaar. Nu zien sommigen in de gemeenten hem als een tegenstander. De reden is dat Paulus hun de waarheid zegt. Een aantal, waaronder de valse broeders, is het hier niet met deze waarheid eens. Daarom beschouwen zij Paulus als een vijand.

“Ben ik dan uw vijand geworden.” Met deze vraag wijst Paulus hen op hun houding. Zien jullie mij werkelijk als vijand? Dat is vreemd. Hoe kan iemand die zijn leven voor hen risceerde, die werd gestenigd en gewond naar Galatië kwam, ineens een vijand zijn? Alles in Paulus' handelen liet zien dat hij van de mensen hield. Hij ging

⁹⁹ **Galaten 4:15:**

- Vreugde van het evangelie: Romeinen 5:1-2; 1 Petrus 1:8-9; Jesaja 12:3; Psalm 51:14

- Bereidheid om te geven: 1 Thessalonicenzen 2:8; 2 Korinthe 12:15; Filippenzen 4:15-16

- Verliezen van liefde en het evangelie: Openbaring 2:4-5; Mattheüs 24:12; Galaten 1:6-7; Hebreëen 3:14; 2 Johannes 1:8-9

zelfs door onder verdrukking. Waarom is hij dan opeens een vijand geworden?

“Door u de waarheid te zeggen?” Paulus heeft zijn boodschap nooit aangepast. Toen hij het evangelie voor het eerst in Galatië verkondigde, sprak hij de waarheid. Nu spreekt hij nog steeds dezelfde waarheid. Paulus is niet veranderd in zijn leer. De valse broeders brachten een nieuwe, verkeerde leer. Daarom is het vreemd hoe de Galaten Paulus nu zien. Toen hij het evangelie voor het eerst bracht, hadden zij alles voor hem over. Nu brengt hij nog steeds hetzelfde evangelie, en toch zien sommigen hem als een vijand.

Het mooie van Paulus is dat hij de waarheid niet aanpast om weer in de gunst te komen bij mensen. Paulus verandert zijn boodschap niet. Degenen die moeten veranderen, zijn de Galaten. Zij moeten terugkeren naar het evangelie.¹⁰⁰

Zij beijveren zich niet met goede bedoelingen voor u, maar zij willen ons uitsluiten, opdat u zich voor hen zou beijveren. (Galaten 4:17)

In dit vers richt Paulus zich op de valse broeders en leraren die een verkeerde leer brengen. De verkeerde leer was dat je de werken van de wet moet doen om behouden te blijven. Het lijkt alsof zij het beste met de Galaten voorhebben, maar schijn bedriegt. Hun ijver, of gedrevenheid, is niet goed. Ze hebben geen zuivere bedoelingen. Ze willen de Galaten losmaken van Paulus, zodat ze niet meer naar hem luisteren en geen relatie meer met hem hebben. Daarna willen zij de Galaten aan zich binden, zodat die voortaan naar hen luisteren en voor hen gaan werken. Sommige valse leraren waren hebzuchtig en zochten niet alleen geestelijke invloed, maar ook materiele goederen.

“Zij beijveren zich niet met goede bedoelingen voor u.” De valse broeders kwamen in de gemeenten en deden alsof zij wilden helpen. Ze leken bezorgd om het geestelijk leven van de Galaten en wilden hen in de “juiste” richting sturen. In werkelijkheid

¹⁰⁰ **Galaten 4:16**

- De plicht om de waarheid te spreken, ook als die confronterend is: Efeze 4:15; Spreuken 27:5-6; 2 Timotheüs 4:2; Galaten 1:10

- Reactie op de waarheid: Johannes 3:19-20; Amos 5:10; 1 Koningen 22:8; Handelingen 7:51-52; 2 Timotheüs 4:3-4

probeerden zij de Galaten aan zich te binden, zodat de Galaten hen zouden dienen. Hun motieven waren verkeerd. Als de Galaten dit pad zouden volgen, zouden zij de vrijheid die zij in Christus hebben ontvangen, verliezen.

“Maar zij willen ons uitsluiten.” De valse leraren wisten dat Paulus hun leer zou weerleggen. Daarom wilden zij de Galaten van Paulus losmaken, zodat hij geen invloed meer zou hebben op hun geloofsleven.

“Opdat u zich voor hen zou beijveren.” Dit is hun doel: zij willen dat de Galaten hun volgelingen worden en allerlei dingen voor hen doen. De valse leraren zochten macht.

Voor veel Joden was het bovendien een groot struikelblok dat andere Joden de werken van de wet niet meer hielden. Zij wilden dat men terugkeerde. Als zo’n valse leraar “afvalligen” weer onder de wet bracht, leverde dat hem roem op bij de Joden. Deze leraren dachten aan zichzelf. Hun motieven voor de Galaten waren niet juist.¹⁰¹

Nu is zich te beijveren voor het goede altijd goed, en niet alleen als ik bij u ben, (Galaten 4:18)

Als ijver gericht is op het goede, is dat altijd waardevol. Maar het is verkeerd wanneer die ijver wordt ingezet voor slechte zaken, zoals mensen een dwaalleer laten volgen, wat vers 17 ons liet zien. Paulus laat zien: ijver op zich is niet verkeerd; het gaat om de motieven. Gebruik je ijver voor het goede? Mooi. Gebruik je het voor verkeerde zaken? Dan is het niet goed. Verder zegt Paulus dat zij niet alleen gedreven moeten zijn wanneer hij bij hen is, maar ook als hij afwezig is. Laat er daarom onder de Galaten mensen opstaan die, net als Paulus, voor de waarheid opstaan, juist nu Paulus er lichamelijk niet bij is.

“Nu is zich te beijveren voor het goede altijd goed.” IJver en gedrevenheid zijn pas waardevol als ze gericht zijn op het goede.

¹⁰¹ **Galaten 4:17:**

- Verkeerde motieven of ijver: Romeinen 10:2; Mattheüs 7:15; 2 Korinthe 11:13-15; Filippenzen 1:15-17; Titus 1:10-11
- Scheiding en scheuringen veroorzaken: Handelingen 20:29-30; Romeinen 16:17-18; Johannes 10:12; 3 Johannes 1:9-10
- Eigen motieven of eer: Mattheüs 23:5-7; 2 Petrus 2:1-3

Bovendien hoort ijver blijvend te zijn, niet af en toe. Wie het goede blijft doen, verricht een goed werk.

“en niet alleen als ik bij u ben.” Veel mensen werken alleen hard als er toezicht is. Wanneer bijvoorbeeld de baas binnenkomt, wordt er ineens hard gewerkt; is hij weg, dan zakt het in. Paulus zegt: wees altijd ijverig. Niet alleen wanneer ik bij u ben, maar ook als ik er niet ben. Blijf het goede doen, niet om mensen te behagen, maar uit liefde voor God en vanuit een hart dat Hem wil dienen.¹⁰²

Mijn lieve kinderen, van wie ik opnieuw in barensnood ben totdat Christus gestalte in u krijgt. (Galaten 4:19)

Dit is een diepe, emotionele roep van Paulus. Omdat hij hen tot geloof heeft gebracht en het evangelie met hen heeft gedeeld, ziet hij zichzelf als hun geestelijke vader. Als vader wil hij de Galaten terugbrengen op de rechte weg. Paulus spreekt hen niet toe als een betweter die zijn gelijk wil halen, maar als een liefdevolle vader die zijn kinderen wil helpen. Zijn doel is het karakter van Jezus weer in hen zichtbaar laten worden.

“Mijn lieve kinderen.” Dit is een liefdevolle aanspreekvorm, zoals een vader of moeder hun kleine kinderen toespreekt. Paulus gebruikt deze term niet om hen te kleineren, alsof zij “nog maar kinderen” zijn. Hij spreekt hen zo aan uit liefde en verbondenheid.

“Van wie ik opnieuw in barensnood ben.” Het doet Paulus pijn om te zien dat de Galaten van de waarheid afdwalen. Die pijn vergelijkt hij met de pijn van een vrouw die baart. Dat beeld is treffend: barensnood doet pijn, maar het leidt tot iets moois, een baby. Zo hoopt Paulus dat ook zijn huidige pijn zal leiden tot iets goeds.

“Totdat Christus gestalte in u krijgt.” Het doel is dat Jezus Christus in hen gestalte krijgt. Paulus bedoelt hier niet dat zij nog tot geloof moeten komen, want zij geloven al. Hoewel de dwaalleer van de werken van de wet in de gemeente binnensluipt, ziet hij hen nog

¹⁰² **Galaten 4:18:**

- Volhardend inzetten voor het goede: Romeinen 12:11; Titus 2:14; 2 Thessalonicenzen 3:13; Hebreeë 6:11-12; Galaten 6:9-10

- Trouw blijven, ook zonder menselijke invloed: Filippenzen 2:12; Kolossenzen 3:23-24; Efeze 6:5-7; Kolossenzen 3:22-23

steeds als broeders en zusters die kunnen terugkeren naar de waarheid. Dit is het doel van het hele christelijke leven: dat Christus steeds meer zichtbaar wordt in ons denken, spreken en handelen.¹⁰³

Ik wilde echter wel dat ik nu bij u was en op een andere toon kon spreken, want ik ben in twijfel over u. (Galaten 4:20)

Het beeld van vers 19 gaat door. Paulus wil als een vader bij zijn kinderen zijn, zodat hij deze terechtwijzing persoonlijk kan brengen. Het is vaak lastig om iets via geschreven woorden over te brengen, omdat het verkeerd kan overkomen. Paulus had het liever persoonlijk gezegd. Dan zouden ze zien dat hij spreekt als een bezorgde geestelijke vader, niet als een betweterige leraar zonder gevoel. Ook had hij dan kunnen zien hoe zij met zijn boodschap omgaan.

“Ik wilde echter wel dat ik nu bij u was.” Paulus verzucht: “ach, wat zou ik graag bij jullie zijn.” Hij verlangt naar persoonlijke nabijheid. Dat maakt het makkelijker om deze moeilijke boodschap rechtstreeks tot hen te richten. Dan hoort hij ook welke argumenten zij hebben tegen zijn boodschap. Dat zou het veel eenvoudiger maken.

“En op een andere toon kon spreken.” Paulus wil niet zo streng en vermanend klinken. De brief aan de Galaten is scherp, en dat is nodig. Maar hij had het liever persoonlijk gebracht. Dan kon hij beter laten zien dat hij uit bezorgdheid en liefde spreekt, niet uit veroordeling.

“Want ik ben in twijfel over u.” Paulus is verward en bezorgd omdat hij geen duidelijkheid meer heeft over hun geestelijke toestand. Hij weet niet wat hij moet denken. Zijn de gemeenten van Galatië echt zo afgedwaald dat zij de werken van de wet weer als eis

¹⁰³ Galaten 4:19:

- Geestelijke vaderschap: 1 Korinthe 4:14-15; 1 Thessalonicenzen 2:7-8; 3 Johannes 1:4

- Barendsnoed voor geestelijke groei: Kolossenzen 1:28-29; Romeinen 8:22-23; Kolossenzen 4:12

- Lijken op Christus: Romeinen 8:29; 2 Korinthe 3:18; Efeze 4:13; Johannes 15:4-5

stellen om behouden te blijven? Of zullen zij opnieuw beseffen dat alleen Jezus Christus redt?¹⁰⁴

De twee verbonden: Hagar en Sara (4:21-31)

Zeg mij, u die onder de wet wilt zijn, luistert u niet naar de wet?
(Galaten 4:21)

Paulus gaat van zijn emotionele toespraak in Galaten 4:8-20 over naar onderwijs uit de Schrift, het Oude Testament. In de volgende verzen geeft hij een duidelijk voorbeeld. Paulus gebruikt de twee zonen van Abraham als beeld van twee verbonden: het ene gebaseerd op de wet, het andere op de belofte. De conclusie is dat alleen wie onder de genade en belofte van God leeft, de erfenis ontvangt.

Paulus zegt als het ware: “Hebben jullie erop gelet wat het Oude Testament zegt over de wet? Jullie willen zo graag de wet onderhouden. Hebben jullie haar dan ook daadwerkelijk gelezen of gehoord?”

“*Zeg mij, u die onder de wet wilt zijn.*” Paulus spreekt de Galaten met een vraag aan. Die vraag is retorisch bedoeld. Als zij hierover nadenken, beseffen zij hoe dwaas het is om onder de wet te leven.

Let erop dat Paulus spreekt over een vrijwillige keuze. Deze mensen willen de genade van God verlaten en terugkeren onder de wet. Dat gebeurt niet per ongeluk; zij kiezen er zelf voor.

“*Luistert u niet naar de wet?*” Paulus wijst erop dat de wet als functie heeft om te laten zien dat mensen gevangen zitten in de zonde. De wet maakt duidelijk dat mensen moeten leven uit Gods genade en belofte, niet uit de werken van de wet. Als de Galaten de wet zo graag willen gehoorzamen, waarom is dit hun dan niet opgevallen? Vervolgens geeft Paulus een voorbeeld uit het Oude Testament dat dit laat zien.¹⁰⁵

¹⁰⁴ **Galaten 4:20:**

- Paulus wil hun persoonlijk ontmoeten: 1 Thessalonicenzen 2:17; Romeinen 1:11-12; Filippenzen 1:8; 2 Korinthe 12:14-15; Handelingen 20:31

- Paulus' twijfel: Galaten 1:6-7; 2 Korinthe 11:2-3; Filippenzen 3:18-19

¹⁰⁵ Zie de voetnoot op de volgende bladzijde

Want er staat geschreven dat Abraham twee zonen had, een van de slavin, en een van de vrije. (Galaten 4:22)

Paulus opent zijn voorbeeld met Genesis. Het gaat over Abraham, die twee zonen had. Eén zoon kwam van de slavin Hagar. Deze zoon werd geboren naar het vlees door een menselijke poging om Gods belofte te vervullen. Sara kon geen kinderen krijgen, dus besloten Sara en Abraham dat Abraham met de slavin Hagar moest slapen, en uit Hagar werd Ismaël geboren. De andere zoon, Izak, werd later geboren uit Abrahams vrouw, Sara. Deze zoon kwam van een “vrije” vrouw en kwam door een belofte die God deed.

“*Want er staat geschreven.*” Paulus verwijst naar de Schrift en geeft nu een onderwijzing door gebruik te maken van een verhaal uit het boek Genesis.

“*Dat Abraham twee zonen had.*” In dit voorbeeld gaat het om twee zonen van Abraham: Ismaël, de zoon van de slavin Hagar, en Izak, de zoon van Abrahams vrouw Sara.

“*Een van de slavin.*” Dit verwijst naar Hagar en Ismaël, en wordt later in dit voorbeeld vergeleken met slavernij, de wet van Mozes die werd gegeven op de berg Sinaï, en het Jeruzalem dat in Paulus’ tijd op aarde was.

“*En een van de vrije.*” Dit verwijst naar Sara en haar zoon Izak, en verwijst naar vrijheid, de belofte en het Jeruzalem dat boven is.¹⁰⁶

Maar hij die van de slavin was, is naar het vlees geboren, hij echter die van de vrije was, door de belofte. (Galaten 4:23)

Paulus vergelijkt nu deze twee zonen van Abraham om een geestelijk punt te maken. Ismaël, de zoon van de slavin Hagar, is geboren “naar het vlees”. Dit gaat over wat uit eigen kracht is ontstaan, door eigen

¹⁰⁵ **Galaten 4:21:**

- Verlangen om onder de wet te zijn heeft gevolgen: Galaten 3:10; 5:4; Romeinen 10:3-4

¹⁰⁶ **Galaten 4:22:**

- Abraham had twee zonen: Genesis 16:15-16; 21:2-3; Romeinen 9:7-8; Hebreeën 11:11-12

- Hagar en Sara: Genesis 16:1-2; 21:10; Galaten 4:31

werken. Izak, de zoon van de vrije Sara, is geboren door een belofte van God. Menselijk gezien was het onmogelijk dat Sara een kind zou baren. Deze bovennatuurlijke geboorte kwam door Gods belofte. Hiermee schetst Paulus een belangrijk onderscheid tussen werken van de wet en vertrouwen op de belofte. In de volgende verzen werkt Paulus dit uit: wie op eigen werken vertrouwt, komt onder slavernij; wie op Gods belofte vertrouwt, leeft in vrijheid.

“Maar hij die van de slavin was, is naar het vlees geboren.”

Dit gaat over Ismaël, de zoon van Hagar. Zijn afkomst laat zien dat hij onder slavernij is geboren. Bovendien kwam hij ter wereld doordat Abraham probeerde Gods belofte op eigen kracht te vervullen: niet vertrouwen op God, maar zelf een plan bedenken om nageslacht te krijgen. Dit is te vergelijken met mensen die proberen rechtvaardig te worden door de werken van de wet.

Met *“naar het vlees geboren”* wordt ook bedoeld dat Ismaël door een gewone menselijke geboorte kwam, en niet direct door een bovennatuurlijk wonder van God.

“Hij echter die van de vrije was, door de belofte.” Dit gaat over Izak, die geboren werd uit Sara, de vrije vrouw van Abraham. Zijn geboorte kwam voort uit de belofte die God aan Abraham gaf.

Maar zie, het woord van de HEERE kwam tot hem: (...) iemand die uit uw eigen lichaam voortkomt, die zal uw erfgenaam zijn. Toen leidde Hij hem naar buiten en zei: Kijk toch naar de hemel en tel de sterren, als u ze kunt tellen. En Hij zei tegen hem: Zo talrijk zal uw nageslacht zijn. (Genesis 15:4-5)

Izak werd op bovennatuurlijke wijze geboren uit een man en vrouw die hoogbejaard waren. Het was geen normale geboorte, maar een wonder van God.¹⁰⁷

¹⁰⁷ **Galaten 4:23:**

- Geboren naar en vertrouwen op het vlees: Genesis 16:1-2; Romeinen 8:8; Johannes 3:6; Filippenzen 3:3; Galaten 3:3
- De zoon van de vrije was door de belofte: Genesis 15:4-5; 17:19; 21:1-2; Romeinen 4:19-21; 9:9; Hebréeën 11:11
- Vlees tegenover belofte: Galaten 5:1; Romeinen 8:3-4; Johannes 1:12-13; 2 Korinthe 3:6

Deze dingen hebben een zinnebeeldige betekenis; want deze vrouwen zijn de twee verbonden: het ene, dat van de berg Sinaï, dat kinderen voortbrengt voor de slavernij, dat is Hagar. (Galaten 4:24)

Paulus geeft aan dat dit verhaal uit Genesis, dat echt heeft plaatsgevonden, ook een symbolische en geestelijke betekenis heeft. We kunnen een vergelijking maken tussen de vrouwen van Abraham en de twee verbonden van God. In dit vers en het volgende vers gaat Paulus eerst in op Hagar, daarna volgt Sara. Hagar staat voor de wet, die op de berg Sinaï gegeven werd, en voor slavernij. Sara staat voor de belofte en voor vrijheid.

“Deze dingen hebben een zinnebeeldige betekenis;” Het woord “zinnebeeldig” betekent dat achter dit waargebeurde verhaal een diepere, symbolische betekenis schuilgaat. We kunnen hier geestelijke lessen uit ontvangen, die ook vandaag relevant zijn.

“Want deze vrouwen zijn de twee verbonden.” Hagar laat het oude verbond zien: de wet van Mozes. Sara laat het nieuwe verbond zien. Dit spreekt over de belofte aan Abraham en redding door geloof.

“Het ene, dat van de berg Sinaï.” Paulus zoomt nu in op de eerste vrouw die een verbond voorstelt: Hagar. Hij noemt de berg Sinaï, waar de wet aan Mozes gegeven werd. Dit verwijst naar alle geboden en bepalingen, met de voorwaarden van vloek en zegen.

“Dat kinderen voortbrengt voor de slavernij, dat is Hagar.” Zoals het kind van de slavin Hagar uit een slavin geboren werd, zo leven mensen die de wet willen onderhouden om rechtvaardig te worden, in slavernij. Zij worden “kinderen voor de slavernij” genoemd. Zij denken dat zij van alles voor God moeten doen om gered te blijven. Zo komen zij in een denkwijze van slavernij. Wie vertrouwt op de wet om rechtvaardig te worden, stelt zich buiten de genade van Christus en mist daardoor de vrijheid en erfenis die alleen in Hem te vinden zijn.

Waar jij je aan onderwerpt, daarvan word je een slaaf. Dat geldt ook voor de zonde. Als jij je onderwerpt aan de macht van de

zonde, word je een slaaf van de zonde. En als jij je onderwerpt aan de wet, word je een slaaf van de wet.¹⁰⁸

Want deze Hagar is de berg Sinaï in Arabië, en komt overeen met het huidige Jeruzalem, dat met haar kinderen in slavernij is. (Galaten 4:25)

Hagar staat dus symbool voor de berg Sinaï, die in Arabië ligt. Paulus zegt dat dit verbond nog steeds het voornaamste verbond is in het Jeruzalem van zijn tijd. Daar stond toen nog de tempel. De offerdiensten gingen door, en de meeste mensen hingen het Jodendom aan. Maar dit gaf hun geen vrijheid, juist slavernij. De wet houdt hen onder verplichtingen, veroordeling en schuld. Jezus wil juist heiligheid en vrijheid geven.

Paulus zegt eigenlijk: wie zijn rechtvaardigheid zoekt in de wet, is gelijk aan de slavin Hagar en de berg Sinaï. Zij staan onder slavernij.

“Want deze Hagar is de berg Sinaï in Arabië.” Op de berg Sinaï werd de wet aan Mozes gegeven. Deze berg staat symbool voor de wet. Paulus noemt bewust de regio: Arabië. Zo plaatst hij dit verbond buiten de grenzen van het beloofde land. De wet werd buiten Israël gegeven, terwijl de belofte aan Abraham juist in het land Israël werd gedaan.

Daarnaast staat Hagar voor de wet van Mozes. Haar zoon heet Ismaël. De nakomelingen van Ismaël worden vaak met Arabische volken verbonden door de Joodse tradities en boeken. Zo versterkt Paulus zijn lijn: dit verbond gaat niet over vrije kinderen van God, maar over slaven van de wet. Symbolisch zijn het slaven, net als Ismaël en Hagar, die niet verbonden zijn aan de belofte die God aan Abraham heeft gedaan in het land Israël.

¹⁰⁸ **Galaten 4:24:**

- De Schrift geeft voorbeelden voor gelovigen: 1 Korinthe 10:11; Romeinen 5:14; Hebreeëen 8:5; Kolossenzen 2:17

- Twee verbonden: oud en nieuw: Jeremia 31:31-33; Hebreeëen 8:6; 2 Korinthe 3:6; Lukas 22:20; Hebreeëen 9:15

- Sinaï en slavernij tegenover vrijheid en Christus: Galaten 5:1; Romeinen 8:2; Johannes 8:34-36; Romeinen 6:14; Galaten 3:23-25

In de tijd van Paulus was Arabië een aparte regio van het Romeinse rijk: het rijk van de Nabateeërs. Deze regio bevindt zich in het huidige Zuid-Jordanië, Zuid-Syrië en het noordwesten van Saoedi-Arabië.

“En komt overeen met het huidige Jeruzalem.” Paulus vergelijkt Hagar en de berg Sinaï met het Jeruzalem uit de eerste eeuw. Er zijn duidelijke overeenkomsten. Hagar, de wet van Mozes en het Jeruzalem van toen staan onder slavernij. Jeruzalem staat onder slavernij omdat de inwoners nog steeds proberen rechtvaardig te worden door de wet van Mozes. Omdat de tempel in Jeruzalem staat en dit de belangrijkste stad is in het Jodendom, vergelijkt Paulus juist Jeruzalem met Hagar.

“Dat met haar kinderen in slavernij is.” Jeruzalem wordt hier gezien als een moeder met kinderen. De kinderen zijn de volgelingen van het Jodendom die hun rechtvaardigheid in de wet zoeken. Niet alleen Jeruzalem als centrum met tempel en leiders werkt met een verbond van slavernij. Ook de volgelingen staan onder slavernij.¹⁰⁹

Maar het Jeruzalem dat boven is, is vrij, en dat is de moeder van ons allen. (Galaten 4:26)

Paulus maakt nu een vergelijking tussen het Jeruzalem dat op aarde is en het Jeruzalem dat boven is, in de hemel. Het aardse Jeruzalem stond volgens vers 25 symbool voor slavernij. Het hemelse Jeruzalem staat symbool voor de vrije kinderen van God. Het is ook een beeld van de bruid van Christus. Daarbij horen zowel de overleden als de levende gelovigen. Dit is Gods stad: de plaats van waaruit wij leven en waar wij uiteindelijk naartoe zullen gaan. Paulus noemt dit Jeruzalem onze moeder. Dat laat zien dat dit Jeruzalem de bron is waaruit wij leven.

¹⁰⁹ **Galaten 4:25:**

- De berg Sinaï: Exodus 19:16-18; 24:12; Deuteronomium 5:2-4; Hebreeën 12:18-21

- Jeruzalem symbool oude verbond: Mattheüs 23:37-38; Lukas 19:41-44; Openbaring 11:8

- Slavernij onder de wet: Romeinen 7:6; 8:15; Galaten 3:10; Johannes 1:17; 2 Korinthe 3:7-9

“Maar het Jeruzalem dat boven is.” Een beschrijving van dit hemelse Jeruzalem vinden we in Hebreëen 12.

Maar u bent genaderd tot de berg Sion en tot de stad van de levende God, tot het hemelse Jeruzalem en tot tienduizendtallen van engelen, tot een feestelijke vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, de Rechter over allen, en tot de geesten van de rechtvaardigen, die tot volmaaktheid zijn gekomen, en tot de Middelaar van het nieuwe verbond, Jezus, en tot het bloed van de besprenkeling, dat van betere dingen spreekt dan dat van Abel. (Hebreëen 12:22-24)

Het hemelse Jeruzalem is nu al geestelijk aanwezig: een rijk waarin gelovigen door geloof leven. Het is zowel de gemeente van Christus op aarde als de eeuwige woonplaats van God en van de overleden gelovigen. Dit is de plaats waar God altijd bij Zijn volk zal wonen en hen zal behandelen als kinderen, niet als slaven. Deze stad zal voor altijd bestaan. In Openbaring 21 lezen we dat deze stad neerdaalt uit de hemel op de nieuwe aarde.

“Is vrij.” Het hemelse Jeruzalem staat voor vrijheid in Christus. Wij zijn geen slaven van de wet, en ook niet van de zonde. Wij leven vrij in het hemelse Jeruzalem.

“En dat is de moeder van ons allen.” Paulus gaat verder met zijn vergelijking van de twee vrouwen: de slavin Hagar en Sara. Zoals Izak geboren werd bij een vrije vrouw en niet bij een slavin, zo zijn ook wij geboren in vrijheid. Vrijheid is een belangrijk kenmerk van het hemelse Jeruzalem. Daarom zijn wij kinderen van de vrijheid. We moeten niet opnieuw onder een slavenjuk komen. Ons leven komt voort uit Gods genade en vrijheid, niet uit menselijke inspanning.

Daarnaast wordt het beeld van een moeder vaker toegepast op (het aardse) Jeruzalem. Paulus gebruikt dit beeld niet zonder reden. In het Oude Testament spreekt dit beeld over de inwoners van Jeruzalem: de moeder Jeruzalem troost haar inwoners, ziet hen terug na de ballingschap en is in rouw.¹¹⁰

¹¹⁰ Galaten 4:26:

- Hemelse Jeruzalem: Hebreëen 11:10; 12:22-23; Openbaring 3:12; 21:1-27

Want er staat geschreven: Wees vrolijk, onvruchtbare, die niet baart, breek uit in gejuich en roep, u die geen barensnood kent, want de kinderen van de eenzame zijn veel talrijker dan die van haar die de man heeft. (Galaten 4:27)

Paulus verdedigt nu zijn standpunt uit de vorige verzen met een citaat van de profeet Jesaja. Hier worden het hemelse Jeruzalem en Sara vergeleken met een vrouw die geen kinderen kan baren, omdat zij onvruchtbaar is. Toch zal zij veel kinderen hebben. Dat staat tegenover het aardse Jeruzalem en Hagar. “De vrouw die de man heeft” is een beeld van het aardse Jeruzalem, dat steunt op menselijke zekerheid en natuurlijke afstamming. Alles gaat bij Hagar en het aardse Jeruzalem via natuurlijke geboorte en menselijke inspanning, via het vlees, net zoals de Joden door natuurlijke afstamming onder de wet kwamen.

Maar wij, gelovigen, zijn niet door een natuurlijke geboorte of menselijke inspanning onder Gods verbond van genade gekomen. Wij zijn door geloof geestelijk geboren uit Gods belofte, niet uit menselijke kracht, net zoals Izak uit een onvruchtbare moeder geboren werd. Daarnaast zijn de kinderen van de onvruchtbare talrijker dan de kinderen van de getrouwde vrouw. De kinderen van de belofte zijn dus talrijker.

“*Want er staat geschreven.*” Paulus onderbouwt zijn standpunt met het Oude Testament. Dit staat in Jesaja 54:1, waar gesproken wordt over de onvruchtbare Sion (Jeruzalem) die toch veel kinderen zal krijgen. Het is mooi dat dit volgt op het gedeelte over de lijdende Dienaar in Jesaja 53, waar geprofeteerd wordt dat Jezus ons zal herstellen en met God verzoenen. Nu dat is volbracht, kon ook Jesaja 54 (in het voorbeeld van Paulus) in vervulling gaan.

“*Wees vrolijk, onvruchtbare, die niet baart, breek uit in gejuich en roep, u die geen barensnood kent.*” Eerst leek alles hopeeloos. Niemand kon door eigen werken rechtvaardig worden voor God; de mens was gevangen in de macht van de zonde. Niemand kon uit zichzelf een kind worden van de onvruchtbare vrouw: het

- Vrijheid in Christus: Galaten 5:1; Romeinen 8:2; Johannes 8:36

- Jeruzalem (Sion) als moeder: Jesaja 49:20-21; 50:1; 66:10-13; Klaagliederen 1:6; Mattheüs 23:37

hemelse Jeruzalem. Ook het evangelie leek eerst zwak en vruchteloos: Jezus stierf aan het kruis, en het leek alsof alles voorbij was.

Maar toen gebeurde het: Jezus stond op uit de dood, als de Eersteling van een nieuwe schepping. Door Zijn opstanding is de dood overwonnen. Er is leven gekomen waar eerst alleen dood was. Nu kunnen mensen door geloof in Jezus rechtvaardig worden. Wie in Hem gelooft, wordt toegevoegd aan het hemelse Jeruzalem, de geestelijke moeder, en ontvangt nieuw leven bij de wedergeboorte.

Wat eerst krachteloos en onvruchtbaar leek, is nu vol leven en vrucht. Daarom is deze “onvruchtbare vrouw” vol vreugde en barst zij uit in gejuich. Zonder menselijke inspanning, zonder eigen kracht, heeft zij toch ontelbaar veel kinderen ontvangen. De reden van haar blijdschap is dit: waar de mens niets kon doen, heeft God alles gedaan. Wat dood leek, is levend geworden. Wat verlaten leek, is hersteld. De onvruchtbare is niet langer zonder kinderen, maar gezegend met een groot geestelijk nageslacht: de gelovigen die uit genade geboren zijn door de kracht van God.

“want de kinderen van de eenzame zijn veel talrijker dan die van haar die de man heeft.” Het nageslacht van deze eenzame en onvruchtbare vrouw is uiteindelijk groter geworden dan dat van de vrouw die de man heeft. Dat is bijzonder, want de vrouw die de man heeft staat symbool voor iemand die zekerheid, bescherming en voorspoed geniet. Alles lijkt voor haar goed te zijn.

Dit beeld past bij de Joden in Jeruzalem. Zij hadden het verbond van God ontvangen, de tempeldienst en de priesters. Zelfs Jezus werd als Jood geboren. Zij waren de biologische nakomelingen van Abraham. Menselijk gezien bezaten zij veel geestelijke voorrechten en zekerheid.

Maar Paulus zegt: ondanks al die uiterlijke zegen en zekerheid is het aardse Jeruzalem geestelijk onvruchtbaar, want de wet kan geen leven voortbrengen. De rollen zijn omgekeerd: de vrouw die onvruchtbaar leek, is vruchtbaar geworden door Gods belofte. En de vrouw die alle zekerheid leek te hebben, is juist onvruchtbaar gebleken.¹¹¹

¹¹¹ Zie de voetnoot op de volgende bladzijde

Wij nu, broeders, zijn kinderen van de belofte, net zoals Izak. (Galaten 4:28)

Nadat Paulus het voorbeeld van de twee vrouwen heeft gegeven, die twee verschillende verbonden voorstellen, zegt hij bij wie wij horen. We horen niet bij de slavin Hagar en Ismaël. Dat is het verbond van de wet, waarin mensen als slaven aan de wet onderworpen zijn. Wij, gelovigen, zijn kinderen van de belofte en van de vrijheid, zoals Izak een kind van de belofte was.

“Wij nu, broeders.” Paulus laat zien dat deze waarheid niet alleen voor hemzelf geldt, maar ook voor de Galaten. Hij spreekt hen aan als broeders en zusters. Dit laat zien dat we één geestelijke familie zijn. We zijn allemaal kinderen van Gods belofte.

“Zijn kinderen van de belofte.” Dit zegt iets over onze identiteit na de wedergeboorte. We horen bij Gods familie en zijn daarom kinderen van de belofte. Wat God aan Abraham beloofde, geldt ook voor ons. Dat komt omdat we één zijn in Jezus Christus. Galaten 3:16-18 is daar op ingegaan. Jezus is het Nageslacht van Abraham. Doordat wij één zijn met Christus, zijn wij ook nageslacht van Abraham geworden.

“net zoals Izak.” Izak is hier het voorbeeld van. God beloofde aan Abraham en Sara dat zij een kind zouden krijgen. Dat werd Izak. Hij kwam door Gods belofte en is daarom een “kind van de belofte”. Dat staat tegenover Ismaël. Ismaël werd niet geboren uit Gods belofte, maar door menselijke inspanning.¹¹²

¹¹¹ **Galaten 4:27:**

- De vreugde van de onvruchtbare vrouw: Jesaja 54:1; Romeinen 4:19-21; 1 Samuel 2:5; 2 Korinthe 12:9
- De geestelijke geboorte: Galaten 4:28; Johannes 1:12-13; 3:6; Romeinen 9:8; 1 Petrus 1:23
- Het talrijke nageslacht: Jesaja 54:2-3; Genesis 15:5; Galaten 3:7-8; Openbaring 7:9

¹¹² **Galaten 4:28:**

- Kinderen van de belofte: Galaten 3:29; Romeinen 9:8; Efeze 2:19; Johannes 1:12; 1 Johannes 3:1
- Net als Izak: de belofte: Genesis 21:1-2; Romeinen 4:19-21; Hebrëen 11:11; Johannes 3:6
- Afstamming uit geloof, niet uit vlees: Galaten 4:23; Romeinen 9:6-7

Maar zoals destijds hij die naar het vlees geboren was, hem vervolgde die naar de Geest geboren was, zo is het ook nu. (Galaten 4:29)

Paulus gaat verder met zijn vergelijking en grijpt terug op het verhaal van Ismaël en Izak. Ismaël staat voor “geboren naar het vlees”: een kind dat kwam door menselijk initiatief en natuurlijke middelen. Izak staat voor “geboren naar de belofte en de Geest”: zijn komst was het gevolg van Gods ingrijpen en beloften. In Genesis lees je dat Ismaël Izak bespote. Het ging niet om geweld of doden, maar om minachting en spot.

Paulus noemt die spot ook vervolging, omdat het dezelfde richting heeft: het verzet van het vlees tegen wat uit Gods Geest is. Wat toen gebeurde, ziet hij als een terugkerend patroon. In de tijd van Abraham werd de belofte verworpen en bespot. In Paulus’ tijd gebeurt dat opnieuw wanneer mensen die op eigen werken vertrouwen, degenen aanvallen die op Gods genade vertrouwen en door de Heilige Geest leven.

Voor de Galaten betekent dit concreet dat bepaalde Joodse leraren en Joden met een wettisch denken proberen de gemeenten haar vrijheid af te nemen. Ze willen de gelovigen weer onder het juk van de wet van Mozes brengen.

“Maar zoals destijds hij die naar het vlees geboren was.” Dit spreekt over Ismaël. Ismaël werd geboren door een menselijke handeling. Omdat Abraham in eerste instantie nog geen kind kon verwekken bij Sara, gaf Sara haar slavin Hagar, zodat Abraham bij haar nageslacht kon verwekken: Ismaël.

“Hem vervolgde.” Hier verwijst Paulus naar Genesis 21.

En Sara zag dat de zoon die Hagar, de Egyptische, Abraham gebaard had, aan het spotlachen was. (Genesis 21:9)

Ismaël bespote Izak. Dit is volgens Paulus ook een kenmerk van vervolging.

“Die naar de Geest geboren was.” Hiermee bedoelt Paulus dat Izak geboren werd uit de belofte van God. Wat menselijk gezien onmogelijk was, heeft God gedaan. Dit is ook een les voor ons. We

moeten Gods beloften niet proberen te ontvangen door allerlei werken in het vlees. We ontvangen niets van God door ons eigen presteren, maar door geloof dat zich uit in gehoorzaamheid. We moeten op God vertrouwen en de dingen doen door de Geest. Met andere woorden: we weten dat God ons wil zegenen, en we wandelen in die zegen. We verdienen het niet, maar we leven erin omdat we weten dat we het ontvangen hebben.

“*Zo is het ook nu.*” Paulus zegt: zoals de situatie was tussen de kinderen van Abraham, zo is het ook in zijn tijd. En als we vandaag, in de 21e eeuw, om ons heen kijken, is dat nog steeds zo. Gelovigen worden bespot en tegengewerkt. In veel landen is er ook sprake van ernstige christenvervolging, waarbij christenen in de gevangenis worden gezet, worden mishandeld en soms zelfs gedood.¹¹³

Wat zegt de Schrift echter? Jaag de slavin en haar zoon weg, want de zoon van de slavin zal beslist niet erven met de zoon van de vrije.
(Galaten 4:30)

Paulus verwijst hier naar wat er gebeurde nadat Ismaël Izak bespote. Sara, de moeder van Izak, hoorde van die bespottings en vroeg Abraham om Ismaël en zijn moeder Hagar weg te sturen. God bevestigde vervolgens dat alleen Izak gerekend wordt tot het nageslacht van Abraham.

Dit geldt ook voor ons. Als wij opnieuw proberen Gods goedheid te verdienen op basis van de wet van Mozes, ontvangen wij de erfenis niet. Wanneer wij daarentegen in geloof tot God keren en vertrouwen op Zijn genade, laat God ons wel delen in de erfenis.

“*Wat zegt de Schrift echter?*” Paulus beroept zich opnieuw op Gods Woord, zoals hij vaker doet in zijn onderwijs. De Schrift heeft het hoogste gezag. Ditmaal verwijst Paulus naar Genesis 21:10.

¹¹³ **Galaten 4:29:**

- Geboren naar het vlees: Genesis 16:1-2; Romeinen 8:8; Johannes 3:6; Galaten 3:3

- Geboren naar de Geest: Genesis 21:1-2; Romeinen 9:8-9; Hebrëen 11:11; Galaten 4:28; Johannes 1:12-13

- Vervolging: Genesis 21:9; 1 Timotheüs 3:12; Johannes 15:18-20; Mattheüs 10:22; 1 Petrus 4:12-14; Lukas 21:12-13

Toen zei zij tegen Abraham: Jaag deze slavin en haar zoon weg, want de zoon van deze slavin zal niet met mijn zoon, met Izak, erven. (Genesis 21:10)

“Jaag de slavin en haar zoon weg.” In het verhaal worden de slavin Hagar en haar zoon Ismaël weggestuurd. Dat toont aan dat zij zijn uitgesloten van de belofte aan Abraham en daardoor niet delen in zijn erfenis. In het verhaal zorgde God voor Ismaël, maar hij had geen recht op de belofte die God aan Abraham en zijn Nageslacht deed. Mensen die rechtvaardig willen worden door de wet van Mozes te houden, zijn gelijk aan Ismaël: zij zijn afgesneden van de belofte, ontvangen niet de erfenis en zijn geen geestelijke kinderen van Abraham.

Daarnaast laat dit zien dat Paulus wil dat de gemeenten radicaal breken met wettisch denken. Ze moeten deze leer, en mogelijk ook sommige valse broeders die deze leer verkondigen, radicaal wegsturen uit de gemeente. Zo moeten ook wij elke leer die niet in lijn is met de Bijbel weggagen uit ons leven.

“want de zoon van de slavin zal beslist niet erven met de zoon van de vrije.” Ismaël erfde niet met Izak. Zo zullen ook mensen die hun rechtvaardigheid willen verdienen door de wet, niet erven met degenen die God vertrouwen en leven onder Zijn genade.

Met de erfenis van Abraham kunnen we zowel denken aan de geestelijke als aan de materiële erfenis: rechtvaardigheid, heiligheid, vergeving, maar ook gezondheid, voorspoed en vruchtbaarheid.¹¹⁴

Daarom, broeders, wij zijn geen kinderen van de slavin, maar van de vrije. (Galaten 4:31)

Paulus geeft aan dat wij niet horen te leven als Ismaël en als slaven, maar als vrije zonen van God, zoals Izak. Wij zijn Gods zonen, Zijn

¹¹⁴ **Galaten 4:30:**

- Beeld van wet en menselijke inspanning: Genesis 21:10; Romeinen 8:3; 10:3; Galaten 3:10

- De zoon van de vrije: Galaten 4:28; Johannes 8:15-17; 8:36; Efeze 2:8-9

- De erfenis: Galaten 3:29; Romeinen 4:13-14; Kolossenzen 1:12-13; Hebreeën 9:15; 1 Petrus 1:3-4

erfgenamen, en we ontvangen Zijn zegeningen door de belofte die God heeft gegeven.

Praktisch betekent dit: we proberen niet gerechtvaardigd te worden door als slaven de wet van Mozes te dienen. We leven als vrije zonen onder de genade van God, door het geloof en de Heilige Geest. We delen in Gods belofte, omdat we één zijn geworden met Jezus Christus, het ware Nageslacht van Abraham.

“Daarom, broeders.” Hiermee benadrukt Paulus dat hij een conclusie geeft. Hij spreekt de Galaten, zowel broeders als zusters, persoonlijk aan.

“Wij zijn geen kinderen van de slavin.” Onze identiteit en erfenis komen niet tot stand wanneer we als slaven leven en met onze eigen inspanningen alles proberen te verdienen.

“Maar van de vrije.” Wij zijn juist kinderen van de vrije. We zijn zonen van God geworden. We zijn vrij van de wet van Mozes en ook vrij van de zonde. We zijn door Jezus Christus gerechtvaardigd en geheiligd, uit geloof. En als zonen mogen we leven, wetend dat we onze positie bij God de Vader niet hoeven te verdienen door de werken van de wet.

Dat wij vrij zijn van de wet, betekent niet dat we horen te zondigen. Dit is wat Paulus in Galaten 5 gaat behandelen.¹¹⁵

¹¹⁵ **Galaten 4:31:**

- Wij zijn geen slaven van de wet en zonde: Galaten 5:1; Romeinen 6:4; 8:2; Johannes 8:34-36

- Wij zijn kinderen van de vrije: Galaten 3:26; 4:6-7; Romeinen 8:15-17; Johannes 1:12-13; Efeze 1:5-6

- Leven in vrijheid: Galaten 5:13; Romeinen 8:4-5; 2 Korinthe 3:17; Kolossenzen 2:20-22

GALATEN 5

Als er geen wet meer is en niemand nog naar de wet hoeft te luisteren, is er dan niet totale wetteloosheid? Doet dan niet iedereen wat hij wil? Als er totale vrijheid is en er geen regels zijn waaraan je je moet houden, is iedereen dan niet zondig bezig?

In Galaten 5 geeft Paulus hierop een prachtig antwoord. Het antwoord is: “Nee, je leeft niet onder de wet, maar door de leiding van de Heilige Geest.”

Stel, je gaat in een ander land wonen met andere regels. Wat in je huidige land mag, mag daar niet. Wat in jouw land vreemd of verkeerd wordt gevonden, is daar normaal. Wat wil je liever: duizenden pagina's uit een wetboek leren in de hoop dat je geen fout maakt, of meelopen met iemand die daar woont en die uitlegt wat je wel en niet kunt doen? Als je dreigt een fout te maken, corrigeert hij je. En als je iets goeds doet, bemoedigt hij je. Dat werkt toch veel beter dan alleen de wetten bestuderen?

De Heilige Geest is onze Gids. Hij leidt ons in wat goed en wat fout is. Dit doet de Heilige Geest door de Bijbel heen en door relatie. Wij zijn in Jezus Christus vrijgemaakt, en door Jezus en de Heilige Geest hebben wij van binnen het verlangen om het juiste te doen. In plaats van de wet voortdurend te lezen en te bestuderen, is het beter en effectiever om naar de Heilige Geest te luisteren. Want als je doet wat de Geest zegt en je een relatie met God hebt, zul je zien dat zonden en verkeerde verlangens van je afvallen. Niet door dat je je best doet om de wet te handhaven, maar door relatie.

Sta in de vrijheid, niet onder de wet (5:1-12)

Sta dan vast in de vrijheid waarmee Christus ons vrijgemaakt heeft, en laat u niet weer met een juk van slavernij belasten. (Galaten 5:1)

Paulus trekt in dit vers de conclusie van het voorbeeld dat hij gaf in Galaten 4:21-31. Omdat wij kinderen van de belofte zijn en kinderen van de vrije vrouw, is het belangrijk dat wij in deze vrijheid blijven staan. We keren niet terug naar een leven waarin we van alles moeten doen of presteren om Gods vrijheid en redding te verdienen. We

blijven staan in de zekerheid dat de genade van Jezus Christus genoeg is. Dat bevestigen we door geloof. Paulus maakt in de rest van dit hoofdstuk duidelijk dat dit niet betekent dat we zondig gaan leven. Integendeel, we zullen juist heiliger leven doordat de Heilige Geest ons nu leidt.

“Sta dan vast in de vrijheid.” Het is belangrijk dat je standvastig blijft in de vrijheid die Jezus geeft. Er zijn mensen die je uit deze vrijheid willen halen. Bij de Galaten ging het om valse leraren. Zij wilden de gelovigen terugbrengen onder de wet van Mozes. Dan zouden zij weer als slaven aan allerlei eisen moeten voldoen om God te behagen en hun redding te behouden. Daarom is het nodig om stevig te staan en een goed fundament te hebben, zodat je staande blijft.

Met “de vrijheid” bedoelt Paulus de vrijheid die Jezus Christus geeft. Dit is niet de vrijheid om te zondigen. Het is de vrijheid om los te breken van de macht van de zonde en van wettisch denken. Het is leven zoals God het voor jou bedoeld heeft: een geheiligd leven.

“Waarmee Christus ons vrijgemaakt heeft.” Niemand ontvangt die vrijheid vanzelf. Alleen wie Jezus heeft vrijgemaakt, ontvangt deze vrijheid. Jezus heeft de prijs ervoor betaald aan het kruis van Golgotha. Hij geeft deze vrijheid aan ieder die in Hem gelooft. Het is iets wat Jezus heeft gedaan, uit genade. Daarom hebben wij dit niet verdiend, maar hebben wij die ontvangen.

“En laat u niet weer met een juk van slavernij belasten.” De Galaten, vooral de Joodse gelovigen, leefden vroeger onder de wet van Mozes. Als slaven dienden zij de wet om Gods gunst te verdienen. Maar zij zijn daarvan vrijgemaakt. Als zij de vrijheid van Christus verlaten en terugkeren naar de wet, worden zij opnieuw slaven. Het gevolg is dat hun vreugde wordt ontnomen. Hun leven met God gaat weer draaien om regels in plaats van om relatie. In plaats van vrije zonen en dochters worden zij weer slaven.¹¹⁶

¹¹⁶ **Galaten 5:1:**

- Sta vast in de vrijheid: Johannes 8:36; Romeinen 8:1-2; 1 Korinthe 16:13
 - Jezus heeft ons vrijgemaakt: Galaten 3:13; Kolossenzen 1:13-14; Romeinen 6:22
 - Keer niet meer terug naar de wet: Romeinen 6:14-15; Kolossenzen 2:20-22; Handelingen 15:10-11

Zie, ik, Paulus, zeg u dat, als u zich laat besnijden, Christus u van geen nut zal zijn. (Galaten 5:2)

Paulus zegt dat wie de besnijdenis aan het geloof toevoegt en leert dat alleen wie zich laat besnijden rechtvaardig is, Christus voor zichzelf nutteloos maakt. Hij spreekt hier niet over een medische ingreep, niet over jongentjes die als baby besneden zijn, en ook niet over andere redenen voor besnijdenis. Het gaat om mensen die denken dat zij besneden moeten zijn om rechtvaardig te worden of te blijven. Als je dat doet, voeg je iets toe aan het geloof en aan Gods genade. Het gevolg is dat Jezus je niet meer van nut zal zijn. Dat betekent dat je buiten de genade van Christus terechtkomt. Wie zo blijft denken, verbreekt de band met Hem en verliest het eeuwige leven, omdat redding alleen door geloof in Christus mogelijk is.

“Zie, ik, Paulus, zeg u dat.” Paulus maakt duidelijk dat hij dit zelf zegt. Het is niet bedacht door een leerling, maar het komt van de apostel zelf. Op deze uitspraak rust apostolisch gezag. Het is dus zeker waar en Paulus neemt een helder standpunt in. Hij zegt als het ware: “ik ga iets heftigs zeggen, maar weet dit: ik meen het oprecht, het is de waarheid en geen vergissing.”

“Als u zich laat besnijden.” Besnijdenis is dat de voorhuid van de man wordt weggenomen. Elke Joodse man moest besneden worden om in het verbond met God te komen. In de tijd van Mozes werd dat verbond een verbond van werken van de wet, met nadruk op eigen prestatie. De besnijdenis was daar een belangrijk onderdeel van.

“Christus u van geen nut zal zijn.” Wanneer je je laat besnijden en daarmee zegt: ik moet iets doen om gered te worden of te blijven, dan probeer je God te bereiken en rechtvaardig te worden door je eigen werken. Ook al lijkt dit een kleine stap of een klein compromis met de dwaallers die dit onderwijzen, de gevolgen zijn groot. Dat Christus niet meer van nut is, betekent dat je het werk van Jezus Christus voor je eigen leven uitschakelt. Je staat dan niet meer in Zijn vrijheid en je vertrouwt niet meer volledig op Zijn werk.

Als iemand zich heeft laten besnijden met de gedachte daarvoor rechtvaardig voor God te worden, is het belangrijk dit aan God te belijden en je van deze denkwijze te bekeren. Je kunt de

besnijdenis niet terugdraaien, maar je gedachten wel. Zie je rechtvaardigheid niet langer (deels) als gevolg van de besnijdenis, maar alleen door geloof en genade.¹¹⁷

En nogmaals betuig ik aan ieder mens die zich laat besnijden, dat hij verplicht is de hele wet te onderhouden. (Galaten 5:3)

Bij de wet van Mozes kun je niet kiezen wat je wel of niet onderhoudt. Je kunt niet zeggen: de besnijdenis doe ik wel, maar de rest van de wet niet. Als je voor de wet kiest, moet je de hele wet onderhouden om rechtvaardig te worden. Overtreed je de wet ook maar één keer, dan verklaart de wet je schuldig. Rechtvaardiging is dan niet via de wet te verkrijgen, maar alleen door geloof in Jezus Christus. Want God verzoent alleen door het geloof in Jezus Christus. Er zijn twee wegen: of je probeert je rechtvaardigheid te verdienen door de wet van Mozes (en daarin zul je zeker falen), of je ontvangt rechtvaardigheid door geloof in Jezus Christus. Die twee kun je niet vermengen.

“En nogmaals betuig ik.” Paulus herhaalt wat hij in het vorige vers zei. Dit is zo belangrijk dat hij wil dat het duidelijk doordringt.

“Aan ieder mens die zich laat besnijden.” Paulus spreekt nu de Galaten aan die denken dat zij besneden moeten worden om rechtvaardig te worden of te blijven. Dit gaat dus niet over medische ingrepen.

“Dat hij verplicht is.” Als je A zegt, moet je ook B doen. Je kunt niet zelf bepalen hoever je de wet onderhoudt. Begin je met de besnijdenis, dan ben je verplicht de rest te onderhouden. Het is geen keuze meer; het is een verplichting. Je bent nu een schuldenaar van de wet geworden, oftewel: je moet alles uitvoeren.

“De hele wet te onderhouden.” Paulus is helder: je moet dan alles onderhouden. Niet alleen de morele wetten of de wetten die jij

¹¹⁷ **Galaten 5:2:**

- Gezag van Paulus: Galaten 1:11-12; 1 Korinthe 14:37; 1 Thessalonicenzen 2:13; 2 Petrus 3:15-16

- Niet laten besnijden: Romeinen 2:28-29; 4:9-11; Filippenzen 3:2-3; Handelingen 15; Kolossenzen 2:11

- Gevaar van wettisch geloof: Galaten 2:21; 5:4; Romeinen 10:3-4; Hebreeën 10:38-39

goed vindt, maar ook de reinigingswetten, de ceremoniële wetten en de burgerlijke wetten. Alles. Opvallend is dat dit vandaag niet eens meer mogelijk is, omdat er geen tempel in Jeruzalem is om de ceremoniële voorschriften en feestdagen te houden.

Of je ontvangt je redding door het geloof, of door de hele wet te onderhouden. En omdat iedereen gezondigd heeft, blijft er één weg over: uit geloof.¹¹⁸

U bent van Christus losgeraakt, u die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; en daarmee bent u uit de genade gevallen. (Galaten 5:4)

Degenen die door de wet gerechtvaardigd willen worden, zijn van Christus losgeraakt. Denk aan mensen die zich laten besnijden, zich aan reinigingswetten houden en allerlei verplichtingen toevoegen aan het geloof en de genade van Jezus. Het gevolg is dat zij niet meer in het verbond van genade leven, maar terugkeren naar een verbond van werken. Zij proberen weer uit eigen kracht rechtvaardig te worden. Zo kan Jezus niet werken. Hij geeft rechtvaardigheid uit genade, niet op basis van prestatie. Daarom zijn zij van Christus losgeraakt. Niet omdat Jezus hen heeft verlaten, maar omdat zij zelf bij Hem, en van Zijn kracht om te rechtvaardigen, vandaan zijn gelopen.

“U bent van Christus losgeraakt.” Het woord “losgeraakt” betekent: “krachteloos gemaakt”, “buiten werking gesteld” of “nut-teloos gemaakt”. Het betekent niet dat deze mensen Jezus Zelf, als Persoon, nutteloos hebben gemaakt. Het betekent dat zij Jezus in hun eigen leven buitensluiten, waardoor Hij hun geen nut meer kan zijn. Jezus werkt op basis van geloof en genade. Als je daarvan afwijkt, kan Hij niets meer voor je doen. Je loopt dan bij Hem weg.

“U die door de wet gerechtvaardigd wilt worden.” Wie zijn van Christus losgeraakt? Dat zijn zij die door de wet gerechtvaardigd

¹¹⁸ **Galaten 5:3:**

- Herhaling van woorden bevestigt zekerheid of ernst: Filippenzen 3:1-2; 2 Korinthe 13:1; Galaten 1:8-9; 2 Petrus 1:12-13
- Vertrouwen op eigen gerechtigdheid: Romeinen 3:20; Galaten 6:13; Romeinen 4:13-14; Handelingen 13:39; Titus 3:5
- Verplicht alle wetten te onderhouden: Jakobus 2:10; Deuteronomium 27:26; Galaten 3:10-11; Romeinen 7:10; Handelingen 15:10-11

willen worden. Zij denken dat ze iets moeten toevoegen aan hun geloof. Dat moet niet. Je wordt gered op basis van geloof en genade.

“En daarmee bent u uit de genade gevallen.” Als je werkt voor je redding, stap je uit het gebied van geloof en genade. Je gaat dan zelf naar een ander geestelijk gebied: het gebied van verdienen. In dat gebied werkt Jezus niet; Zijn genade heeft dan geen uitwerking op je. Alleen als je je bekeert en terugkeert naar geloof en genade, kan Jezus Zijn kracht weer voor je werken.

De besnijdenis en de werken van de wet zijn niet “een beetje genade en een beetje zelf werken”. Het is een totaal ander gebied.¹¹⁹

Want wij verwachten door de Geest, uit het geloof, de hoop van de gerechtigheid. (Galaten 5:5)

Paulus zegt in de vorige verzen hoe wij onze rechtvaardigheid niet ontvangen: niet door de werken van de wet. In dit vers zegt hij hoe wij die wel ontvangen: door het geloof. We verwachten dat wij, wanneer wij Jezus van aangezicht tot aangezicht zien, vrijgesproken worden door het werk van Jezus en zijn genade. De Heilige Geest legt deze verwachting en hoop in ons binnenste.

“Want wij verwachten.” Wij verwachten niet rechtvaardig te worden door de wet, maar uit het geloof. Met “verwachten” wordt bedoeld dat we vurig en vol verlangen uitzien naar het moment dat alles volmaakt zal zijn. Bij de wedergeboorte is onze geest rechtvaardig gemaakt. In ons leven op aarde mag die rechtvaardigheid doorwerken in lichaam en ziel. Maar lichaam en ziel zijn bij de wedergeboorte nog niet volmaakt rechtvaardig. Zonde is nog mogelijk. God heeft ons verlost van de macht van de zonde, maar gelovigen kunnen nog steeds zondigen. Er komt een moment dat niet alleen onze geest volmaakt rechtvaardig is, maar ook ons lichaam en onze ziel. Dat is wanneer we Jezus van aangezicht tot aangezicht zullen zien. We zien

¹¹⁹ **Galaten 5:4:**

- Van Christus losgeraakt: Johannes 15:5-6; Hebreeënen 3:12-14; 2 Petrus 2:20-21; Hebreeënen 6:4-6; 1 Timotheüs 4:1; 2 Johannes 1:9

- Gerechtigd door de wet of uit geloof en genade: Romeinen 3:28; 4:4-5; Filippiëzen 3:9; Galaten 2:16; Handelingen 13:39

- Uit de genade gevallen: Romeinen 11:6; Hebreeënen 12:15; Efeze 2:8-9; 2 Korinthe 6:1; Titus 2:11-12

vol verlangen uit naar dat moment, wanneer alles volmaakt is en ook onze daden altijd geheel juist en rechtvaardig zijn.

“Door de Geest.” Dit verlangen komt niet uit onze eigen gedachten of motieven. De Heilige Geest heeft het in ons hart gelegd. Ook vandaag zien we dit gebeuren. De Geest doet een heiligend werk in ons: Hij geeft ons het verlangen om rechtvaardig te leven in plaats van te zondigen. Hij spreekt tot ons hart en wekt het verlangen om heilig te zijn. Tegelijk legt de Geest ook verwachting in ons, zodat we uitzien naar het moment dat we volmaakt rechtvaardig zijn in ons denken en doen.

“Uit het geloof.” Nu spreekt Paulus over de bron van onze rechtvaardigheid. We worden niet rechtvaardig doordat we ons aan regels en wetten houden. De enige reden dat we rechtvaardig zijn, is het geloof. Door het geloof verklaart God ons rechtvaardig.

“De hoop van de gerechtigheid.” Dit gaat over de toekomstige hoop. In de Bijbel is hoop geen onzeker “misschien”. Als de Bijbel over hoop spreekt, gaat het om een toekomstige gebeurtenis die zeker zal plaatsvinden, al weten we niet precies wanneer.

Wie wedergeboren is, is door Jezus rechtvaardig verklaard. Hier gaat het om het toekomstige moment waarop ook ons lichaam en onze ziel volmaakt zullen zijn. Dan is zondigen niet meer mogelijk.¹²⁰

In Christus Jezus heeft namelijk niet het besneden zijn enige kracht, en ook niet het onbesneden zijn, maar het geloof, dat door de liefde werkzaam is. (Galaten 5:6)

Het maakt niet uit of je besneden bent of niet. Dit geeft geen kracht of voordeel bij God. In Galaten 5:3 spreekt Paulus over mensen die zich willen laten besnijden omdat zij denken daardoor rechtvaardig te worden of te blijven. Dat is verkeerd. Of je besneden was of niet

¹²⁰ **Galaten 5:5:**

- Wij verwachten: Romeinen 8:23; Filippenzen 3:20-21; 1 Johannes 3:2-3; Romeinen 8:24-25; Titus 2:13

- Door de Geest: Romeinen 5:5; 8:14-16; 2 Korinthe 5:5; Galaten 4:6; Filippenzen 2:13

- Uit het geloof: Romeinen 3:28; 5:1-2; Galaten 2:16; Hebreeën 10:38; Efeze 2:8-9

toen je tot wedergeboorte kwam, het maakt voor God niets uit. Er is geen kracht in besneden of onbesneden zijn. Er is alleen kracht in het geloof; dat geloof is werkzaam door de liefde. Daarmee maakt Paulus duidelijk: geloof dat niet werkzaam is en niet liefheeft, klopt niet. Echt geloof is werkzaam en behandelt anderen met liefde.

“In Christus Jezus.” Wanneer je wedergeboren bent, ben je in Christus Jezus. Je bent één met Hem, je behoort Hem toe, en je mag delen in zijn heiligheid en autoriteit. De rest van dit vers laat zien wat de bron is van deze kracht: niet regels, maar geloof.

“Heeft namelijk niet het besneden zijn enige kracht, en ook niet het onbesneden zijn.” Voor God maakt het niet uit of een man wel of niet besneden is. Dit geeft geen kracht en maakt niemand rechtvaardiger. Bij God is dit geen verplichting of eis.

“maar het geloof.” Wat wel kracht heeft en waardoor wij in Christus Jezus zijn, is het geloof. Dat telt bij God. Door geloof zijn alle dingen mogelijk. Naast wedergeboorte is het door geloof bijvoorbeeld mogelijk om genezing te ontvangen, bevrijd te worden van demonische machten en herstel te ontvangen. Bovendien geniet God van geloof. God reageert op geloof, en mensen worden rechtvaardig door geloof.

“Dat door de liefde werkzaam is.” Echt geloof brengt vrucht voort. Het is werkzaam en niet dood. Het gebod van het Nieuwe Testament is liefde: God liefhebben en je naaste liefhebben. De Heilige Geest en geloof bewerken dit in ons. Mensen zien ons geloof aan de vrucht in ons leven.¹²¹

U liep zo goed; wie heeft u verhinderd de waarheid te blijven gehoorzamen? (Galaten 5:7)

Paulus gebruikt hier het beeld van een hardlooppwedstrijd. De Galaten begonnen goed: zij liepen in de waarheid van God. Maar het is

¹²¹ **Galaten 5:6:**

- In Christus Jezus: 2 Korinthe 5:17; Romeinen 8:1; Efeze 2:13; Galaten 3:28; Kolossenzen 2:10-11

- Geen kracht in uiterlijkheden: Romeinen 2:28-29; 1 Korinthe 7:19; Filippenzen 3:3; Kolossenzen 3:11; Galaten 6:15

- Geloof is door liefde werkzaam: Jakobus 2:17; 1 Korinthe 13:2; Galaten 5:13-14; 1 Johannes 3:18-19; 1 Thessalonicenzen 1:3

alsof er een hindernis op hun renbaan is gelegd of dat iemand hen heeft afgesneden op de baan, waardoor zij niet verdergaan. Paulus vraagt: wie heeft jullie tegengehouden, zodat jullie niet doorlopen naar de finish? Belangrijk is dat we de loop van het geloof niet alleen beginnen, maar ook goed eindigen.

“U liep zo goed.” God bracht hen tot geloof door Paulus’ prediking. In de eerste periode zag hij dat het goed met hen ging. Zij vertrouwden op Jezus, hadden de Heilige Geest ontvangen, hielden ondanks lijden vast aan het evangelie, en er gebeurden tekenen en krachten in de gemeente. Dit staat ook in Galaten 3:1-5.

“Wie heeft u verhinderd.” Paulus vraagt wie het voor elkaar kreeg hen tegen te houden om zo te blijven wandelen. Het antwoord kende hij: er waren valse broeders binnengeslopen. Door deze vraag te stellen zet hij de Galaten aan het denken.

“De waarheid te blijven gehoorzamen?” Met “de waarheid” bedoelt Paulus vooral dat wij gerechtvaardigd worden door het geloof in de genade van Jezus Christus. De Galaten weken daarvan af en wilden hun rechtvaardigheid (deels) verdienen door de werken van de wet. Daarmee waren zij niet langer trouw aan de waarheid van het evangelie: ze voegden er iets aan toe.

Met “gehoorzamen” bedoelt Paulus: gehoor geven aan het evangelie, het vertrouwen, leven door de kracht die het evangelie geeft, en er niets aan toevoegen.¹²²

Deze overreding is niet afkomstig van Hem Die u roept. (Galaten 5:8)

Paulus zegt hiermee dat het idee van de Galaten om de wet van Mozes als eis voor rechtvaardiging toe te voegen, niet van God komt. God heeft dit niet bevolen of bedacht. Dit idee heeft een andere bron.

¹²² **Galaten 5:7:**

- Het geloof vergelijken met een loopwedstrijd: 1 Korinthe 9:24; Filippenzen 3:13-14; Hebreëen 12:1-2; Galaten 3:3; 2 Timotheüs 4:7-8

- Invloed van valse broeders: Galaten 2:4; 2 Korinthe 11:3-4; Mattheüs 24:24; Kolossenzen 2:8; Hebreëen 3:13

- Waarheid blijven gehoorzamen: Johannes 8:31-32; Galaten 2:5; 2 Thessalonicenzen 2:10; Jakobus 1:22

“Deze overreding.” Met overreding wordt de overtuigingskracht bedoeld. Wie heeft het voor elkaar gekregen hen in een dwaalleer te laten geloven? Wie heeft hen overtuigd en druk op hen uitgeoefend om iets anders te geloven?

“Is niet afkomstig van Hem.” Deze overreding komt niet van God. Het was niet Gods idee dat de Galaten dit zouden geloven.

“Die u roept.” God heeft hen geroepen tot het evangelie. Daarnaast overtuigt de Heilige Geest ons voortdurend dat wij kinderen van God zijn en niet slaven. De Geest deed dat niet alleen toen wij tot geloof kwamen, maar ook vandaag. Deze leer komt niet van God, Die ons in ons binnenste tot genade en vrijheid roept. Deze leer past niet bij Hem.¹²³

Een beetje zuurdeeg doorzuurt het hele deeg. (Galaten 5:9)

Paulus vergelijkt de verkeerde leer over de besnijdenis en het terugkeren naar de wet met zuurdeeg. Voeg je een klein beetje gist of zuurdeeg toe aan deeg, dan gaat het meteen rijzen. Het tast het hele brood aan: alles reageert en verandert. Zo werkt ook een dwaalleer in de gemeente. Al lijkt de dwaling voor sommigen klein, toch waarschuwt Paulus: zoals zuurdeeg het hele deeg doorzuurt, zo zal deze dwaalleer de hele gemeente beïnvloeden.

“Een beetje zuurdeeg.” In de Bijbel staat zuurdeeg voor iets dat alles beïnvloedt en verandert. Denk aan zonde, valse leer, huiachelarij of een politieke geest. Het begint klein: een meningsverschil of een kleine aanpassing van het evangelie of het geloofsleven. Als je er niet tegen ingaat, groeit het uit tot iets groots, met veel gevolgen. Hier gaat het om een dwaalleer die alle gemeenten in Galatië negatief zal beïnvloeden als men er niet mee breekt.

“Doorzuurt het hele deeg.” Wat doet zuurdeeg of gist? Het doorzuurt het hele deeg. Zo ontstaat brood: het gist zorgt dat alles

¹²³ **Galaten 5:8:**

- Kracht van verkeerde overtuiging: 2 Korinthe 11:13-15; Kolossenzen 2:4; Romeinen 16:17-18; Efeze 4:14; 2 Petrus 2:1

- God is niet de bron van wetticisme: Jakobus 1:13; 1 Korinthe 14:33; Johannes 8:44; Galaten 1:6-7; 1 Johannes 4:1

- God roept: Galaten 1:15; 1 Petrus 2:9; 2 Thessalonicenzen 2:14; Romeinen 8:30; Galaten 4:6

uitzet. Ook al zit er een klein beetje gist in het brood, de gevolgen zijn zichtbaar. Zo is het ook met de valse leer dat je de wet moet onderhouden om rechtvaardig te worden. Het begint misschien klein met één stap, zoals de besnijdenis. Uiteindelijk tast het de gemeenten aan en heeft het grote gevolgen.¹²⁴

Ik vertrouw van u in de Heere dat u niet anders gezind zult zijn; maar hij die u in verwarring brengt, zal het oordeel dragen, wie hij ook is. (Galaten 5:10)

Paulus spreekt zijn hoop en vertrouwen uit dat de Galaten het met hem eens zullen zijn. Als ze al geen bedenkingen hadden bij deze dwaalleer, dan zullen ze door deze duidelijke brief nu anders denken. Daarnaast maakt Paulus duidelijk: het blijft niet zonder gevolgen als iemand een dwaalleer verkondigt en mensen in verwarring brengt. Hij zal zeker Gods oordeel dragen. Zoals Jezus zegt:

Maar wie een van deze kleinen, die in Mij geloven, doet struikelen, het zou beter voor hem geweest zijn dat een molensteen aan zijn hals gehangen was en hij in de diepte van de zee gezonken was. (Mattheüs 18:6)

“Ik vertrouw van u in de Heere.” Het vertrouwen dat Paulus in de Galaten heeft, is niet gebaseerd op zijn eigen kracht of werk. Hij vertrouwt erop dat God hen Zelf van de waarheid zal overtuigen. Paulus gelooft dat God hen zal beschermen tegen deze dwaalleer en, zo nodig, zal terugbrengen tot het geloof en de genade.

“Dat u niet anders gezind zult zijn.” Hij verwacht dat zij niet anders gaan denken en het evangelie van Jezus Christus en Zijn genade blijven geloven. Dat zij hetzelfde denken over het evangelie en de weg tot redding als Paulus hun geleerd heeft.

¹²⁴ **Galaten 5:9**

- Klein begin heeft een grote invloed: 1 Korinthe 5:6; Prediker 10:1; Hooglied 2:5; Jakobus 3:5

- Verspreiding van dwaalleer: Mattheüs 16:6; Lukas 12:1; 2 Timotheüs 2:17-18; 1:2; Galaten 1:8-9

- Verwijder zuurdeeg: 1 Korinthe 5:7-8; Exodus 12:15; 13:7

“Maar hij die u in verwarring brengt.” Hier doelt Paulus op degenen die de Galaten in de war brengen: valse broeders en leraren die leren dat je de wet van Mozes moet onderhouden om rechtvaardig te worden of te blijven.

“Zal het oordeel dragen, wie hij ook is.” Het maakt niet uit wie het is en hoe invloedrijk of machtig hij is; God heeft geen aanzien des persoons. Wie dit doet, zal zeker Gods oordeel dragen. Dat kan soms op aarde zichtbaar worden, omdat zij bijvoorbeeld onder Gods vloek en toorn staan. Volledig zal het blijken wanneer God in de toekomst recht zal spreken. Dit laat zien hoe ernstig God het vindt als mensen anderen een dwaalleer laten geloven.¹²⁵

Maar ik, broeders, als ik nog de besnijdenis verkondig, waarom word ik dan nog vervolgd? Dan is immers het struikelblok van het kruis tenietgedaan. (Galaten 5:11)

Blijkbaar werd gezegd dat ook Paulus de besnijdenis predikte. Paulus schrijft dat dit onzin is. Als hij de besnijdenis zou prediken, zou hij toch niet meer vervolgd worden? Joden hadden er namelijk grote moeite mee dat tegen andere Joden en heidenen die het Joodse geloof aannamen, werd gezegd dat de wet van Mozes niet rechtvaardigt, maar alleen het geloof. Zij wilden dat dit stopte en daarom vervolgden zij Paulus, die dit evangelie verkondigde. Maar, zegt Paulus, als ik werkelijk zou zeggen dat mensen zich moeten laten besnijden, dan zouden de Joden toch niet meer boos op mij zijn? Dan zouden zij mij toch niet meer vervolgen? De reden dat zij boos zijn, is dat Paulus zegt dat het kruis van Jezus en het geloof genoeg zijn, en dat er niets aan toegevoegd moet worden.

“Maar ik, broeders.” Dit is een warme opening. Paulus spreekt de Galaten nog steeds aan als broeders en zusters. Dit laat zijn band met hen zien. Hij spreekt mensen aan van wie hij houdt.

¹²⁵ **Galaten 5:10:**

- Paulus' vrouwen in de Heere: Filippenzen 1:6; 2 Thessalonicenzen 3:3-4; Spreuken 3:5-6; Johannes 16:13; Psalm 37:5-6
- Blijf eensgezind bij het ware evangelie: Filippenzen 2:2; 1 Korinthe 1:10; Efeze 4:13-14; Romeinen 15:5-6; 2 Johannes 1:9-10
- Oordeel dragen: Mattheüs 18:6; Romeinen 16:17-18; 2 Petrus 2:1-3; Jakobus 3:1; Galaten 1:8-9

“Als ik nog de besnijdenis verkondig.” Paulus stelt een vraag: stel dat ik dit doe. Dit is wat zijn tegenstanders beweren, maar het is een grote leugen. Stel dat ik leer dat mannen besneden moeten worden en zo de wet van Mozes als voorwaarde voor redding stel, wat zou er dan gebeuren?

“waarom word ik dan nog vervolgd?” Als ik dat zou doen, werd ik toch niet meer vervolgd? Wettische Joden en groepen zouden er geen probleem mee hebben, want dan zou Paulus zeggen wat zij zeggen: je bent rechtvaardig als je de wet van Mozes onderhoudt. Het tegendeel is waar: juist daarom vervolgen zij hem. Met vervolging denken we aan laster, bespottung, mishandeling, gevangenschap en steniging, die Paulus heeft meegemaakt.

“Dan is immers het struikelblok van het kruis tenietgedaan.” Paulus legt uit waarom hij vervolgd wordt. Het kruis van Jezus is het struikelblok voor deze dwaalleraren. Met “struikelblok” wordt bedoeld dat mensen eraan aanstoot nemen en het niet willen accepteren. Zij geloven niet echt dat aan het kruis de prijs voor onze rechtvaardiging en verzoening is betaald. Zij geloven niet dat het genoeg is om in Jezus te geloven en in Zijn werk aan het kruis.

Het kruis is namelijk krachtig. Het betekent dat:

- 1) Niemand zichzelf redt door eigen prestaties, maar alleen door geloof in wat Jezus deed aan het kruis.
- 2) Jood en heiden één zijn geworden; het kruis neemt het onderscheid weg. We zijn één geestelijke familie.
- 3) Het een gekruisigde Messias verkondigt. Voor velen was dit onbegrijpelijk en aanstootgevend. Zij verwachtten een Messias die de Romeinen zou verdrijven en als Koning over het land zou heersen.¹²⁶

Lieten zij die u opruien, zich maar afsnijden! (Galaten 5:12)

¹²⁶ **Galaten 5:11:**

- Paulus spreekt gelovigen aan als broeders of kinderen: Galaten 4:12; 4:19-20; 6:1; 1 Korinthe 4:14-15

- Paulus verkondigt geen besnijdenis: Handelingen 15; 21:21; Galaten 2:3-5; Romeinen 2:28-29; Filippenzen 3:2-3

- Kruis is een struikelblok: 1 Korinthe 1:18-23; Romeinen 9:32-33; Galaten 6:12; Filippenzen 3:18-19

Paulus reageert hier fel op de dwaalleraren die de besnijdenis als voorwaarde stellen om bij God te horen. Met felle ironie zegt hij: als zij zo graag “afsnijden”, laat hen dan niet alleen de voorhuid afsnijden, maar zichzelf geheel laten castreren. Met andere woorden: als zij zo ver willen gaan, laat hun geslachtsdeel dan helemaal “afgesneden” worden.

Hoewel Paulus vooral het castreren bedoelt, kun je dit geestelijk ook zo uitleggen: Paulus verlangt dat deze valse leer geen nieuw zaad meer voortbrengt. Dus: geen nieuwe volgelingen of “kinderen” die dezelfde wettische ideeën verspreiden. Hij wil dat hun invloed bij henzelf stopt, zodat de gemeente van Christus vrij blijft van elke leer die tegen de genade ingaat.

“*Lieten zij die u opruien.*” Dit gaat over mensen die de gemeenten van Galatië in dwaling willen brengen. Met “opruien” bedoelt Paulus dat zij voor onrust zorgen en proberen iedereen in verwarring te brengen. Zij verstoren de gedachten van de Galaten, zodat zij op andere ideeën worden gebracht.

“*Zich maar afsnijden!*” Paulus kan hiermee drie dingen bedoelen:

- 1) Lichamelijk (ironisch en wat Paulus vooral bedoelt): laat degenen die zo op de besnijdenis aandringen zichzelf maar helemaal castreren.
- 2) Geestelijk: laat er geen geestelijk nageslacht van hun leer komen.
- 3) Gemeentelijk: laat zij, als zij zich niet bekeren, van de gemeente worden afgesneden.¹²⁷

Maak geen misbruik van je vrijheid (5:13-21)

Want u bent tot vrijheid geroepen, broeders, alleen niet tot die vrijheid die aanleiding geeft aan het vlees; maar dien elkaar door de liefde. (Galaten 5:13)

¹²⁷ **Galaten 5:12:**

- Valse leraren: Mattheüs 7:17-19; 15:13; 2 Petrus 2:1-2; Titus 1:10-11; Galaten 1:6-8

- Verwijderen van mensen/leer uit de gemeente: 1 Korinthe 5:6-7; Romeinen 16:17; Titus 3:10-11; 2 Johannes 1:10-11; 1 Timotheüs 1:19-20

Nu gaat Paulus in op wat vrijheid echt betekent. Het is goed dat de Galaten geen slaven van de wet zijn. Maar er is ook het gevaar van een verkeerde definitie van vrijheid. Paulus maakt in deze verzen duidelijk dat vrijheid niet betekent dat je kunt zondigen en het vlees kunt volgen. Vrijheid uit zich door elkaar te dienen in liefde.

“Want u bent tot vrijheid geroepen.” Paulus zegt dat God hen niet heeft geroepen om zich aan de wet van Mozes te onderwerpen of allerlei rituelen en tradities te gehoorzamen. Zij zijn geroepen tot vrijheid.

Het was God Zelf die de Galaten riep. Hij riep hen uit wet-tisch denken of afgoderij en plaatste hen in Zijn vrijheid toen zij tot geloof kwamen.

“Broeders.” Opnieuw spreekt Paulus de gemeente persoonlijk aan als broeders en zusters. Ook dit hoort bij vrijheid: wij zijn aan elkaar gegeven als familie. We horen elkaar lief te hebben en voor elkaar te zorgen.

“Alleen niet tot die vrijheid die aanleiding geeft aan het vlees.” Gebruik vrijheid niet als excuus om het vlees te volgen. Het vlees is een beeld van onze zondige natuur. Vrijheid is geen toestemming om te zondigen; vrijheid heeft een ander doel.

“Maar dien elkaar door de liefde.” Waarvoor is de vrijheid dan wel? Om elkaar te dienen door liefde. Zet je vrijheid positief in. Leef hier op aarde om tot zegen te zijn voor anderen.

Het is opvallend hoe Paulus vrijheid koppelt aan dienen. Doordat je vrij bent, kun je de ander dienen. Niet uit dwang, maar uit liefde. In de vrijheid die je van God hebt ontvangen, kies je ervoor om anderen liefdevol te helpen.¹²⁸

Want de hele wet wordt in één woord vervuld, namelijk hierin: U zult uw naaste liefhebben als uzelf. (Galaten 5:14)

¹²⁸ **Galaten 5:13:**

- Tot vrijheid geroepen: Johannes 8:36; Galaten 5:1; Romeinen 8:2; 2 Korinthe 3:17

- Vrijheid leidt niet tot zonde: Romeinen 6:1-2; 8:12-13; 1 Petrus 2:16; Judas 1:4; Titus 2:11-12

Paulus geeft hier een samenvatting van de wet van Mozes. Alle geboden komen samen in dit ene gebod: heb je naaste lief als jezelf. Wie dit doet, vervult de wet. De wet heeft als doel om ervoor te zorgen dat we elkaar in liefde goed behandelen en elkaar geen kwaad doen.

“Want de hele wet.” Paulus legt uit waarom we elkaar in liefde moeten dienen. Wie in liefde wandelt, vervult de wet. Met de wet bedoelt hij niet alleen losse geboden, maar Gods bedoeling achter de wet: dat wij elkaar in liefde behandelen.

“Wordt in één woord vervuld, namelijk hierin.” Vervuld betekent: het doel is bereikt. Wie in liefde wandelt, bereikt het doel van de wet. Onze vrijheid in Christus maakt ons niet wetteloos of egoïstisch. Juist in die vrijheid dienen we elkaar in liefde en zo vervullen we de wet.

“U zult uw naaste liefhebben als uzelf.” Paulus verwijst naar Leviticus.

(...) U moet uw naaste liefhebben als uzelf. Ik ben de HEERE. (Leviticus 19:18)

Wie dit gebod bewaart, vervult de wet van Mozes. Wie in liefde wandelt, wil niet stelen, niet bedriegen en niet begeren. Liefhebben is bewust het goede zoeken voor de ander, in woorden en daden.

Met “je naaste” doelt Paulus eerst op de eigen gemeente. Daar woedt nu een felle strijd. Als zij elkaar liefhebben, zullen zij elkaar dienen in plaats van vechten. Maar “naaste” gaat ook over iedereen. We horen ieder mens lief te hebben en te dienen, zoals Jezus laat zien in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan.

Hoe lief moet je de ander hebben? Net zo lief als jezelf. Je doet jezelf geen pijn of kwaad aan. Behandel de ander dan ook niet zo. Heb elkaar lief zoals je jezelf liefhebt.¹²⁹

¹²⁹ **Galaten 5:14:**

- Het doel is de liefde: Romeinen 13:8-10; Mattheüs 22:36-40; 1 Timotheüs 1:5; Deuteronomium 6:5; Jakobus 2:8

- Naaste liefhebben als jezelf: Leviticus 19:18; Lukas 10:27; Filippenzen 2:3-4; 1 Johannes 4:7-8; Romeinen 12:9-10

Maar als u elkaar bijt en verslindt, pas dan op dat u niet door elkaar verteerd wordt. (Galaten 5:15)

In plaats van elkaar lief te hebben, gebeurt er iets anders in de gemeenten van Galatië. Als wilde beesten bijten en verslinden zij elkaar, en zo worden zij door elkaar verteerd. Met andere woorden: ze “eten” elkaar op. Het is treffend hoe Paulus dit zegt met beelden uit de dierenwereld. Dit hoort toch niet in de kerk te gebeuren?

Dit is beeldspraak. Het wijst op liefdeloze discussies, elkaar kleineren en roddelen. In plaats van een goede kudde schapen die trouw de Herder volgt, gedragen zij zich als wilde dieren die elkaar niets gunnen en elkaar geestelijk proberen te doden of monddood te maken.

“Maar als u elkaar bijt en verslindt.” Met andere woorden: als jullie niet in liefde wandelen, maar elkaar bijten en verslinden. Wie niet in liefde wandelt, glijdt af naar ruzie en afbraak. Let erop dat zij dit bij elkaar doen. Beide kampen in de gemeenten dragen verantwoordelijkheid voor dit gedrag.

Met bijten kun je denken aan scherpe woorden: harde kritiek, roddel, of iemand publiekelijk kleineren en verwonden.

Verslinden is nog erger dan bijten. Dan ga je door tot er niets van de ander overblijft. Dit laat zien dat het niet om één incident gaat, maar dat ze ermee doorgaan.

“pas dan op dat u niet door elkaar verteerd wordt.” Hier waarschuwt Paulus hen. Als je hiermee doorgaat, blijft er niets van jullie over. Jullie hebben elkaar dan verteerd. Er is geen winnaar, want iedereen is getroffen. Paulus roept hen op om nu te stoppen, anders heeft het grote gevolgen.

Wat wordt er dan verteerd? Bijvoorbeeld de vreugde in Jezus Christus. Ook de eenheid van de gemeente brokkelt af. Het getuigenis naar buiten verzwakt, omdat iedereen hoort hoe het eraan toegaat in de gemeente. En je houdt je dan niet aan het gebod van de liefde.¹³⁰

¹³⁰ **Galaten 5:15:**

- Ruzie en verdeeldheid: Jakobus 4:1-2; 1 Korinthe 3:3; 2 Korinthe 12:20; Spreuken 13:10

- Ruzie leidt tot verwoesting en wanorde: Mattheüs 12:25; Jakobus 3:16; Spreuken 17:14

Maar ik zeg: Wandel door de Geest en u zult zeker de begeerte van het vlees niet volbrengen. (Galaten 5:16)

Paulus geeft hier een duidelijke, praktische sleutel om in liefde en heiligheid te leven, en niet naar de zondige natuur van het vlees. Dit doe je door te wandelen door de Geest. Dat betekent: je hele leven laten leiden door de Heilige Geest. Hij bepaalt je richting en keuzes. Hij geeft je kracht om het zondige vlees tegen te gaan. Alleen door de Heilige Geest is het mogelijk om heilig te leven. Wie wandelt door de Geest, zal de zondige begeerten van het vlees niet doen.

“Maar ik zeg.” In het vorige vers wees Paulus op wat er fout ging. Nu laat hij zien hoe ze weer op de goede weg komen.

“Wandel door de Geest.” Wandelen spreekt over ons hele leven met God op aarde. Elke dag opnieuw kies je er bewust voor om te leven onder leiding van de Heilige Geest. Dat zal vrucht dragen in je dagelijks leven. Mensen zullen zien dat je verandert en heiliger leeft wanneer je door de Geest wandelt.

“En u zult zeker.” Paulus is stellig. Er is geen twijfel over mogelijk. Wie door de Geest wandelt, zal de begeerte van het vlees niet volbrengen.

Kun je als christen dan geen fouten maken? Dat kan wel. Wanneer we zondigen, wandelen we op dat moment niet door de Geest. We laten ons dan leiden door zondige verlangens in ons hart.

“De begeerte van het vlees niet volbrengen.” Begeerte is een verlangen dat je wegtrekt van Gods wil. Het begint in het hart en uit zich vervolgens in daden, zoals liegen, roddel of overspel. Deze verlangens komen van het vlees, je zondige natuur. Het vlees wil zonder God leven en is egoïstisch. Dat gaat in tegen de Geest. Het kan niet samengaan. Daarom: wie door de Geest wandelt, volbrengt de zondige verlangens niet.¹³¹

¹³¹ **Galaten 5:16:**

- Wandel door de Geest: Romeinen 8:4-5; Efeze 5:8-9; Kolossenzen 3:1-2; Galaten 5:25; Psalm 143:10

- Zekerheid: Romeinen 6:14; Filippenzen 2:13

- Strijd voeren tegen het vlees: Romeinen 8:13; Jakobus 1:14-15; 1 Petrus 2:11; Titus 3:3-5

Want het vlees begeert tegen de Geest in, en de Geest tegen het vlees in; en die staan tegenover elkaar, zodat u niet doet wat u zou willen.
(Galaten 5:17)

Paulus beschrijft de strijd die in een gelovige aanwezig is. Er zijn twee kanten:

1. het vlees: de zondige verlangens om tegen Gods wil in te gaan en zonder God keuzes te maken en te leven.
2. de Geest: de Heilige Geest woont in ons en is één met onze wedergeboren geest. Hij werkt met ons samen: Hij deelt Zijn leven en kracht, vormt ons vanbinnen, leidt onze keuzes en geeft ons het vermogen te doen wat God wil.

Tijdens de wedergeboorte heeft God onze geest volmaakt rechtvaardig en heilig gemaakt. Die is dus perfect. Maar onze ziel en ons lichaam zijn nog niet perfect. Deze zondige verlangens zitten dus in onze ziel en ons lichaam.

Wat kies jij? Voor het vlees of voor de Geest? Je moet kiezen, want beiden kunnen niet tegelijk de leiding hebben. Ze gaan tegen elkaar in. Als je luistert naar de Geest, verzet je zondige natuur zich. Als je luistert naar je zondige natuur, heeft de Heilige Geest op dat moment niet de leiding in je leven.

Dit vers is geen excuus om te zeggen: “Ik kan er niets aan doen dat ik naar de zondige natuur luister, dus ik zondig maar.” Nee, dit vers laat zien wat er in ons gebeurt. In deze verzen roept Paulus ons juist op niet naar het vlees te luisteren, maar te leven door de Heilige Geest.

“*Want het vlees begeert tegen de Geest in.*” Hier legt Paulus uit waarom we moeten kiezen om te wandelen door de Geest. Er is een strijd gaande. Niet iedere wedergeboren gelovige wandelt automatisch door de Heilige Geest. Je moet hier elke dag bewust voor kiezen. De zondige natuur heeft verlangens die rechtstreeks ingaan tegen Gods Woord en tegen wat de Heilige Geest wil.

“*En de Geest tegen het vlees in;*” Andersom geldt dit ook. De verlangens van de Heilige Geest gaan rechtstreeks tegen de zondige natuur in. De Geest wil dat we wandelen in liefde, vrijgevig zijn, onszelf opofferen voor anderen en onze vijanden zegenen. Ons vlees wil dit niet.

De Heilige Geest woont in ons. Daarom heeft iedere wedergeboren gelovige deze goede, heilige verlangens. Onze taak is te luisteren naar deze verlangens en ze te doen.

“En die staan tegenover elkaar.” Beide “krachten” zijn in de mens aanwezig. De zondige natuur wil zondigen. De Geest wil dat je heilig leeft. Betekent dit dat we altijd onrust van binnen hebben? Absoluut niet. Als je elke dag wandelt door de Geest, zal de invloed van de zondige natuur afnemen. Je zult merken: naarmate de Geest meer invloed heeft in je leven, ben je minder geneigd en minder snel verleid om te zondigen.

“Zodat u niet doet wat u zou willen.” Er botsen twee willen. Of je doet wat de Geest wil, of je doet wat het vlees wil. Als je doet wat de Geest wil, doe je niet wat het vlees wil, en andersom. Wanneer de Galaten bijvoorbeeld in afgunst leven, doen zij niet wat de Heilige Geest en hun wedergeboren geest willen: leven in vrede met elkaar.¹³²

Als u echter door de Geest geleid wordt, bent u niet onder de wet.
(Galaten 5:18)

Als je leeft onder de leiding van de Heilige Geest, sta je niet meer onder de wet van Mozes. De wet was bedoeld om ons te laten zien wat zonde is en riep onze zondige verlangens op. Daarnaast veroordeelde de wet ons en bracht ons onder de vloek. Maar nu zijn we losgekoppeld van dit systeem. We leven onder de leiding van de Heilige Geest. Hij prikkelt onze zondige verlangens niet. Hij veroordeelt ons niet en brengt ons niet onder de vloek. Nee, de Heilige Geest wil ons juist Gods heiligheid laten zien en ons heiligen. Het werkt precies de andere kant op.

“Als u echter door de Geest geleid wordt.” Het woord “als” geeft een voorwaarde aan. Deze belofte geldt alleen voor wie door de Heilige Geest geleid wordt. De Heilige Geest wil iedereen leiden.

¹³² **Galaten 5:17:**

- Zondige natuur verzet zit tegen God: Romeinen 7:18-19; 8:7-8; Efeze 2:3; 1 Johannes 2:16

- De Heilige Geest geef kracht om te overwinnen: Romeinen 8:9; Ezechiël 36:26-27; Filippenzen 2:13; Johannes 16:13

- Strijd: Romeinen 7:21-23; 1 Petrus 2:11; Jakobus 4:7; Galaten 6:8

Maar Hij kan dat alleen wanneer wij elke dag bewust besluiten ons door Hem te laten leiden. Dat houdt in: luisteren naar de Geest en doen wat Hij zegt, ook als dat ingaat tegen onze zondige verlangens.

“bent u niet onder de wet.” Als je dit doet, heeft dat een gevolg. Laat je je leiden door de Geest, dan sta je niet langer onder de heerschappij van de wet van Mozes. Je staat niet meer onder het oordeel dat de wet geeft, omdat je haar hebt overtreden. Je staat onder de genade. Dat haalt je weg uit een religieuze manier van leven, onder schuld en veroordeling. Het plaatst je in de vrijheid van de Heilige Geest. Het gevolg? Wat eerst mislukte door zondige verlangens, doe je nu door de kracht van de Geest: je wandelt in liefde.¹³³

Het is bekend wat de werken van het vlees zijn, namelijk overspel, hoererij, onreinheid, losbandigheid, (Galaten 5:19)

Paulus noemt in de komende verzen voorbeelden van werken van het vlees. Dat zijn dingen waar onze zondige natuur naar verlangt. In dit vers gaat het voornamelijk om zonden op het gebied van seksualiteit: overspel, hoererij, onreinheid en losbandigheid. In de volgende verzen volgen andere voorbeelden.

“Het is bekend.” Paulus stelt dat dit duidelijk behoort te zijn, ook als de westerse cultuur sommige zonden normaal vindt. Paulus maakt hier geen grijs gebied van. Je kunt niet zeggen: een beetje overspel, hoererij of onreinheid is niet erg. Het is altijd fout, hoe klein ook.

“Wat de werken van het vlees zijn, namelijk.” Met werken bedoelt Paulus daden of gedragingen. Het zijn dingen die je doet. Het vlees is de zondige natuur van de mens, die tegen de Heilige Geest en tegen God ingaat. Nu volgt een overzicht van zonden. De categorieën zijn niet scherp afgebakend. Een zonde kan onder meerdere begrippen vallen.

¹³³ **Galaten 5:18:**

- Geleid worden door de Geest: Romeinen 8:14; Johannes 16:13; Psalm 32:8; Jesaja 30:21
- Niet onder de wet: Romeinen 6:14; 7:6; Galaten 3:13; 2 Korinthe 3:6
- Vrijheid van de Geest: Romeinen 8:2; 2 Korinthe 3:17

“*Overspel*.” Dit is seksuele omgang met iemand anders dan je eigen partner. Het verbreekt het huwelijksverbond. Zelfs het begeren in het hart van een andere man of vrouw is overspel volgens het onderwijs van Jezus. Een seksuele relatie met iemand die gescheiden is terwijl de ex-partner nog leeft, is volgens Jezus en Paulus ook een vorm van overspel.

“*Hoererij*.” Dit komt van het Griekse woord “porneia”; hiervan is ons woord “porno” afgeleid. Het gaat om alle seks buiten het huwelijksverbond tussen één man en één vrouw. Denk aan seks voor het huwelijk, het kijken van pornografie, prostitutie, wisselende bedpartners, seksuele relaties met hetzelfde geslacht, incest of seks met dieren.

“*Onreinheid*”. Hierbij gaat het zowel om je gedachtewereld als de woorden en daden die iemand onrein maakt. Denk aan lustfantasieën, vuil taalgebruik en onreine gewoonten.

“*Losbandigheid*”. Dit zijn schaamteloze, seksuele daden zonder rem. Denk aan seksfeesten, ongepaste of zelfs geen kleding in het openbaar, gezien willen worden terwijl je onrein bezig bent, en anderen aanmoedigen om mee te doen in onreinheid.

Paulus bedoelde niet elke categorie strikt af te bakenen, alsof elke zonde in één vakje past. Bij veel seksuele zonden is er overlap. Zo kan het kijken naar porno overspel in het hart zijn, omdat je een ander begeert. Het valt ook onder hoererij en onreinheid, omdat je je gedachten voedt met onreine dingen.

Sommige vertalingen hebben “overspel” toegevoegd aan deze tekst. Andere vertalingen spreken alleen over hoererij, onreinheid en losbandigheid. Maar de conclusie blijft hetzelfde: elke vorm van seks buiten het huwelijk tussen een man en een vrouw is een werk van het vlees.¹³⁴

¹³⁴ **Galaten 5:19:**

- Overspel: Exodus 20:14; Spreuken 6:32-33; Mattheüs 5:27-32; 19:9; Hebreeën 13:4; Maleachi 2:14-16; 1 Korinthe 7:10-11

- Hoererij: 1 Korinthe 6:18-20; 1 Thessalonicenzen 4:3-5; Efeze 5:3; Handelingen 15:20; Kolossenzen 3:5;

- Onreinheid en losbandigheid: Romeinen 1:24; Efeze 4:19; 1 Petrus 4:3-4; 2 Korinthe 12:21; Judas 1:4

Afgoderij, toverij, vijandschappen, ruzie, afgunst, woede-uitbarstingen, egoïsme, onenigheid, afwijkingen in de leer, (Galaten 5:20)

Paulus vervolgt de lijst uit vers 19 met andere werken die de zondige natuur wil doen.

“Afgoderij.” Iets of iemand anders krijgt de plek die alleen voor God bestemd is. Denk aan afgoden of iets op de eerste plaats zetten boven God, zoals carrière, geld, sport of familie. Wanneer iets belangrijker wordt dan God, of je iemand anders aanbidt dan God, is er sprake van afgoderij.

“Toverij.” Het gebruikmaken van bovennatuurlijke of manipulerende methoden om controle uit te oefenen over situaties, bepaalde geesten of andere mensen. Denk aan occulte zaken, zoals waarzeggerij, voodoo, New Age, alternatieve geneeskunde, bezweringen of met doden spreken. Dit gaat over elke vorm van het betreden van het bovennatuurlijke zonder God. Het hoeft niet altijd occult te zijn. Toverij is ook een manipulerende geest: ongezonde controle over iemand (“als je dit niet doet, dan heeft dat gevolgen voor onze relatie”), manipulatie in de kerk (“als je niet naar mij luistert, zal God niet meer van je houden”), of misleiden (“Ik heb een woord van de Heere; jij moet dit doen, anders ben je ongehoorzaam.”) Ook schuldgevoel aanpraten en macht gebruiken om anderen te onderwerpen in plaats van te dienen, hoort hierbij.

“Vijandschappen.” Een blijvende houding van vijandigheid of haat richting een persoon of groep. Het is het tegenovergestelde van liefde. Denk aan bitterheid, onvergevingsgezindheid, wij-tegen-zij-denken of innerlijke haat en wrok.

“ruzie.” De neiging om steeds het debat op te zoeken of conflicten te creëren. Het gaat je niet om de waarheid, maar om eigenbelang en het proces van ruzie zelf. Denk aan negatieve reacties plaatsen onder video's om discussie uit te lokken of om haat te zaaien. Dingen expres zeggen terwijl je weet dat het iemand uitlokt.

“Afgunst.” Pijn of boosheid om de zegeningen, vaardigheden of bezittingen van een ander. Je gunt het de ander niet. Liefde gunt de ander altijd het goede; afgunst niet. Denk aan jaloersheid, vergelijkingsdrang of het ten onrechte bekritisieren van iemand omdat jij wilt hebben wat hij of zij heeft.

“Woede-uitbarstingen.” Explosies van woede, emotionele ontploffingen die erop gericht zijn anderen pijn te doen. Denk aan schreeuwen, dreigen, met dingen gooien of het plaatsen van online haatreactions.

“Egoïsme.” Alleen jijzelf telt. Je werkt jezelf omhoog ten koste van anderen of zonder naar anderen om te zien. Denk aan carrière maken omdat jij jezelf moet bewijzen, anderen schaden zodat jij er beter uitziet of promotie krijgt, je eigen plannen doordrukken zonder naar je gezin of familie te luisteren, en alleen voor jezelf zorgen zonder aan anderen te denken.

“Onenigheid.” Verdeeldheid zaaien of zorgen voor (kerk)scheuringen. Als je het met een kerk oneens bent en daarom vertrekt, is dat op zichzelf geen zonde. Maar wanneer je anderen meetrekt, roddels verspreidt of de kerk in een kwaad daglicht zet, is er sprake van onenigheid.

“Afwijkingen in de leer”. Ketterij of onbijbelse afwijkingen. Het gaat om een stroming of groep die iets anders leert dan wat de Bijbel verkondigt. Denk aan sekten of aan een beweging die een mens als voorbeeld verheft (zoals in de Bijbel: “Wij zijn van Paulus”, “Wij zijn van Apollos”) en beweert dat alleen de eigen stroming het altijd bij het juiste eind heeft en anderen de duivel volgen. Ook predikanten die voortdurend andere bewegingen bekritisieren om zelf volgelingen te krijgen, vallen hieronder. Het zijn afwijkingen: een andere route dan de Bijbel onderwijst.¹³⁵

Jaloersheid, moord, dronkenschap, zwelgpertijen, en dergelijke; waarvan ik u voorzegg, zoals ik ook al eerder gezegd heb, dat wie zulke dingen doen, het Koninkrijk van God niet zullen beërven.
(Galaten 5:21)

¹³⁵ **Galaten 5:20:**

- Afgoderij en tovenarij: Exodus 20:3-5; 1 Samuël 15:23; Deuteronomium 18:10-12; Jesaja 44:9-11

- Vijandschappen, ruzies, afgunst en woede: Jakobus 3:14-16; 4:1-2; Spreuken 10:12; Efeze 4:31-32; Spreuken 15:18

- Egoïsme, onenigheid en afwijkingen in de leer: Filippenzen 2:3-4; Romeinen 16:17-18; 1 Korinthe 1:10-12; Titus 3:10-12; 2 Petrus 2:1-2

Paulus rondt nu zijn lijst af en eindigt met: “en dergelijke”. Dat betekent dat je hier nog meer zonden en werken van het vlees kunt plaatsen die hij niet heeft opgesomd.

Paulus spreekt hier over mensen die volharden in het vlees als levensstijl. Paulus spreekt niet over mensen die hier vroeger in wandelden en zich bekeerden, of over mensen die een keer een misstap maken. Het gaat om een levensstijl. Dan zul je het koninkrijk van God niet beërven en zul je het toekomstige leven mislopen. Je leeft dan niet door de Geest van God, maar blijft vasthouden aan je zondige verlangens en begeerten van voor de bekering.

Wanneer je van een zonde af wilt, maar het lukt niet direct, dan ben je nog steeds Gods zoon of dochter. Maar als je zondigt, je weet dat het zonde is en je blijft er bewust in volharden, dan verhardt de zonde je hart. Daardoor verlies je God uit het oog en mis je uiteindelijk Gods Koninkrijk en het eeuwige leven.

“Jaloersheid.” Afgunst gaat vooral over het een ander iets niet gunnen. Jaloersheid wil hebben wat de ander heeft. Je bent dan op jezelf gericht. Het wordt negatief wanneer je je minder goed of minder waardevol gaat voelen in vergelijking met een ander, omdat jij iets niet hebt.

“Moord.” Dit gaat over het beroven van iemands leven. Maar volgens het onderwijs van Jezus is er ook sprake van “moord” wanneer je ten onrechte boos wordt op een broeder of hem uitscheldt.

“dronkenschap.” Mensen die zich bedrinken verliezen de controle door het gebruik van alcohol. Je kunt hierbij ook denken aan drugs of andere middelen waardoor je niet meer helder kunt denken.

“Zwelgpartijen.” Dit gaat over een losbandig drinkfeest of uitgaansleven, bedoeld om te zondigen. Denk aan feesten waar dronkenschap, seks, erotische dansen en vormen van agressief gedrag samenkomen. Of aan mensen die na het drinken luidruchtig en agressief door de straten lopen.

“En dergelijke.” Dit betekent dat Paulus’ opsomming niet compleet is. Er zijn meer werken van het vlees. Denk bijvoorbeeld aan liegen of stelen.

“Waarvan ik u voorzeg, zoals ik ook al eerder gezegd heb.” Wat Paulus nu zegt over de eindbestemming van iemand die de

werken van het vlees doet en niet wil wandelen in de Geest, heeft hij al eerder tegen hen gezegd. Het is niet nieuw. Daarmee benadrukt hij dat dit belangrijk is om te weten, zodat er geen misverstanden over bestaan.

“Dat wie zulke dingen doen.” Dit gaat over mensen die de werken van het vlees doen. Bedoeld is: wie deze dingen blijvend doet. Het gaat niet over mensen die een keer een fout maken, er vroeger in wandelden of zich ervan bekeren, met af en toe een zwak moment. Het gaat om een volhardend leven in de werken van het vlees.

“Het Koninkrijk van God niet zullen beërven.” Deze mensen zullen niet in het toekomstige Koninkrijk van God komen. Zij hebben geen deel aan Gods woonplaats en ontvangen ook niet de erfenis van God.¹³⁶

De vrucht van de Geest en leven naar de Geest (5:22-26)

De vrucht van de Geest is echter: liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, zelfbeheersing. (Galaten 5:22)

Tegenover de werken van het vlees in Galaten 5:19-21 staat de vrucht van de Geest. Het woord “vrucht” staat in het enkelvoud. Deze vrucht heeft verschillende uitingen. Bij de genadegaven van de Geest staat het woord “gaven” in het meervoud. Dat komt omdat de Heilige Geest die afzonderlijk uitdeelt aan wie Hij wil. Bij de vrucht is dat niet zo. De Heilige Geest heeft iedere wedergeboren gelovige de vrucht gegeven, die uit al deze uitingen bestaat. Je kunt dus niet zeggen: “Ik heb de vrucht van liefde ontvangen, maar niet de vrucht van zelfbeheersing.” Het woord “vrucht” laat ook zien dat deze

¹³⁶ **Galaten 5:21:**

- Jaloersheid: Jakobus 3:16; Spreuken 14:30; Romeinen 13:13; 1 Korinthe 3:3; Galaten 5:26
- Moord: Exodus 20:13; Mattheüs 5:21-22; 1 Johannes 3:15; Romeinen 1:29; Openbaring 22:15
- Dronkenschap en zwelgpertijen: Efeze 5:18; Spreuken 20:1; Romeinen 13:13; 1 Petrus 4:3
- Het koninkrijk niet beërven: 1 Korinthe 6:9-10; Efeze 5:5; Openbaring 21:7-8; 22:14-15

uitingen groeien in het leven van een gelovige. Het begint misschien klein, maar hoort te groeien tot een grote vrucht. Al deze uitingen passen bij een wedergeboren gelovige. Iedereen hoort te wandelen in elke uiting.

“De vrucht van de Geest is echter.” Paulus laat nu de tegenstelling zien. Als wedergeboren gelovige hoor je niet bezig te zijn met de werken van het vlees. De vrucht van de Geest moet groeien. Het is belangrijk om te weten dat deze vrucht van de Heilige Geest is en aan ons gegeven is. De Geest heeft een vrucht in ons leven gezaaid. Als wij er steeds opnieuw voor kiezen om in de Geest te leven en niet in het vlees, groeit de vrucht. Dit is deels onze verantwoordelijkheid en deels een gevolg van een gezonde relatie met God. De vrucht bestaat uit verschillende uitingen.

“Liefde”. Hier gaat het over de agapē-liefde. Dit is dezelfde liefde die God heeft en waardoor God Zijn Zoon naar de wereld heeft gestuurd. Het is een zelfopofferende liefde die zich inzet voor anderen, ook als het jou alles kost. Dit is de definitie van liefde en wat liefde doet:

De liefde is geduldig, zij is vriendelijk, de liefde is niet jaloers, de liefde pronkt niet, zij doet niet gewichtig, zij handelt niet ongepast, zij zoekt niet haar eigen belang, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad, zij verblijdt zich niet over de ongerechtigheid, maar verheugt zich over de waarheid, zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdraagt alle dingen. De liefde vergaat nooit. (1 Korinthe 13:4-8)

“Blijdschap”. Dit is een diepe vreugde die van binnenuit komt en niet afhankelijk is van omstandigheden. Blijdschap blijft aanwezig, zelfs als je verdrietige momenten meemaakt. Het is een innerlijk weten dat God goed is en een dankbaarheid in Hem. Blijdschap betekent niet dat je nooit verdriet kunt voelen, maar dat je hoop en blijdschap sterker zijn dan de pijnlijke momenten.

“Vrede”. Vrede is rust en zekerheid in je hart, omdat je weet dat je relatie met God is hersteld. Je leeft ook in vrede met anderen, omdat je het besluit neemt om niet in ruzies te leven, maar altijd te zoeken naar vrede. Het is ook vrede in je gedachten. Je piekert niet,

want je hebt een bovennatuurlijk vertrouwen in God in elke omstandigheid.

“Geduld.” Dit betekent dat je “lang van adem” bent en dat het lang duurt voordat je opgeeft of boos wordt. Je reageert niet snel boos of verontwaardigd, maar kunt dingen verdragen zonder je liefde te verliezen. Je bent ook niet ongeduldig. Je geeft niet op wanneer je niet direct een gebedsverhoring ontvangt, maar gaat volhardend door.

“Vriendelijkheid.” Vriendelijkheid is een kracht die gericht is op het goede van de ander. Vriendelijkheid is liefde in actie. Je kunt denken aan bemoedigende woorden of liefdevolle gebaren. Het kan ook betekenen dat je iemand op een vriendelijke en liefdevolle manier terechtwijst bij zonde of verkeerd gedrag. Hoewel vriendelijkheid is gericht op het goede van de ander, kan dat soms “onvriendelijk” klinken. Het gaat namelijk om het motief vanbinnen. In de Galatenbrief is Paulus bijvoorbeeld erg scherp, maar tegelijk zien we dat hij dit deed als een bezorgde vader die er alles aan doet om de Galaten terug te brengen tot de waarheid. Het klinkt hard, maar Paulus’ motief is vriendelijk en liefdevol.

“Goedheid.” Dit spreekt over morele moed om goed te doen, ook als het moeilijk is. Het gaat om krachtige en rechtvaardige daden. Je komt op voor wat juist is en komt op voor zwakken of hulpbehoevenden. Denk aan wat de barmhartige Samaritaan deed en hoe Jezus de tempel schoonveegde door de geldhandelaren weg te jagen.

“Geloof.” Dit betekent dat je weet dat God altijd Zijn beloften nakomt. Tegelijk laat het zien dat jij, net als God, betrouwbaar en trouw bent in je woorden. Ook jij komt je beloften na en mensen kunnen op je rekenen.

“Zachtmoedigheid.” Dit spreekt over “kracht onder controle” of een “mildheid die voortkomt uit innerlijke kracht”. In de oudheid gebruikte men dit woord ook voor een getemd paard. Het gaat dus over iemand die vol kracht is, maar tegelijk goed omgaat met die kracht. Denk aan Jezus, die zachtmoedig was. Hij dreef met kracht demonen uit, maar ging liefdevol om met de mensen die bevrijd werden. Een zachtmoedig mens heeft gezag zonder hard te zijn, spreekt de waarheid zonder trots en vertrouwt op God in plaats van op eigen kracht.

“Zelfbeheersing.” Dit betekent dat je macht hebt over jezelf en je je kunt beheersen. Je leeft onder de leiding van de Geest, niet door je eigen (zondige) verlangens of verleidingen. Je gaat goed om met je gevoelens. Je zegt nee tegen de zonde en ja tegen de heilige dingen van God.¹³⁷

Daartegen richt de wet zich niet. (Galaten 5:23)

Paulus keert in zijn onderwijs terug naar het doel van de wet: je naaste liefhebben als jezelf. Wanneer je wandelt in de vrucht van de Geest, overtreed je de wet niet; je vervult juist de bedoeling van de wet.

“Daartegen richt de wet zich niet.” Wie door de Geest wandelt en leeft in de vrucht van vers 22, gaat niet in tegen het doel van de wet. Je zondigt dan niet tegen God. Er bestaat geen wet of gebod dat een uiting van de vrucht van de Geest verbiedt. Als je de vrucht van de Geest laat groeien en de werken van de zondige natuur doodt, wandel je zoals God het wil.

Dit vers sluit aan bij Galaten 5:18: wie door de Geest geleid wordt, staat niet onder de wet, maar wordt geleid door de Heilige Geest.¹³⁸

Maar wie van Christus zijn, hebben het vlees met zijn hartstochten en begeerten gekruisigd. (Galaten 5:24)

¹³⁷ **Galaten 5:22:**

- Liefde: 1 Korinthe 13; 1 Johannes 4:7-8; Romeinen 5:5; Johannes 13:34-35; Kolossenzen 3:14
- Blijdschap en vrede: Romeinen 14:17; Filippenzen 4:4-7; Johannes 16:33; Nehemia 8:10; Psalm 16:11
- Geduld en vriendelijkheid: Efeze 4:2; Kolossenzen 3:12; 2 Timotheüs 2:24; Spreuken 19:11
- Goedheid en geloof: Micha 6:8; Psalm 23:6; Efeze 5:9; Mattheüs 25:21; Hebreëën 11:6
- Zachtmoedigheid en zelfbeheersing: Mattheüs 11:29; Spreuken 16:32; Titus 2:11-12; 1 Korinthe 9:25

¹³⁸ **Galaten 5:23:**

- Leven door de Geest en liefde vervult de wet: Romeinen 13:8-10; Mattheüs 22:37-40; Galaten 5:14; Romeinen 8:4
- De wet verbiedt niet de uitingen van de Geest: Galaten 5:18; Romeinen 6:14; 1 Timotheüs 1:9

Een belangrijk kenmerk van het toebehoren aan Christus is dat je de zondige natuur, met al haar verlangens en zonden, hebt gekruisigd. Dat betekent niet dat je na je wedergeboorte in al je handelingen en daden zonder zonde bent. Je kunt nog zondigen. Dit vers spreekt erover dat je elke dag bewust besluit om je zondige natuur gekruisigd en dood te laten, en niet in te gaan op de zondige verleidingen en verlangens van de wereld.

“Maar wie van Christus zijn.” Dit gaat over mensen die bij Jezus Christus horen. Je behoort Hem toe en bent Zijn eigendom. De strijd tegen de zonde komt daarom niet uit je eigen wilskracht, maar uit je identiteit. Omdat je bij Jezus hoort, heb je in je wedergeboren geest Zijn heiligheid en kracht ontvangen om nee te zeggen tegen de zonde.

“hebben het vlees.” Dit gaat over de zondige natuur van de mens: wat tegen God en Zijn geboden in wil gaan.

“met zijn hartstochten en begeerten.” Dit zijn innerlijke emoties, driften en verlangens die voortkomen uit de zondige natuur. Deze driften en verlangens gaan tegen God in en zijn egoïstisch.

“Gekruisigd.” Kruisiging is een langzame en pijnlijke dood. Iemand die gekruisigd wordt, sterft niet meteen. Zo is het ook met onze zondige natuur. De macht van de zondige natuur is gebroken en zij is niet meer de baas over je. Na de wedergeboorte kun je nog steeds verlangens en begeerten ervaren, maar die moet je aan het kruis laten hangen en niet toelaten in je leven. Paulus zegt niet dat de zondige natuur totaal geen invloed meer kan hebben of dat zondigen onmogelijk is. Hij zegt: de zondige natuur is gekruisigd, zij is aan het afsterven als je bij Jezus hoort en haar macht is gebroken. Als je door de Geest wandelt, zal haar invloed steeds kleiner worden.

Het is een bewuste keuze van de gelovige om de zondige natuur aan het kruis achter te laten en haar er niet af te halen door gehoor te geven aan zondige verlangens.¹³⁹

¹³⁹ **Galaten 5:24:**

- Nieuwe identiteit in Christus: 1 Korinthe 6:19-20; Romeinen 8:9; 2 Korinthe 5:17; Galaten 2:20; Efeze 4:22-24

- Het vlees gekruisigd: Romeinen 6:6; 8:13; Lukas 9:23; Kolossenzen 3:5; Efeze 4:22

Als wij door de Geest leven, laten wij dan ook door de Geest wandelen. (Galaten 5:25)

Paulus zegt dat zij door de Geest leven en niet door de zondige natuur van het vlees. Dat betekent: zij zijn wedergeboren en in Christus een nieuwe mens. Hun identiteit is in Hem. Dit is de geestelijke realiteit waarin zij leven. Daarom is het belangrijk dat hun wandelen overeenkomt met de leiding van de Heilige Geest. Je levensstijl, gedrag, keuzes en daden horen in lijn te zijn met God en met de vrucht van de Geest.

“Als wij door de Geest leven.” Dit verwijst naar het nieuwe leven dat je bij de wedergeboorte hebt ontvangen. In Christus ben je een nieuwe schepping en je hebt de Heilige Geest ontvangen.

“Laten wij dan ook door de Geest wandelen.” Dit gaat over je levensstijl. Je bent niet alleen wedergeboren; je mag ook de Heilige Geest gehoorzamen. Laat je daden en gedrag overeenstemmen met de vrucht van de Geest en met het Woord van God.

Met “wandelen” wordt bedoeld dat je voortdurend in de pas loopt met de Heilige Geest. In het Grieks betekent dit ook “in de pas houden” of “gelijk stapritme houden”. Geestelijk gezien loop je in hetzelfde ritme en tempo als de Heilige Geest, en volg je Hem. Je blijft niet achterop, maar je loopt Hem ook niet vooruit. Je gaat zoals de Heilige Geest je leidt. Het is geen eenmalige gebeurtenis, maar iets van elke dag. Dag aan dag laat je je leiden door de Geest en gehoorzaam je wat Hij zegt.¹⁴⁰

Laten wij geen mensen met eigendunk worden, elkaar niet uitdagen en benijden. (Galaten 5:26)

Na de oproep in vers 25 om door de Geest te wandelen, laat Paulus hier zien hoe je niet moet leven: volgens het vlees. Het vlees richt zich op eigendunk, op elkaar uitdagen en op jaloezie. Zo horen wij niet meer te leven.

¹⁴⁰ **Galaten 5:25:**

- Leven door de Geest: 2 Korinthe 5:17; Johannes 3:5-6; Romeinen 8:9-10; Galaten 4:6; Titus 3:5-6

- Wandelen door de Geest: Galaten 5:16; Romeinen 8:4; 8:14; Kolossenzen 2:6

“Laten wij geen mensen met eigendunk worden.” Paulus roept op om niet ijdel te zijn, niet ongezond trots op onze prestaties en ons niet beter of belangrijker te voelen dan anderen. Dit is niet de weg van de Heilige Geest, die ons juist oproept tot nederigheid en liefde.

“Elkaar niet uitdagen.” Dit gaat over mensen die willen laten zien dat zij beter zijn dan anderen. Ze maken van het geloof een competitie, vaak over zaken die er niet echt toe doen. In Galatië zeiden sommigen dat zij beter waren dan anderen, omdat zij zich hadden laten besnijden. De Heilige Geest richt ons niet op competitie, maar op elkaar helpen en elkaars lasten dragen.

“En benijden.” Benijden is afgunst: je gunt de ander het goede niet en je wilt zelf beter zijn of iets hebben ten koste van de ander. Ook dit is niet de weg van de Heilige Geest. De Geest wil dat wij elkaar eren, liefhebben en helpen.¹⁴¹

¹⁴¹ **Galaten 5:26:**

- Geen eigendunk: Filippenzen 2:3; Romeinen 12:3; Galaten 6:3; Jakobus 4:6; 1 Petrus 5:5

- Elkaar niet uitdagen: Galaten 5:15; 1 Korinthe 13:4-5; 2 Timotheüs 2:23-24; Romeinen 14:19

- Elkaar niet benijden: Galaten 5:19-21; Jakobus 3:16; Spreuken 14:30; 1 Korinthe 3:3

GALATEN 6

Soms luister je naar een prachtige preek. Maar tegelijkertijd vraag je je af: hoe breng ik dit in de praktijk? Zijn er praktische sleutels waar ik vandaag mee kan beginnen, zodat ik hierin wandel?

Denk bijvoorbeeld aan genezing. Het is mooi om een preek te horen over Gods wil om te genezen. Maar hoe ontvang je dan genezing wanneer je ziek bent?

Paulus onderwees vaak dat wij geen slaven van de wet zijn, maar leven in vrijheid en liefde. Wanneer ik zeg: “Leef vrij en wandel in liefde!”, dan kun je denken: “Hoe doe ik dat dan?”

In dit laatste hoofdstuk geeft Paulus praktische handvatten waar wij vandaag mee kunnen beginnen. Zo mogen wij iemand die afdwaalt in liefde terechtwijzen, met het doel dat hij terugkeert naar het evangelie van Jezus Christus. Wij mogen elkaar helpen en elkaars lasten dragen, zodat niemand alleen hoeft te zijn in zijn geloofsleven. En wij delen ons bezit met degenen die ons onderwijzen. Zo maakt Paulus zijn onderwijs praktisch.

Als je deze praktische handvatten toepast, zul je merken dat je je niet beter voelt dan anderen en niet over hen heerst. Je zult merken dat de liefde begint te stromen, omdat je elkaar dient. Je zult je daardoor niet beroemen op je eigen werken, op de besnijdenis, of op het naleven van de wet van Mozes. Het enige waar je dan nog in roemt, is Jezus en wat Hij voor ons heeft gedaan. Je zult God danken, omdat je weet dat je oude, zondige natuur is gedood en dat je bent opgestaan in een nieuw leven.

Goeddoen aan de huisgenoten van het geloof (6:1-10)

Broeders, ook als iemand onverhoeds tot enige overtreding komt, moet u die geestelijk bent, zo iemand weer terechtbrengen, in een geest van zachtmoedigheid. Houd intussen uzelf in het oog, opdat ook u niet in verzoeking komt. (Galaten 6:1)

Paulus spreekt de Galaten erop aan dat ze op elkaar moeten letten. Wanneer iemand onverhoeds, dat wil zeggen: zonder dat hij het

doorheeft, een zonde of overtreding begaat, moeten anderen hem weer terugbrengen. Dat de gemeenten in Gods genade moeten leven, betekent niet dat er niet gesproken en gewaarschuwd mag worden voor de zonde.

Degenen die dat moeten doen, zijn mensen die geestelijk zijn. Dit spreekt niet over mensen die zelf hun leven niet op orde hebben, in het vlees wandelen en kritiek leveren op anderen. Zij dienen eerst hun eigen zonden en levensstijl op te lossen. Of zoals Jezus zegt: haal eerst de balk uit je eigen oog. Daarnaast moet je deze mensen met zachthoedigheid en bewogenheid terechtwijzen. Dit spreekt niet over een betweterige houding of een veroordelende geest. Je brengt mensen terug in zachthoedigheid.

Paulus roept ook op om onszelf in het oog te houden, zodat wij niet in verzoeking komen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren wanneer wij anderen steunen om los te breken van een zonde. Let dan op dat je niet in dezelfde zonde terechtkomt, of iemand helpt met een hoogmoedig of veroordelend hart. Dit kan ook gaan over andere zonden. Wij moeten niet alleen oog hebben voor de ander, maar ook op onszelf letten, zodat wij geen fouten maken.

“Broeders.” Paulus spreekt de gehele gemeente aan, zowel de broeders als de zusters.

“Ook als iemand onverhoeds tot enige overtreding komt.” De oproep geldt voor iedere gelovige. Wanneer iemand uit de gemeente een overtreding maakt, dan moet die persoon met zachthoedigheid uit de zonde worden teruggebracht. Het woord “onverhoeds” laat zien dat iemand “overvallen werd door de zonde”. Dit spreekt over onverwacht of plotseling. Paulus spreekt hier niet over mensen die hardnekkig blijven vasthouden aan de zonde en niet willen veranderen. Het gaat om gelovigen die een fout maken.

Met “tot enige overtreding” maakt Paulus deze oproep breed. Dit gaat over mensen die een keer een zondige daad hebben gedaan, die plotseling in een dwaalleer geloven of ruzie maken met een gemeentelid. Voor dit soort gevallen geldt dezelfde opdracht: breng hen terug tot de waarheid.

“Moet u die geestelijk bent.” Met “geestelijk” worden mensen bedoeld die leven en wandelen door de Heilige Geest. Dit spreekt niet over een “elite” in de kerk, maar over wedergeboren gelovigen.

Daarover spreekt Paulus in Galaten 5. Zij kennen de leiding van de Geest en kunnen daardoor onderscheiden wat goed en fout is. Zij kunnen iemands weg beoordelen. Daarnaast spreekt Paulus over “moeten”. Het is een verantwoordelijkheid en zwijgen is geen optie. Je hoort elkaar in zachtmoedigheid te wijzen op zonde en te helpen om terug te keren naar de waarheid.

“Zo iemand weer terechtbrengen.” Met “terechtbrengen” wordt bedoeld dat iemand wordt hersteld om in de waarheid te geloven en leven. Het doel is dat diegene verder groeit in het geloofsleven. Het doel is niet dat je de ander veroordeelt of liefdeloos behandelt.

“In een geest van zachtmoedigheid.” Zachtmoedigheid is geen slaphed, maar kracht onder controle. Het is krachtig, maar je brengt het op een liefdevolle en geestelijke manier. In de oudheid werd dit woord gebruikt voor een getemd paard. Het dier is vol kracht wanneer dat nodig is, maar gedraagt zich goed. Dit begrip zien we ook terug in de vrucht van de Geest in Galaten 5:22.

Met deze houding breng je iemand terug in de waarheid. Dit gebeurt op een krachtige en tegelijk geestelijke manier. In de praktijk houdt dit in dat je die persoon niet publiekelijk schaadt. Je gaat voor herstel en niet voor oordeel of straffen. Je geeft tijd zodat de ander zich bewust kan bekeren. Je past de Bijbelse waarheid toe en helpt die persoon om daarin te wandelen.

Paulus gebruikt het woord “geest” om aan te tonen dat zachtmoedigheid niet alleen een techniek is die je toepast, maar iets dat, door de vrucht van de Heilige Geest, in jou leeft. Het vormt je karakter.

“Houd intussen uzelf in het oog.” Paulus geeft aan dat we op ons eigen hart moeten letten terwijl we anderen helpen en corrigeren.

“Opdat ook u niet in verzoeking komt.” Wanneer je iemand helpt, kun je zelf ook in verzoeking komen. Denk hierbij aan dezelfde zonde. Je helpt iemand ergens van af, maar wees waakzaam dat je niet zelf aan die zonde meedoet. Of denk aan een hoogmoedig hart, omdat je denkt: “mij zal nooit wat gebeuren, ik ben zo goed en wijs”. Of aan een veroordelend hart. Dit zijn ook vormen van zonde.

Daarom roept Paulus op om een geest van zachtmoedigheid te hebben.¹⁴²

Draag elkaars lasten, en vervul zo de wet van Christus. (Galaten 6:2)

Het is de bedoeling dat wij elkaars lasten en moeilijkheden dragen en elkaar helpen als het huisgezin van God. Wanneer wij elkaar liefdevol helpen, vervullen wij de wet van Christus. De wet van Christus gaat over liefde voor je naaste.

“Draag elkaars lasten.” Dragen gaat verder dan alleen tijdelijk helpen. Je neemt iets op je wat zwaar is voor de ander. Met “lasten” worden zware gewichten en moeilijkheden bedoeld. Dit spreekt niet over een kleine moeite of probleem, waar Paulus in vers 5 over spreekt. Het gaat over lasten die te zwaar zijn om alleen te dragen. In deze context gaat het vooral om zonden en overtredingen. Iemand die ergens in vastzit, hoeft dit niet alleen te doen. Wij mogen die persoon helpen door naar hem te luisteren, plannen te maken zodat een zonde of verslaving stopt, aanwezig te zijn als die persoon het moeilijk heeft, en te zorgen waar dat nodig is. Let op het woord “elkaars”. Dit laat zien dat het wederkerig is. Iedereen helpt anderen en iedereen wordt door anderen geholpen. Dat is hoe God het heeft bedoeld.

Met lasten worden in deze context vooral overtredingen en zonden bedoeld. Toch kunnen we ook aan andere lasten denken: ziekte, armoede of het verlies van een dierbare.

“En vervul zo de wet van Christus.” Door elkaars lasten te dragen, vervul je de wet van Christus. Deze wet kenmerkt zich door liefde voor je naaste. Wanneer wij elkaars lasten dragen, zetten wij

¹⁴² **Galaten 6:1:**

- Onverhoeds zondigen: Spreuken 24:16; Jakobus 5:19-20; Psalm 37:24; 1 Johannes 2:1; Judas 1:22-23
- Degenen die geestelijk zijn: Galaten 5:22-23; Romeinen 8:14; 1 Korinthe 2:15; Kolossenzen 3:12-13
- Zachtmoedigheid: Mattheüs 11:29; 2 Timotheüs 2:24-25; Spreuken 15:1; Galaten 5:25-26; 1 Thessalonicenzen 5:14
- Houd ook jezelf in het oog: 1 Korinthe 10:12; 2 Korinthe 13:5; Mattheüs 7:3-5; Spreuken 4:23

ons vrijwillig in om een ander te dienen. We geven tijd, geld en energie om te helpen. Met “vervullen” wordt bedoeld dat je de wet van Christus tot haar doel brengt. Je leeft de wet van Christus uit.¹⁴³

Want als iemand denkt iets te zijn, terwijl hij niets is, bedriegt hij zichzelf. (Galaten 6:3)

Paulus waarschuwt de Galaten voor hoogmoed en zelfbedrog. Dit zijn grote gevaren in het leven van een gelovige. Dit kan gebeuren wanneer je anderen helpt. Dan kan de gedachte opkomen: “Ik help jou, dus ik ben beter.” Help daarom niet met dit gevoel, maar in nederigheid en met een dienende houding. Wie hoogmoedig is, bedriegt zichzelf. Je denkt door je eigen prestaties beter en geestelijker te zijn, terwijl dat niet zo is.

“*Want als iemand denkt iets te zijn.*” Met het woord “want” verbindt Paulus dit vers met het vorige. Als je iemands lasten draagt, kun je denken dat je boven hem staat. Maar dat verbeeld je jezelf. Je denkt iets te zijn, terwijl je niet boven de ander staat, of meer geliefd bent bij God. Ben je gezonder, heiliger of wijzer dan de ander? Dan is dat geen eigen prestatie, maar een geschenk van God. Denk niet te veel aan je eigen prestaties. Blijf nederig en verheerlijk God.

Paulus bedoelt niet dat iedereen dezelfde taak in de gemeente heeft. Sommigen hebben meer verantwoordelijkheid, zoals een pastor, apostel of profeet. Maar niemand staat in waarde of liefde boven een ander. Wie leiding geeft, moet dat juist doen in nederigheid, als dienaar van Christus. Het gaat om de innerlijke houding. Denk niet: “Ik ben in Gods ogen meer geliefd of waardevoller dan een ander. Ik ben belangrijk en jij bent niemand.” Dat is jezelf in het vlees omhoogwerken.

“*Terwijl hij niets is.*” Hiermee bedoelt Paulus niet dat iedere gelovige waardeloos is. Hij wil dat we beseffen: als we naar onze eigen prestaties zonder God kijken, heeft niets waarde. In Jezus

¹⁴³ **Galaten 6:2:**

- Draag elkaars lasten: Romeinen 15:1; Jakobus 5:16; 1 Thessalonicenzen 5:14; Filippenzen 2:4

- De wet van Christus: Johannes 13:34-35; 15:12-13; Romeinen 13:8; Mattheüs 22:37-39

Christus is iedere gelovige zeer waardevol en geliefd. Roem niet in wat je zelf hebt gepresteerd, maar blijf nederig. Wie geestelijk is, beseft dat al het goede wat hij doet en is, uit genade komt.

“Bedriegt hij zichzelf.” Denk je toch dat je iets bent door je eigen prestaties? Dan bedrieg je jezelf. Je meent geestelijk te zijn, maar je bent blind voor je eigen toestand. Wie op zichzelf roemt, liegt tegen zichzelf. Want wat je bent en hebt, heb je niet door je eigen goede werken verdiend. Zonder God faalt iedereen.¹⁴⁴

Maar laat ieder zijn eigen werk beproeven; dan zal hij alleen voor zichzelf stof tot roemen hebben, en niet voor de ander. (Galaten 6:4)

In de context van dit vers waarschuwt Paulus tegen hoogmoed. Hoogmoed kan komen wanneer jij jezelf vergelijkt met een ander en denkt beter of geestelijker te zijn. Het gevolg is dat je hoogmoedig wandelt. Dat zie je ook in de gelijkenis van Jezus, waarin de Farizeeër zichzelf verhief doordat hij zich vergeleek met een tollenaar.

De Farizeeër stond daar en bad dit bij zichzelf: O God, ik dank U dat ik niet ben zoals de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers of ook als deze tollenaar. (...) En de tollenaar bleef op een afstand staan en wilde ook zelfs zijn ogen niet naar de hemel opheffen, maar sloeg op zijn borst en zei: O God, wees mij, de zondaar, genadig. Ik zeg u: Deze man ging gerechtvaardigd terug naar zijn huis, in tegenstelling tot die andere. Want ieder die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden en wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden. (Lukas 18:11-14)

Nee, vergelijk je niet met anderen, maar beproef alleen je eigen werk. Niet met een hoogmoedig hart, maar met een oprecht hart. Wanneer je weet dat je God oprecht dient, geeft dat stof tot roemen. Je mag hier blij en dankbaar over zijn. Je identiteit en vreugde liggen dan niet in de gedachte: “Ik ben beter dan de ander.” Ze liggen in het

¹⁴⁴ **Galaten 6:3:**

- Hoogmoed: Spreuken 16:18; Romeinen 12:3; Jakobus 4:6; Filippenzen 2:3
 - Zelfbedrog: Jeremia 17:9; 1 Johannes 1:8; Jakobus 1:22; Openbaring 3:17; 1 Korinthe 3:18

beseft: “Ik heb gedaan wat God mij heeft opgedragen en geboden.” Je zal beseffen dat je alles hebt ontvangen en geleerd van God, waardoor alle roem aan God toekomt die in jouw leven heeft gewerkt.

“*Maar laat ieder zijn eigen werk beproeven;*” Beproeven betekent dat je iets toetst of onderzoekt. Je kijkt eerlijk naar je motieven, je daden, de bediening die je van God hebt gekregen en je levenswandel. Je toetst of je alles doet zoals God het wil en gesproken heeft. In plaats van te focussen op wat anderen doen, kijk je naar wat God zelf tot je gesproken heeft om te doen. Doe je dat?

“*dan zal hij alleen voor zichzelf stof tot roemen hebben.*” Met roemen wordt bedoeld dat je iets hebt om blij mee te zijn, of dat het je voldoening geeft. Roemen gaat hier niet over een ongezonde houding van hoogmoed en je waardevoller voelen dan anderen. Het gaat erom dat je blij mag zijn met het werk dat je doet, wanneer je doet wat God van je vraagt. Dat geldt zowel in heiligheid als in de opdrachten die God geeft. Daar mag je voldoening uit halen.

Het is belangrijk dat je dit bij jezelf doet en de roem niet op een verkeerde manier gebruikt om indruk te maken op anderen. Jij hoeft je niet met anderen te vergelijken, en het is ook niet de bedoeling dat anderen op jou moeten lijken.

Paulus maakt duidelijk dat het belangrijk is om op een gezonde manier tevreden te zijn met je leven, wanneer je juist wandelt. Die tevredenheid is geen zonde, maar juist belangrijk. Vooral wanneer je beseft dat al het goede dat je doet door Gods genade komt die in jou werkzaam is.

“*En niet voor de ander.*” Maar wanneer je deze roem toepast doordat je je vergelijkt met anderen en denkt beter te zijn, dan is het verkeerd. Je roemt niet in jezelf omdat je beter zou zijn dan een andere broeder of zuster. Je roemt in jezelf omdat je doet wat God van je vraagt.¹⁴⁵

Want ieder zal zijn eigen pak dragen. (Galaten 6:5)

¹⁴⁵ **Galaten 6:4:**

- Eigen werk beproeven: Klaagliederen 3:40; Psalm 139:23-24; 2 Korinthe 13:5; 1 Korinthe 11:28; Galaten 1:10

- Roem in God: 1 Korinthe 1:31; 2 Korinthe 10:17-18; Psalm 34:3; Filippenzen 2:13; 1 Korinthe 15:10

In vers 2 zegt Paulus: draag elkaars lasten. Hier zegt hij dat ieder zijn eigen pak moet dragen. Wat is dan het verschil?

In vers 2 ging het om zware lasten die zo zwaar zijn dat je hulp nodig hebt van anderen om ze te dragen. In dit vers gaat het om je eigen verantwoordelijkheid tegenover God. Het gaat om de keuzes die je zelf moet maken over je leven, die niemand anders voor je kan maken. Wanneer je bijvoorbeeld van werk wilt wisselen, kun je altijd advies vragen aan anderen. Maar uiteindelijk moet je zelf, alleen, die keuze maken. Wanneer je wilt stoppen met een verslaving, heb je misschien juist mensen nodig die je helpen en bijvoorbeeld dagelijks begeleiden. Zo heb je niet het gevoel dat je alleen strijdt tegen de zonde.

Dit sluit ook aan bij vers 4. Uiteindelijk moet jij jezelf beproeven. Uiteindelijk sta je alleen voor de rechterstoel van Christus en moet je over je eigen leven verantwoording afleggen. Je kunt dan niet wijzen op anderen.

“*Want ieder.*” Het woord “want” keert terug naar het vorige vers. Waarom moet je jezelf beproeven? Omdat je je eigen verantwoordelijkheid moet dragen. Dit geldt voor iedereen, niemand uitgezonderd. Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen keuzes en daden.

“*Zal zijn eigen pak dragen.*” Een pak (in het Grieks: *phortion*) kun je vergelijken met een rugzak of een gewicht dat je draagt. In vers 2 gaat het om een zware last (*báros*) die je niet zelf kunt dragen, maar waarbij je hulp nodig hebt van anderen. Hier gaat het om het pakket dat bij jouw leven hoort. Je moet verantwoording afleggen over je roeping, keuzes en daden.

Wanneer je voor Gods troon staat, zal God jou niet vergelijken met anderen. Hij zal kijken wat je zelf gedaan hebt met datgene wat Hij aan jou heeft gegeven. Net als in de gelijkenis van de talenten. God geeft ons gaven en middelen, en wij hebben de verantwoordelijkheid om dit toe te passen in het leven zoals God van ons verlangt.

Dit pak zul je dragen. Dit staat in de toekomstige tijd. Misschien schuif je het vandaag van je af en doe je er niets mee. Net als in de gelijkenis van Jezus begraaft je het talent in de grond. Maar er komt een dag dat je verantwoording moet afleggen voor je keuzes,

voor de rechterstoel van Christus. Bij deze rechterstoel gaat het niet over eeuwig verloren gaan of gered worden. Maar hier gaat het om beloond worden of schade ontvangen.¹⁴⁶

En laat hij die onderwezen wordt in het Woord in alle goede dingen delen met hem die onderwijs geeft. (Galaten 6:6)

Er waren dwaalleraren actief die de Galaten lieten geloven in een dwaalleer. Die moeten gestopt worden. Maar de leraren die het Woord en de waarheid onderwijzen en de Galaten opbouwen in het geloof, mogen zij niet vergeten. Degene die onderwijs ontvangt, moet alle goede dingen delen met de leraar of onderwijzers van de gemeente.

Bij goede dingen kun je denken aan financiën, maar ook aan andere middelen, zoals onderdak, eten, vakantie, enzovoort. Waar jij door God in gezegend bent, mag je doorgeven aan de bedieningen van de gemeente, zodat zij ook van het evangelie kunnen leven.

“En laat hij die onderwezen wordt in het Woord.” Dit spreekt over gelovigen die gezegend worden met Bijbels onderwijs. Paulus roept niet op om iedere leraar te ondersteunen, bijvoorbeeld dwaalleraren. Je hoort alleen te geven wanneer je onderwezen wordt in het Woord van God.

“Onderwezen wordt.” Dit wijst op een voortdurend proces. Wanneer je op YouTube één keer een preek van iemand luistert, heb je niet de verantwoordelijkheid om goede dingen met hem te delen. Maar wanneer het bijvoorbeeld de Bijbelleraar van de gemeente is die jou regelmatig onderwijst, of een YouTubekanaal over Bijbels onderwijs dat je regelmatig volgt, heb je die verantwoordelijkheid wel.

Daarnaast spreekt Paulus iedereen aan die onderwezen wordt. De verantwoordelijkheid ligt niet alleen bij de rijken, maar

¹⁴⁶ **Galaten 6:5:**

- Persoonlijke verantwoordelijkheid: Romeinen 2:6; 14:12; 2 Korinthe 5:10; Prediker 12:14; Mattheüs 25:19

- Je eigen pak dragen: Galaten 6:2; Spreuken 27:23; Filippenzen 2:12; Jakobus 1:14; 1 Timotheüs 4:16

bij iedereen. Iemand die armer is, hoeft minder te delen dan een rijke, maar de oproep geldt voor iedereen.

“In alle goede dingen delen.” Het woord delen laat zien dat het geen eenrichtingsverkeer is. De leraar deelt geestelijk voedsel en onderwijs met de leerling, en de leerling deelt zijn zegeningen met de Bijbelleraar. Bij goede dingen kun je denken aan financiën, maar ook aan specifieke zegeningen die God jou geeft. Denk aan regelmatig gebed, praktische hulp, eten, onderdak, cadeaus, enzovoort.

“Met hem die onderwijs geeft.” Degene aan wie wij het eerst denken, is de Bijbelleraar, omdat het zijn bediening is om mensen te onderwijzen in het Woord. Maar je kunt ook denken aan anderen die jou regelmatig helpen en zich inzetten voor jou. Denk aan apostelen, voorgangers, profeten en evangelisten. Dit gaat over mensen die jou actief verder helpen in jouw geloof.¹⁴⁷

Dwaal niet: God laat niet met Zich spotten, want wat de mens zaait, zal hij ook oogsten. (Galaten 6:7)

Paulus onderwijst hier een geestelijke wetmatigheid. Wanneer je iets doet, zal dat een gevolg hebben. Dit past zowel bij Galaten 6:6 als bij 6:8. In het vorige vers gaat het over in alle goede dingen delen met hem die onderwijs geeft. Wanneer je dit met gierigheid doet, kun je ook verwachten dat mensen gierig tegenover jou zijn. Dat kan een blokkade opleveren voor Gods zegen over jouw leven. Maar dit gaat ook over Galaten 6:8. Wanneer je zaait in zonde, zul je dood en verderf oogsten.

“Dwaal niet.” Paulus zegt hier scherp: stop met jezelf voor de gek te houden en geloof niet in deze dwaalleer. Ook al onderwijst Paulus een evangelie van genade, bepaald gedrag zal gevolgen blijven hebben.

¹⁴⁷ **Galaten 6:6:**

- Materialen delen aan geestelijke “ouders”: Romeinen 15:27; 1 Korinthe 9:11; 1 Timotheüs 5:17; Lukas 8:2-3; Mattheüs 10:9-10
- Delen in alle goede dingen: Filippenzen 4:15-16; Handelingen 2:44-45; Lukas 10:7; 2 Korinthe 8:13-14; Spreuken 11:25
- Ondersteunen van bedieningen: 1 Korinthe 9:14; Mattheüs 10:40-41; 3 Johannes 1:7-8; Nehemia 13:10

“God laat niet met Zich spotten.” God laat Zich niet voor de gek houden. Je kunt nog zo veel mooie theorieën, ideeën of principes hebben. Als het tegen God en Zijn Woord ingaat, zal God daar niet in meegaan. De gedachte dat je kunt leven in gierigheid, egoïsme, zonde, wetticisme of ongehoorzaamheid en toch een geestelijke oogst van zegen en leven ontvangt, is in feite een vorm van het spotten met God. Je denkt dat je God voor de gek kunt houden, maar God laat Zich niet voor de gek houden.

“Want wat de mens zaait.” Hierbij kunnen we denken aan een boer. Wanneer een boer aardappelen in de grond zaait, verwacht hij aardappelen en geen andijvie. Zo is het ook met ons. Wat wij zaaien, zullen wij ook oogsten.

Wat is dan een zaadje? Dat is elke keuze, elk besluit, elke gewoonte, je omgang met geld en elke stap in (on)gehoorzaamheid. Wat je zaait, zul je ook oogsten. Wanneer je iets goeds hebt gezaaid, zal het zegen zijn. Wanneer je iets fout hebt gezaaid, zal het ellende of verderf zijn.

Paulus geeft aan dat dit voor iedereen geldt, niemand uitgezonderd. Het is een wetmatigheid van geloof, met andere woorden: het gebeurt altijd.

“Zal hij ook oogsten.” Je zult het oogsten. Dit is een zekerheid. De oogst zal altijd volgen op wat je gezaaid hebt. Heb je iets verkeerd gezaaid, dan zul je iets verkeerd oogsten. Heb je iets goeds gezaaid, dan zul je iets goeds oogsten. Het bijzondere aan een zaad is dat het altijd een grotere oogst voortbrengt. Een zaad groeit uit tot een grotere vrucht.

Je zult meer ellende oogsten als je verkeerd zaad gezaaid hebt, of meer zegen oogsten wanneer je goed zaad gezaaid hebt.¹⁴⁸

Want wie in zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderf oogsten; maar wie in de Geest zaait, zal uit de Geest het eeuwige leven oogsten. (Galaten 6:8)

¹⁴⁸ **Galaten 6:7:**

- Dwaal niet: Jakobus 1:16; 1 Korinthe 6:9; 15:33
 - God laat niet met zich spotten: Hebreëen 4:13; Spreuken 1:24-26; Jeremia 17:10
 - Wat je zaait, zal je oogsten: Job 4:8; Spreuken 22:8; 2 Korinthe 9:6; Mattheüs 13:23; Lukas 6:38

Dit vers geeft een verdere uitleg van vers 7. De keuzes die je maakt, zullen gevolgen hebben. Paulus spreekt over twee verschillende voedingsbodems: de ene is het vlees en de andere de Geest. Wanneer je zaait in je zondige vlees, dan zul je verderf oogsten. Maar wanneer je wandelt door de Geest en daardoor zaait in de Geest, zul je het eeuwige leven oogsten. Het eeuwige leven spreekt niet alleen over onze toekomst bij God in de hemel, maar ook over ons aardse leven. Het spreekt over onze relatie met God en alle zegeningen die Hij wil geven.

“Want wie in zijn eigen vlees zaait.” Met vlees bedoelt Paulus je gevallen, zondige natuur. Dit spreekt over alle mensen die niet wandelen door de Geest, maar wandelen in de zonde. Wanneer je je laat leiden door wat het vlees wil, zaai je in het vlees. Denk bijvoorbeeld aan de dingen die je kijkt, leest, waar je over nadenkt en wat je doet. Alles is een zaad. Niemand valt zomaar in een grote zonde. Er is een voorafgaand proces geweest van kleine zaadjes of gedachten van zonde.

“Zal uit het vlees verderf oogsten;” Verderf betekent: verwoesting, bederf, het kapotmaken of ondergang. Wanneer je dus in de zonde zaait, zul je verwoesting oogsten. Zonde breekt altijd af, ook al lijkt het misschien op de korte termijn aantrekkelijk.

Het woord “verderf” laat zien dat het steeds erger kan worden. Wat je oogst, kan eerst iets kleins zijn, zoals een schuldgevoel, spanning in relaties of innerlijke leegheid. Maar hoe meer je zaait, hoe erger het wordt. Ten slotte kan het je zelfs het eeuwige leven kosten, zodat je gaat in het “verderf”, oftewel de hel. Dit komt doordat de zonde je hart kan verharderen, zodat jij je van God afkeert.

“Maar wie in de Geest zaait.” Tegenover het vlees staat de Geest. Je kunt ook in de Geest zaaien. Dit doe je door je te laten leiden door de Geest, te wandelen in de vrucht van de Geest en God gehoorzaam te zijn. Alles wat je doet uit geloof, door de Heilige Geest, is zaad in goede grond. Denk aan wandelen in liefde, vrijgevigheid, tijd nemen met God door gebed en de Bijbel te lezen, of anderen helpen groeien in geloof.

“Zal uit de Geest het eeuwige leven oogsten.” De oogst van het zaaien in de Geest is het eeuwige leven. Eeuwig leven is een relatie met God en Zijn vrede, goedheid en gerechtigheid in je hart.

Wanneer je zaait in de Geest, zal je relatie met God groeien. Je besteedt meer aandacht aan Hem en geen aandacht aan de zondige natuur.

Deze oogst zal compleet in vervulling gaan in de hemel, waar wij God zullen zien en voor eeuwig bij Hem zullen leven. Maar ook vandaag zullen wij van deze oogst genieten.

Met “zal uit de Geest” wordt bedoeld dat het de Heilige Geest is die het zaad verzorgt. Wij zaaien zaad, en de Heilige Geest doet het groeien, zodat wij het eeuwige leven oogsten.¹⁴⁹

En laten wij niet moe worden goed te doen, want te zijner tijd zullen wij oogsten, als wij het niet opgeven. (Galaten 6:9)

Dit vers sluit aan op Galaten 6:7-8. Wanneer je veel goeds hebt gezaaid, bijvoorbeeld door anderen te helpen, en je hebt nog niet geoogst, dan kan dat ontmoedigend zijn. Paulus bemoedigt hen: word niet moe om het goede te doen. Misschien zie je nu nog geen oogst van je daden, maar je zult zeker oogsten. Wat daarvoor nodig is, is dat je blijft volharden in het goede.

“En laten wij niet moe worden goed te doen.” Soms kan het vermoeiend zijn om altijd het goede te doen. Paulus spoort de Galaten aan: laten wij niet moe worden, maar laten we altijd het goede doen. Wij horen te volharden, zelfs al lijkt het dat we niet direct oogsten.

Specifiek spreekt “het goede” hier over de dingen die Paulus in Galaten 6 zegt. Dit zijn:

- Iemand zachtmoedig herstellen
- Elkaars lasten dragen
- Delen met wie onderwijst in het Woord
- Zaaïen in de Geest en niet in het vlees

¹⁴⁹ **Galaten 6:8:**

- Zaaïen in het vlees leidt tot verderf: Romeinen 6:21; 8:13; Jakobus 1:14-15; Spreuken 14:12; Hosea 8:7
 - Zaaïen in de Geest: wandelen met God: Romeinen 8:5-6; 6:22; Galaten 5:16; Efeze 5:9
 - Zaaïen in de Geest leidt tot eeuwig leven: Johannes 3:6; 4:14; 6:63; Romeinen 8:10-11

- Goeddoen aan de huisgenoten van het geloof: de broeders en zusters
- Goeddoen aan allen

“Want te zijner tijd zullen wij oogsten.” Hier komt de reden waarom je niet moet opgeven, want de oogst zal zeker komen. Met “te zijner tijd” wordt de geschikte, bestemde tijd bedoeld. Dit spreekt over een tijd die God heeft bepaald. Hij zal zeker een oogst geven, maar dit zal niet altijd direct zijn. Het kan soms tijd kosten.

Lees deze tekst met geloof. Als je nu aan het zaaien bent in de Geest, maar je ziet nog geen vrucht, weet dan dat God bezig is. Hij zal de oogst geven op het juiste moment.

Tegelijkertijd worden wij niet alleen opgeroepen om te zaaien, maar ook om te oogsten. God laat groeien, opent deuren en brengt situaties voort. Aan ons is het om deze kansen en open deuren te herkennen en te pakken.

“Als wij het niet opgeven.” Dit geeft een voorwaarde aan. We zullen zeker oogsten wanneer wij blijven volharden en het niet opgeven. Houd eraan vast het goede te doen. Laat je niet ontmoedigen door omstandigheden, maar blijf zaaien. Uiteindelijk zul je zeker oogsten.¹⁵⁰

Laten wij dus, terwijl wij gelegenheid hebben, goeddoen aan allen, maar vooral aan de huisgenoten van het geloof. (Galaten 6:10)

Omdat wij zeker zullen oogsten, laten wij dan goeddoen aan iedereen. Er dient zich altijd een gelegenheid aan om het goede te doen. En deze gelegenheden stoppen ook vanzelf. Denk aan een buurman die verhuist. Op de dag dat hij verhuist, kun je hem helpen, maar wanneer je drie maanden later vraagt: “Kan ik nog helpen met de verhuizing?”, dan is deze gelegenheid voorbijgegaan. Tegelijkertijd is onze tijd op aarde beperkt. Er komt een moment dat we overlijden

¹⁵⁰ **Galaten 6:9:**

- Niet moe worden het goede te doen: 2 Thessalonicenzen 3:13; Hebreëen 12:3; 1 Korinthe 15:58; Kolossenzen 3:23; Romeinen 12:21
- God geeft op Zijn tijd de oogst: Psalm 1:3; 126:5-6; Johannes 15:5; Hebreëen 6:10
- Volharden: Hebreëen 10:35-36; Mattheüs 24:13; Lukas 8:15; Openbaring 2:10

of dat de opname van de gemeente plaatsvindt. Laat de tijd die je nu op aarde hebt in het teken staan van het goeddoen aan allen.

Tegelijkertijd is er een prioriteit. Eerst zorg je voor je broeders en zusters in het geloof, daarna voor allen.

“Laten wij dus.” Dit is een oproep aan alle gelovigen. Niet alleen voor de pastors of mensen die graag helpen, maar voor iedereen. Laat iedereen goeddoen, want dan zal je ook goede dingen oogsten, waar de vorige verzen over spreken.

“Terwijl wij gelegenheid hebben.” Dit spreekt over een gunstig moment waarin iemand hulp nodig heeft. Iemand kan voor een periode of seizoen bepaalde hulp nodig hebben, zoals een zieke of iemand in armoede. Wanneer diegene gezond is geworden of geen tekort meer heeft, is het niet meer nodig om daarin nog te helpen. Of denk aan iemand die juist vandaag een bemoediging nodig heeft. Tegelijkertijd wijst dit op onze beperkte tijd op aarde. Niemand leeft eeuwig op aarde. Iedere gelovige zal op een moment in de hemel zijn. Laat je tijd op aarde in het teken staan van het goeddoen.

“Goeddoen aan allen.” Dit spreekt niet over een vage houding of een vorm van vriendelijkheid zonder inhoud. Dit gaat over goede daden en goede werken. Het gaat om specifieke dingen die je doet. Denk aan eten koken voor anderen, bidden, iemand steunen om los te breken van de zonde, helpen als iemand iets niet lukt of een luisterend oor aanbieden in iemands moeilijkheden.

Dit moet gericht zijn op allen. Dit spreekt over alle mensen, ook mensen met een andere afkomst, religie of zelfs onze vijanden.

Wij doen geen goede daden om onze plek in de hemel te verdienen. Wij doen goede daden doordat Jezus ons rechtvaardig heeft gemaakt en wij een nieuwe schepping zijn geworden. Het is een vrucht van onze nieuwe identiteit.

“Maar vooral aan de huisgenoten van het geloof.” Paulus geeft aan dat we eerst goed moeten doen aan de huisgenoten van het geloof. Dit spreekt over onze broeders en zusters in onze plaatselijke gemeente. Geestelijk gezien leven wij als huisgenoten samen in een kerk. We zien elkaar vaak en zijn betrokken in elkaars leven. Net zoals een gezin eerst voor zijn kinderen moet zorgen, zorgen de gelovigen eerst voor de andere gelovigen in de kerk.

Met “vooral” maakt Paulus duidelijk dat we eerst voor onze broeders en zusters zorgen, maar ook ruimte houden om voor anderen te zorgen.¹⁵¹

Waarschuwing tegen roem in het vlees (6:11-13)

Zie met wat een grote letters ik u met mijn eigen hand schrijf: (Galaten 6:11)

Paulus verwijst in dit vers naar zijn handschrift. Blijkbaar konden de Galaten zijn handschrift herkennen. Hierdoor wisten zij zeker dat deze brief door Paulus geschreven was.

Vaak gebruikt Paulus een schrijver die zijn brieven voor hem opschrijft. Hij zegt wat er in de brief moet staan, en de schrijver schrijft het op. Bij de brief aan de Galaten heeft Paulus (een deel van) de brief zelf geschreven. Hierdoor wisten de Galaten dat de brief echt van Paulus afkomstig was, en dat het geen namaakbrief was.

“*Zie met wat een grote letters.*” Paulus roept de Galaten op om goed te kijken naar het handschrift. Aan het handschrift moeten zij kunnen zien dat het Paulus’ eigen handschrift is. Dit handschrift bestaat uit grote letters. Dit kan betekenen dat Paulus groot schreef om extra nadruk te leggen op de inhoud. Wij doen dat bijvoorbeeld door teksten vetgedrukt te maken of in hoofdletters te schrijven. Het kan ook gewoon iets zeggen over de manier waarop Paulus schreef. Zijn handschrift bestond misschien uit grotere letters dan dat van andere schrijvers.

“*Ik u met mijn eigen hand schrijf.*” Paulus wil benadrukken dat hij zelf een deel van de brief heeft geschreven. Dit laat zien dat hij wil dat de Galaten weten dat deze brief persoonlijk aan hen gericht is. Als geestelijk vader vindt hij het zo belangrijk dat de

¹⁵¹ **Galaten 6:10:**

- Goeddoen aan allen: Mattheüs 5:44; Romeinen 12:17; 12:20; Lukas 6:35; 1 Thesalonicenzen 5:5

- Gebruik maken van de gelegenheid: Efeze 5:15-16; Kolossenzen 4:5; Johannes 9:4; Prediker 9:10

- Goeddoen aan gelovigen: Johannes 13:34-35; Handelingen 2:44-45; Romeinen 12:10; 1 Johannes 3:16-17; Hebreeën 13:16

dwaalleer in Galatië wordt rechtgezet, dat hij zelf het besluit heeft genomen om een brief te schrijven.

De slotgroet schrijft Paulus meestal zelf, terwijl de rest van de brief gedicteerd is. Een schrijver schrijft dan zijn boodschap op. Dit dient als een soort kenmerk van echtheid. Zo weten de Galaten echt dat de brief van Paulus afkomstig is. Tegelijkertijd laat dit zijn belangstelling voor de gemeenten en zijn persoonlijke betrokkenheid zien.¹⁵²

Allen die zich mooi willen voordoen naar het vlees, dwingen u zich te laten besnijden, alleen om niet vanwege het kruis van Christus vervolgd te worden. (Galaten 6:12)

Het kruis van Christus laat zien dat geloof in Jezus genoeg is om gerechtvaardigd te worden. Voor je rechtvaardiging is het niet nodig om besneden te zijn of de wet van Mozes te onderhouden. Door dit te onderwijzen, worden gelovigen vervolgd door de religieuze Joden. Zij willen namelijk dat de Galaten zich aan de wet van Mozes en de besnijdenis houden. Er zijn valse broeders in de gemeenten die lijken te zwichten voor de druk van deze religieuze leiders. Zij willen zich niet alleen zelf weer onderwerpen aan de besnijdenis en de wet, maar dwingen ook anderen om dit te doen. Zo doen zij zich mooi voor en verwachten deze valse broeders geroemd te worden bij de religieuze Joden. Maar dit alles komt door hun vleselijke verlangens om gezien te worden.

“*Allen die zich mooi willen voordoen naar het vlees.*” Paulus spreekt nu over de groep die de Galaten wil beïnvloeden. Zij willen dat de Galaten terugkeren naar de besnijdenis en de wet van Mozes als middel tot rechtvaardiging. Hun motief is niet zuiver. Zij doen dit om geroemd te worden door de religieuze Joden. Ze willen indruk op hen maken en een status onder de Joden hebben. Maar dit motief komt voort uit het vlees. Dit betekent dat het hun gaat om de

¹⁵² **Galaten 6:11:**

- Paulus schrijft een groet of deel zelf: 1 Korinthe 16:21; Kolossenzen 4:18; 2 Thessalonicenzen 3:17; Filemon 1:19

- Paulus zijn betrokkenheid: 1 Thessalonicenzen 2:7-8; 2 Korinthe 11:28; 2 Korinthe 2:4; Filippenzen 1:7-8; Galaten 4:19

zichtbare en natuurlijke. Oftewel: alles wat mensen kunnen zien en beoordelen. Ze zoeken niet de eer van God, maar van mensen.

“Dwingen u zich te laten besnijden.” Deze valse broeders dwingen de anderen. Ze geven geen keuzemogelijkheid of verzoek. Ze gaan te werk met dwang. Daarbij kun je denken aan sociale druk (als je dit niet doet, hoor je niet bij ons groepje). Ook kun je denken aan geestelijke druk (als je dit niet doet, dan ben je niet rechtvaardig voor God). De broeders in de gemeenten worden gedwongen om zich te laten besnijden, wat een teken is van het oude verbond. Daarmee gaan ze in tegen de boodschap van geloof en genade alleen.

“alleen om niet vanwege het kruis van Christus vervolgd te worden.” Nu volgt het belangrijkste motief waarom deze valse broeders willen dat de gemeenten terugkeren naar de besnijdenis en de wet van Mozes. Ze willen niet vervolgd worden. Het kruis van Christus gaat tegen de leer van de religieuze Joden in. Bij deze Joden moet je je rechtvaardigheid verdienen en behouden door elke dag de wet van Mozes te onderhouden. Jezus schenkt juist rechtvaardigheid als cadeau aan ieder die gelooft. Het kruis van Christus spreekt over het werk dat Jezus aan het kruis heeft gedaan. Hij heeft daar de prijs betaald om onze zonden te vergeven en ons te herstellen.¹⁵³

Want ook zij die besneden worden, nemen zelf de wet niet in acht, maar zij willen dat u besneden wordt om zich te kunnen beroemen op uw vlees. (Galaten 6:13)

Het is nog erger gesteld met de valse broeders. Naast hun dwang zijn ze ook schijnheilig. Ze eisen dat anderen de wet in acht nemen, terwijl ze zelf de wet niet onderhouden. Dit laat nog duidelijker zien dat hun motieven niet zuiver zijn. Ze willen zich beroemen in het vlees. Ze willen aan de religieuze Joden laten zien hoe goed zij het doen: “Kijk, wij hebben al zoveel mensen overtuigd om de wet te

¹⁵³ **Galaten 6:12:**

- Menselijke eer zoeken: Mattheüs 23:5; Johannes 12:43; 1 Samuël 16:7; Filippenzen 2:3; Jeremia 17:5

- Dwingen tot besnijdenis: Handelingen 15:1; 15:5; Galaten 2:3-4; 6:12

- Vervolging: 2 Timotheüs 3:12; Galaten 5:11; Johannes 15:18-20; Mattheüs 10:22

onderhouden en zich te laten besnijden.” Hierdoor wandelen zij niet in liefde, maar zoeken zij hun eigen eer.

Paulus zegt niet precies welk gebod zij uit de wet van Mozes niet onderhouden. Maar aan hun gedrag is te zien dat ze de wet overtreden. Hun motief is hun eigen eer, niet de liefde.

Je kan alleen de wet volbrengen wanneer je elk gebod onderhoudt. Wanneer jij je wel laat besnijden, maar de wet verder niet onderhoudt, heeft dat geen enkele zin. Alleen wanneer je onberispelijk wandelt en elk gebod onderhoudt, is er rechtvaardiging uit de wet. Maar aangezien iedereen heeft gezondigd en de wet heeft overtreden, is er alleen nog rechtvaardigheid mogelijk door het geloof en de genade.

“Want ook zij die besneden worden.” Paulus spreekt over de valse broeders die zich hebben laten besnijden om rechtvaardig te worden. Ze presenteren zichzelf als het voorbeeld van wetsgetrouwe Joodse gelovigen. Maar Paulus zegt: kijk naar hoe zij leven.

“Nemen zelf de wet niet in acht.” Zij nemen de wet ook niet in acht. Wanneer je je aan de wet van Mozes wilt houden, moet je je aan elke wet en bepaling houden. Wanneer je de wet op één punt hebt gebroken, heb je de gehele wet gebroken. Iedereen die zegt de wet te onderhouden, doet dat niet, want niemand kan dat volmaakt.

Daarnaast maakt Paulus hiermee duidelijk dat je niet kan kiezen in de wet van Mozes. Je kan niet zeggen: “De besnijdenis wel, maar deze andere wet niet.”

“Maar zij willen dat u besneden wordt.” Dit laat hun verlangen zien. Zij willen dat iedere man in de gemeenten van Galatië zich laat besnijden.

“Om zich te kunnen beroemen op uw vlees.” Waarom willen ze dat de gelovigen zich laten besnijden? Zodat zij zich kunnen beroemen of opscheppen over hun vlees. De Galaten zouden dan slechts als een soort trofeeën of bewijzen dienen. Zo kunnen de valse broeders laten zien hoe goed zij het doen. Hun roem ligt in zichtbare en religieuze tekenen, die door mensen gezien kunnen worden. Daarnaast beroemen zij zich dan letterlijk op hun besnijdenis: het weghalen van een stuk vlees.¹⁵⁴

¹⁵⁴ Zie de voetnoot op de volgende bladzijde

Alleen roemen in het kruis van Christus (6:14-16)

Maar ik zal mij volstrekt niet beroemen op iets anders dan op het kruis van onze Heere Jezus Christus, door Wie de wereld voor mij gekruisigd is, en ik voor de wereld. (Galaten 6:14)

De valse broeders beroemen zich op het vlees, maar Paulus beroemt zich alleen in het kruis van Jezus Christus. Alleen datgene wat Jezus voor hem gedaan heeft, verdient eer. Daarop vertrouwt hij, en dat is het enige waar hij over wil roemen. Alle andere zaken vallen hierbij in het niets. Paulus roemt niet in zijn werk, in wat hij voor Jezus gedaan heeft en in welke kennis hij allemaal heeft ontvangen. Hij roemt alleen in het kruis van Jezus.

Die oude wereld, waarin hij roemde in het vlees en vleselijk was, is door het kruis van Jezus voorbijgegaan. Paulus is, geestelijk gezien, gekruisigd voor de wereld van presteren en het zoeken van Gods gunst door de werken van de wet. Hij is overgezet in de genade van God, die tot stand kwam door het kruis.

“Maar ik zal mij volstrekt niet beroemen.” Paulus zegt hiermee in feite: het mag nooit gebeuren dat hij ergens anders in zal roemen. Paulus zet zichzelf hiermee lijnrecht tegenover de valse broeders. Zij willen eer van mensen ontvangen en zich beroemen op hun prestaties. Paulus niet.

“Op iets anders dan op het kruis van onze Heere Jezus Christus.” Paulus sluit al het andere uit. Hij zegt niet: “Ik roem vooral in het kruis.” Nee, hij zegt: “Op iets anders dan op het kruis.” Met andere woorden: er is nog maar één ding waar Paulus over wil roemen en eer aan wil geven, en dat is het werk van Jezus Christus aan het kruis van Golgotha. Al het andere verliest zijn waarde.

Het kruis is de plaats waar Jezus de zonde, de vloek en de schuld heeft verbroken en het oude verbond heeft vervuld. Onze oude, zondige natuur hangt ook aan het kruis. Het kruis is geen detail van het evangelie, maar de plaats waar alles is volbracht.

¹⁵⁴ **Galaten 6:13:**

- Hypocrisie: Romeinen 2:23; Mattheüs 6:1; 23:27-28; Jesaja 29:13; Spreuken 26:23

- Beroemen op het vlees: Filippenzen 3:3; 2 Korinthe 11:18; Jeremia 9:23-24; 1 Korinthe 1:29

Paulus noemt Jezus: “onze Heere Jezus Christus”. Dit laat zien dat alles om Jezus draait. Hij is onze Heere geworden. Wij zijn niet onderworpen aan de wet of aan de zonde, maar aan Jezus Christus.

“*Door Wie de wereld voor mij gekruisigd is.*” De wereld staat hier voor de zonde, voor een leven zonder God, gericht op jezelf en op eerzucht. Deze wereld is voor Paulus gekruisigd. Dat betekent dat dit alles bij het kruis sterft en geen invloed meer op zijn leven heeft. Het gaat hem niet meer om de wereld, maar alleen om Jezus en om God.

“*En ik voor de wereld.*” Andersom geldt hetzelfde. Hiermee laat Paulus zien dat er een radicale breuk is tussen de wereld en hem. Voor de wereld doet Paulus er ook niet meer toe. De zonde heeft geen macht meer over hem. Hij jaagt niet hetzelfde na als de niet-wedergeboren mensen. De wereld beschouwt hem als een dwaas, omdat hij een gekruisigde en opgestane Messias predikt. Voor de wereld is Paulus iemand die “buiten het systeem staat”. Hij hoort er niet meer bij.¹⁵⁵

Want in Christus Jezus heeft niet het besneden zijn enige kracht, en ook niet het onbesneden zijn, maar wel dat we een nieuwe schepping zijn. (Galaten 6:15)

Paulus geeft nu zijn conclusie. Het wel of niet besneden zijn geeft geen kracht. Het enige dat kracht geeft, is dat wij een nieuwe schepping zijn. Onze oude natuur is gestorven aan het kruis van Golgotha. Door de wedergeboorte zijn wij een nieuwe schepping geworden. Onze geest is opnieuw geboren. Wij zijn kinderen van God geworden en hebben de Heilige Geest ontvangen. Dit geeft kracht en niet een teken in het lichaam.

“*Want in Christus Jezus.*” De echte reden waarom er kracht is, is dat wij een nieuwe schepping in Christus Jezus zijn. Door de

¹⁵⁵ **Galaten 6:14:**

- Samen met Jezus gekruisigd: Galaten 2:20; 5:24; Romeinen 6:6; Kolossenzen 2:20
- Prediken en roemen over het kruis: 1 Korinthe 1:17-18; 2:2; Romeinen 5:11
- We horen niet meer tot de wereld: Johannes 15:19; 17:14-16; Romeinen 12:2; Jakobus 4:4; 1 Johannes 2:15-17

wedergeboorte kom je in Christus Jezus. Dit laat zien dat je met Hem verbonden bent. Je leeft niet langer voor jezelf of onder de macht van de zonde, maar je bent een nieuwe schepping in Jezus Christus. Het woord “Christus” betekent “Gezalfde”. Dit toont aan dat Jezus de Gezalfde is, maar ook dat de zalving, de Heilige Geest, verbonden is met onze nieuwe schepping.

“Heeft niet het besneden zijn enige kracht.” Met “kracht” bedoelt Paulus dat het geen waarde heeft en niets goeds uitwerkt. De besnijdenis brengt je niet dichterbij God. Het zorgt er niet voor dat je heiliger leeft. Het zorgt er ook niet voor dat God door jou heen wonderen en tekenen doet aan anderen.

“En ook niet het onbesneden zijn.” In het Grieks staat hier letterlijk: “voorhuid”. Ook dit geeft bij God geen kracht of waarde. Dit is niet waar het om gaat.

“Maar wel dat we een nieuwe schepping zijn.” Waar het wel om gaat, is dat wij een nieuwe schepping zijn. De wedergeboorte telt. Door Jezus’ dood en opstanding is er een nieuwe geestelijke realiteit ontstaan. Daardoor kan de Heilige Geest in de mens komen wonen. Dit nieuwe leven heeft wel kracht, want dit nieuwe leven is verbonden met de Heilige Geest en Zijn kracht. Als nieuwe schepping zijn wij rechtvaardig gemaakt en hebben wij ook de autoriteit ontvangen om zieken te genezen en demonen uit te drijven.¹⁵⁶

En allen die overeenkomstig deze regel wandelen: vrede en barmhartigheid zij over hen en over het Israël van God. (Galaten 6:16)

Paulus geeft nu een zegen. Deze zegen geeft hij niet aan iedereen, maar alleen aan degenen die inzien dat het niet uitmaakt of je besneden of onbesneden bent, maar dat het erom gaat dat je een nieuwe schepping bent. Voor deze personen is er vrede en barmhartigheid beschikbaar. Met het Israël van God wordt de gemeente van Christus

¹⁵⁶ **Galaten 6:15:**

- Nieuwe schepping: 2 Korinthe 5:17; Efeze 4:22-24; Kolossenzen 3:9-10; Romeinen 6:4

- Geen kracht in wel of niet besneden zijn: Galaten 5:6; 1 Korinthe 7:19; Romeinen 2:28-29

bedoeld, de zonen van Abraham door het geloof. De hele brief laat zien dat degenen die geloven zonen en dochters van Abraham zijn.

Dit betekent niet dat de gelovigen Israël vervangen. God heeft nog een duidelijk plan en doel met Israël, de fysieke afstammelingen van Abraham.

“En allen die overeenkomstig deze regel wandelen.” Met een regel wordt een norm, maatstaf of principe bedoeld. Dit spreekt over de mensen die een nieuwe schepping zijn en weten dat de besnijdenis geen waarde heeft voor God. Deze mensen beseffen wat Jezus heeft gedaan aan het kruis en weten dat zij gerechtvaardigd worden door geloof en genade. De volgende zegenwens van Paulus is specifiek voor hen van toepassing.

“Vrede en barmhartigheid zij over hen.” Dit is zowel een gebed van Paulus voor de gelovigen, als iets dat automatisch gebeurt wanneer je weet dat je een nieuwe schepping bent. Je ontvangt een diepe vrede. Je weet dat je recht staat voor God, en dat je Zijn genade en goedheid niet hoeft te verdienen, maar al ontvangen hebt door geloof. Daardoor komt er vrede in je hart. Daarnaast ervaar en ontvang je Gods barmhartigheid. Doordat je weet dat God met geloof en genade werkt, werk je niet voor Gods barmhartigheden. Je weet dat je ze ontvangt op basis van geloof en genade.

Barmhartigheid is Gods ontferming en zorg voor Zijn kinderen, zonder dat zij dit hebben verdiend door hun goede gedrag of werken. Denk aan vergeving, troost, zorg, ontferming, genezing, bevrijding en herstel.

“En over het Israël van God.” Paulus spreekt hier over de gemeente van Christus. Dit spreekt niet over het aardse Israël. Dit komt doordat het aardse Israël, in de tijd van Paulus, onder de wet van Mozes leefde. Het zou raar zijn als Paulus zegt: iedereen die een nieuwe schepping is en weet dat de besnijdenis geen waarde heeft, ontvangt vrede en barmhartigheid, en ook de religieuze Joden uit Israël, die (nog) geen nieuwe schepping zijn en waarde hechten aan de besnijdenis, ontvangen ook vrede en barmhartigheid. Dit zou het punt dat Paulus in zijn brief maakt, direct ontkrachten.

In zijn brief vertelt Paulus dat de gelovigen kinderen van Abraham zijn en daardoor het verbond met God hebben ontvangen. Dit spreekt over iedereen die, net als Abraham, gelooft. Daarnaast

heeft God ook nog een plan en doel met het aardse Israël, dat vervuld zal worden in de eindtijd.¹⁵⁷

Slotwoorden en zegen (6:17-18)

Verder, laat niemand mij lastigvallen, want ik draag de littekens van de Heere Jezus in mijn lichaam. (Galaten 6:17)

Paulus roept de gemeenten op om te stoppen met hem lastig te vallen. Met andere woorden: “Vanaf nu is het genoeg. Jullie moeten stoppen met discussiëren over de besnijdenis en stoppen met mij verdenken alsof ik verkeerde motieven heb of geen echte apostel ben.” Paulus geeft aan dat hij de littekens van Jezus draagt in zijn lichaam. Dit laat zien dat hij geleden heeft voor het evangelie en stokslagen en martelingen heeft ondergaan vanwege de waarheid. Dit is al reden genoeg voor de Galaten om hem niet vals te beschuldigen of lastig te vallen met een verkeerde leer. De littekens op zijn lichaam zijn als het ware een bewijs voor zijn verbondenheid met Jezus Christus.

“*Verder.*” Dit betekent: van nu af aan. Paulus geeft een keerpunt aan. De discussies en verdeeldheid stoppen, en vanaf nu gebeurt er iets anders.

“*Laat niemand mij lastigvallen.*” Letterlijk zegt hij: laat niemand mij nog moeite of problemen bezorgen. Paulus bedoelt niet dat hij nooit meer contact wil hebben met de gemeenten. Hij vraagt wel dat ze hem niet meer lastigvallen met dwaalleren of met het ondermijnen van zijn gezag en boodschap.

“*Want ik draag de littekens van de Heere Jezus in mijn lichaam.*” Paulus heeft veel vervolging en martelingen doorstaan. Dit zorgde voor littekens. Deze littekens bewijzen dat Paulus voor de waarheid staat, verbonden is met Jezus en een echte apostel is van Jezus Christus. Deze littekens zijn niet per ongeluk gekomen. Ze zijn gekomen doordat hij bij Jezus hoort en het evangelie verkondigt.

Het woord voor “littekens” betekent ook “brandmerk”. Dit werd in de oudheid gebruikt om slaven te merken, zodat iedereen

¹⁵⁷ **Galaten 6:16:**

- Vrede en barmhartigheid: Numeri 6:26; Johannes 14:27; Filippenzen 4:17; Exodus 34:6; Lukas 1:78; 2 Korinthe 1:3

- Zonen van Abraham: Galaten 3:7-9; 3:29; Romeinen 4:11; Johannes 8:39

voor altijd kon zien bij wie de slaven hoorden. Zo zijn de littekens van Paulus ook een soort brandmerk, waaraan te zien is dat hij bij Jezus hoort.¹⁵⁸

De genade van onze Heere Jezus Christus zij met uw geest, broeders! Amen. (Galaten 6:18)

De groet die Paulus aan het eind van zijn brief schrijft, is kort. Hij groet niemand persoonlijk, maar doet een oproep aan iedereen. De gehele brief stond in het teken van de genade van Jezus. Nu wenst hij deze genade toe aan de broeders. De genade wordt door Jezus in onze geest gelegd, en vanuit de wedergeboren geest heeft Gods genade invloed op ons denken, voelen en handelen (ziel) en op hoe wij leven en wandelen met ons lichaam. Het woord “amen” maakt duidelijk dat deze boodschap betrouwbaar is. In onze Bijbeltekst staat het als slot van de brief; mogelijk is het ook gebruikt als instemmende geloofsbelijdenis wanneer de brief werd voorgelezen.

“*De genade van onze Heere Jezus Christus.*” De gehele brief draait om de genade. Je kunt alleen genade ontvangen door de Heere Jezus Christus. In zijn brief ging het er vooral om te weten dat je niet gerechtvaardigd wordt uit de werken van de wet, maar door het geloof en de genade in Jezus.

“*Zij met uw geest.*” Dit is ten eerste een zegenwens. Tegelijk is dit ook een constatering. De genade wordt door Jezus in onze geest gelegd. We ontvangen Gods genade en goedheid via onze wedergeboren geest.

“*Broeders!*” Paulus spreekt de Galaten, ondanks zijn harde brief, nog steeds aan als broeders en zusters. Paulus beschouwt hen als een geestelijke familie. Zijn brief schrijft hij niet vanuit een liefdeloos hart, maar juist uit liefde voor zijn geestelijke familie.

¹⁵⁸ **Galaten 6:17:**

- Paulus werd fysiek vervolgd: Handelingen 14:19; 16:22-23; 21:30-31; 2 Korinthe 11:23-27

- Lijden met Christus: Romeinen 8:17; Filippenzen 3:10; 1 Petrus 2:21; Kolossenzen 1:24

“*Amen.*” Hiermee wordt gezegd dat de boodschap van de brief waar is en klopt. Wij kunnen alleen leven en rechtvaardig worden door Jezus Zijn genade.¹⁵⁹

¹⁵⁹ **Galaten 6:18:**

- Groeten van Paulus: Romeinen 16:21-27; 1 Korinthe 16:19-24; 2 Korinthe 13:11-13; Efeze 6:23-24; Filippenzen 4:21-23; Kolossenzen 4:7-18; 1 Thessalonicenzen 5:26-28; 2 Thessalonicenzen 3:16-18
 - Genade van Jezus Christus: Johannes 1:17; Handelingen 15:11; Romeinen 5:15; 1 Korinthe 1:4; 2 Korinthe 8:9

LIVING GOSPEL

In dit hoofdstuk wil ik jou vertellen over mijzelf en Living Gospel.

Wie ben ik?

Mijn naam is Timo Groot en ik ben opgegroeid in een christelijk gezin. Vanaf mijn kindertijd kom ik in verschillende evangelische kerken, waar ik veel mooie preken, krachtige getuigenissen en lieve broeders en zusters heb meegemaakt. Maar het mooiste van alles is dat God beweegt in de kerken en dat Hij werkt door preken, getuigenissen en contacten heen! In mijn eigen leven heb ik God op verschillende manieren mogen ervaren en ontdekken.

Op dit moment werk ik alleen aan deze bediening en de boeken die ik schrijf. Sinds mijn achtste ervaar ik een diepe honger van de Heilige Geest om de Bijbel te bestuderen. In dat jaar las ik voor het eerst de Bijbel van kaft tot kaft. In de loop der jaren zijn daar nog veel meer keren bijgekomen. Ik heb een grote liefde voor God en voor Zijn Woord, en ik wil dat Woord delen met iedereen die geïnteresseerd is.

Op dit moment doe ik al het werk voor Living Gospel vrijwillig en heb ik daarnaast een parttimebaan. Toch heb ik een diep verlangen om op een dag fulltime aan Gods Koninkrijk te bouwen, en ik geloof dat die tijd zeker zal komen!

Mijn droom is om te zien dat de wereld verandert en overstroomt met de kennis en kracht van God. Mensen hebben Jezus nodig, ook al beseffen velen dat nog niet. Met Gods kracht wil ik mensen bereiken zodat ze een radicale keuze maken voor Jezus. Daarnaast wil ik mensen trainen en opleiden om te gaan evangeliseren en te wandelen in de kracht van Gods Koninkrijk.

Op dit moment maak ik video's over Bijbelse onderwerpen en schrijf ik boeken die aansluiten bij Gods Woord. In deze bediening zie ik hoe actueel de Bijbel vandaag de dag is. We dienen een levende God, een God van wonderen, en Zijn liefde reikt uit naar alle mensen!

Het is mijn verlangen om mensen te bereiken met het Woord van God en hen te laten zien dat God vandaag nog steeds actief werkt in en door gelovigen, zoals Jezus ons beloofd heeft:

En hen die geloofd zullen hebben, zullen deze tekenen volgen: in Mijn Naam zullen zij demonen uitdrijven; in vreemde talen zullen zij spreken; slangen zullen zij oppakken; en als zij iets dodelijks zullen drinken, zal het hen beslist niet schaden; op zieken zullen zij de handen leggen en zij zullen gezond worden. (Markus 16:17-18)

Ontstaan en sociale media

Living Gospel is ontstaan in april 2020. Sindsdien zijn miljoenen mensen bereikt met onderwijs en het evangelie van God via Facebook, Instagram, YouTube en de website LivingGospel.nl. Wij zien uit naar de toekomst en wat God gaat betekenen voor de wereld!

Je kunt Living Gospel via de onderstaande kanalen bekijken.

Website

Op de website LivingGospel.nl ontdek je Gods Woord en zie je dat Gods Woord vandaag actueel is. Hier kan je ook video's bekijken en Bijbelstudies lezen. Tijdens het maken van de video's en Bijbelstudies ga ik ervan uit dat Gods Woord voor honderd procent geïnspireerd is door de Heilige Geest en dat elke Bijbeltekst gebruikt kan worden om van te leren en ons opvoedt om een goed leven te leiden. Ik hoop dat deze website jou doet groeien in het geloof en dat je God leert kennen zoals Hij zich openbaart in de Bijbel. Op de website kan je ook mijn boeken vinden.

Facebook

Living Gospel heeft een eigen Facebookpagina! Op deze Facebookpagina worden alle video's geplaatst. Je kan mijn pagina op Facebook vinden via de link op de website.

YouTube

De video's van Living Gospel zijn te vinden op YouTube. YouTube is het eerste kanaal waar ik ben begonnen met video's plaatsen en hier kan je een overzicht vinden van al mijn video's.

Instagram

Instagram is de derde mogelijkheid om mij te volgen. Op Instagram worden alle video's van Living Gospel geplaatst en stuur ik korte berichten en afbeeldingen van de actualiteit of bemoedigingen uit het Woord van God.

TikTok

Op TikTok verschijnen er korte video's over het geloof en de Bijbel en ontvang je korte bemoedigingen.

E-mail

Voor vragen, opmerkingen of bemoedigingen kan je gebruik maken van het e-mailadres: info@LivingGospel.nl

Visie, doelen en meebouwen

Visie: Living Gospel wil ervoor zorgen dat jij leeft in de volmaakte genade van God, dat jij Gods genade uitdeelt aan de mensen om jou heen, en dat jij in de perfecte wil en roeping van God leeft.

Genade: Met genade bedoel ik al Gods genadegaven, onder andere:

- Vergeving
- Verlossing en rechtvaardigheid
- Het in Christus zijn
- Intimiteit met God
- De doop en vruchten van de Heilige Geest
- Bevrijding (Vrij zijn van demonische machten)
- Genezing
- Voorziening en voorspoed
- Tongentaal
- Een leven in autoriteit.

Perfekte wil en roeping: Dit is de specifieke roeping en plan van God op jouw leven. Living Gospel wil jou onderwijzen en trainen om Gods plan voor jou leven te kennen en uit te voeren.

Ben jij gezegend door dit (e-)boek en wil jij mij helpen om nog veel meer mensen te bereiken en toe te rusten met het evangelie van God? Word dan partner van Living Gospel of geef een eenmalige gift. Door partner te worden, kan jij meebouwen aan Gods koninkrijk en helpen met het bereiken van mensen met het evangelie van God. Geef jouw (periodieke) gift via:

www.LivingGospel.nl/giften-partner

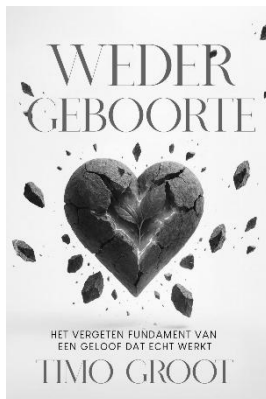
Of scan de QR-code:

Het is ook mogelijk om een eenmalige gift te geven. Dit kan via dezelfde link of QR-code. Tot slot wil ik jou bedanken voor het lezen van dit boek. Gods zegen!

BOEKEN

Naast dit boek, heb ik ook de volgende studieboeken geschreven:

Je kan deze studieboeken, en nog meer andere materialen, bestellen via: www.livinggospel.nl/webshop of scan de QR-code.

